

आर्थिक अवसर, लगानी र रोजगारीप्रति नागरिक दृष्टिकोण, २०८२



आर्थिक अवसर, लगानी र रोजगारीप्रति नागरिक दृष्टिकोण, २०८२



आर्थिक अवसर, लगानी र रोजगारीप्रति
नागरिक दृष्टिकोण, २०८२

लेखक : प्रेम दर्शन सापकोटा,
सृष्टि अधिकारी र तिलक पाठक

प्रकाशन बर्ष : २०८३

ISBN : 9789905-0-0533-4

DOI : 10.62657/purak2606

प्रकाशक



७७ कुँवर मार्ग, काठमाडौँ-३१, नेपाल

९७७-१-४५६४५९९

info@purakasia.org

www.purakasia.org

© पूरक एशिया

यस प्रतिवेदनमा व्यक्त विचार, ब्याख्या र निष्कर्षले पूरक
एशियाको संस्थागत धारणालाई प्रतिनिधीत्व नगर्न पनि सक्छ ।

आभार

सर्वेक्षणको तथ्याङ्क संकलनका लागि डा.जीवन बानियाँ र
साकार सापकोटा नेतृत्वको सोसल साइन्स वहा: टोली ।

प्रकाशन प्रस्तुती रुपरेखामा सुभाब दिने शेहनाज बानु र
डिजाइन गर्ने बिक्रम चन्द्र मजुमदार ।

विषयसूची

परिचय	१
अनुसन्धान विधि	२
१. उद्यम, रोजगारी र पेसा/व्यवसाय	४
उद्यम र रोजगारीको वातावरण	४
पेसा/व्यवसायमा सन्तुष्ट	५
पाँच वर्षपछिको रोजगारी, उद्यम र आर्थिक अवस्था	७
युवा विदेशिएकोप्रति असन्तुष्ट	९
२. कहाँ छ रोजगारीको अवसर ?	१२
३. कसलाई छ देशमा अवसर ?	१३
४. पेसा/व्यवसाय र योग्यताका आधारमा अवसर	१५
५. कुन क्षेत्रमा चाहिएको छ लगानी ?	१७
६. रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्ष	१८
७. रोजगारीका बाधक पक्ष	२१
निष्कर्ष	२४
खण्ड क	२५
उमेर समूह र आर्थिक अवसरबीचको सम्बन्ध	२५
१. उद्यम र रोजगारीको वातावरण	२५
सकारात्मक देखेमा युवा धेरै	२५
पेसा/व्यवसायप्रति प्रौढ पुस्ता सन्तुष्ट	२६
भविष्यप्रति युवा पुस्ता आशावादी	२८
विदेशमा अवसर देखेमा जेनजी धेरै	२९
२. सबै उमेर समूहले देख्छन् विदेशमै अवसर	३२
३. सामान्य नागरिकलाई छैन अवसर	३३
पहिलो प्राथमिकतामा राजनीतिक नेता	३३
दोस्रो प्राथमिकतामा राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	३३
तेस्रो प्राथमिकतामा बिचौलिया	३५
तूला ब्यापारी र सरकारी कर्मचारीलाई मध्यम अवसर	३५
४. आइटी र सामाजिक सञ्जालमा देख्छन् युवाले अवसर	३६

५. क्षेत्रगत लगानीको आवश्यकताका विषयमा उमेर समूह	३८
युवा भन्छन्- शिक्षा, पर्यटन, व्यापार, होटल र निर्माणमा लगानी	३८
कृषि, प्रविधि र मझौला उद्योगमा लगानी गर्नुपर्नेमा पाका उमेरको जोड	३९
६. उमेर समूहका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष	३९
पाका भन्छन्- कलकारखाना स्थापना र कृषिको व्यवसायीकरण	३९
युवा चाहन्छन् रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षा	४३
७. उमेर समूहका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष	४३
युवाको नजरमा पहुँचको कमी, आर्थिक अवस्था र घरायसी परिस्थिति	४३
पाका उमेरका देख्छन् बिचौलियाको दबदबा	४३

खण्ड ख ४७

शैक्षिक योग्यता र अवसरबीचको सम्बन्ध ४७

१. उद्यम र रोजगारीको वातावरण	४७
पढेलेखेका कम सकारात्मक	४७
पेसा व्यवसायप्रति पढेलेखेका सन्तुष्ट	४८
भविष्यप्रति पढेलेखेका बढी आशावादी	५०
युवा विदेशिएकाप्रति पढेलेखेका बढी असन्तुष्ट	५१
२. कम शैक्षिक योग्यता भएकाले देख्दैन् काठमाडौँमा अवसर	५४
३. शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशमा अवसर	५५
पढेलेखेका भन्छन्- बिचौलिया, व्यापारी र सरकारी कर्मचारीलाई अवसर	५५
कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्छन्- नेता र उनीहरूसँग सिधै पहुँच भएकालाई अवसर छ	५५
अवसर पाउने पहिलो प्राथमिकता राजनीतिक नेता	५५
४. शैक्षिक योग्यताका आधारमा पेसा/व्यवसायप्रतिको अवसर	५८
५. शैक्षिक योग्यताका आधारमा लगानीको क्षेत्र	६०
निरक्षर समूह चाहन्छन् व्यापार, कृषि र मझौला उद्योगमा लगानी	६०
एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड होटल र व्यापार	६०
दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकाको रोजाई प्रविधि र पर्यटन उद्योग	६०
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड प्रविधि क्षेत्र	६०
६. शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष	६३
निरक्षर समूह चाहन्छन् ठूला उद्योग स्थापना र कृषिको व्यवसायीकरण	६८
एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्छन्, ठूला उद्योग स्थापना र रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी	६८
दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका चाहन्छन् प्राविधिक शिक्षा र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	६८
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड प्राविधिक शिक्षा र स्टार्टअप प्रवर्द्धनमा प्रोत्साहन	६८
७. शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष	६९

आम्दानी र अवसरबीचको सम्बन्ध ७२

१. आम्दानीका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसर	७२
कम आम्दानी भएका उद्यमप्रति सकारात्मक	७२
मध्यम आम्दानी भएकाहरू रोजगारीको अवसरप्रति सकारात्मक	७२
आम्दानीका आधारमा रोजगारी, उद्यम, पेसा/व्यवसायप्रतिको सन्तुष्टि	७३
पेसा/व्यवसायप्रति धेरै आम्दानी भएका बढी सन्तुष्ट	७३
बढ्दो आम्दानीसँगै खर्च चलाउन सहज	७४
आम्दानीका आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यम	७५
रोजगारीको अवसरप्रति मध्यम आय भएका बढी विश्वस्त	७५
उद्यमको अवसरप्रति धेरै आम्दानी भएका बढी विश्वस्त	७५
परिवारको आर्थिक अवस्थाप्रति थोरै आम्दानी हुने कम र धेरै आम्दानी हुने बढी विश्वस्त	७७
आम्दानीका आधारमा युवा विदेशिएकोप्रतिको सन्तुष्टि	७७
धेरै आम्दानी भएका बढी असन्तुष्ट	७७
अवसर नभएरै युवा विदेशिएकोप्रति कम आम्दानी हुने बढी सहमत	७७
कम आम्दानी भएकाहरू विदेशमा देख्छन् बढी अवसर	७७
घरको सदस्य विदेश गएकोमा बढी खुसी हुनेमा मध्यम आम्दानी भएका	७९
२. आम्दानीका आधारमा रोजगारीको अवसर	८०
कम आम्दानी हुनेले आसपासको बजार, मध्यमले शहरी क्षेत्र र बढी आम्दानी हुनेले काठमाडौँमा देख्छन् अवसर	८०
३. आम्दानीका आधारमा कसलाई अवसर ?	८१
कम आम्दानी भएका भन्छन्- नेताका निकट व्यक्ति र कर्मचारीलाई अवसर	८१
मध्यम आम्दानी गर्नेको नजरमा नेता र ठूला ब्यापारी एवं व्यवसायीलाई अवसर	८१
धेरै आम्दानी हुनेले देख्छन् बिचौलियालाई अवसर	८२
४. आम्दानीका आधारमा पेसा/व्यवसायमा अवसर	८३
प्राविधिक सिप भएका, सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर देख्छन् धेरै आम्दानी भएकाहरू	८३
उच्च शिक्षा हासिल गरेका, नयाँ उद्यमी/व्यवसायी र कृषकलाई अवसर देख्छन् कम आम्दानी भएकाहरू	८३
५. आम्दानीका आधारमा लगानी आवश्यक क्षेत्र	८५
कम आम्दानी भएकाले देख्छन् कृषि, स्वास्थ्य र व्यापारमा लगानीको आवश्यकता	८५
मध्यम आम्दानी गर्नेको नजरमा शिक्षा, मझौला उद्योग र होटलमा लगानी आवश्यक	८५
धेरै आम्दानी गर्ने भन्छन्- पर्यटन, प्रविधि र निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा लगानी आवश्यक	८५
६. आम्दानीका आधारमा रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्ष	८७
कम आम्दानी भएका चाहन्छन्- राजनीतिक स्थायित्व, ठूला उद्योगको स्थापना र कृषिको व्यावसायीकरण	८७
मध्यम आम्दानीको रोजाइ रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धन र गुणस्तरीय शिक्षा	८७
धेरै आम्दानी हुनेको जोड- प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता प्रोत्साहन र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	९०
७. आम्दानीका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष	९१
कम आम्दानी भएकाको नजरमा- आर्थिक अवस्था, शैक्षिक योग्यता र पहिचान	९१
मध्यम आम्दानी भएका भन्छन्- पहुँचको कमी र घरायसी परिस्थिति	९१
धेरै आम्दानी भएका भन्छन्- अनुभवको कमी र बिचौलियाको दबदबा	९४

खण्ड घ	१५
लैङ्गिक अवस्था र अवसरबीचको सम्बन्ध	१५
१. लैङ्गिक आधारमा उद्यम र रोजगारीको वातावरण	१५
उद्यमी बन्ने वातावरणप्रति पुरुष भन्दा बढी महिला सहमत	१५
रोजगारीको अवसरप्रति पनि महिला नै बढी सहमत	१५
रोजगारी र उद्यम गर्न पाएकोप्रति महिला थोरैले बढी सहमत	१६
पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुनेमा पुरुष बढी	१७
कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्नेमा पनि पुरुष बढी सहमत	१७
५ वर्षपछिको रोजगारी, उद्यम र परिवारको आर्थिक अवस्थामा महिला बढी विश्वस्त	१७
युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट हुनेमा पुरुष बढी	१९
अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा महिला बढी	१९
आफ्नो परिवारका लागि विदेशमा अवसर देखेमा पुरुष बढी	१९
आफ्नो घरको सदस्य विदेश गएकोमा खुसी हुनेमा पुरुष बढी	१९
२. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीको अवसर	१०१
आफू बसोवास गरेको आसपासमै देख्छन् महिलाले अवसर	१०१
पुरुषले देख्छन् विदेश र काठमाडौँमा अवसर	१०१
३. लैङ्गिक दृष्टिकोणमा कसलाई अवसर ?	१०२
नेता, नेतानिकट व्यक्ति र सरकारी कर्मचारीलाई अवसर देखेमा महिला बढी	१०२
बिचौलिया, ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी र सामान्य नागरिकलाई अवसर देखेमा पुरुष बढी	१०२
४. लैङ्गिक आधारमा पेसा/व्यवसायप्रतिको अवसर	१०३
पुरुषको दृष्टिकोणमा प्राविधिक सिप भएका र नयाँ प्रविधिमा काम गर्नेलाई अवसर	१०३
महिलाको दृष्टिकोणमा सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, उच्च शिक्षा हासिल गरेका र नयाँ उद्यमीलाई अवसर	१०३
५. लैङ्गिक आधारमा लगानीप्रतिको दृष्टिकोण	१०४
पुरुषको नजरमा कृषि, शिक्षा, मझौला उद्योग, पर्यटन, प्रविधि र निर्माण एवं इन्जिनियरिङमा लगानीको आवश्यकता	१०४
महिलाको दृष्टिकोणमा स्वास्थ्य र व्यापारमा लगानी आवश्यक	१०५
६. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष	१०५
पुरुष भन्छन्- ठूला उद्योग स्थापना, कृषिको व्यावसायीकरण, राजनीतिक स्थायित्व, प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	१०५
महिला भन्छन्- रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षा	१०५
७. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष	१०८
पुरुषको नजरमा पहुँचको कमी, बिचौलियाको दबदबा र आफ्नो पहिचान	१०८
महिलाको दृष्टिकोणमा आर्थिक अवस्था, शैक्षिक योग्यता, कामको अनुभवको कमी, घरायसी परिस्थिति	१०८
अनुसूची	११०
खण्ड क अनुसूची (उमेरका आधारमा)	११३
खण्ड ख - अनुसूची (शैक्षिक योग्यताका आधारमा)	११८
खण्ड ग- अनुसूची (आम्दानीका आधारमा)	१२१
खण्ड घ - अनुसूची (लैङ्गिक अवस्थाका आधारमा)	१२६

चित्र-तालिका

चित्र १.१.१ :	उद्यमी बन्ने वातावरणको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४
चित्र १.१.२ :	रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४
चित्र १.२.१ :	सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	५
चित्र १.२.२ :	पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्टिका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	६
चित्र १.२.३ :	परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्नेप्रति उत्तरदाताको धारणा	६
चित्र १.३.१ :	५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	७
चित्र १.३.२ :	५ वर्षपछिको आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्थाको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	८
चित्र १.४.१ :	युवा विदेशिएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	९
चित्र १.४.२ :	युवा विदेशिएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	१०
चित्र १.४.३ :	आफ्नो परिवारको लागि विदेशमा रोजगारीको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	१०
चित्र १.४.४ :	आफ्नो घर/परिवारको सदस्य विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	११
चित्र २.१.१ :	आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा	१२
चित्र ३.१.१ :	देशमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा औसतसँगै मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका उत्तरदाताले पहिलो प्राथमिकता दिएका विषयमा तुलनात्मक धारणा	१४
चित्र ४.१.१ :	देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका सहमत उत्तरदाताको तुलनात्मक अवस्था	१६
चित्र ५.१.१ :	लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा (मुख्य ३ वटा छनोट)	१७
चित्र ६.१.१ :	देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	१९
चित्र ६.१.२ :	देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	२०
चित्र ७.१.१ :	रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	२१
चित्र ७.१.२ :	रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	२२
चित्र ७.१.३ :	रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	२३
चित्र क-१.१.१ :	उमेर समूहको आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	२५
चित्र क-१.१.२ :	उमेर समूहको आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	२६
चित्र क-१.२.१ :	उमेर समूहको आधारमा पेसा/व्यवसाय, आम्दानी र खर्चप्रति उत्तरदाताको धारणा	२७
चित्र क-१.३.१ :	उमेर समूहको आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	२८
चित्र क-१.३.२ :	उमेर समूहको आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	२९
चित्र क-१.४.१ :	उमेर समूहका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	३०
चित्र क-१.४.२ :	उमेर समूहका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा	३१
चित्र क-२.१.१ :	उमेर समूहको आधारमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा	३२
चित्र क-३.१.१ :	उमेर समूहका आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको पहिलो प्राथमिकता निर्धारण	३४
चित्र क-४.१.१ :	उमेर समूहका आधारमा समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति सहमत हुने उत्तरदाताको अवस्था	३७
चित्र क-५.१.१ :	उमेर समूहका आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा	३८
चित्र क-६.१.१ :	उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४०
चित्र क-६.१.२ :	उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४१
चित्र क-६.१.३ :	उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४२
चित्र क-७.१.१ :	उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	४४
चित्र क-७.१.२ :	उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	४५
चित्र क-७.१.३ :	उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा	४६
चित्र ख-१.१.१ :	शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४७
चित्र ख-१.१.२ :	शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४८
चित्र ख-१.२.१ :	शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४८
चित्र ख-१.२.२ :	शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा	४९
चित्र ख-१.३.१ :	शैक्षिक योग्यताका आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारीको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा	५०

परिचय

विगत दशकमा स्वदेशमा अवसरको कमी र विश्वासको अभावले युवाहरू विदेशिने क्रम हवातै बढे पनि ठूलो मात्रामा भित्रने विप्रेषणले राष्ट्रको अर्थतन्त्रलाई टेवा दिइरहेको थियो। नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २६.५ प्रतिशत बराबर विप्रेषण आउने गरेको र गत एक दशकमा विप्रेषणबाट हुने आय भण्डै ३ गुणाले बढेको छ। सन् २०१२/०१३ मा ४ खर्ब ३४ अर्ब ६० करोड रुपियाँ रहेको विप्रेषण सन् २०२२/०२३ मा १२ खर्ब २० अर्ब ६० करोड रुपियाँ पुगेको छ।^१

यो अवस्थामा राज्यका निकाय र राजनीतिक पहुँच हुनेहरूका लागि मात्र अवसर उपलब्ध हुँदा पनि देशभित्रै नयाँ रोजगारी सिर्जना गर्ने ठोस दबाब महसुस हुन सकेको थिएन। यद्यपि, पछिल्लो समय युवा पलायनप्रति सर्वत्र चिन्ता र आक्रोश व्यक्त हुन थालेको छ। हाल पश्चिम एसियाको भूराजनीतिक तनावले वैदेशिक रोजगारी र विप्रेषणमा नयाँ जोखिम थपिदिएको छ। यसले विदेशी मुद्रा सञ्चितमा अनिश्चितता ल्याउनुका साथै ठूलो सङ्ख्यामा सम्भावित युवा फिर्तीलाई थप्न सक्ने आन्तरिक क्षमतामाथि प्रश्न खडा गरेको छ।^२

प्रतिनिधि सभामा बहुमत प्राप्त राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले आफ्नो घोषणापत्रमा ७ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि, प्रतिव्यक्ति आय ३००० डलर पुऱ्याउने र १२ लाख नयाँ रोजगारी सिर्जना गर्ने वाचा गरेको छ। तर आर्थिक अवसरलाई केवल आम्दानी भन्दा फराकिलोरूपमा हेर्न आवश्यक छ। आधुनिक अर्थशास्त्रमा यसलाई 'अवसरको समानता' (इक्विलिटी अफ अपरचुनिटी) भनिन्छ जहाँ व्यक्तिको सफलता उसको व्यक्तिगत प्रयासमा भर पर्नुपर्छ न कि राजनीतिक पहुँचमा।^३ जोसेफ सुम्पटर (सन् १९४७) का अनुसार आर्थिक विकासका लागि उद्यमीहरूलाई अनुकूल र सुरक्षित वातावरण चाहिन्छ।^४ अचमो ग्लु र रोबिन्सन (सन् २०१६) को तर्क छ कि जबसम्म अवसरहरू पहुँचवालाहरूको हातमा मात्र सीमित रहन्छन् तबसम्म दिगो समृद्धि र प्रणालीप्रतिको भरोसा सम्भव छैन।^५

वर्तमान नयाँ सरकारबाट आममानिसले आर्थिक सुधार र रोजगारीका क्षेत्रमा ठूलो अपेक्षा राखेका छन्। यसै सन्दर्भमा पूरक एशियाले गत वर्ष गण्डकी प्रदेशमा आर्थिक अवसर सर्वेक्षण^६ मार्फत लोकमत बुझ्ने प्रयास गरेको थियो। उक्त सर्वेक्षणका मुख्य विषयहरूमा सरोकारवालासँग छलफल गरेपछि पूरक एशियाले २०८२ साल वैशाखदेखि असारसम्म मधेश प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकामा नागरिकको धारणा बुझ्न थप सर्वेक्षणहरू गरेको थियो। यो सर्वेक्षणले नागरिकको लगानी नीति, रोजगारीको वातावरण र भविष्यको आर्थिक दिशाप्रतिको दृष्टिकोणलाई गहिराइबाट विश्लेषण गरेको छ। यसले व्यावसायिक आत्मविश्वासमा बाधा पुऱ्याउने तत्त्वहरू र लगानीका आवश्यक क्षेत्रहरू केलाएको छ। अन्ततः यो प्रतिवेदनले नीति निर्माताहरूलाई केवल तथ्याङ्क मात्र नभई नागरिकको वास्तविक 'अनुभूति' र 'अपेक्षा' बुझ्न मद्दत गर्नेछ।

१ सन् २०२३ मा रोजगारीका लागि ८ लाख ४ हजार ४ सय १५ र अध्ययनका लागि १ लाख ८ हजार ५ सय ४२ गरी ९ लाख १६ हजार ९ सय ५७ जना विदेश गए। विभिन्न कारणले गर्दा बर्सेनि १६ लाख नेपालीले देश छाड्ने गरेका छन्।

Onlinekhabar. (2024, January 9). 1.6 million Nepalis left the country in 2023. Onlinekhabar English News. <https://english.onlinekhabar.com/nepalis-left-the-country-2023.html>

२ Adhikari, H. R., & Khatri, B. B. (2024). Remittance in Nepalese economy: Trends, contributions, and policy implications. *Patan Pragya*, 13(1), 22–34. <https://doi.org/10.3126/pragya.v13i1.71179>

३ Ibid

४ World Bank (2026, April 8). *Nepal Development Update Growth Under Pressure: Navigating Domestic and Global Shocks*. Washington D.C. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099315004072621459/pdf/IDU-5fbb7a2f-51fb-4e48-aadc-2a447660f8e1.pdf>

५ Asian Development Bank (2026 April). *Asian Development Outlook The Middle East Conflict Challenges Resilience in Asia and the Pacific. Manila* <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/1135881/ado-april-2026.pdf>

६ Ferreira, Francisco H. G.; Peragine, Vito (2015) : *Equality of Opportunity: Theory and Evidence*, IZA Discussion Papers, No. 8994, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn

७ Schumpeter, J. (1947). The Creative Response in Economic History. *The Journal of Economic History*. Vol VII. No 2.

८ Acemoglu, D. and Robinson, J. A (2016). *Paths to Inclusive Political Institutions*. January 19, 2016

९ Sapkota, P.D., et al. (2025). *Economic Opportunity Survey: Gandaki 2082*. Purak Asia. https://purakasia.org/wp-content/uploads/2025/06/1-Absar-Mapan-Survey_final-for-Press.pdf

अनुसन्धान विधि

यो अध्ययन मधेश (धनुषा, सप्तरी, रौतहट र पर्सा), लुम्बिनी (दाङ, नवलपरासी, बर्दिया र गुल्मी) र काठमाडौं उपत्यका (काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर) गरी कुल ११ जिल्लामा गरिएको छ। च्यान्डम स्याम्पलिङ तरिका प्रयोग गरी मधेश र लुम्बिनी प्रदेशबाट ४/४ वटा जिल्ला छनोट गरिएको थियो भने काठमाडौं उपत्यकाको हकमा जिल्लाको सङ्ख्या थोरै भएकाले ३ वटै जिल्ला छनोट गरिएको थियो। सन्तुलित प्रतिनिधित्वका लागि मधेश र लुम्बिनी प्रदेशका प्रत्येक जिल्लाबाट सबै भन्दा धेरै जनसङ्ख्या भएको १ गाउँपालिका र १ नगरपालिका छनोट गरिएको थियो भने काठमाडौं उपत्यकाका अन्तर्गतका जिल्लाबाट सबै भन्दा धेरै जनसङ्ख्या भएको नगरपालिका छनोट गरिएको थियो।

सर्वेक्षणमा मधेश प्रदेशबाट धनुषा (जनकपुर उपमहानगरपालिका र लक्ष्मिनियाँ गाउँपालिका), सप्तरी (राजविराज नगरपालिका र तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका), रौतहट (चन्द्रपुर नगरपालिका र यमुनामाई गाउँपालिका), पर्सा (वीरगन्ज महानगरपालिका र सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका) छनोटमा परेका थिए भने लुम्बिनी प्रदेशबाट दाङ (घोराही उपमहानगरपालिका र राप्ती गाउँपालिका), बर्दिया (बारबर्दिया नगरपालिका र बढैयाताल गाउँपालिका), गुल्मी (रेसुङ्गा नगरपालिका र सत्यवती गाउँपालिका) र नवलपरासी (बर्दघाट नगरपालिका र प्रतापपुर गाउँपालिका) छन्। त्यस्तै काठमाडौं उपत्यकाबाट काठमाडौं (काठमाडौं महानगरपालिका), ललितपुर (ललितपुर महानगरपालिका) र भक्तपुर (सूर्यविनायक नगरपालिका) सर्वेक्षणका क्रममा छनोटमा परेका थिए।

सर्वेक्षणमा मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौं उपत्यकाबाट ४७५ जनाको दरले कुल १४२५ उत्तरदाता छनोट गरिए पनि लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत नवलपरासी जिल्लाको प्रतापपुर गाउँपालिकाबाट १ जना थप गरी १४२६ जनामा सर्वेक्षण गरिएको थियो। शतप्रतिशत तथ्याङ्क (मधेशबाट ३३.३१, काठमाडौंबाट ३३.३१ र लुम्बिनीबाट ३३.३८ प्रतिशत) का लागि यसो गरिएको थियो। यो नमुना छनोट गर्दा 'मार्जिन अफ एरर' ४.५ प्रतिशत र 'कन्फिडेन्स लेभल' ९५ प्रतिशत छ।

२०८२ साल वैशाखदेखि असारको बीचमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको यो सर्वेक्षणका क्रममा बहुचरण छनोट विधि अपनाइएको थियो। पालिका छनोट भएपछि पहिलो चरणमा हरेक पालिकाबाट बराबर वडा छनोट गरिएका थिए भने दोस्रो चरणमा बसाइँ सराइका आधारमा वडाहरूलाई समूहमा विभाजन गरी 'सिम्पल च्यान्डम स्याम्पलिङ' विधिका आधारमा सर्वेक्षण टोली जाने क्षेत्र पहिचान गरिएको थियो। तेस्रो चरणमा चाहिँ सर्वेक्षण टोली जाने क्षेत्रको घर गणना गरी 'सिस्टमेटिक च्यान्डम स्याम्पलिङ' मार्फत सर्वेक्षण गर्ने घर छनोट गरिएको थियो। त्यसपछि सर्वेक्षकले घडीको दिशा पङ्क्याएर घर/परिवार छनोट गरे। गाउँपालिकाको हकमा प्रारम्भिक घर/परिवार छनोट गरिसकेपछि प्रतिदोस्रो घर/परिवार र नगरपालिकाको हकमा प्रतिपाँचौँ घर/परिवार छनोट गरियो। अन्त्यमा 'किस ग्रीड' विधि प्रयोग गरी अन्तर्वार्ताका लागि चयन गरिएका घर/परिवारबाट १८ वर्ष वा त्यस भन्दा माथिका १ जना उत्तरदाता छनोट गरियो। प्रत्येक चरणमा प्रतिनिधित्व एकन गर्न यस किसिमको विधि अपनाइएको हो।

सर्वेक्षणमा पुरुष ५०.९८ र महिला ४९.०२ प्रतिशत सहभागी थिए। सर्वेक्षणमा सबै भन्दा धेरै ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहको सहभागिता थियो जुन कुल सहभागीको मात्रा २६.०१ प्रतिशत हो। त्यस्तै, ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका २२.२३ प्रतिशत, २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका २०.२ प्रतिशत, १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका १६.३४ प्रतिशत र ६१ वर्ष उमेरमाथिका १५.२२ प्रतिशत सहभागी थिए।^{१०}

शैक्षिक योग्यताको हिसावले सर्वेक्षणमा निरक्षर १०.७३ प्रतिशत, एसएलसी/एसइइ भन्दा कम ३५.२३ प्रतिशत, एसएलसी र दश जोड दुई उत्तीर्ण ३७.०४ प्रतिशत र स्नातकमाथिका १७ प्रतिशत सहभागी थिए।

सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये ८२.१९ प्रतिशत विवाहित थिए भने १४.८७ प्रतिशत अविवाहित थिए। त्यस्तै सम्बन्ध विच्छेद गरेका वा छुट्टिएका ०.४९ प्रतिशत र विधुर/विधवाचाहिँ २.४५ प्रतिशत थिए।

सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये सबै भन्दा धेरै अर्थात् २७.६ प्रतिशत पहाडी जात थिए भने त्यसपछि २५ प्रतिशत पहाडी जनजाति र १८.३

^{१०} नेपालमा बालिग उमेर १८ वर्ष भएकाले त्यस भन्दा कम उमेर समूहलाई सर्वेक्षणमा सहभागी गराइएको छैन भने पुस्तागत धारणा बुझ्नका लागि उमेर समूहमा फरक-फरक अन्तराल राखिएको छ।

प्रतिशत तराई जात थिए। सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये तराई जनजातिको मात्रा १० प्रतिशत थियो भने थारू ७.४ प्रतिशत, तराई दलित ५.१ प्रतिशत, पहाडी दलित ३.९ प्रतिशत, मुस्लिम २.५ प्रतिशत र हिमाली जनजाति ०.२ प्रतिशत थिए।^{११}

धर्मका हिसाबले सबै भन्दा धेरै ९०.५ प्रतिशत हिन्दु थिए। बौद्ध धर्म मान्नेहरू ४.७ प्रतिशत, इस्लाम २.५ प्रतिशत, इसाई १.५ प्रतिशत, किराँत ०.३ प्रतिशत, प्रकृति ०.१ प्रतिशत र नास्तिक ०.२ प्रतिशत थिए भने ०.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए।

सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये ४७.५ प्रतिशत जन्मेदेखि नै त्यही ठाउँमा बस्दै आएका थिए। १० वर्ष भन्दा बढी समयदेखि बस्दै आएका ४२.२ प्रतिशत थिए भने ३ वर्ष भन्दा बढी तर १० वर्ष भन्दा कम समय बस्नेहरू ८.३ प्रतिशत थिए। त्यसैगरी ३ वर्ष भन्दा कम समयदेखि सोही ठाउँमा बस्दै आएकाहरूको मात्रा २ प्रतिशत थियो।

सर्वेक्षणमा सहभागी भएकामध्ये सबै भन्दा धेरै व्यापार/व्यवसाय गर्ने/स्वरोजगार थिए जो २१.८८ प्रतिशत थिए। त्यसपछि कृषक १९.९९ प्रतिशत थिए भने गृहिणी १७.१८ प्रतिशत, निजी क्षेत्रमा काम गर्नेहरू ७.८५ प्रतिशत, विद्यार्थी ७.५७ प्रतिशत र रोजगारी नभएकाहरू ५.४ प्रतिशत थिए। सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये सेवानिवृत्त ५.१२ प्रतिशत, श्रमिक ३.८६ प्रतिशत, सरकारी कर्मचारी २.८८ प्रतिशत, समाजसेवा २.५९ प्रतिशत, शिक्षक/शिक्षिका २.५२ प्रतिशत, सवारी चालक १.६१ प्रतिशत, स्वास्थ्यकर्मी ०.७ प्रतिशत, ठेकेदार ०.४९ प्रतिशत र अन्य भन्ने ०.३६ प्रतिशत थिए।

सर्वेक्षणमा सहभागी भएकामध्ये सबै भन्दा धेरै मासिक आमदानी ३० देखि ५० हजार हुने घर परिवार २६.१६ प्रतिशत थिए। त्यस्तै ५० हजार रुपियाँ भन्दा बढी मासिक आमदानी हुनेहरू २४.८९ प्रतिशत, २० देखि ३० हजार हुने २०.४८ प्रतिशत, १० देखि २० हजार हुने १६.९७ प्रतिशत र १० हजार भन्दा कम मासिक आमदानी हुने ७.३६ प्रतिशत थिए। सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये १.९७ प्रतिशतले आफ्नो घर/परिवारको मासिक आमदानी भन्न चाहेनन् भने २.१७ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।





सर्वेक्षणका क्रममा 'एकदम सहमत', 'सहमत', 'न सहमत न असहमत', 'असहमत' र 'एकदम असहमत' जस्ता बहुविकल्प राखी लाइकर्ट स्केलमा प्रश्नावली सोधिएको थियो। थाहा छैन र भन्न चाहन्न जस्ता विकल्प राखिए पनि यसको सङ्ख्या उल्लेखनीय नभएकाले विश्लेषणका क्रममा जोडेर संयुक्त हिसाबले प्रस्तुत गरिएको छ। त्यसैले प्रतिवेदनमा थाहा छैन र भन्न चाहन्न जे शब्दावली प्रयोग गरे पनि त्यसले दुवैको जोडफललाई जनाएको छ। विश्लेषणका क्रममा कतिपय स्थानमा 'एकदम सहमत' र 'सहमत' लाई जोडेर सहमतका रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ भने 'असहमत' र 'एकदम असहमत' लाई जोडेर असहमतका रूपमा उल्लेख गरिएको छ।

^{११} जातीय समूहको विभाजनका लागि पीताम्बर शर्माको नेपाली क्यानभासका रडहरू (सन् २००८) पुस्तकलाई आधार बनाइएको छ।





१. उद्यम, रोजगारी र पेसा/व्यवसाय

उद्यम र रोजगारीको वातावरण

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्ने भनाइप्रति सहमत हुने १८.१ प्रतिशत र असहमत ६९.३ प्रतिशत छन्। न सहमत न असहमत हुने ९.७ प्रतिशत रहे भने २.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। यसरी सहमत हुनेमा मधेश प्रदेश (१४.७ प्रतिशत) को तुलनामा काठमाडौं उपत्यका (१८.९ प्रतिशत) का बढी छन् भने त्यस भन्दा पनि लुम्बिनी प्रदेश (२०.६ प्रतिशत) का अझ बढी छन्। यो भनाइप्रति असहमत हुनेचाहिँ मधेशका ७३.५ प्रतिशत, काठमाडौं उपत्यकाका ७१ प्रतिशत र लुम्बिनी प्रदेशका ६३.४ प्रतिशत छन्।

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ।				
				
	सहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न	असहमत
समग्र	१८.१	९.७	२.९	६९.३
मधेश	१४.७	११.४	०.४	७३.५
लुम्बिनी	२०.६	११.१	४.९	६३.४
काठमाडौं	१८.९	६.५	३.६	७१.०

चित्र १.१.१ : उद्यमी बन्ने वातावरणको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ।				
				
	सहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न	असहमत
समग्र	७.८	५.६	०.९	८५.७
मधेश	६.३	४.२	०.३	८९.२
लुम्बिनी	६.७	७.४	१.०	८४.९
काठमाडौं	१०.५	५.३	१.१	८३.१

चित्र १.१.२ : रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्ने भनाइप्रति ७.८ प्रतिशत सहमत छन् भने ८५.७ प्रतिशत असहमत छन्। न सहमत न असहमत हुने ५.६ प्रतिशत रहे भने ०.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। यसरी सहमत हुनेमा मधेश (६.३ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी (६.७ प्रतिशत) को थोरैले बढी छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौं उपत्यका (१०.५ प्रतिशत) का अझ बढी छन्। यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ८९.२ प्रतिशत, लुम्बिनीका ८४.९ प्रतिशत र काठमाडौं उपत्यकाका ८३.१ प्रतिशत छन्।

पेसा/व्यवसायमा सन्तुष्ट

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्ने भनाइप्रति सहमत हुने १९.५ प्रतिशत छन् भने यसमा असहमत हुने ६२.३ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुने ११.७ प्रतिशत रहे भने १.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ५.४ प्रतिशत भने बेरोजगार भएका कारण उनीहरूको हकमा यो भनाइ लागु नभएकाले कुनै प्रतिक्रिया नै व्यक्त गरेनन् । यस भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश (१२.६ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी (१८.५ प्रतिशत) का धेरै छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (२७.४ प्रतिशत) का बढी छन् । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ६५.७ प्रतिशत, लुम्बिनीका ५९.३ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका ६२.१ प्रतिशत छन् ।

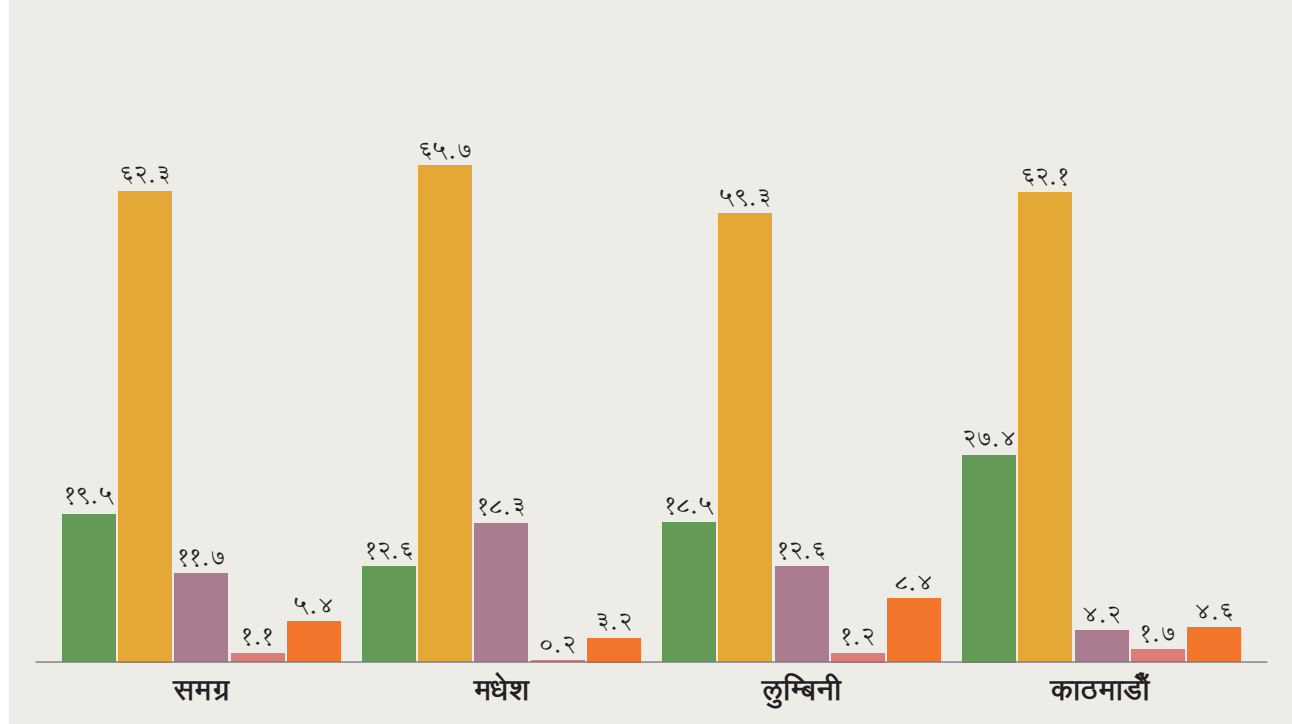
आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्ने ६३.४ प्रतिशत छन् भने त्यसमा असहमत हुने २२.६ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुने ८.१ प्रतिशत रहे भने ०.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ५.४ प्रतिशत भने बेरोजगार भएका कारण उनीहरूको हकमा यो भनाइ लागु नभएकाले कुनै प्रतिक्रिया नै व्यक्त गरेनन् । यो भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश प्रदेश (५५.६ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (६३.७ प्रतिशत) का बढी छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (७१.२ प्रतिशत) का अझ बढी छन् । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ३२.४ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशका १८.१ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका १७.४ प्रतिशत छन् ।

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्ने ६४.२ प्रतिशत छन् भने त्यसप्रति असहमत २६.१ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुने ९.७ प्रतिशत छन् । यो भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश प्रदेश (५५.१ प्रतिशत)को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (६०.३ प्रतिशत) का धेरै छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (७७.३ प्रतिशत) का अझ बढी छन् । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ३३.१ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशका २७.५ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका १७.७ प्रतिशत छन् ।

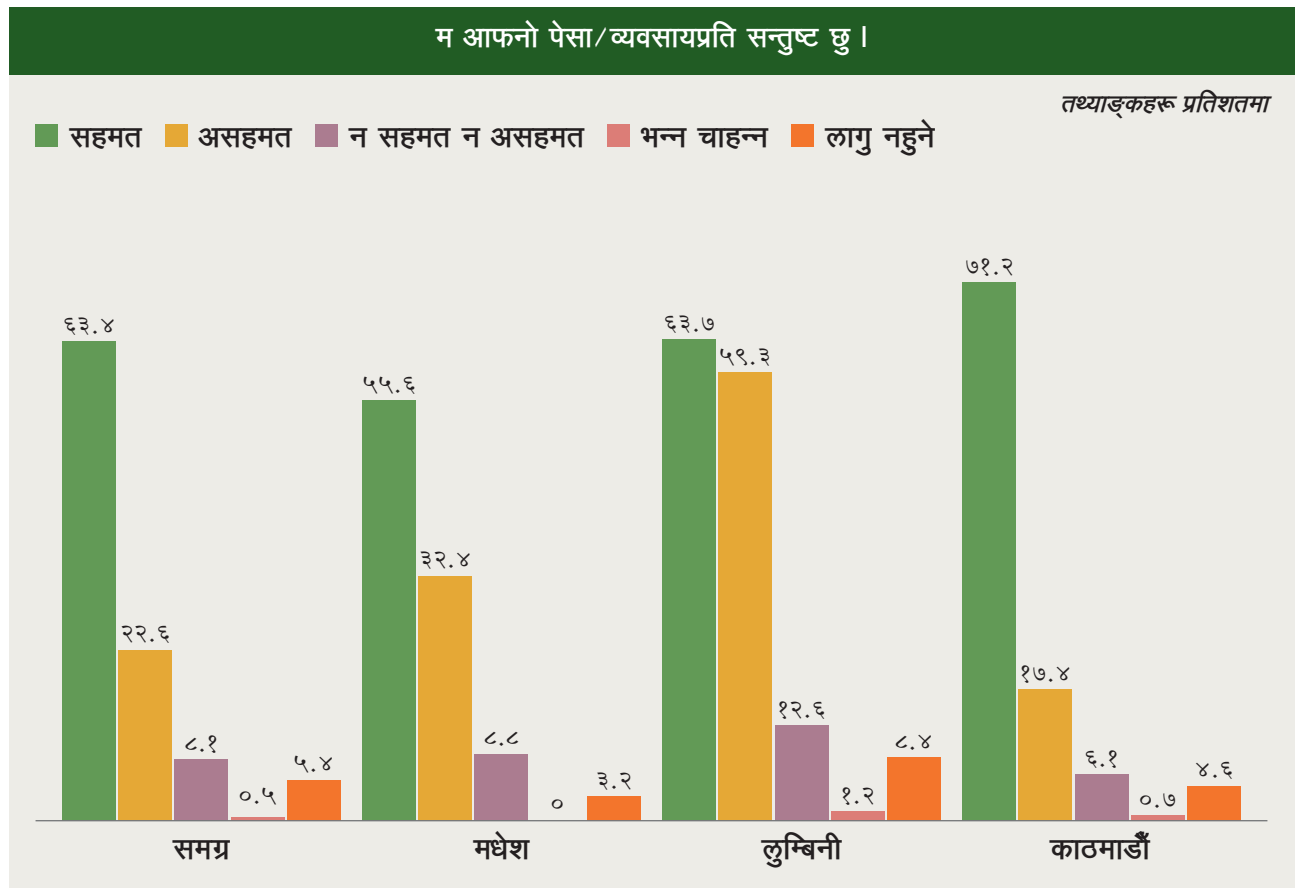
देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

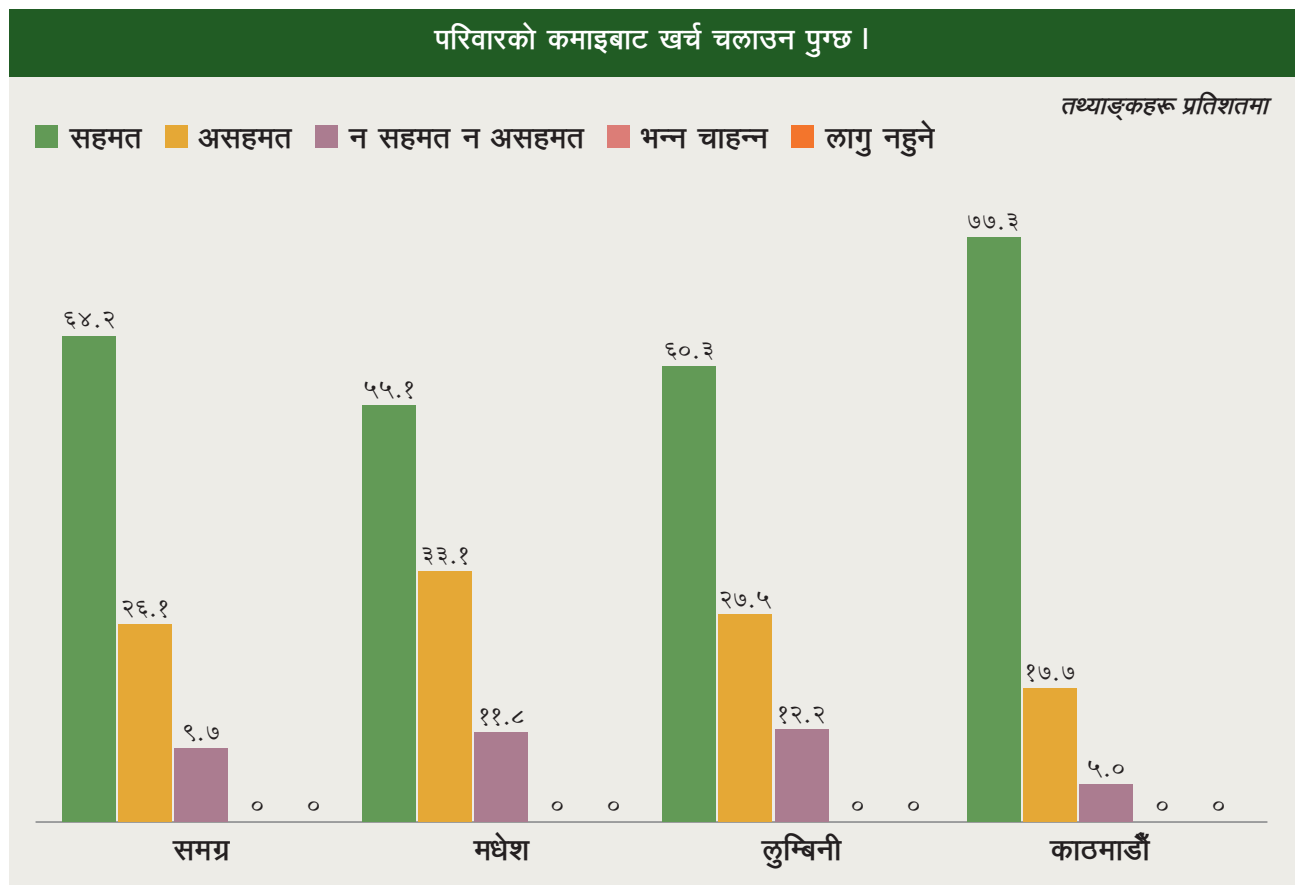
■ सहमत ■ असहमत ■ न सहमत न असहमत ■ भन्न चाहन्न ■ लागु नहुने



चित्र १.२.१ : सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा



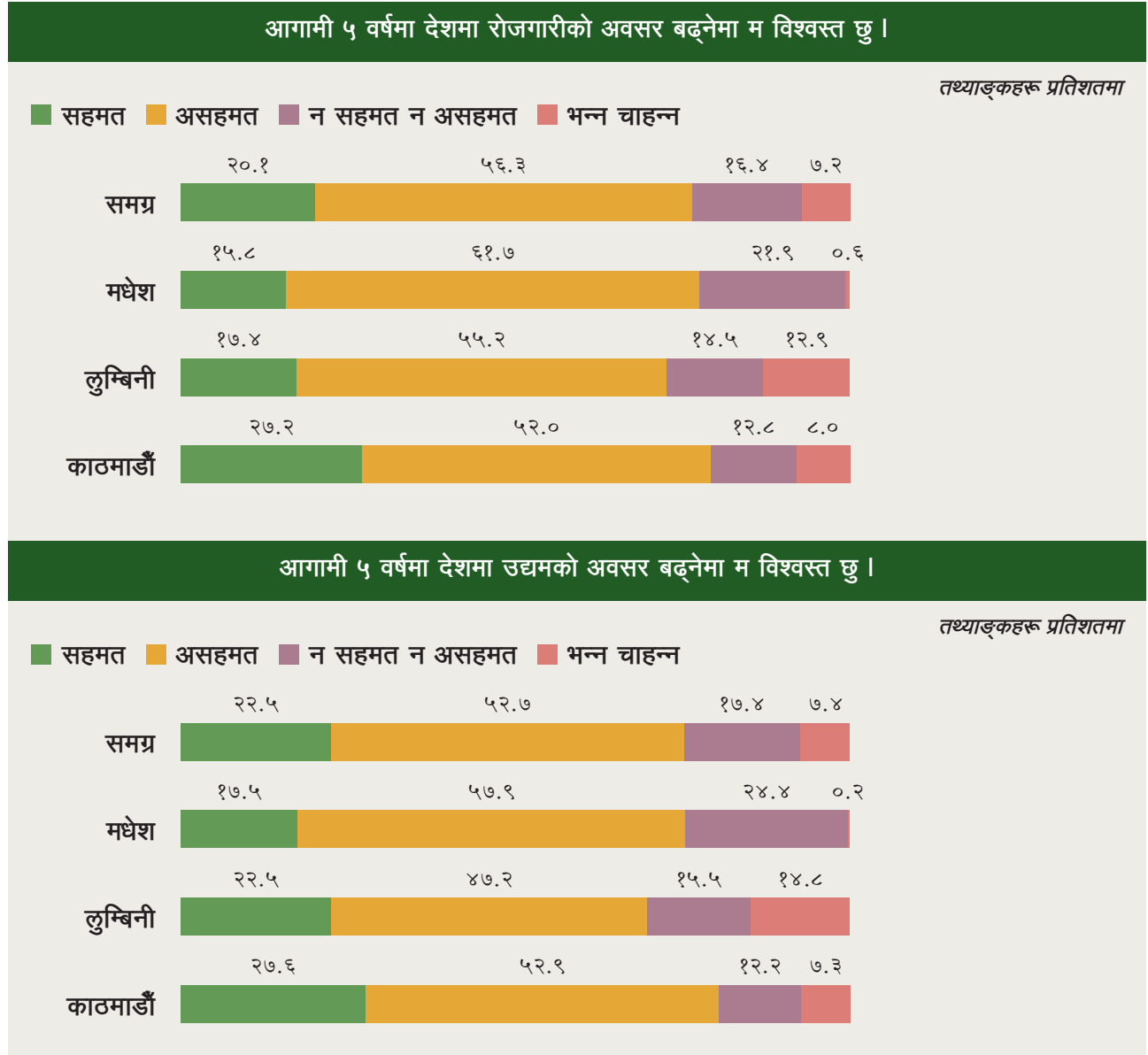
चित्र १.२.२ : पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्टिका विषयमा उत्तरदाताको धारणा



चित्र १.२.३ : परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्नेप्रति उत्तरदाताको धारणा

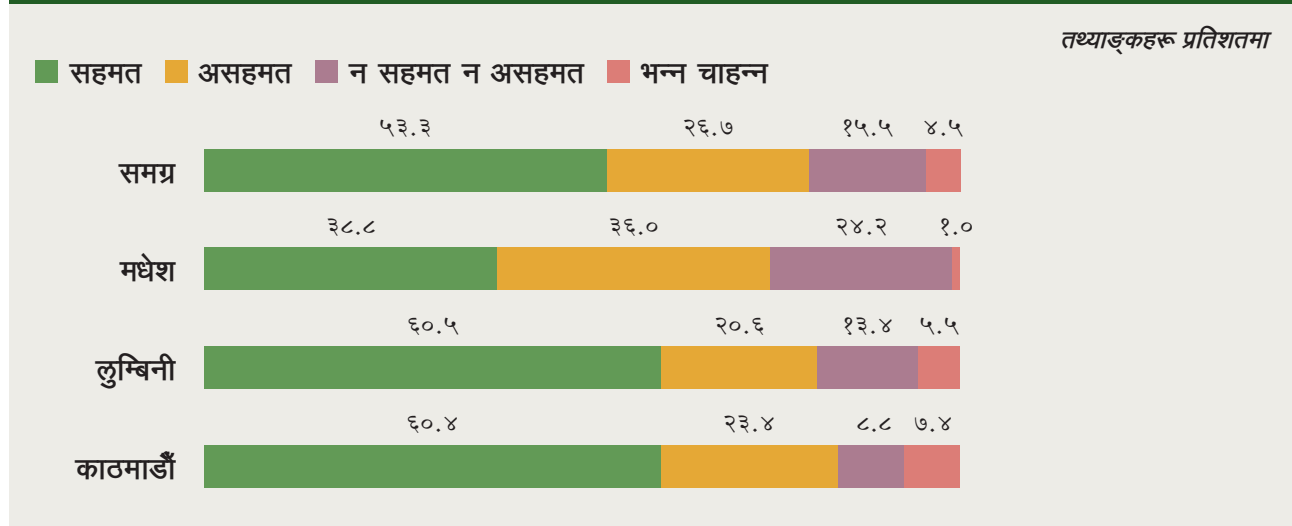
पाँच वर्षपछिको रोजगारी, उद्यम र आर्थिक अवस्था

आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्ने २०.१ प्रतिशत छन् भने त्यसमा असहमत हुने ५६.३ प्रतिशत छन्। न सहमत न असहमत हुने १६.४ प्रतिशत छन् भने ७.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिएका छन्। यस भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश प्रदेश (१५.८ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (१७.४ प्रतिशत)का धेरै छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (२७.२ प्रतिशत) का अझ बढी छन्। यस भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ६१.७ प्रतिशत, लुम्बिनीका ५५.२ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका ५२ प्रतिशत छन्।



चित्र १.३.१ : ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।



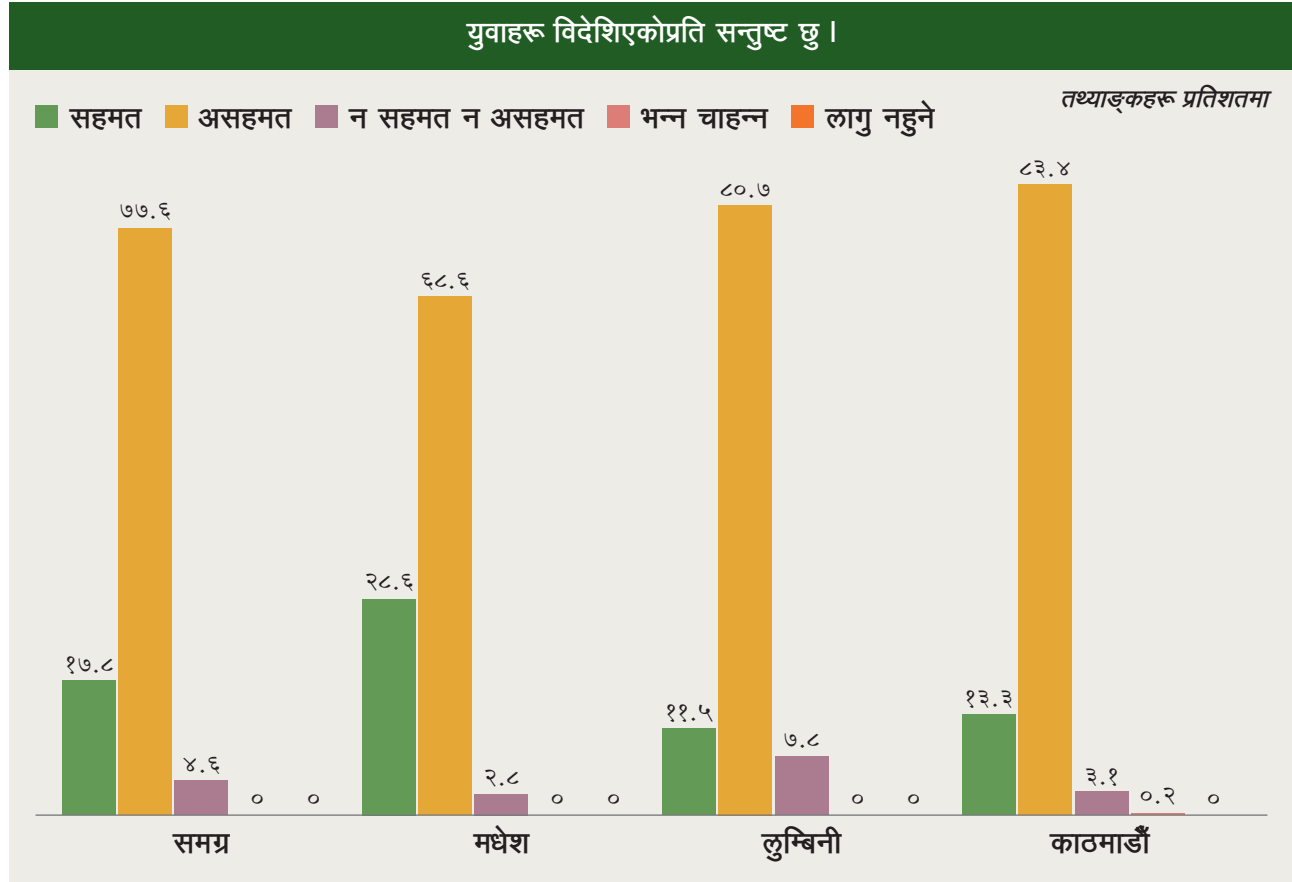
चित्र १.३.२ : ५ वर्षपछिको आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्थाको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा २२.५ प्रतिशत सहमत छन् भने ५२.७ प्रतिशत असहमत छन् । न सहमत न असहमत हुने १७.४ प्रतिशत छन् भने ७.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । यो भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश प्रदेश (१७.५ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (२२.५ प्रतिशत)का धेरै छन् भने त्यस भन्दा बढी काठमाडौँ उपत्यका (२७.६ प्रतिशत) का छन् । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ५७.९ प्रतिशत, लुम्बिनीका ४७.२ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका ५२.९ प्रतिशत छन् ।

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु भन्ने ५३.३ प्रतिशत छन् भने त्यसप्रति असहमत हुने २६.७ प्रतिशत छन् । यसमा न सहमत न असहमत हुने १५.५ प्रतिशत रहे भने ४.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । यो भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश प्रदेशका ३८.८ प्रतिशत छन् भने लुम्बिनी प्रदेशका ६०.५ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाको ६०.४ प्रतिशत छन् । यसरी यो भनाइमा सहमत हुनेको सङ्ख्या एकातिर लुम्बिनी र काठमाडौँ उपत्यकाको बराबरी जस्तो छ भने अर्कोतिर मधेश प्रदेशको तुलनामा चाहिँ लुम्बिनी र काठमाडौँ दुवैको धेरै नै वढी देखिन्छ । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा मधेशका ३६ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशका २०.६ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका २३.४ प्रतिशत छन् ।

युवा विदेशिएकोप्रति असन्तुष्ट

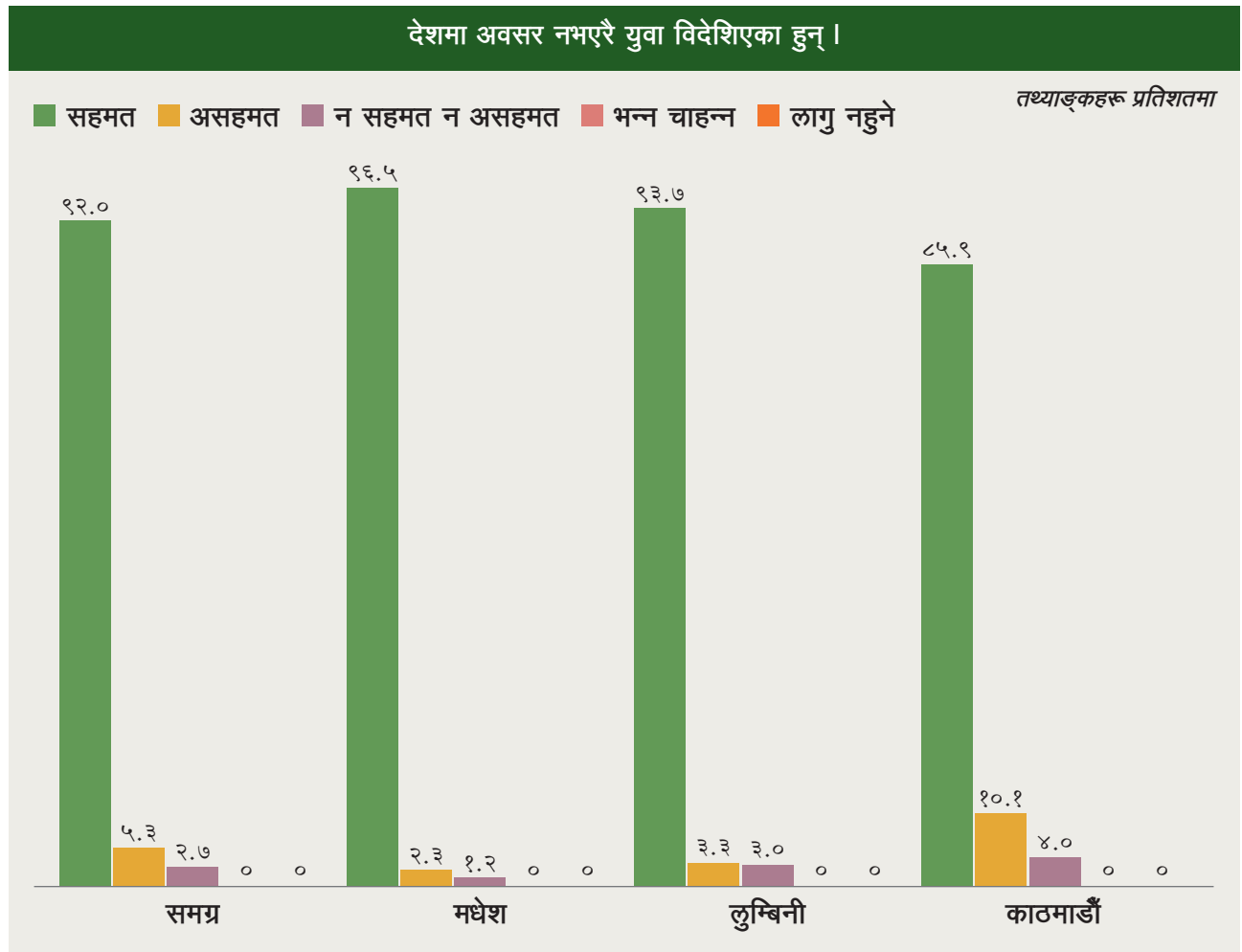
युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट छु भन्ने १७.८ प्रतिशत छन् भने त्यसमा असहमत हुने ७७.६ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुनेचाहिँ ४.६ प्रतिशत रहे । यो भनाइप्रति सहमत हुनेमा लुम्बिनी प्रदेश (११.५ प्रतिशत) को तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (१३.३ प्रतिशत) का बढी छन् भने मधेश प्रदेश (२८.६ प्रतिशत) का त्यस भन्दा अझ बढी छन् । यो भनाइप्रति असहमत हुनेमा चाहिँ मधेश प्रदेशका ६८.६ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशका ८०.७ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका ८३.४ प्रतिशत छन् ।



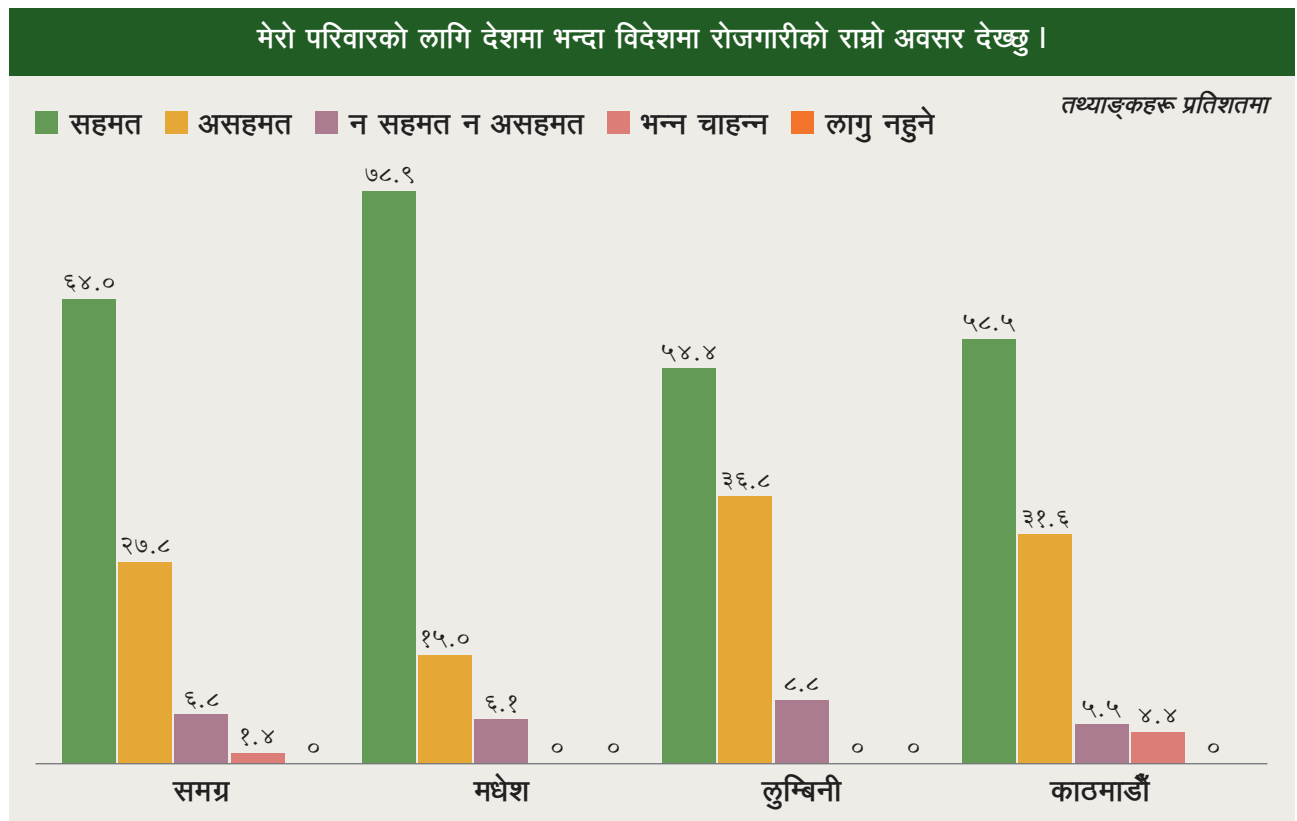
चित्र १.४.१ : युवा विदेशिएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्ने भनाइप्रति सहमत हुने ९२ प्रतिशत छन् भने यसप्रति असहमत हुने ५.३ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुने २.७ प्रतिशत रहे । यस भनाइप्रति सहमत हुनेमा काठमाडौँ उपत्यका (८५.९ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (९३.७ प्रतिशत) का धेरै छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा मधेश प्रदेश (९६.५ प्रतिशत) का अझ बढी छन् । यस भनाइप्रति असहमत हुनेमा काठमाडौँका १०.१ प्रतिशत, लुम्बिनीका ३.३ प्रतिशत र मधेश प्रदेशका २.३ प्रतिशत छन् ।

मेरो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु भन्ने ६४ प्रतिशत छन् भने यसप्रति असहमत हुने २७.८ प्रतिशत छन् । न सहमत न असहमत हुने ६.८ प्रतिशत रहे भने १.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । यस भनाइप्रति सहमत हुने लुम्बिनी प्रदेश (५४.४ प्रतिशत) को तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (५८.५ प्रतिशत)का धेरै छन् भने काठमाडौँको तुलनामा मधेश प्रदेश (७८.९ प्रतिशत) का अझ बढी छन् । यस भनाइप्रति असहमत हुनेमा लुम्बिनी प्रदेशका ३६.८ प्रतिशत, काठमाडौँ उपत्यकाका ३१.६ प्रतिशत र मधेश प्रदेशका १५ प्रतिशत छन् ।



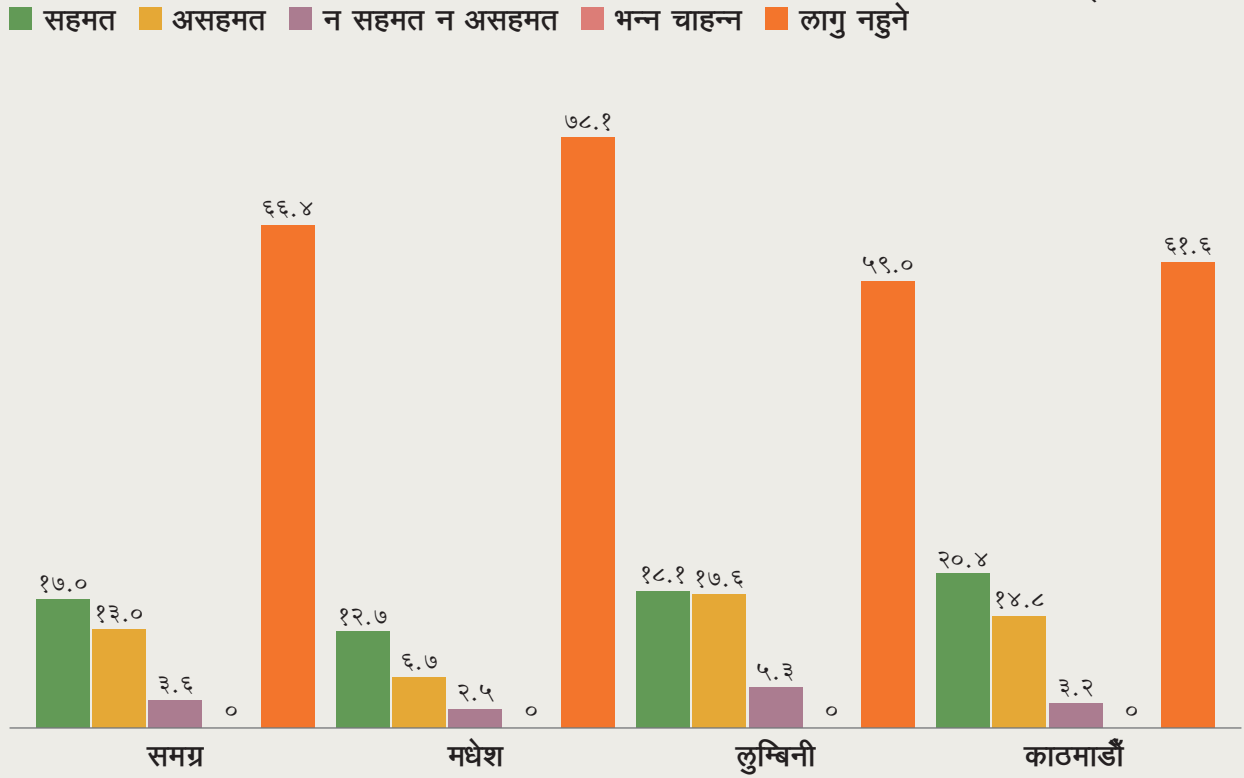
चित्र १.४.२ : युवा विदेशिएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा



चित्र १.४.३ : आफ्नो परिवारको लागि विदेशमा रोजगारीको सम्भावनाबारे उत्तरदाताको धारणा

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



चित्र १.४.४ : आफ्नो घर/परिवारको सदस्य विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

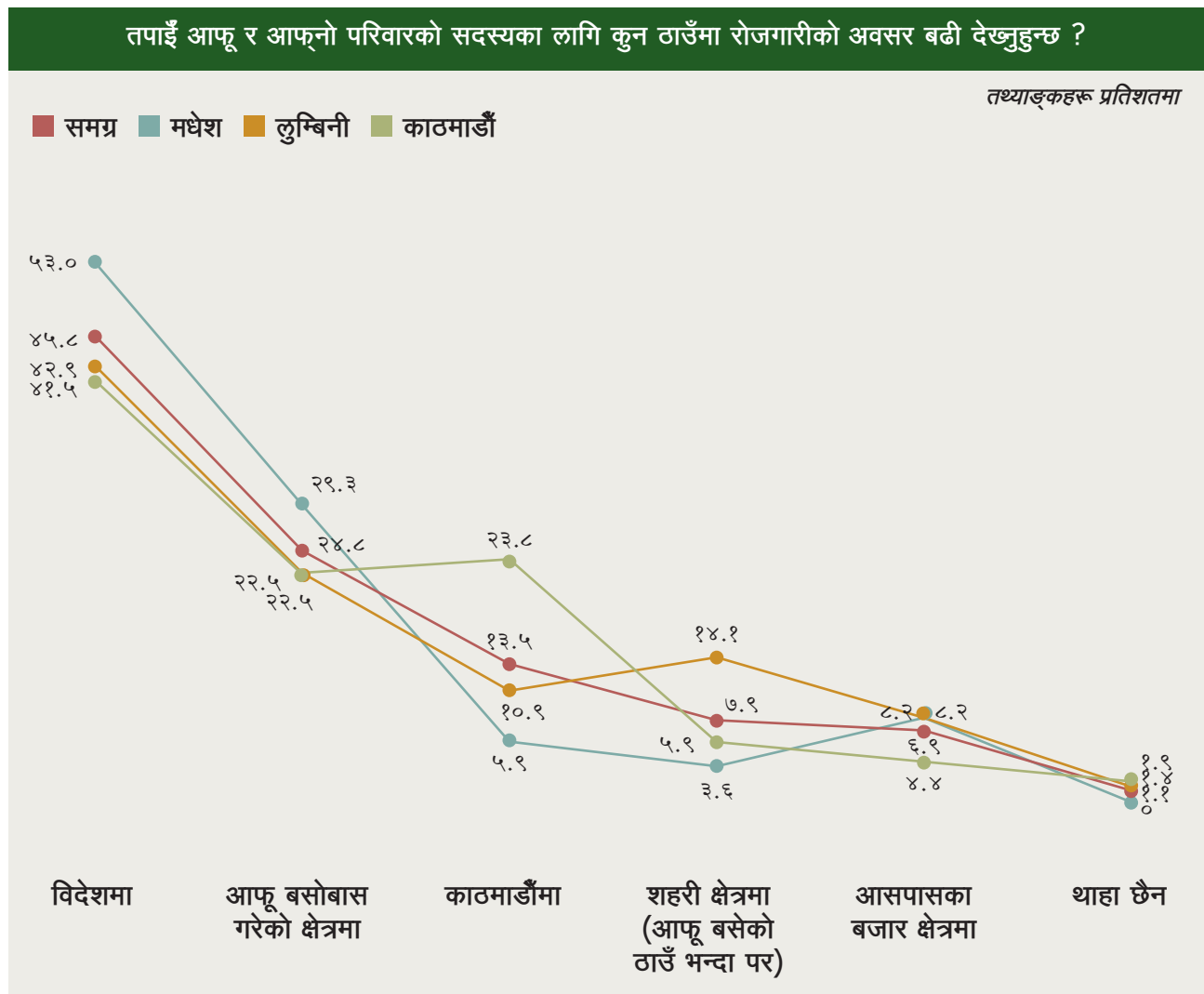
आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु भन्ने भनाइप्रति १७ प्रतिशत सहमत र १३ प्रतिशत असहमत छन् भने न सहमत न असहमत हुने ३.६ प्रतिशत रहे । ६६.४ प्रतिशतको आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश नगएकाले यस विषयमा कुनै प्रतिक्रिया जनाएनन् । यो सङ्ख्या मधेशको ७८.१ प्रतिशत, लुम्बिनीको ५९ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाको ६१.६ प्रतिशत छ ।

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु भन्ने भनाइप्रति सहमत हुनेमा मधेश (१२.७ प्रतिशत) को तुलनामा लुम्बिनी प्रदेश (१८.१ प्रतिशत) का बढी छन् भने लुम्बिनीको तुलनामा काठमाडौँ उपत्यका (२०.४ प्रतिशत) का अझ बढी छन् । यसमा असहमत हुनेमा मधेशका ६.७ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशका १७.६ प्रतिशत र काठमाडौँ उपत्यकाका १४.८ प्रतिशत छन् ।

२. कहाँ छ रोजगारीको अवसर ?

आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यका लागि ४५.८ प्रतिशतले विदेशमा अवसर देखेका छन् भने आफू बसोबास गरेकै क्षेत्रमा अवसर देख्ने २४.८ प्रतिशत छन् । त्यस्तै काठमाडौँमा अवसर देखेको छु भन्ने १३.५ प्रतिशत छन् भने आफू बसेको ठाउँ भन्दा परका बजार क्षेत्रमा भन्ने ७.९ प्रतिशत छन् । ६.९ प्रतिशतले चाहिँ आफू बसोबास गरेको आसपासका बजार क्षेत्रमा अवसर देखेका छन् । १.१ प्रतिशतले यस विषयमा थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

विदेशमा अवसर देख्नेमा काठमाडौँ उपत्यका (४१.५ प्रतिशत) का उत्तरदाताको तुलनामा लुम्बिनी (४२.९ प्रतिशत) का धेरै छन् भने त्यस भन्दा पनि अझ बढीचाहिँ मधेश (५३ प्रतिशत) का छन् । आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा अवसर देख्नेमा चाहिँ सबै भन्दा बढी मधेशका छन् जुन सङ्ख्या २९.३ प्रतिशत छ । आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा अवसर देख्नेमा चाहिँ लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका बराबरी छन् जुन सङ्ख्या २२.५ प्रतिशत छ ।



चित्र २.१.१ : आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा

३. कसलाई छ देशमा अवसर ?

सर्वसाधारणहरू देशमा राजनीतिक नेता, उनीहरूसँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, बिचौलिया र ठूला व्यापारीलाई राम्रो अवसर भएको बताउँछन् । बहुविकल्प छनोटअन्तर्गत सर्वेक्षणमा सहभागी उत्तरदातामध्ये ८१.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ६८ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ४४.२ प्रतिशतले बिचौलिया, ३६.६ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, २५.७ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र २ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई राम्रो अवसर छ भन्ने जवाफ दिएका छन् । तर, देशमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा पहिलो, दोस्रो र तेस्रो प्राथमिकता निर्धारण गर्न लगाइएको थियो जसमा पहिलो प्राथमिकतामा समग्र औसतमा ५८ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १४.४ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १३.८ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, ८.१ प्रतिशतले बिचौलिया, २.९ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, १.१ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे भने १.७ प्रतिशतले यो विषयमा भन्न चाहेनन् (पहिलो प्राथमिकताको तुलनात्मक औसतका लागि चित्र ३.१.१ हेर्नुहोला) र (दोस्रो र तेस्रो प्राथमिकतासम्बन्धी विस्तृत विवरणका लागि चाहिँ अनुसूचीको तालिका १ हेर्नुहोला) ।

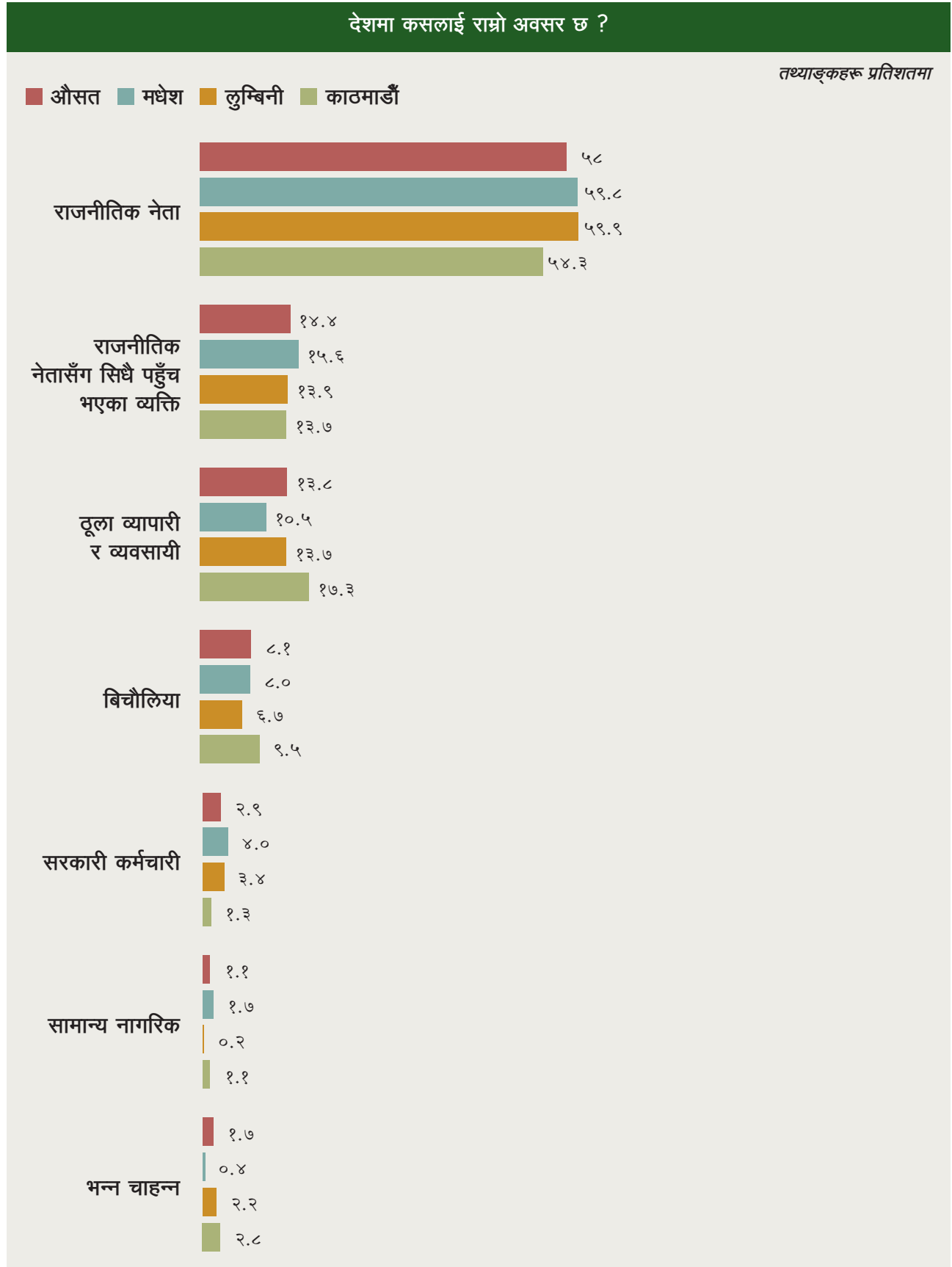
मधेश प्रदेशका उत्तरदातामध्ये ८६.१ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ५४.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ५१.८ प्रतिशतले बिचौलिया, ३९.२ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, २६.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी र २.९ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई देशमा राम्रो अवसर भएको बताए भने ०.४ प्रतिशतले यस विषयमा भन्न चाहेनन् । पहिलो प्राथमिकतामा भने ५९.८ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १५.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १०.५ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, ८ प्रतिशतले बिचौलिया, ४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १.७ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई राखे भने ०.४ प्रतिशतले यो विषयमा भन्न चाहेनन् (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका २ हेर्नुहोला) ।

लुम्बिनी प्रदेशका उत्तरदातामध्ये ७७.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ७२.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ४१.६ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, ३०.५ प्रतिशतले बिचौलिया, १८.३ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.२ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई देशमा अवसर भएको बताए भने २.२ प्रतिशतले यस विषयमा भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । पहिलो प्राथमिकतामा भने ५९.९ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १३.९ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १३.७ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, ६.७ प्रतिशतले बिचौलिया, ३.४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.२ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई राखे भने २.२ प्रतिशतले यस विषयमा भन्न चाहेनन् (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका ३ हेर्नुहोला) ।

काठमाडौँ उपत्यकाका उत्तरदातामध्ये ८१.२ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ७६.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ५०.१ प्रतिशतले बिचौलिया, ४२.४ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, १९.८ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र २.३ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई देशमा राम्रो अवसर भएको बताए भने २.८ प्रतिशतले यस विषयमा भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । पहिलो प्राथमिकतामा चाहिँ ५४.३ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १७.३ प्रतिशतले ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी, १३.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ९.५ प्रतिशतले बिचौलिया, १.३ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १.१ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई देशमा राम्रो अवसर भएको बताए भने २.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका ४ हेर्नुहोला) ।

सर्वेक्षणमा सहभागी उत्तरदातामध्ये राजनीतिक नेतालाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा ८१.७ प्रतिशत रहेकामा मधेश (८६.१ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा बढी छन् भने लुम्बिनी प्रदेश (७७.७ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (८१.२ प्रतिशत) दुवैको हकमा त्यस भन्दा कम छ । राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा ६८ प्रतिशत भएकामा मधेश (५४.७ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छ भने लुम्बिनी (७२.७ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (७६.६ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा बढी छन् । बिचौलियालाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा ४४.२ प्रतिशत रहेकामा लुम्बिनी (३०.५ प्रतिशत) मा त्यसभन्दा कम छ भने मधेश (५१.८ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (५०.१ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छ । ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा ३६.६ प्रतिशत उत्तरदाता भएका रहेकामा मधेश (२६.१ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छ भने लुम्बिनी (४१.६ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (४२.४ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन् । सरकारी कर्मचारीलाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा २५.७ प्रतिशत उत्तरदाता भएकामा मधेश (३९.२ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा बढी छन् भने लुम्बिनी प्रदेश (१८.३ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (१९.८ प्रतिशत) मा औसत भन्दा कम छन् । सामान्य नागरिकलाई राम्रो अवसर छ

भन्ने उत्तरदाता औसतमा २ प्रतिशत भएकामा मधेश (२.९ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा बढी छन् भने लुम्बिनी प्रदेश (०.२ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (२.३ प्रतिशत) मा औसत भन्दा कम छन् (विस्तृत विवरणको लागि अनुसुची तालिका ५ हेर्नुहोला) ।



चित्र ३.१.१ : देशमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा औसतसँगै मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका उत्तरदाताले पहिलो प्राथमिकता दिएका विषयमा तुलनात्मक धारणा

४. पेसा/व्यवसाय र योग्यताका आधारमा अवसर

सर्वेक्षणमा सहभागी उत्तरदातामध्ये प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत हुने औसतमा ५४.७ प्रतिशतमा मधेश (३७.२ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने लुम्बिनी प्रदेश (५८.६ प्रतिशत) र काठमाडौं उपत्यका (६८.४ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छन्। सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने भन्ने औसतमा ४३.३ प्रतिशतमा मधेश (३३.९ प्रतिशत) र लुम्बिनी (४२.८ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छन् भने काठमाडौं उपत्यका (५३.१ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन्। नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने भन्ने औसतमा ४१ प्रतिशतमा मधेश (१८.७ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छन् भने लुम्बिनी (४२.८ प्रतिशत) र काठमाडौं (६१.५ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन्। उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई भन्ने औसतमा २८.१ प्रतिशतमा काठमाडौं उपत्यका (२५.४ प्रतिशत) का त्यस भन्दा कम छन् भने मधेश (२८.२ प्रतिशत) र लुम्बिनी (३०.५ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन्।

नयाँ उद्यमी/व्यवसायी भन्ने औसतमा २०.४ प्रतिशतमा मधेश प्रदेश (१६.२ प्रतिशत) र काठमाडौं उपत्यका (२०.२ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छन् भने लुम्बिनी प्रदेश (२४.६ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन्। सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई भन्ने औसतमा १९.८ प्रतिशतमा मधेश (१८.९ प्रतिशत) र लुम्बिनी (१५.८ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छ भने काठमाडौं उपत्यका (२४.८ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छ। देशमा कृषकलाई राम्रो अवसर छ भन्ने औसतमा १९ प्रतिशतमा लुम्बिनी प्रदेश (२२.७ प्रतिशत) र काठमाडौं उपत्यका (२४ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छन् भने मधेश प्रदेश (१०.५ प्रतिशत) मा औसत भन्दा कम छन्।

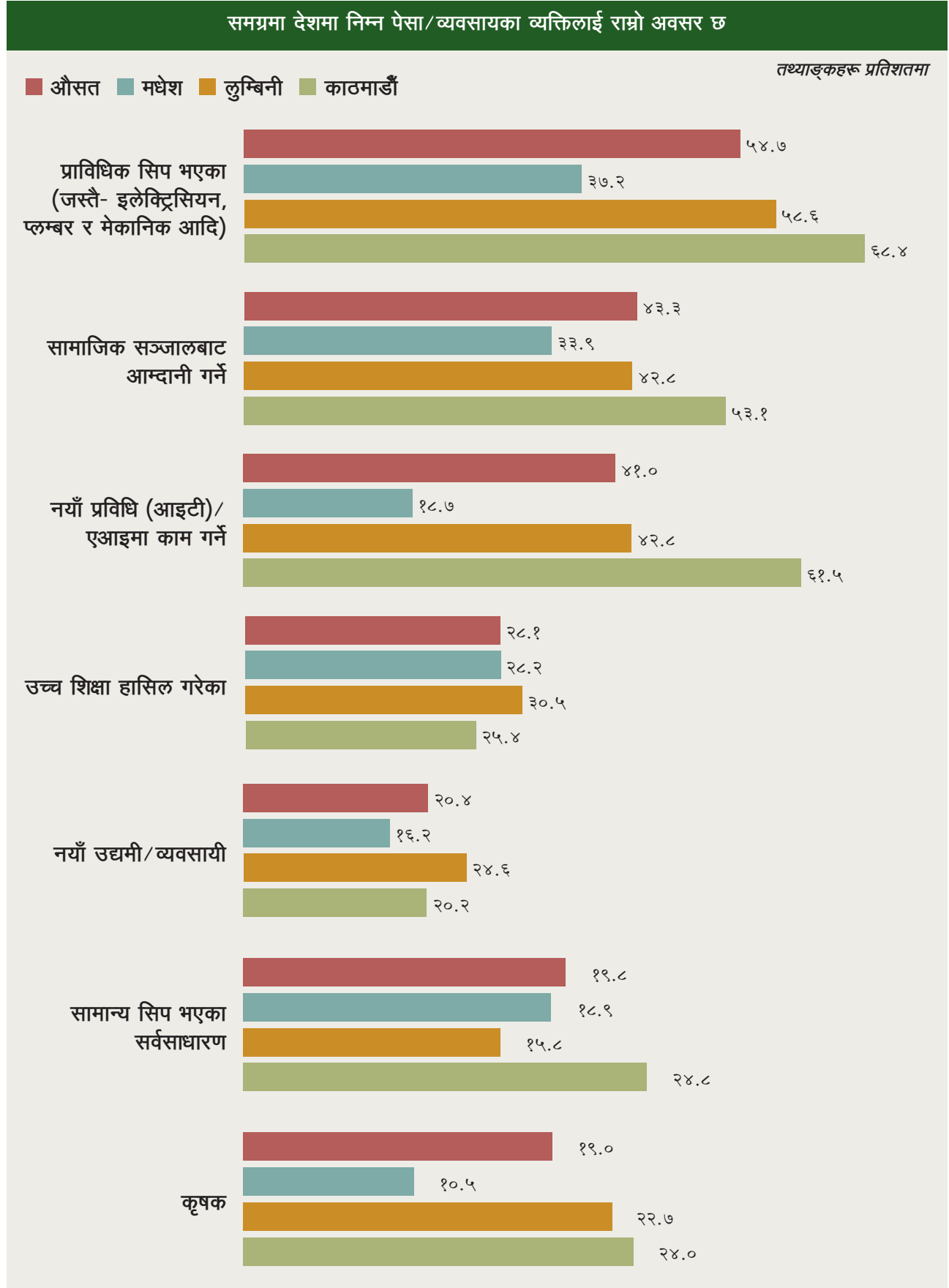
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा ५४.७ प्रतिशत सहमत र २९.९ प्रतिशत असहमत छन् भने १३.६ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र १.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्नेलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा ४३.३ प्रतिशत सहमत र २६.७ प्रतिशत असहमत छन् भने १२.७ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र १७.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा ४१ प्रतिशत सहमत, ३२.७ प्रतिशत असहमत छन् भने १२.३ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र १४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा २८.१ प्रतिशत सहमत र ५७.८ प्रतिशत असहमत छन् भने १३.४ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र ०.७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत २०.४ प्रतिशत र असहमत ६३.३ प्रतिशत छन्। १२.८ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र ३.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा १९.८ प्रतिशत सहमत र ६८.२ प्रतिशत असहमत छन् भने ११.१ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र ०.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। देशमा कृषकलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा १९ प्रतिशत सहमत, ७२.१ प्रतिशत असहमत छन् भने ८.१ प्रतिशतले न सहमत न असहमत र ०.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए (विस्तृत विवरणको लागि अनुसूची तालिका ६ हेर्नुहोला)।

मधेश प्रदेशका उत्तरदातामध्ये प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत ३७.२ प्रतिशत छन्। त्यस्तै सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्नेलाई भन्ने ३३.९ प्रतिशत, उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई भन्ने २८.२ प्रतिशत, सामान्य सिप भएकालाई भन्ने १८.९ प्रतिशत, नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई भन्ने १८.७ प्रतिशत, नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई भन्ने १६.२ प्रतिशत र कृषकलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत हुने १०.५ प्रतिशत छन् (विस्तृत विवरणको लागि अनुसूची तालिका ७ हेर्नुहोला)।

लुम्बिनी प्रदेशका उत्तरदातामध्ये प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत हुने ५८.६ प्रतिशत छन्। त्यस्तै सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्नेलाई भन्ने ४२.८ प्रतिशत, नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई भन्ने ४२.८ प्रतिशत, उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई भन्ने ३०.५ प्रतिशत, नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई भन्ने २४.६ प्रतिशत, कृषकलाई भन्ने २२.७ प्रतिशत र सामान्य सिप भएकालाई राम्रो अवसर भन्नेमा सहमत हुने १५.८ प्रतिशत छन् (विस्तृत विवरणको लागि अनुसूची तालिका ८ हेर्नुहोला)।

काठमाडौं उपत्यकाका उत्तरदातामध्ये प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा सहमत हुने ६८.४ प्रतिशत, नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई भन्ने ६१.५ प्रतिशत, सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्नेलाई भन्ने ५३.१ प्रतिशत, उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई भन्ने २५.४ प्रतिशत, सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई

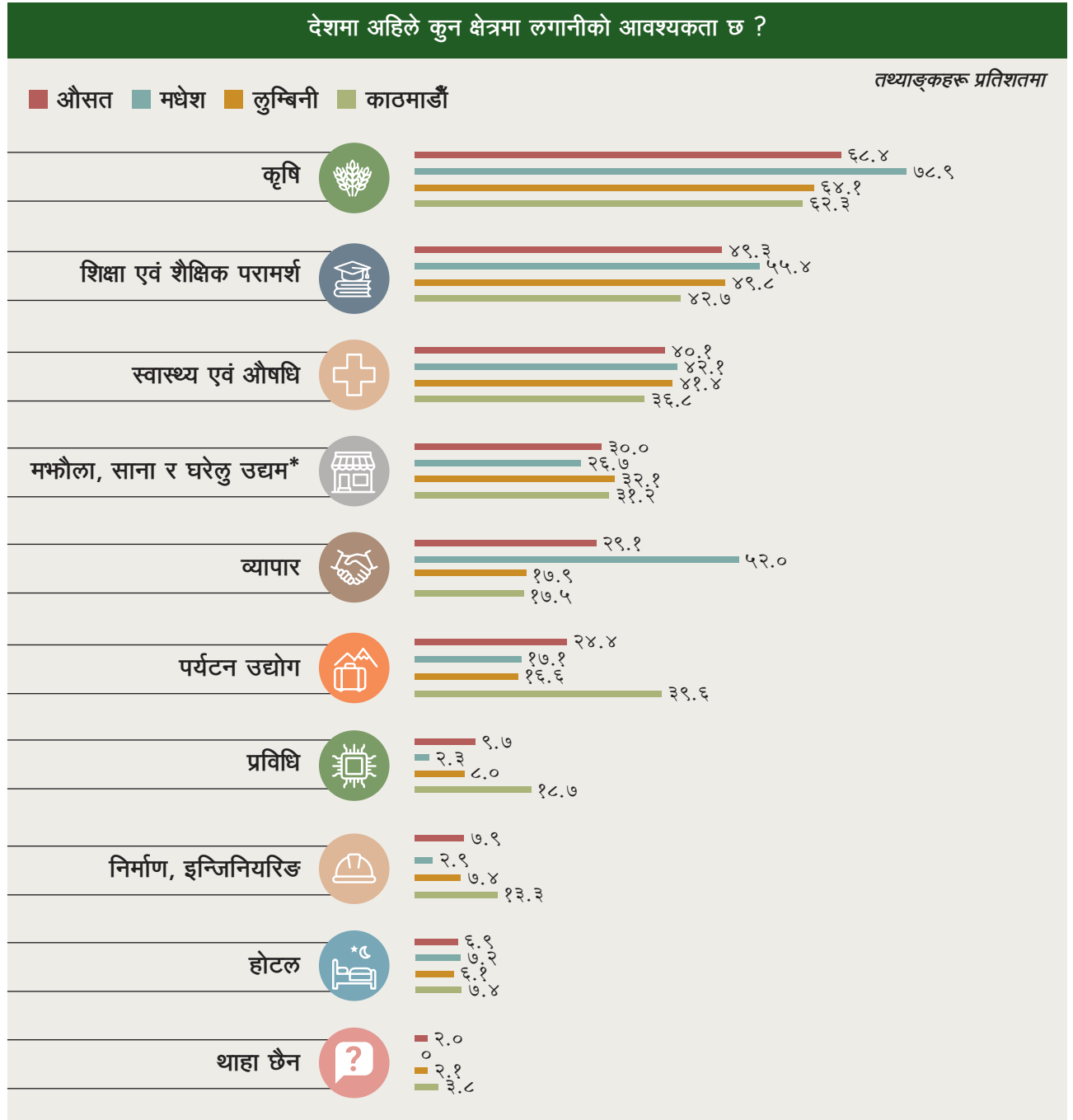
भन्ने २४.८ प्रतिशत, कृषकलाई भन्ने २४ प्रतिशत र नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई भन्ने २०.२ प्रतिशत छन् (विस्तृत विवरणको लागि अनुसूची तालिका ९ हेर्नुहोला) ।



चित्र ४.१.१ : देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका सहमत उत्तरदाताको तुलनात्मक अवस्था

५. कुन क्षेत्रमा चाहिएको छ लगानी ?

कृषिमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ६८.४ प्रतिशतमा लुम्बिनी प्रदेश (६४.१ प्रतिशत) र काठमाडौं उपत्यका (६२.३ प्रतिशत) का त्यस भन्दा कम छन् भने मधेश प्रदेश (७८.९ प्रतिशत) को औसत भन्दा धेरै छ। शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ४९.३ प्रतिशतमा काठमाडौं उपत्यका (४२.७ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने मधेश (५५.४ प्रतिशत) र लुम्बिनी प्रदेश (४९.८ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छ। स्वास्थ्य एवं औषधिमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसत ४०.१ प्रतिशत रहेकामा काठमाडौं उपत्यका (३६.८ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने मधेश (४२.१ प्रतिशत) र लुम्बिनी (४१.१ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छ। मझौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि) मा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ३० प्रतिशत रहेकामा मधेश प्रदेश (२६.७ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने लुम्बिनी प्रदेश (३२.१ प्रतिशत) र काठमाडौं उपत्यका (३१.२ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छ।



चित्र ५.१.१ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा (मुख्य ३ वटा छनोट)

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

देशमा अहिले व्यापार क्षेत्रमा लगानीको आश्यकता छ भन्ने औसतमा २९.१ रहेकामा लुम्बिनी (१७.९ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (१७.५ प्रतिशत) का त्यस भन्दा कम छन् भने मधेश (५२ प्रतिशत) को औसत भन्दा धेरै छ। पर्यटन उद्योगमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा २४.४ प्रतिशत रहेकामा मधेश (१७.१) र लुम्बिनी (१६.६ प्रतिशत) का त्यस भन्दा कम छन् भने काठमाडौँ उपत्यका (३९.६ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छ। प्रविधिमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ९.७ प्रतिशत रहेकामा मधेश (२.३ प्रतिशत) र लुम्बिनी (८ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने काठमाडौँ उपत्यका (१८.७ प्रतिशत) को औसत भन्दा भण्डै दोब्बरले बढी छ। निर्माण एवं इन्जिनियरिङ क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ७.९ प्रतिशत रहेकामा मधेश (२.९ प्रतिशत) र लुम्बिनी (७.४ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने काठमाडौँ उपत्यका (१३.३ प्रतिशत) को औसत भन्दा धेरै छ। होटल क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने औसतमा ६.९ प्रतिशत रहेकामा लुम्बिनी प्रदेश (६.१ प्रतिशत) को त्यस भन्दा कम छ भने मधेश (७.२ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (७.४ प्रतिशत) को औसत भन्दा बढी छन्।

६. रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्ष

सर्वेक्षणमा सहभागी बहुसङ्ख्यक उत्तरदाता (६८ प्रतिशत) ले ठूला उद्योग एवं कलकारखाना स्थापनालाई रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा उल्लेख गरेका छन्। कृषिको व्यावसायीकरण भन्ने ५३.९ प्रतिशत, राजनीति स्थायित्व भन्ने ४५.८ प्रतिशत, रोजगार एवं उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी भन्ने ३७ प्रतिशत, गुणस्तरीय शिक्षा भन्ने ३६.७ प्रतिशत छन्। त्यस्तै प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्ष मान्ने १५.४ प्रतिशत छन् भने नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन भन्ने ८.८ प्रतिशत छन्। विदशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भन्ने ३.८ प्रतिशत छन् भने १.३ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिएका छन्।

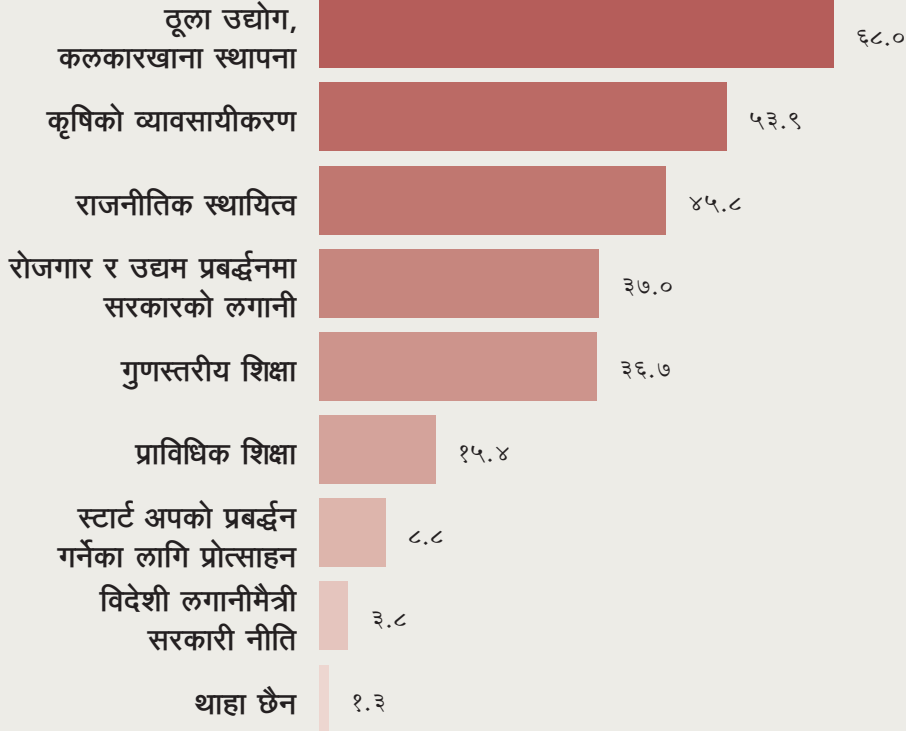
प्रदेश एवं भूगोलका आधारमा छुट्टयाएर हेर्दा ठूला उद्योग एवं कलकारखाना स्थापनालाई महत्वपूर्ण पक्ष मान्ने मधेश (७९.६ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन् भने लुम्बिनी प्रदेश (६४.३ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (६०.२ प्रतिशत) को औसत भन्दा कम छन्। कृषिको व्यावसायीकरणलाई रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिने उत्तरदाता (५३.९ प्रतिशत) मध्ये लुम्बिनी प्रदेश (४६.४ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (५०.९ प्रतिशत) को हकमा औसत भन्दा कम छन् भने मधेश (६४.४ प्रतिशत) औसत भन्दा बढी छ। रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा राजनीतिक स्थायित्वलाई लिने उत्तरदाता ४५.८ प्रतिशत छन्। यसो भन्ने लुम्बिनी (३३.२ प्रतिशत) मा औसत भन्दा कम छ भने मधेश (५८.१ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (४६.१ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छन्।

त्यस्तै रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा देख्ने ३७ प्रतिशत छन् जुन मधेश (२२.३ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छ भने लुम्बिनी (४८.३ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (४०.२ प्रतिशत) को सवालमा औसत भन्दा बढी छ। गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्ष मान्नेचाहिँ ३६.७ प्रतिशत छन् जुन लुम्बिनी (३५.५ प्रतिशत) र काठमाडौँ उपत्यका (३३.१ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छ भने मधेश प्रदेश (४१.५ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छ। प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्ष भन्ने १५.४ प्रतिशत छन् जबकि मधेश (७.८ प्रतिशत) र लुम्बिनी प्रदेश (१३.९ प्रतिशत) मा यसो भन्ने त्यस भन्दा कम छन् भने काठमाडौँ उपत्यका (२४.६ प्रतिशत)का बढी छन्। नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रबर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्ष मान्ने ८.८ प्रतिशत छन् जबकि मधेश (६.३ प्रतिशत) र लुम्बिनी (५.५ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छन् भने काठमाडौँ (१४.७ प्रतिशत) मा औसत भन्दा बढी छ। रोजगारीको महत्वपूर्ण पक्ष विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भन्नेचाहिँ ३.८ प्रतिशत छन् जबकि मधेश (२.७ प्रतिशत) र लुम्बिनी (३.४ प्रतिशत) मा त्यस भन्दा कम छन् भने काठमाडौँ उपत्यका (५.३ प्रतिशत) मा चाहिँ औसत भन्दा बढी छन्।

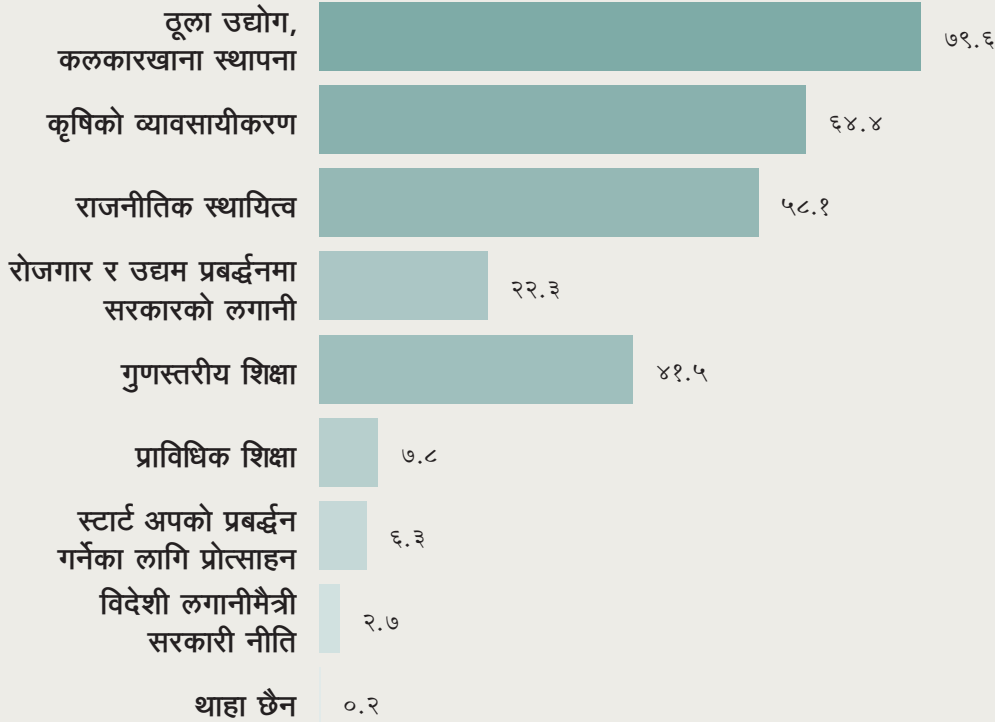
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

औसत



मधेश

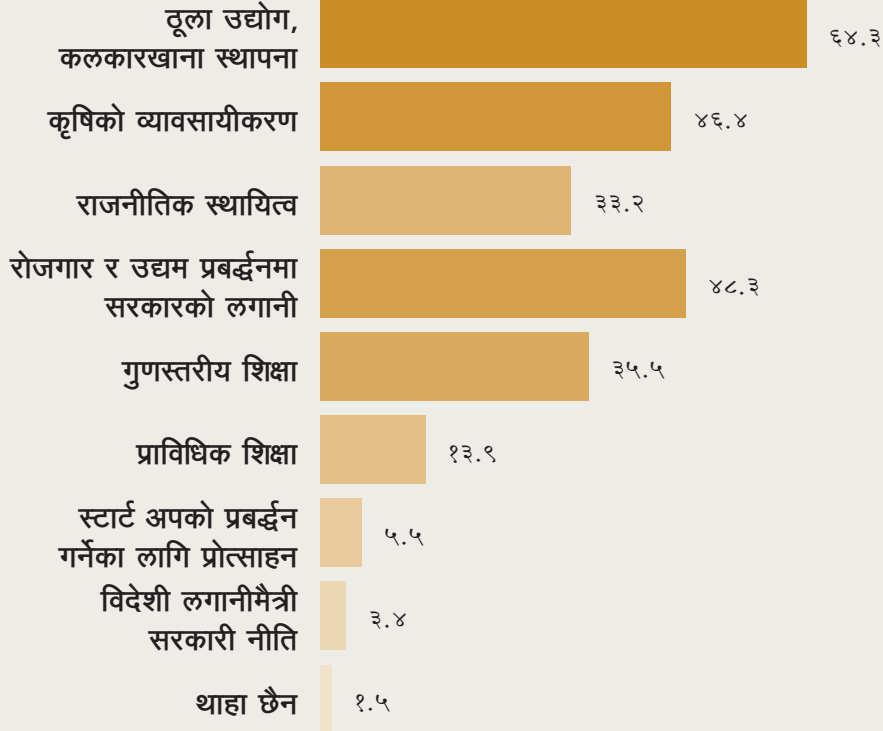


चित्र ६.१.१ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

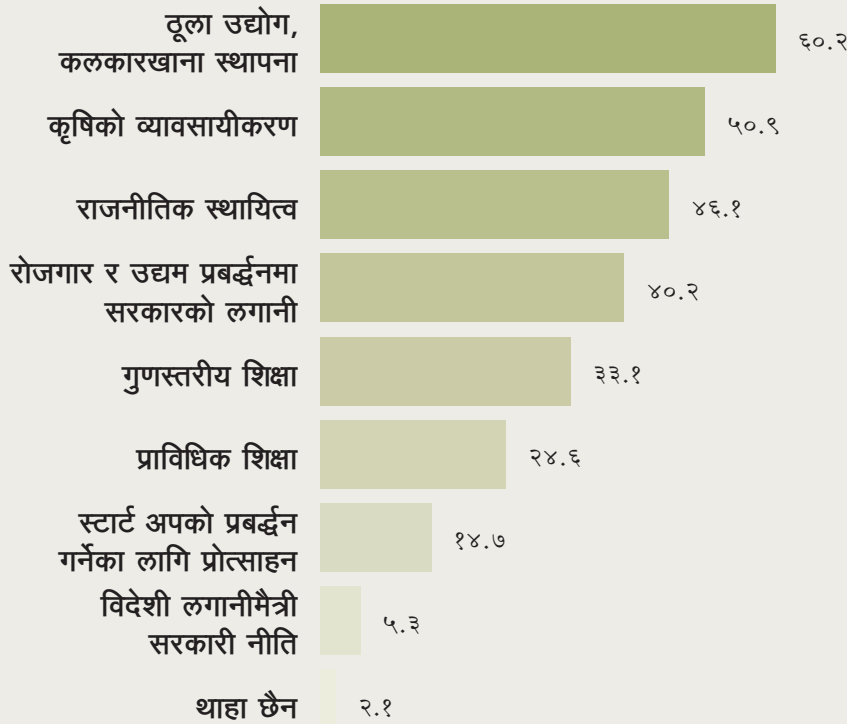
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

लुम्बिनी



काठमाडौं



चित्र ६.१.२ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

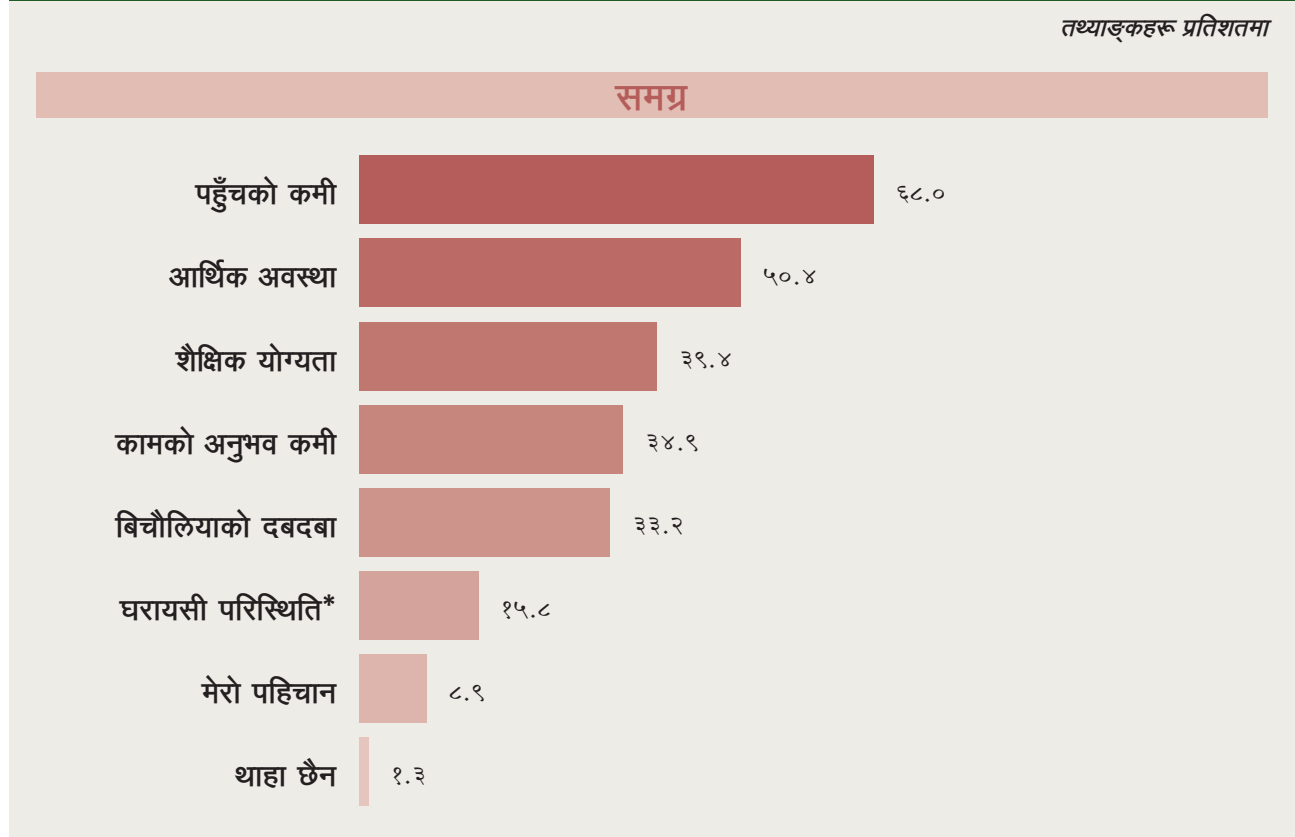
७. रोजगारीका बाधक पक्ष

रोजगारीका लागि बाधक पक्षमा ६८ प्रतिशतले पहुँचको कमी, ५०.४ प्रतिशतले आर्थिक अवस्था, ३९.४ प्रतिशतले शैक्षिक योग्यता, ३४.९ प्रतिशतले कामको अनुभव कमी, ३३.२ प्रतिशतले बिचौलियाको दबदबा, १५.८ प्रतिशतले घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह) र ८.९ प्रतिशतले मेरो पहिचान भन्ने जवाफ दिएका छन्। मधेश प्रदेशका उत्तरदातामध्ये रोजगारीका लागि बाधक पक्षका रूपमा सबै भन्दा धेरै (६६.३ प्रतिशत) ले आर्थिक अवस्था उल्लेख गरेका छन् भने त्यसपछि क्रमशः पहुँचको कमी (६४.४ प्रतिशत), शैक्षिक योग्यता (३९.४ प्रतिशत), कामको अनुभव कमी (३३.३ प्रतिशत), बिचौलियाको दबदबा (२०.४ प्रतिशत), घरायसी परिस्थिति (१८.३ प्रतिशत) र मेरो पहिचान (१५.४ प्रतिशत) भन्नेहरू छन्। लुम्बिनी प्रदेशका उत्तरदाताले निर्धारण गरेका प्राथमिकताको ढाँचा पनि उस्तै छ। लुम्बिनीका ७१.२ प्रतिशतले पहुँचको कमी, ४८.९ प्रतिशतले आर्थिक अवस्था, ४०.३ प्रतिशतले शैक्षिक योग्यता, ३० प्रतिशतले कामको अनुभव कमी, २६.७ प्रतिशतले बिचौलियाको दबदबा, १६.८ प्रतिशतले घरायसी परिस्थिति र ७.८ प्रतिशतले आफ्नो पहिचानलाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष भनी उल्लेख गरेका छन्।

काठमाडौँ उपत्यकाका उत्तरदाताले चाहिँ मधेश र लुम्बिनी प्रदेशको तुलनामा रोजगारीका लागि बाधक पक्षको सवालमा केही फरक प्राथमिकता निर्धारण गरेका छन्। काठमाडौँका उत्तरदातामध्ये सबै भन्दा धेरै (६८.२ प्रतिशत) ले पनि पहुँचको कमीलाई रोजगारीको बाधक पक्षका रूपमा उल्लेख गरेका छन्। त्यसपछि भने क्रमशः बिचौलियाको दबदबा (५२.६ प्रतिशत), कामको अनुभव कमी (४१.३ प्रतिशत), शैक्षिक योग्यता (३८.६ प्रतिशत), आर्थिक अवस्था (३६ प्रतिशत), घरायसी परिस्थिति (१२.४ प्रतिशत) लाई रोजगारीका लागि बाधक पक्षका रूपमा लिएका छन् भने सबै भन्दा कमचाहिँ आफ्नो पहिचान (३.६ प्रतिशत) भनी उल्लेख गरेका छन्।

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



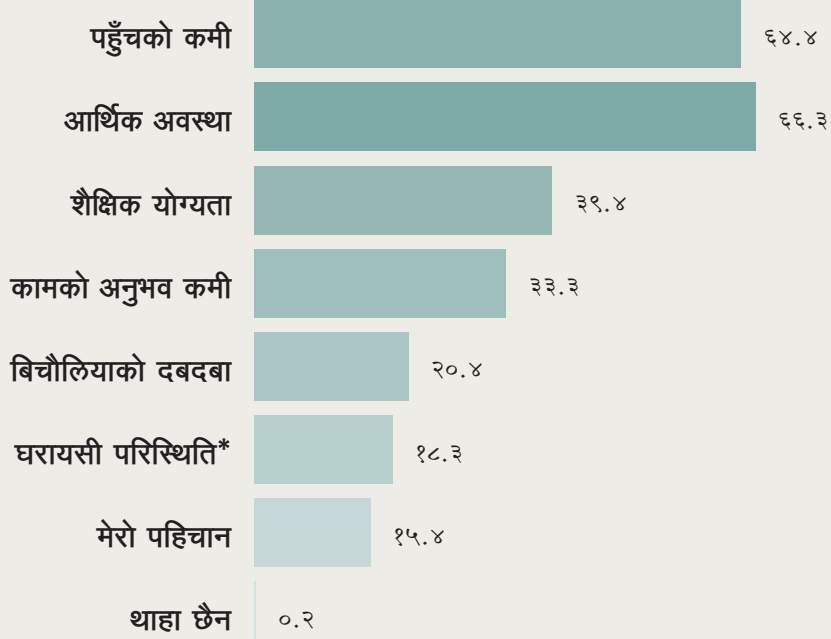
चित्र ७.१.१ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

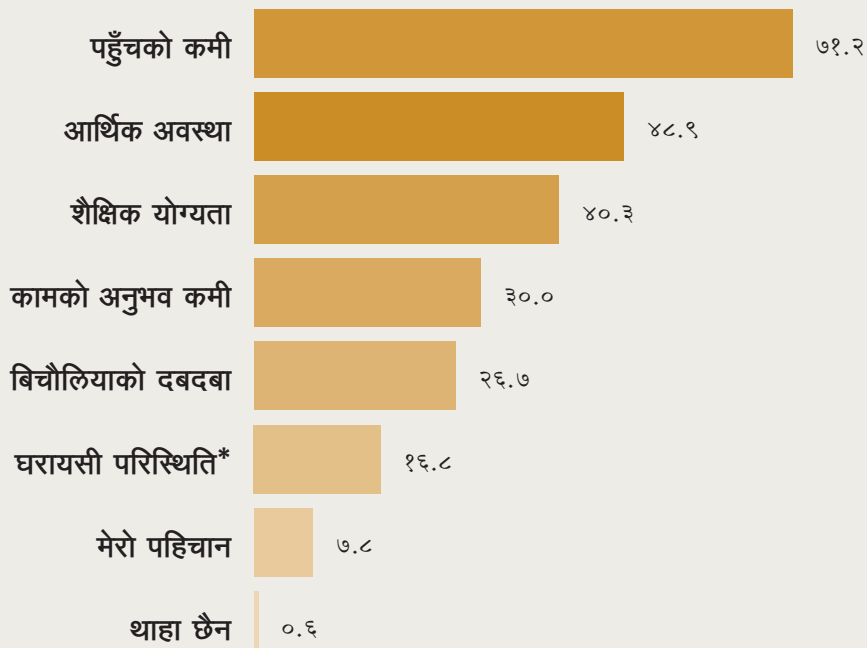
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

मधेश



लुम्बिनी



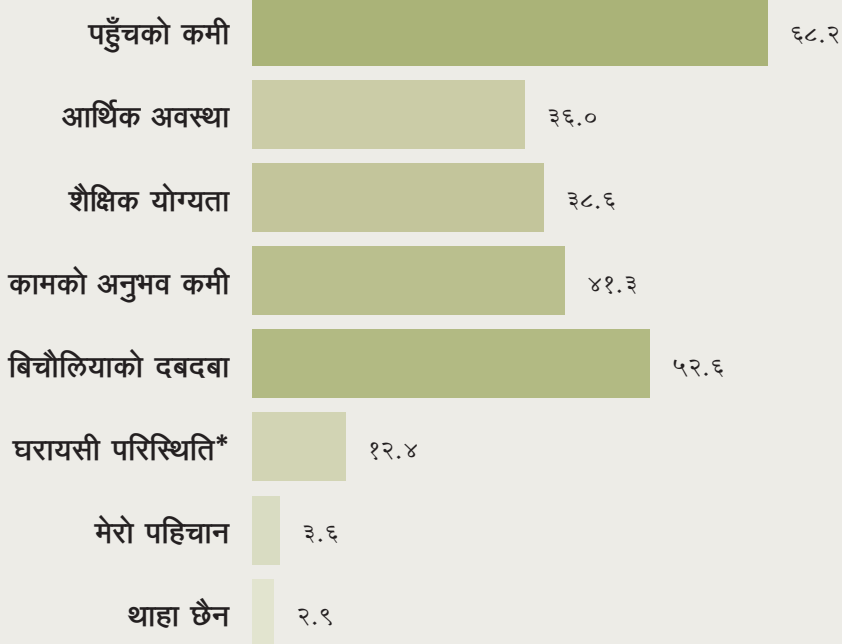
चित्र ७.१.२ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

काठमाडौं



चित्र ७.१.३ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

निष्कर्ष

प्रस्तुत सर्वेक्षणले नेपालको आर्थिक अवसरको अवस्था, प्रमुख चुनौती र अवसरको उपलब्धतामा देखिएका जटिल यथार्थहरूलाई उजागर गरेको छ। एकातिर ९२ प्रतिशत नागरिकमा देशमा अवसर नभएकै कारण युवाहरू विदेशिएका हुन् भन्ने बलियो सामूहिक धारणा स्थापित छ भने अर्कोतिर उपलब्ध सीमित अवसरहरूको वितरणमा पनि चरम असन्तुलन र 'पहुँचवाला' हरूको दबदबा रहेको अनुभूति देखिन्छ। यो अवस्थाले के स्पष्ट पार्छ भने नेपालको समस्या केवल अवसरको अभाव मात्र होइन, बरु विद्यमान अवसरहरूमा आमनागरिकको न्यायोचित पहुँच नहुनु पनि हो। विशेषगरी मधेश, लुम्बिनी र काठमाडौँ उपत्यकाबीचको भौगोलिक असमानताले विकासको केन्द्रीकृत स्वरूप र प्रादेशिक आवश्यकताको भिन्नतालाई प्रष्ट्याएको छ जहाँ मधेश प्रदेशमा अवसरप्रति देखिएको उच्च निराशा र काठमाडौँ उपत्यकामा प्रविधिप्रतिको आकर्षणले दुई फरक आर्थिक यथार्थलाई चित्रण गर्दछन्।

यस परिदृश्यमा 'अवसरको समानता' (इक्विलिटी अफ अपरचुनिटी) को अवधारणा र व्यावहारिक यथार्थताबीच ठूलो खाडल देखिएको छ। आधुनिक अर्थशास्त्रले व्यक्तिको सफलता उसको व्यक्तिगत क्षमता र परिश्रममा आधारित हुनुपर्ने वकालत गरे तापनि यस सर्वेक्षणमा केवल २ प्रतिशत नागरिकले मात्र सामान्य व्यक्तिले अवसर पाउने कुरामा विश्वास व्यक्त गर्नुले प्रणालीगत विभेदलाई सङ्केत गर्छ। जब ८१.७ प्रतिशत नागरिकले अवसर केवल राजनीतिक नेता र ६८ प्रतिशतले पहुँचवालाका लागि मात्र सुरक्षित देख्छन् तब 'अवसरको समानता' को अवधारणा केवल सैद्धान्तिक बहसमा सीमित हुन पुग्छ र आमनागरिकको राज्यप्रतिको सामाजिक सम्भौता (सोसल कन्ट्र्याक्ट) कमजोर बन्न जान्छ। यसले के पुष्टि गर्छ भने जबसम्म राजनीतिक पहुँच र शक्तिले आर्थिक लाभको निर्धारण गर्छ तबसम्म योग्यता र सिप भएका सर्वसाधारण नागरिक आर्थिक मूलप्रवाहीकरणबाट बाहिरै रहिरहने जोखिम रहन्छ।

समग्रमा, सर्वेक्षणले व्यावसायिक आत्मविश्वासमा सङ्कट देखाए तापनि भविष्यप्रतिको आशावादलाई भने सकारात्मक ऊर्जाका रूपमा लिन सकिन्छ। वर्तमानमा रोजगारीको अवसरलाई सकारात्मकरूपमा लिनेको तुलनामा आगामी ५ वर्षमा सुधार हुने अपेक्षा राख्नेहरूको सङ्ख्या भण्डै ३ गुणाले बढी हुनुले नयाँ नीतिगत सुधार र नेतृत्वप्रति नागरिकको मौन भरोसा दर्साउँछ। नागरिकले कृषि र ठूला उद्योगमा देखेको लगानीको आवश्यकता र आइटी/एआइ जस्ता क्षेत्रमा देखेको सम्भावनालाई नीतिगत रूपमा सम्बोधन गर्न सकेमा मात्र सम्भावित 'रिभर्स माइग्रेसन' को जोखिमलाई थग्न सकिनेछ। अतः नीति निर्माताहरूले केवल तथ्याङ्कमा आधारित आर्थिक वृद्धिलाई मात्र नहेरी नागरिकको 'अनुभूति' र 'समान पहुँच' लाई केन्द्रमा राखी समावेशी संस्थाहरू निर्माणमा जोड दिनु आजको आवश्यकता हो।

खण्ड क

उमेर समूह र आर्थिक अवसरबीचको सम्बन्ध

१. उद्यम र रोजगारीको वातावरण

सकारात्मक देखेमा युवा धेरै

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक देखने १८.१ प्रतिशत छन् जसमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (२२.३ प्रतिशत) छन् भने ६१ वर्ष भन्दा माथिका सबै भन्दा कम (१२.९ प्रतिशत) छन्। उमेर समूह बढ्दै जाँदा उद्यमी बन्ने वातावरण देखेहरूको सङ्ख्याचाहिँ कम हुँदै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्ने कुरामा सहमत हुने ७.८ प्रतिशत मात्रै छन् भने असहमत ८५.७ प्रतिशत छन्। सहमत हुनेमा २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (१०.१ प्रतिशत) छन् भने ६१ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहका सबै भन्दा कम (५.५ प्रतिशत) छन्। सहमत हुनेमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका पनि औसत भन्दा बढी (८.६ प्रतिशत) छन्। यसरी बढी उमेर समूहको तुलनामा कम उमेर समूहकाले देशमा रोजगारीको सकारात्मक अवसर बढी देखेका छन्।

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१८-२५	२२.३	६२.७	१३.७	१.३
२६-३५	२१.५	६६.०	९.७	२.८
३६-४५	१८.३	७०.०	८.२	३.५
४६-६०	१५.६	७२.५	१०.०	१.९
६१+	१२.९	७४.२	६.९	६.०
समग्र	१८.१	६९.३	९.७	२.९

चित्र क-१.१.१ : उमेर समूहको आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१८-२५	८.६	८५.०	६.०	०.४
२६-३५	१०.१	८२.०	७.३	०.६
३६-४५	७.६	८७.०	४.७	०.७
४६-६०	७.२	८६.५	५.१	१.२
६१+	५.५	८८.५	५.०	१.०
समग्र	७.८	८५.७	५.६	०.९

चित्र क-१.१.२ : उमेर समूहको आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

देशभित्रै उद्यमी बन्ने र रोजगारीको वातावरण सकारात्मक देखेनेमा १८ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका बढी भए पनि देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा चाहिँ यो समूह असहमत देखिन्छ। बरु, यो समूहको तुलनामा ३६ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूह बढी सहमत भएको पाइन्छ। देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा सहमत हुने औसतमा २०.६ प्रतिशत भएकामा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (१२.१ प्रतिशत) र २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूह (२०.२ प्रतिशत) का औसत भन्दा कम छन्। त्यसभन्दा माथिका उमेर समूह भने यो विषयमा औसत भन्दा बढी सहमत छन्।

पेसा/व्यवसायप्रति प्रौढ पुस्ता सन्तुष्ट





आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा सहमत हुनेचाहिँ सबै भन्दा बढी ६१ वर्ष भन्दा माथि (७३.५ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कमचाहिँ ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (६०.९ प्रतिशत) का छन्। आफ्नो पेसा र व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुने र उमेर समूहबीच खासै सम्बन्ध देखिँदैन।

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुने ६४.२ प्रतिशत छन् जसमा सबै भन्दा बढी सहमत ६१ वर्ष भन्दा माथि (७३.७ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम सहमत हुने ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (५७.७ प्रतिशत) का छन्। विभिन्न उमेर समूह र परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुनेबीच समानान्तर सम्बन्ध नदेखिए पनि सर्वेक्षणले बढी उमेर समूह (४६ वर्ष माथि) का बढी सहमत र कम उमेर समूह (४५ वर्ष भन्दा कम) का कम सहमत रहेका देखाएको छ।





सारमा, युवा पुस्ताले उद्यमी बन्ने र रोजगारीको अवसर सकारात्मक देखे पनि वर्तमानमा रोजगारी एवं उद्यम गर्न पाएकोमा र आफ्नो पेसा तथा व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुनेचाहिँ यो पुस्ताको तुलनामा ४६ वर्ष भन्दा माथिको पुस्ता रहेको देखिन्छ। त्यस्तै, परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा पनि युवाको तुलनामा ४६ वर्षमाथिकै पुस्ता बढी सहमत रहेका पाइन्छ। युवाको तुलनामा प्रौढ पुस्ता आफ्नो पेसा एवं व्यवसायमा स्थापित भएकाले पनि यस्तो भिन्नता देखिएको हुन सक्छ।

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु । (सङ्ख्या: १३४९)





तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१८-२५	१२.१	७१.०	१५.०	१.९
२६-३५	२०.२	६५.०	१४.८	०.०
३६-४५	२३.७	६४.८	१०.२	१.३
४६-६०	२२.१	६३.८	१२.६	१.५
६१+	२२.६	६७.२	९.२	१.०
समग्र	२०.६	६५.९	१२.४	१.१

म आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु । (सङ्ख्या: १३४९)

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१८-२५	६४.७	२६.६	८.७	०.०
२६-३५	६७.५	२३.५	९.०	०.०
३६-४५	६०.९	२८.६	१०.२	०.३
४६-६०	६९.८	२२.७	७.३	०.२
६१+	७३.५	१७.२	७.८	१.५
समग्र	६७.१	२३.९	८.६	०.४

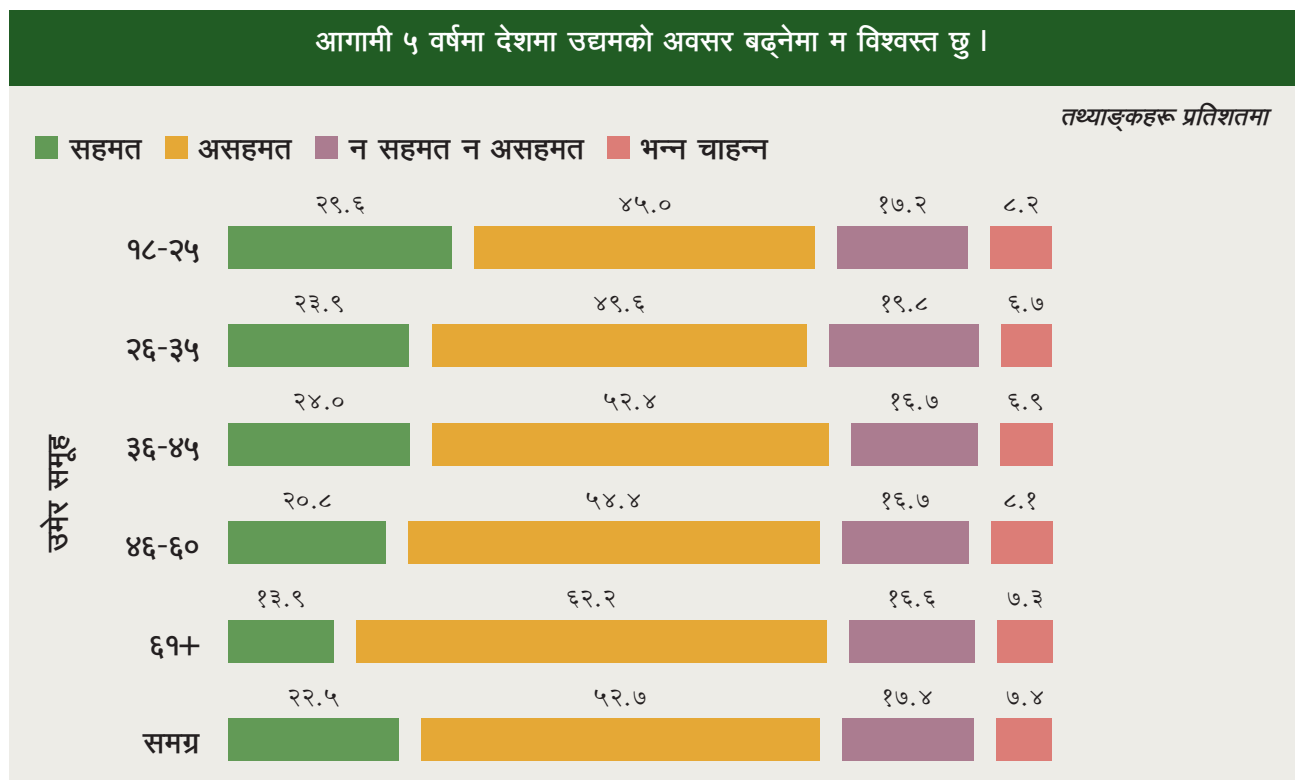
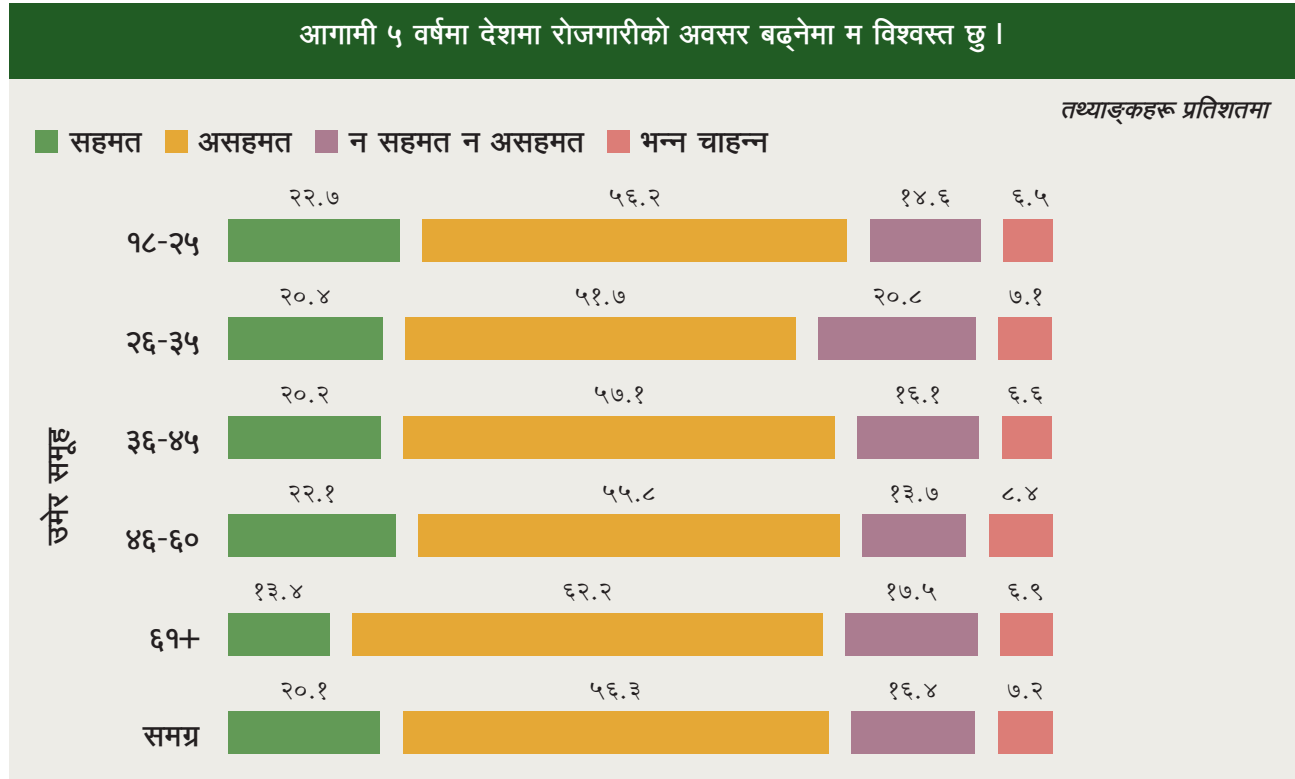
परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ ।

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१८-२५	६२.२	२६.२	११.६	०.०
२६-३५	६२.९	२६.४	१०.७	०.०
३६-४५	५७.७	३१.९	१०.४	०.०
४६-६०	६६.५	२५.३	८.२	०.०
६१+	७३.७	१८.५	७.८	०.०
समग्र	६४.२	२६.१	९.७	०.०

चित्र क-१.२.१ : उमेर समूहको आधारमा पेसा/व्यवसाय, आम्दानी र खर्चप्रति उत्तरदाताको धारणा

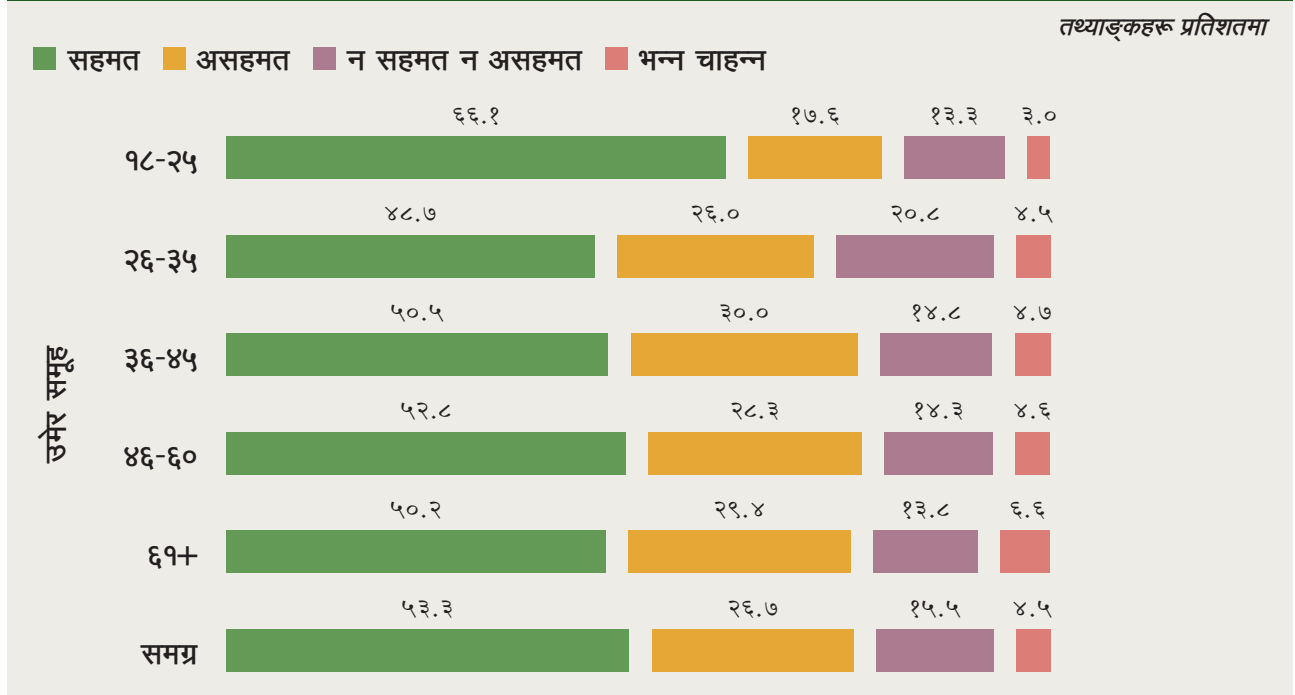
भविष्यप्रति युवा पुस्ता आशावादी

आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त हुने सबै भन्दा बढी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (२२.७ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम ६१ वर्ष भन्दा माथि (१३.४ प्रतिशत) का छन्। त्यस्तै आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त हुने २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका २०.४ प्रतिशत, ३६ देखि ४५ वर्षका २०.२ प्रतिशत र ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २२.१ प्रतिशत छन्।



चित्र क-१.३.१ : उमेर समूहको आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।



चित्र क-१.३.२ : उमेर समूहको आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त हुने सबै भन्दा बढी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (२९.६ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम विश्वस्त हुने ६१ वर्षमाथि (१३.९ प्रतिशत) का छन् । त्यस्तै ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (२४ प्रतिशत), २६ देखि ३५ वर्षका २३.९ प्रतिशत र ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २०.८ प्रतिशत विश्वस्त रहेका पाइन्छ । यसले आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा कम उमेर समूहका बढी विश्वस्त र बढी उमेर समूहका कम विश्वस्त रहेका देखिन्छ ।

आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त हुने सबै भन्दा बढी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (६६.१ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूह (४८.७ प्रतिशत) का छन् । यसरी विश्वस्त हुनेमा ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ५०.५ प्रतिशत, ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ५२.८ प्रतिशत र ६१ वर्षमाथिका ५०.२ प्रतिशत छन् ।

विदेशमा अवसर देख्नेमा जेनजी धेरै

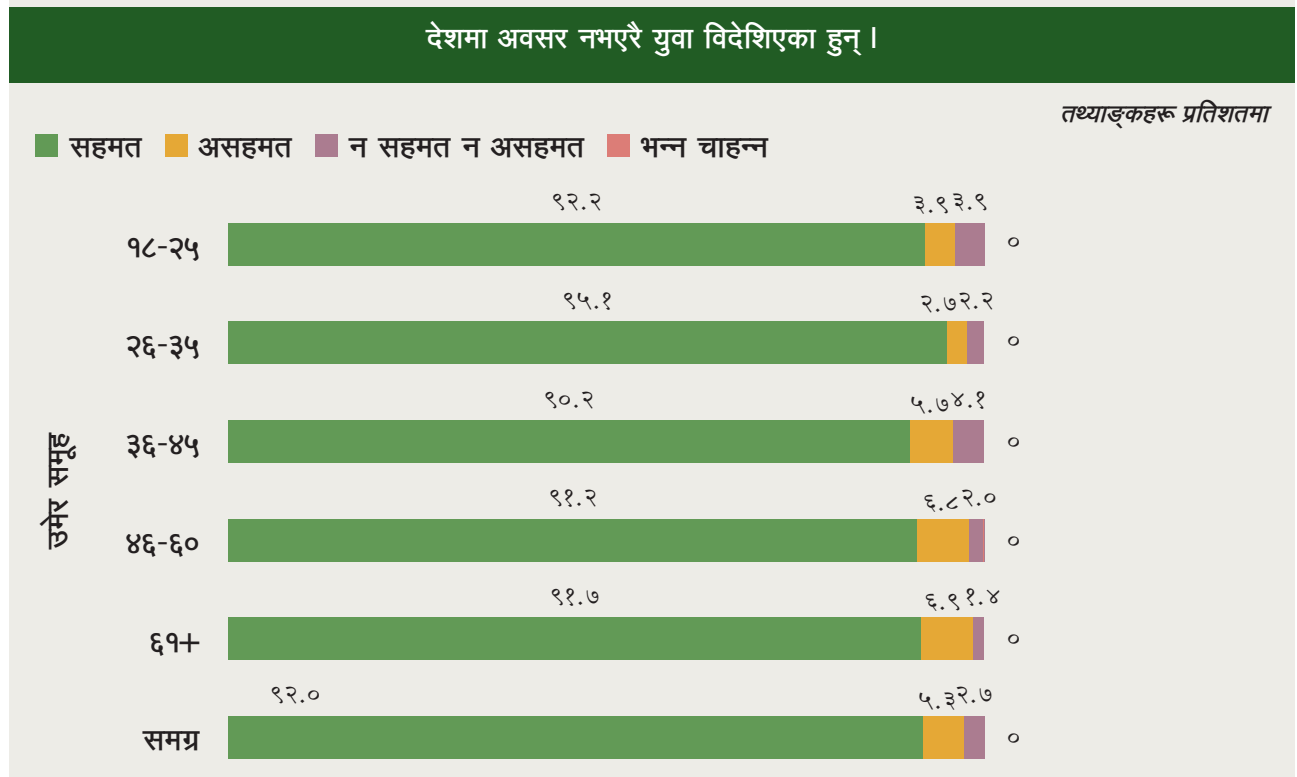
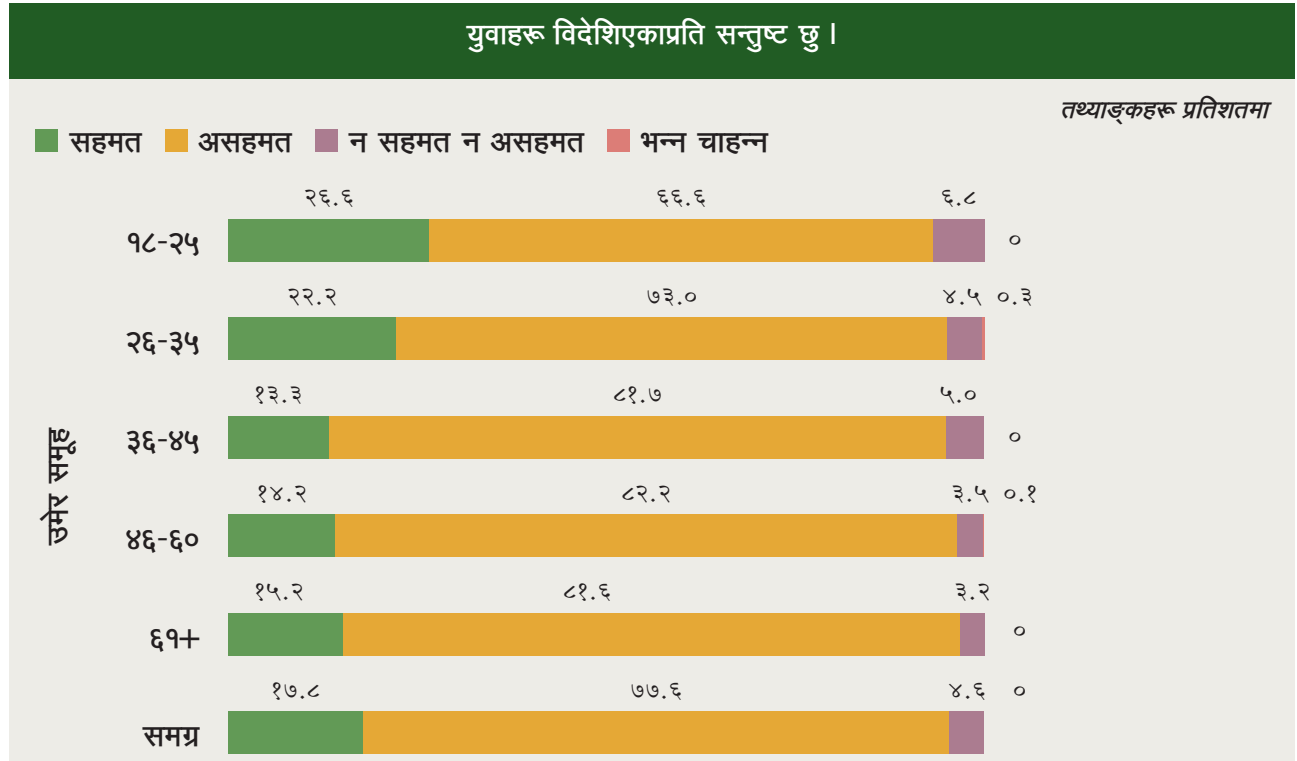
युवा विदेशिएकाप्रति सन्तुष्ट हुने औसतमा १७.८ प्रतिशत रहेकामा सबै भन्दा बढी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (२६.६ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (१३.३ प्रतिशत) का छन् । युवा विदेशिएकाप्रति सन्तुष्ट हुनेमा २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका २२.२ प्रतिशत, ४६ देखि ६० वर्षका १४.२ प्रतिशत र ६१ वर्ष भन्दा माथि उमेर समूहका १५.२ प्रतिशत छन् ।

देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा सहमत हुने ९२ प्रतिशत रहेकामा सबै भन्दा बढी २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूह (९५.१ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (९०.२ प्रतिशत) का छन् ।

आफ्नो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्ने सबै भन्दा बढी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूह (७० प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम देख्ने ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूह (५७.४ प्रतिशत) का छन् ।

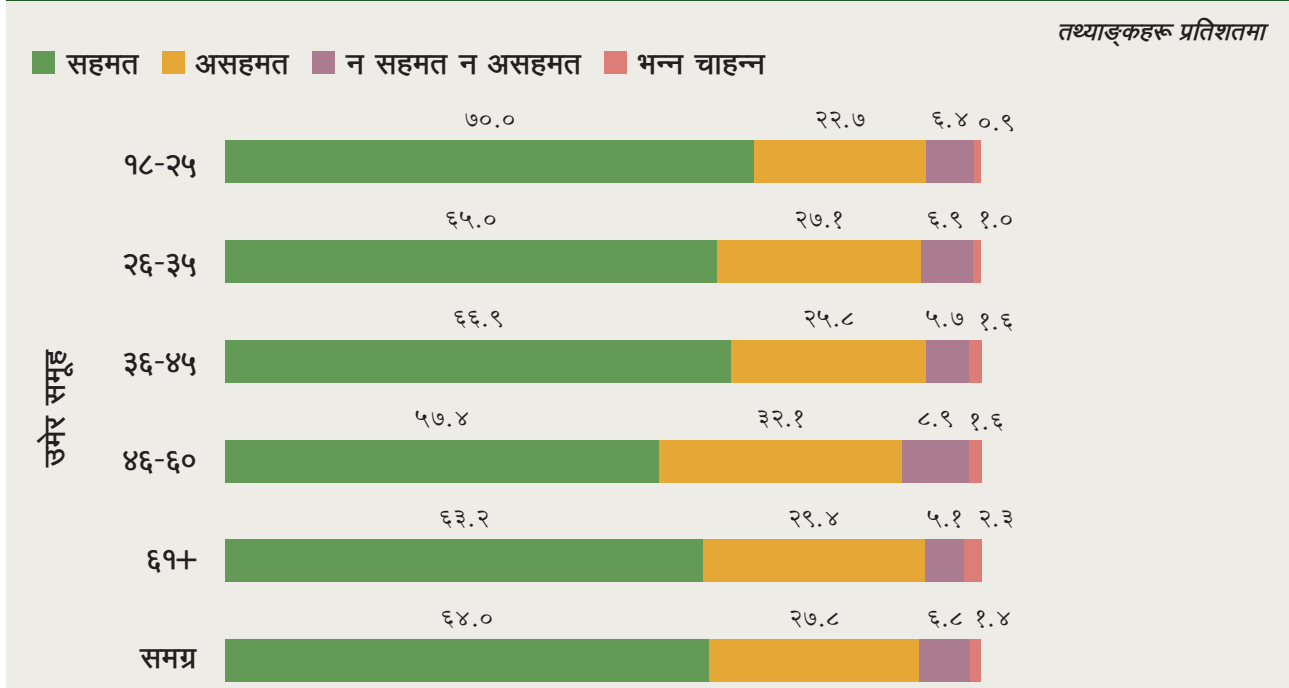
आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी हुने समग्रमा ५०.५ प्रतिशत रहेकामा सबै भन्दा बढी खुसीचाहिँ ६१ वर्ष उमेर समूह (५६.३ प्रतिशत) का छन् भने सबै भन्दा कम खुसीचाहिँ ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूह (४२.६ प्रतिशत) का छन् ।

छन् । आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा कम उमेर समूहको तुलनामा बढी उमेर समूह भएका बढी खुसी छन् । रोचक कुरा के छ भने युवा विदेशिएकाप्रति असन्तुष्ट हुने ७७.६ प्रतिशत छन् भने आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी छु भन्नेमा असहमत हुने ३८.७ प्रतिशत मात्रै छन् । यस हिसावले आमसर्वसाधारण युवा विदेशिएकामा असन्तुष्ट भए पनि आफ्नै घर/परिवारको सदस्य पढ्न वा काम गर्न गएकोप्रति चाहिँ केही हदसम्म भए पनि सन्तुष्ट (५०.५ प्रतिशत) देखिएका छन् ।

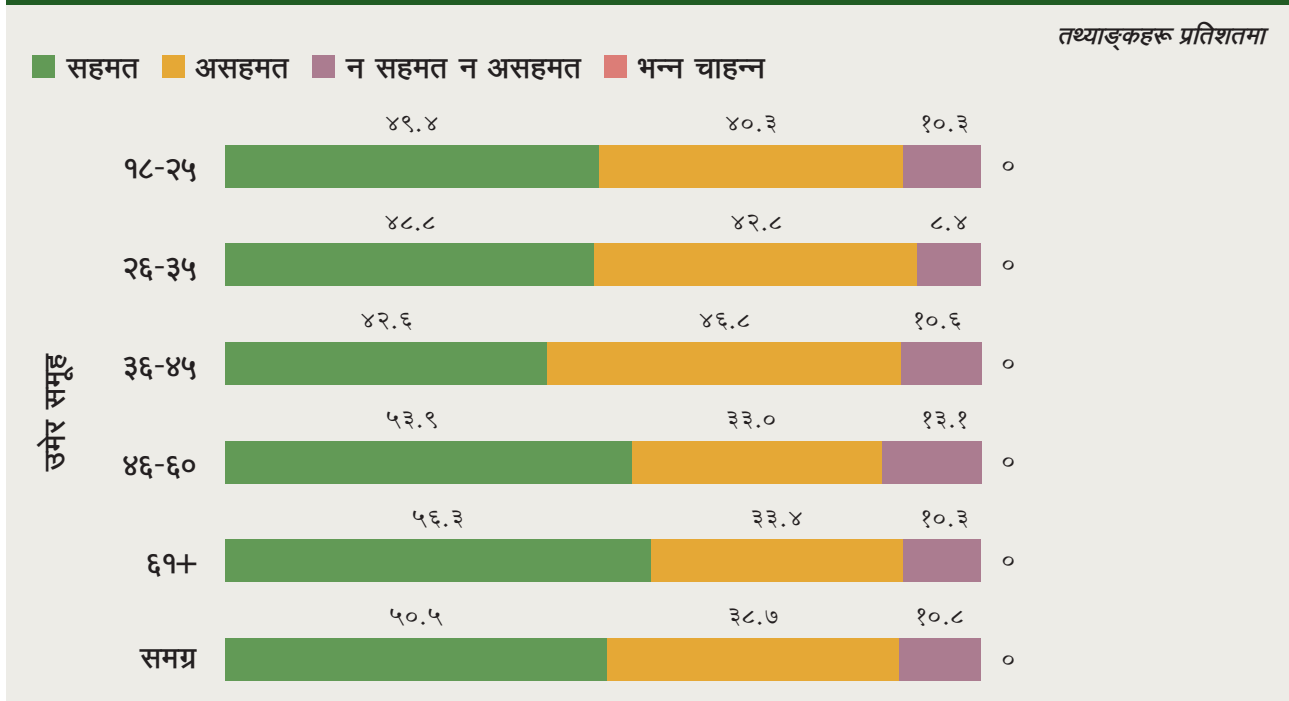


चित्र क-१.४.१ : उमेर समूहका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

मेरो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु ।



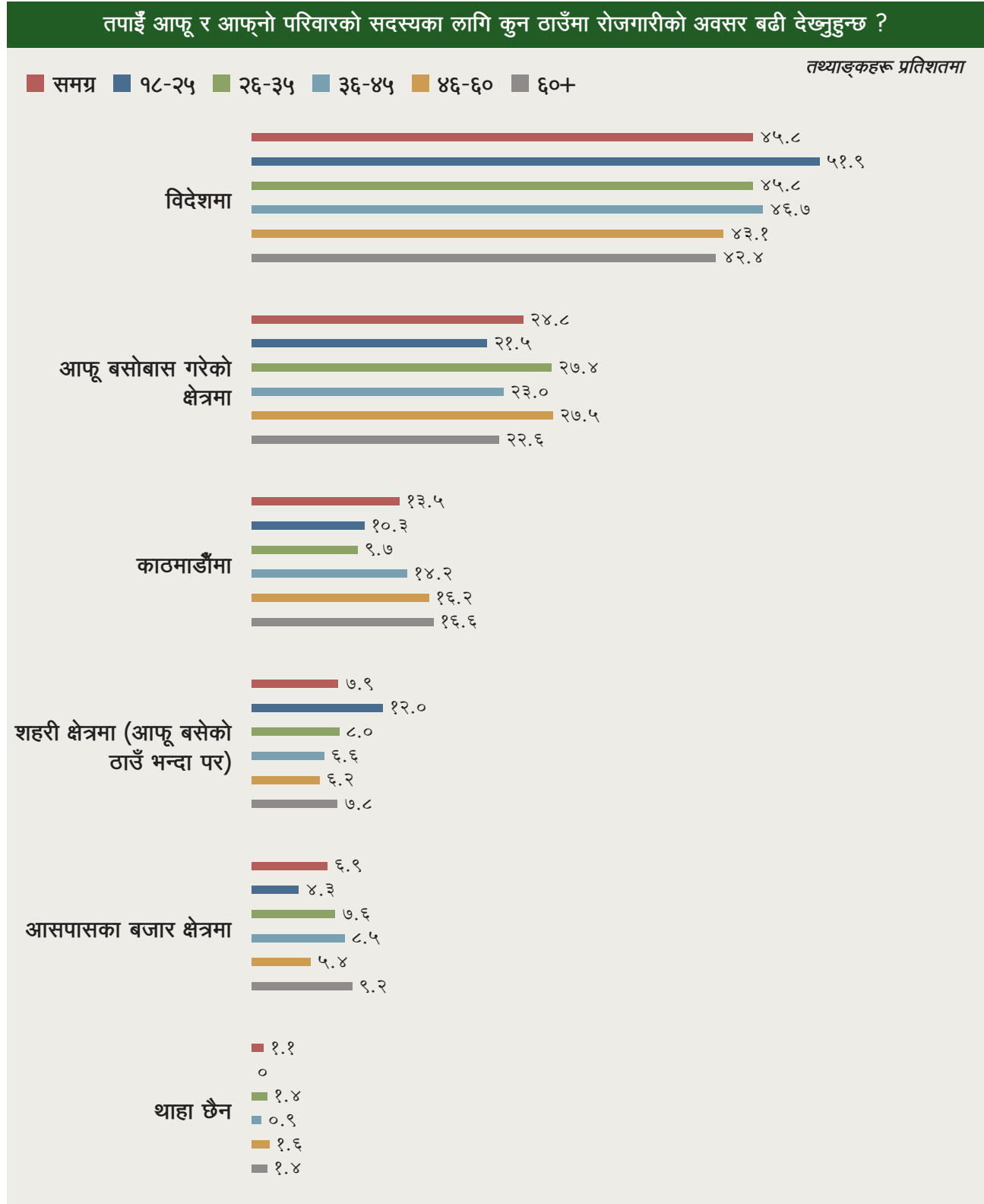
आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु । (सङ्ख्या : ४८१)



चित्र क-१.४.२ : उमेर समूहका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

२. सबै उमेर समूहले देख्छन् विदेशमै अवसर

सर्वेक्षणका क्रममा सबै उमेर समूहले आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई विदेशमा रोजगारीको अवसर सबै भन्दा बढी रहेको बताए। १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका मध्ये ५१.९ प्रतिशतले विदेशमा, २१.५ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १२ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), १०.३ प्रतिशतले काठमाडौँमा र ४.३ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको बताए।



चित्र क-२.१.१ : उमेर समूहको आधारमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा

३६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ४५.८ प्रतिशतले विदेशमा, २७.४ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, ९.७ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ८ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसोबास गरेको ठाउँ भन्दा पर), ७.६ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको बताए भने १.४ प्रतिशतले चाहिँ थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।

३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ४६.७ प्रतिशतले विदेशमा, २३ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १४.२ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ८.५ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा, ६.६ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर) आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको बताए भने ०.९ प्रतिशतले चाहिँ थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।

४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ४३.१ प्रतिशतले विदेशमा, २७.५ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १६.२ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ६.२ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ५.४ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको बताए भने १.६ प्रतिशतले चाहिँ थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।

६१ वर्ष भन्दा माथिका ४२.४ प्रतिशतले विदेशमा, २२.६ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १६.६ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ९.२ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा, ७.८ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर) आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको बताए भने १.४ प्रतिशतले चाहिँ थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।

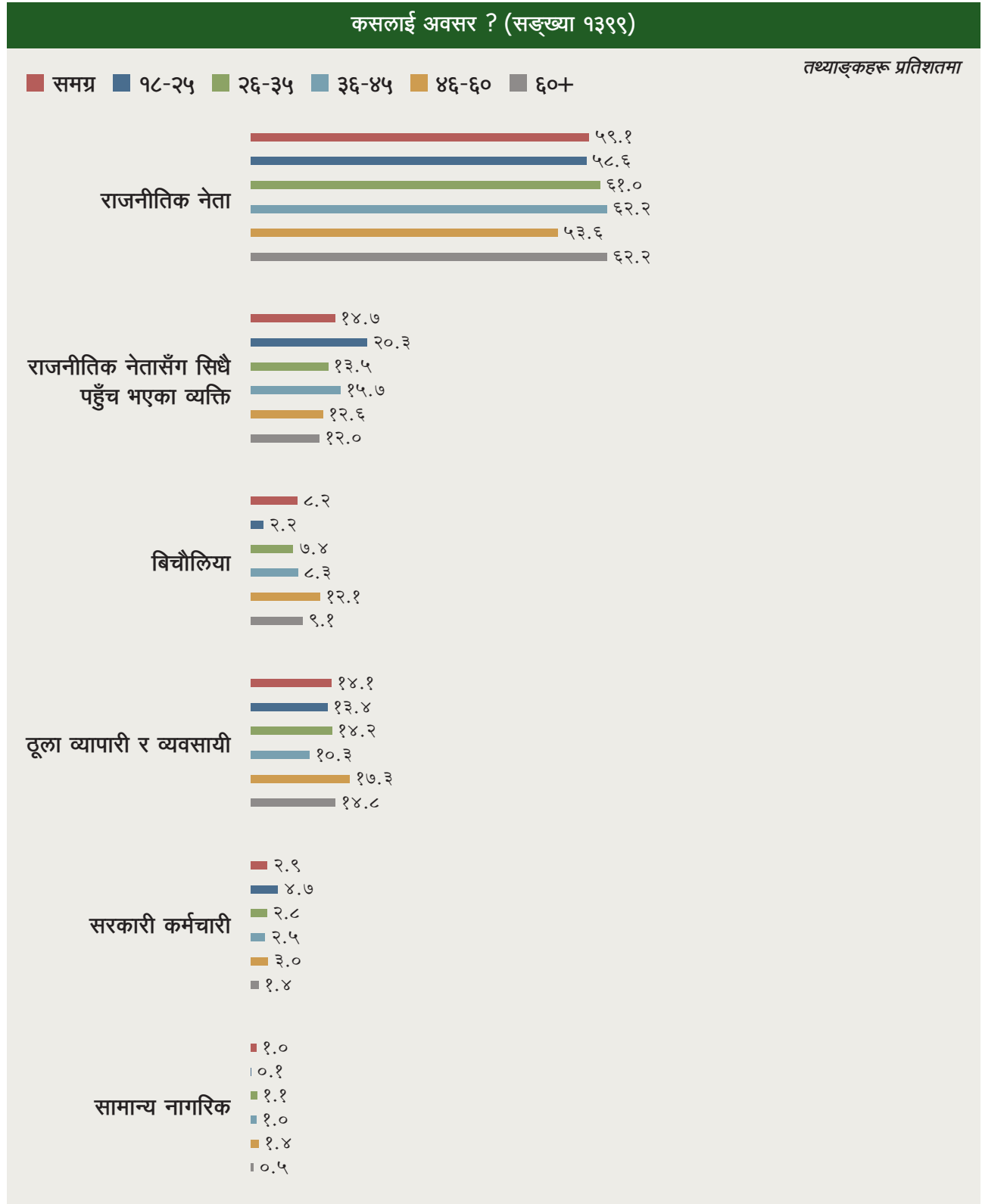
३. सामान्य नागरिकलाई छैन अवसर

पहिलो प्राथमिकतामा राजनीतिक नेता

देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा प्राथमिकता निर्धारण गर्न लगाइएको थियो जसमा पहिलो प्राथमिकतामा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका ५८.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २०.३ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, २.२ प्रतिशतले बिचौलिया, १३.४ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ४.७ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.१ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए। २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ६१ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १३.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ७.४ प्रतिशतले बिचौलिया, १४.२ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २.८ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १.१ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए। ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ६२.२ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १५.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ८.३ प्रतिशतले बिचौलिया, १०.३ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २.५ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए। ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ५३.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १२.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १२.१ प्रतिशतले बिचौलिया, १७.३ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ३ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १.४ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए। ६१ वर्षमाथिका ६२.२ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १२ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ९.१ प्रतिशतले बिचौलिया, १४.८ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १.४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.५ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए (चित्र क-३.१.१ हेर्नुहोला)।

दोस्रो प्राथमिकतामा राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति

देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा प्राथमिकता निर्धारण गर्न लगाइएको थियो जसमा दोस्रो प्राथमिकतामा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका २०.२ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ४१.८ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १०.१ प्रतिशतले बिचौलिया, ११.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १६.८ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी भन्ने बताए भने सामान्य नागरिक भन्ने कोही पनि भएनन्। २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका १५.१ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ४४.४ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १५.१ प्रतिशतले बिचौलिया, १३.५ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ११.५ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.४ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए। ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका २१.१



चित्र क-३.१.१ : उमेर समूहका आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको पहिलो प्राथमिकता निर्धारण

प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ४२.८ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १७.२ प्रतिशतले बिचौलिया, ९.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ९.४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.४ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए । ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २३.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ४२.३ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १३.७ प्रतिशतले बिचौलिया, १३.४ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ७.१ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी भन्ने बताए भने सामान्य नागरिक भन्ने कोही पनि भएनन् । ६१ वर्षमाथिका १८.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, ४०.५ प्रतिशतले राजनीतिक

नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १४.४ प्रतिशतले बिचौलिया, १६.४ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, ९.२ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका १२ हेर्नुहोला) ।

तेस्रो प्राथमिकतामा बिचौलिया

देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा प्राथमिकता निर्धारण गर्न लगाइएको थियो जसमा तेस्रो प्राथमिकतामा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका १०.८ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २५.३ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, २१.५ प्रतिशतले बिचौलिया, १७.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २५.३ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी भन्ने बताए भने सामान्य नागरिक भन्ने कोही पनि भएनन् । २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ७.४ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १९.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ३० प्रतिशतले बिचौलिया, २१.६ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २१ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.५ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए । ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ७.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २०.१ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ३५.६ प्रतिशतले बिचौलिया, १७.६ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १८.४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र ०.८ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए । ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ९.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २३.१ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ३३ प्रतिशतले बिचौलिया, १६.७ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १६.७ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १ प्रतिशतले सामान्य नागरिक भन्ने बताए । ६१ वर्षमाथिका ५.८ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २४ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ४४.८ प्रतिशतले बिचौलिया, ७.८ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १६.२ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी र १.४ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका १३ हेर्नुहोला) ।

ठूला व्यापारी र सरकारी कर्मचारीलाई मध्यम अवसर

बहुविकल्प छनोटअन्तर्गत समग्रमा सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये राजनीतिक नेतालाई ८१.७ प्रतिशत, राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई ६८ प्रतिशत, बिचौलियालाई ४४.२ प्रतिशत, ठूला व्यापारी र व्यवसायीलाई ३६.६ प्रतिशत, सरकारी कर्मचारीलाई २५.७ प्रतिशत, सामान्य नागरिकलाई २ प्रतिशतले राम्रो अवसर भएको बताए भने भन्न चाहन्न भन्ने १.७ प्रतिशत रहे (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका १० हेर्नुहोला) । यी तथ्याङ्कलाई शतप्रतिशत मानी उमेरको आधारमा विभाजन गर्दा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका १६.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १७.९ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ९.५ प्रतिशतले बिचौलिया, १५.५ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २३.४ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, ७.७ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए भने ४.२ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए । २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका १९.२ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १९.३ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १८.४ प्रतिशतले बिचौलिया, २२ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २१.१ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, १९.२ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए भने १६ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए । ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका २३.४ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २२.६ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, २५.६ प्रतिशतले बिचौलिया, १९.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २१.५ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, २३.१ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए भने २०.८ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए । ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २५.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, २५.७ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, २८.१ प्रतिशतले बिचौलिया, २९.१ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, २१.५ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, ३०.८ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए भने २९.२ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए । ६१ वर्षमाथिका १५ प्रतिशतले राजनीतिक नेता, १४.५ प्रतिशतले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, १८.४ प्रतिशतले बिचौलिया, १४.३ प्रतिशतले ठूला व्यापारी र व्यवसायी, १२.५ प्रतिशतले सरकारी कर्मचारी, १९.२ प्रतिशतले सामान्य नागरिकलाई भन्ने बताए भने २९.२ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए (विस्तृत विवरणका लागि अनुसूची तालिका ११ हेर्नुहोला) ।

४. आइटी र सामाजिक सञ्जालमा देख्छन् युवाले अवसर

समग्रमा उत्तरदाताहरूले प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई सबै भन्दा बढी (५४.७ प्रतिशत) अवसर रहेको बताए। प्राविधिक सिप भएकालाई देशमा राम्रो अवसर देख्नेमा सबैभन्दा बढी (५७.२ प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबैभन्दा कम (५१.१ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन्। त्यस्तै ६१ वर्षभन्दा माथि उमेर समूहका ५५.३ प्रतिशत, २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ५५.२ प्रतिशत र १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका ५४.९ प्रतिशतले प्राविधिक सिप भएकालाई देशमा राम्रो अवसर देखेका छन्। युवाले चाहिँ आइटी र सामाजिक सञ्जालमा अवसर देखेका छन्। सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर छ भन्नेमा समग्रमा ४३.३ प्रतिशत भए पनि १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहकाले सबै भन्दा बढी (६०.१ प्रतिशत) यसैमा अवसर देखेका छन्। त्यस्तै, सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने अवसर देख्नेमा २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ५१.७ प्रतिशत, ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ४२.९ प्रतिशत, ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ३४.९ प्रतिशत र ६१ वर्ष भन्दा माथिका २७.२ प्रतिशत छन्। यसरी जति कम उमेर समूह त्यति नै सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेमा अवसर देख्नेको सङ्ख्या बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

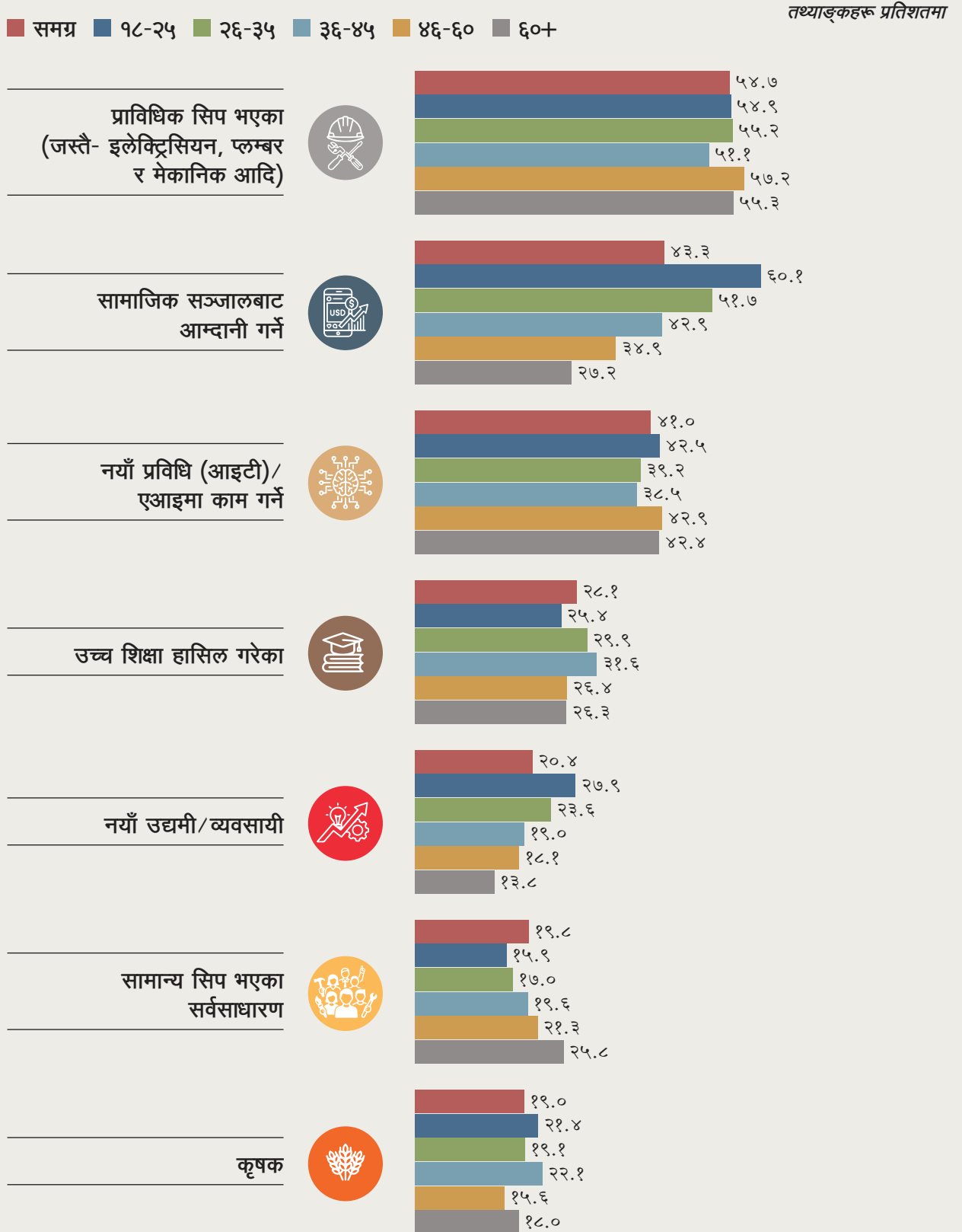
नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई देशमा राम्रो अवसर देख्नेमा चाहिँ सबै भन्दा बढी (४२.९ प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम अवसर देख्ने (३९.२ प्रतिशत) २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन्। उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई राम्रो अवसर देख्नेमा चाहिँ सबै भन्दा बढी (३१.६ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (२५.४ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन्।

नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई राम्रो अवसर देख्ने समग्रमा २०.४ प्रतिशत भए पनि कम उमेर समूहकाले बढी अवसर देखेका छन्। १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका २७.९ प्रतिशत, २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका २३.६ प्रतिशत, ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका १९ प्रतिशत, ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका १८.१ प्रतिशत र ६१ वर्ष भन्दा माथिका १३.८ प्रतिशतले नयाँ उद्यमी एवं व्यवसायीलाई देशमा राम्रो अवसर देखेका छन्। यसरी जति कम उमेर समूह उति नै अवसर बढी देख्नेहरू छन् जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ।

सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणका लागि देशमा राम्रो अवसर देख्नेहरूको हकमा भने भिन्न छ। जति उमेर समूह बढ्दै गएको छ, त्यति नै सामान्य सिप भएकालाई अवसर देख्नेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ। सामान्य सिप भएकालाई देशमा राम्रो अवसर देख्नेमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका १५.९ प्रतिशत, २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका १७ प्रतिशत, ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका १९.६ प्रतिशत, ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २१.३ प्रतिशत र ६१ वर्षमाथिका २५.८ प्रतिशत छन्।

कृषकलाई देशमा राम्रो अवसर छ भन्ने समग्रमा १९ प्रतिशत भए पनि कम उमेर समूहकाले बढी र बढी उमेर समूहकाले कम मात्रै अवसर देखेका छन्। सबै भन्दा बढी अवसर देख्नेमा चाहिँ ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन् जसको सङ्ख्या २२.१ प्रतिशत छ (विस्तृत विवरणका लागि चित्र क-४.१.१ का साथै अनुसूची तालिका १४ हेर्नुहोला)।

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।

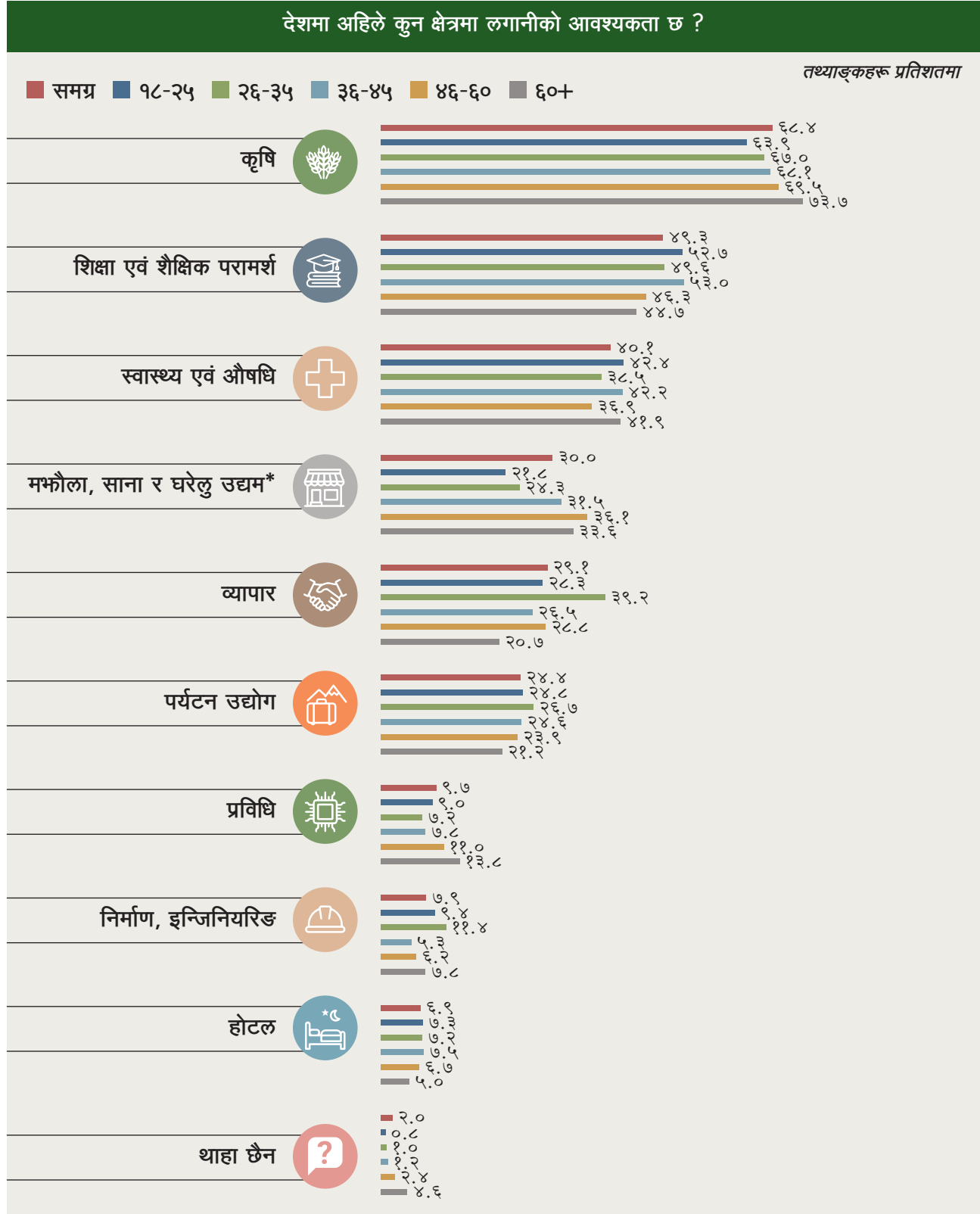


चित्र क-४.१.१ : उमेर समूहका आधारमा समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति सहमत हुने उत्तरदाताको अवस्था

५. क्षेत्रगत लगानीको आवश्यकताका विषयमा उमेर समूह

युवा भन्छन्- शिक्षा, पर्यटन, व्यापार, होटल र निर्माणमा लगानी

शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा बढी (५२.७ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका



चित्र क-५.१.१ : उमेर समूहका आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

छन् भने सबै भन्दा कम (४४.७ प्रतिशत) ६१ वर्ष भन्दा माथिका छन्। शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा कम उमेर समूहकाले बढी लगानीको आवश्यकता देखेका छन् भने त्यसको तुलनामा बढी उमेर समूहकाले कम लगानीको आवश्यकता देखेका छन्।

पर्यटन उद्योगमा सबै भन्दा बढी (२६.७ प्रतिशत) लगानीको आवश्यकता देख्ने २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (२१.२ प्रतिशत) ६१ वर्षमाथिका छन्। पर्यटन उद्योगमा कम उमेर समूहकाले धेरै लगानी र बढी उमेर समूहकाले कम लगानीको आवश्यकता देखेका छन्। व्यापारमा समस्या देखेकामा सबैभन्दा बढी (३९.२ प्रतिशत) २६ देखि २५ वर्ष उमेर समूहको रहेका छन् भने सबैभन्दा कम (२०.७ प्रतिशत) ६१ वर्ष भन्दा माथिका छन्। होटलमा पनि कम उमेर समूहले बढी र बढी उमेर समूहले कम लगानीको आवश्यकता देखेका छन्। होटलमा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा बढी (७.५ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (५ प्रतिशत) चाहिँ ६१ वर्ष भन्दा माथिका छन्।

त्यस्तै निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा सबै भन्दा बढी (९.४ प्रतिशत) लगानीको आवश्यकता देख्ने १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (५.३ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन्। निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा कम उमेर समूहकाले बढी लगानी र बढी उमेर समूहकाले कम मात्रामा लगानीको आवश्यकता देखेका छन्। स्वास्थ्य एवं औषधिमा लगानीको आवश्यकता सबै भन्दा बढी (४२.४ प्रतिशत) देख्ने १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (३६.९ प्रतिशत) देख्ने ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन् (विस्तृत विवरणका लागि चित्र क-५.१.१ का साथै अनुसूची तालिका १५ र १६ हेर्नुहोला)।

कृषि, प्रविधि र मभौला उद्योगमा लगानी गर्नुपर्नेमा पाका उमेरको जोड

कृषिमा लगानीको आवश्यकता देख्ने समग्रमा ६८.४ प्रतिशत भए पनि सबै भन्दा बढी (७३.७३ प्रतिशत) ६१ वर्ष भन्दा बढी उमेर समूहका र सबै भन्दा कम (६३.९ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन्। जति उमेर समूह बढ्दै गएको छ, त्यति कृषिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेको सङ्ख्या बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

मभौला, साना र घरेलु उद्यममा कम उमेर समूहले लगानीको आवश्यकता कम देखेका छन् भने बढी उमेर समूहकाले लगानीको आवश्यकता धेरै देखेका छन्। त्यस्तै प्रविधिमा कम उमेर समूहकाले कम र बढी उमेर समूहकाले धेरै मात्रामा लगानीको आवश्यकता देखेका छन्। प्रविधिमा सबै भन्दा बढी (१३.८ प्रतिशत) लगानीको आवश्यकता देख्ने ६१ वर्ष भन्दा माथिका उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (७.२ प्रतिशत) २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन्।

लगानीको आवश्यकता कुन क्षेत्रमा छ भन्ने प्रश्नमा थाहा छैन भन्ने कम उमेर समूहका तुलनामा बढी उमेर समूहका धेरै छन्। जति उमेर बढ्दै गएको छ, त्यति थाहा छैन भन्नेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको देखिन्छ।

छोटकरीमा भन्नुपर्दा शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श, पर्यटन, होटल र निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा कम उमेर समूहकाले र कृषि, मभौला-साना एवं घरेलु उद्यम र प्रविधिमा बढी उमेर समूहकाले लगानीको आवश्यकता देखेका छन्। स्वास्थ्य एवं औषधिको क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता देख्ने र उमेर सम्बन्धबीच चाहिँ खासै सम्बन्ध देखिँदैन। यो क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता देख्ने हरूको प्रतिशत सबै उमेर समूहको उस्तै छ (विस्तृत विवरणका लागि चित्र क-५.१.१ हेर्नुहोला)।

६. उमेर समूहका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष

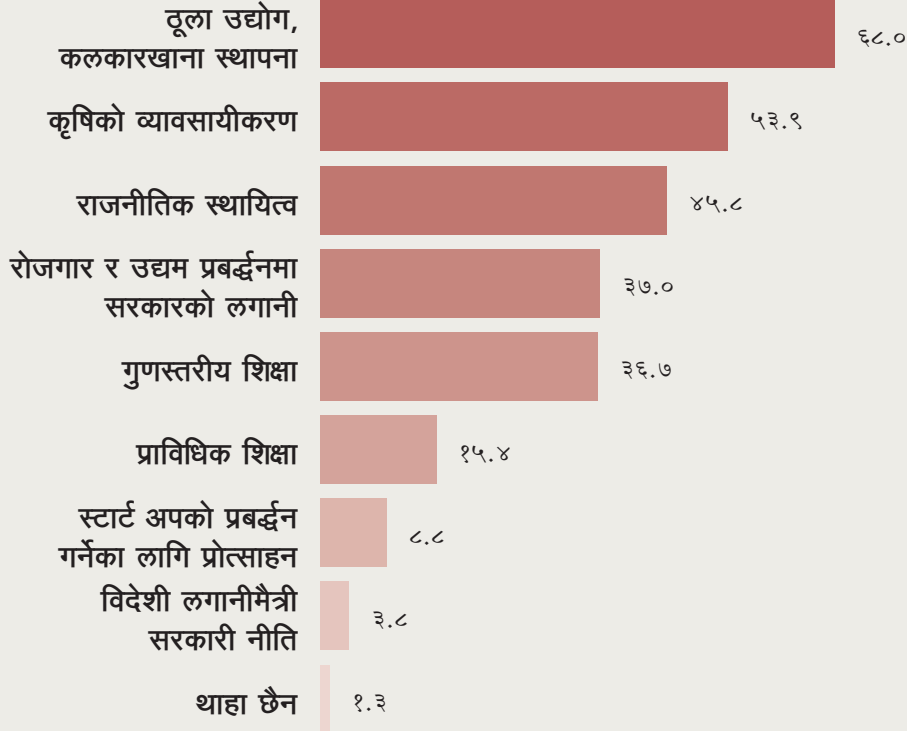
पाका भन्छन्- कलकारखाना स्थापना र कृषिको व्यवसायीकरण

रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना भन्नेहरूमा कम उमेर समूहका तुलनामा बढी उमेर समूह भएका धेरै छन्। रोजगारीका लागि कृषिको व्यवसायीकरण भन्नेमा पनि कम उमेर समूहका तुलनामा बढी उमेर समूह भएकाहरू धेरै छन्। रोजगारीका लागि कृषिको व्यवसायीकरण भन्नेमा सबै भन्दा बढी (५९.३ प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (४५.४ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन्।

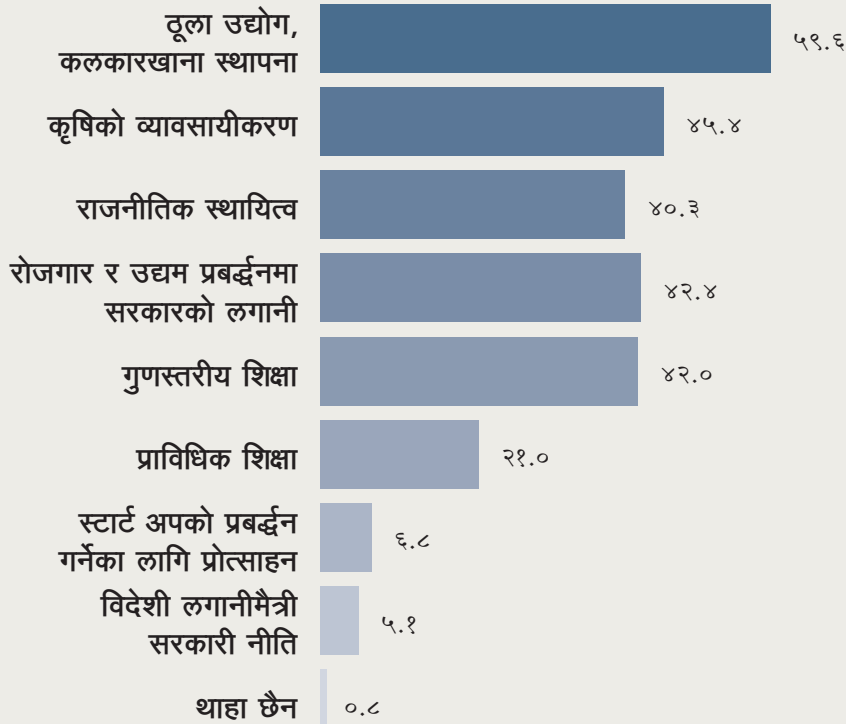
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

समग्र



उमेर समूह : १८-२५

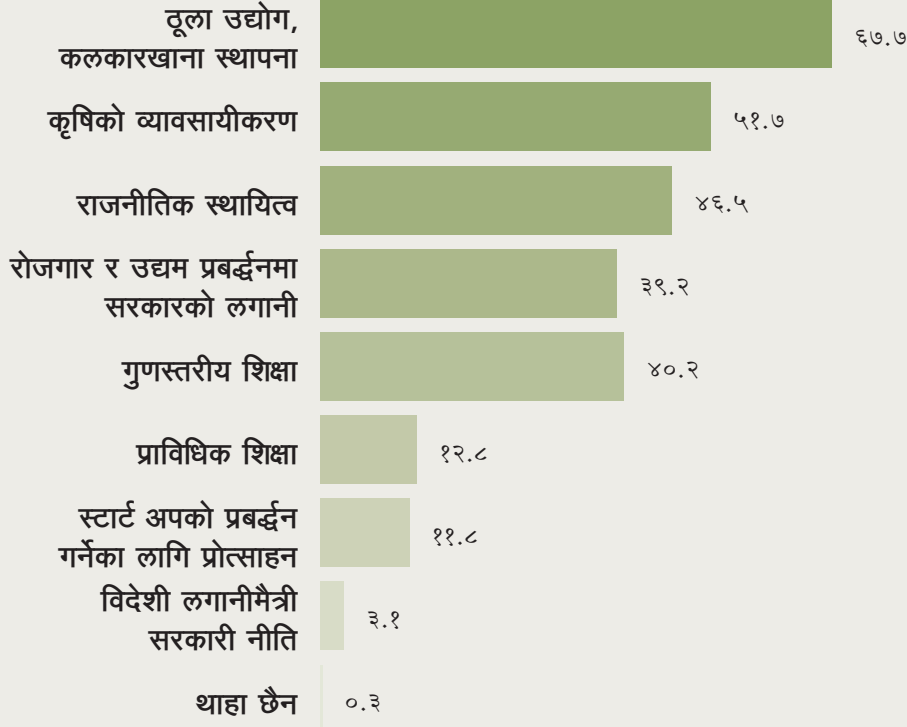


चित्र क-६.१.१ : उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

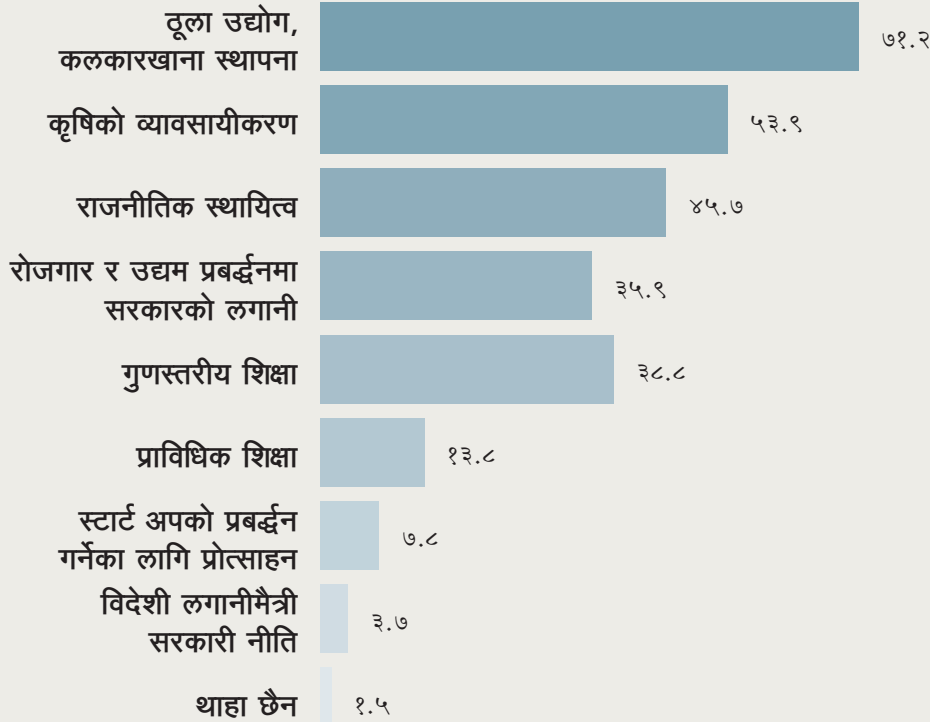
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह : २६-३५



उमेर समूह : ३६-४५

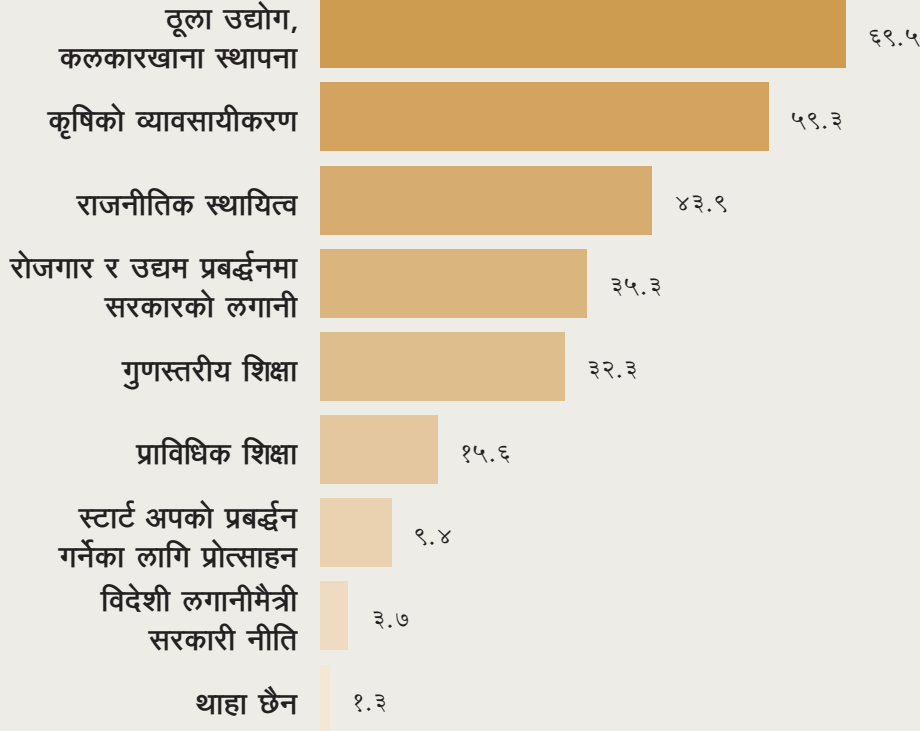


चित्र क-६.१.२ : उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

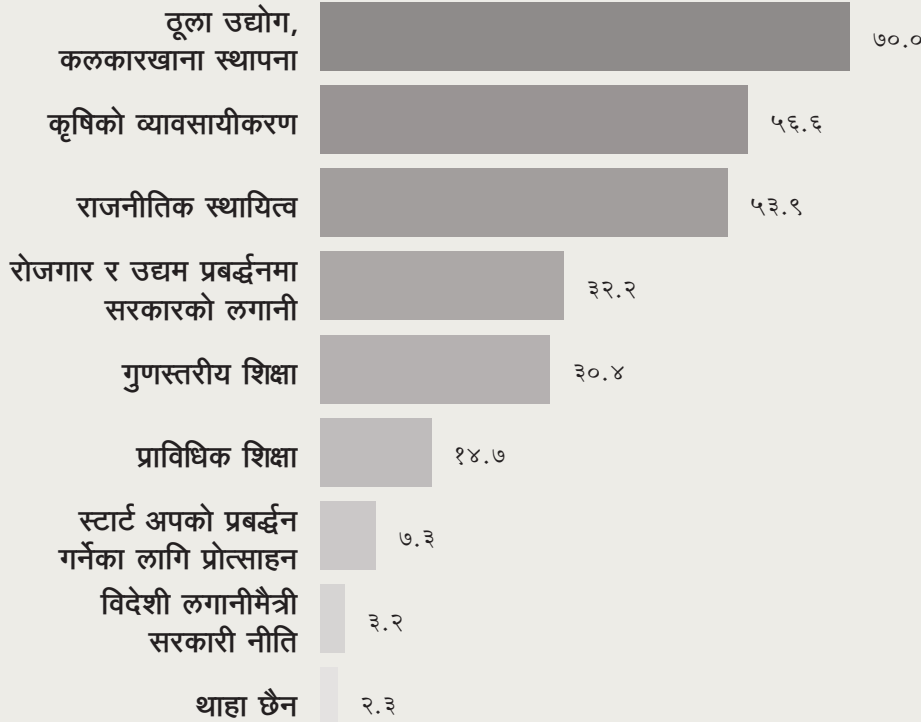
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह : ४६-६०



उमेर समूह : ६०+



चित्र क-६.१.३ : उमेर समूहका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

युवा चाहन्छन् रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षा

रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा बढी (४२.४ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका र सबै भन्दा कम (३२.२ प्रतिशत) ६१ वर्ष भन्दा माथिका छन्। जति उमेर समूह बढ्दै गएको छ, त्यति रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष देख्नेहरू कम हुँदै गएका छन् भने त्यस किसिमको सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ।

गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्ने सवालमा पनि त्यस्तै प्रवृत्ति देखिएको छ। गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा बढी (४२.० प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका र सबै भन्दा कम (३०.४ प्रतिशत) ६१ वर्षमाथिका छन्। जति उमेर समूह बढ्दै गएको छ, त्यति गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेहरू कम हुँदै गएका छन् भने त्यस किसिमको सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ। विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा बढी जेनजी उमेर समूहका छन्।

रोजगारीका लागि राजनीतिक स्थायित्वलाई महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेमा सबै भन्दा बढी ६१ वर्षमाथि (५३.९ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम (४०.३ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका रहे पनि यस्तो भन्ने र उमेर समूहबीच खासै सम्बन्ध भने देखिँदैन। प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (२१ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम (१२.८ प्रतिशत) २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन्। प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने र उमेर समूहबीच पनि खासै सम्बन्ध देखिँदैन। त्यस्तै, नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्ने २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (११.८ प्रतिशत) छन् भने सबै भन्दा कम (६.८ प्रतिशत) १८ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन्। नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने र उमेर समूहबीच पनि खासै सम्बन्ध देखिँदैन (विस्तृत विवरणका लागि चित्र क-६.१.१ देखि चित्र क-६.१.३ सम्मका साथै अनुसूची तालिका १७ र १८ हेर्नुहोला)।

७. उमेर समूहका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष

युवाको नजरमा पहुँचको कमी, आर्थिक अवस्था र घरायसी परिस्थिति

रोजगारीका लागि पहुँचको कमीलाई बाधक पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा बढी (७१.६ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (६५.७ प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन्। रोजगारीका लागि पहुँचको कमीलाई बाधक पक्ष मान्नेमा बढी उमेर समूहका तुलनामा कम उमेर समूहका बढी छन्।

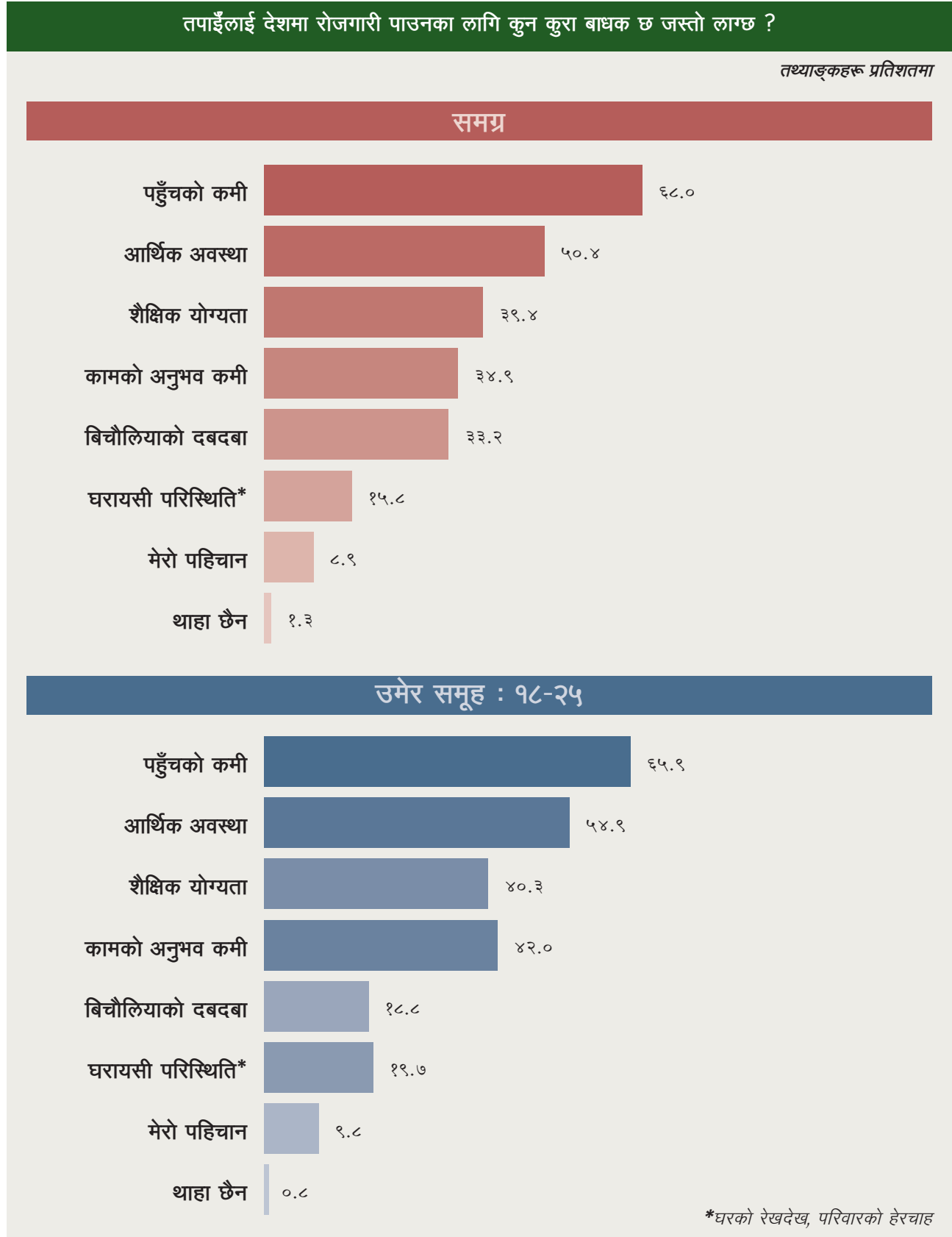
आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष भन्नेहरू २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (५९.७ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम (४२.० प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन्। आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीका लागि बाधक भन्नेहरू बढी उमेर भएकाको तुलनामा कम उमेर भएका धेरै छन्।

घरायसी परिस्थितिलाई रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्ष भन्नेमा २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (२२.२ प्रतिशत) छन् भने सबै भन्दा कम (११.० प्रतिशत) ४६ वर्षदेखि माथिका उमेर समूह छन्। घरायसी परिस्थितिलाई रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्ष मान्नेमा पाको उमेरका भन्दा युवा उमेरका धेरै छन्।

पाको उमेरका देख्छन् बिचौलियाको दबदबा

बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा बढी (४३.३ प्रतिशत) ६१ वर्षमाथिका छन् भने सबै भन्दा कम (१८.८ प्रतिशत) १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन्। जति उमेर समूह बढ्दै गएको छ, त्यति बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारीका लागि बाधक मान्नेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

शैक्षिक योग्यतालाई रोजगारीका लागि बाधक भन्नेमा ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (४०.४ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम (३८.५ प्रतिशत) २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका छन्। कामको अनुभव कमीलाई रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्ष मान्नेमा १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका सबै भन्दा बढी (४२.० प्रतिशत) छन् भने सबै भन्दा कम (३०.२ प्रतिशत) ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका छन्। आफ्नो पहिचानलाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष मान्नेमा ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका

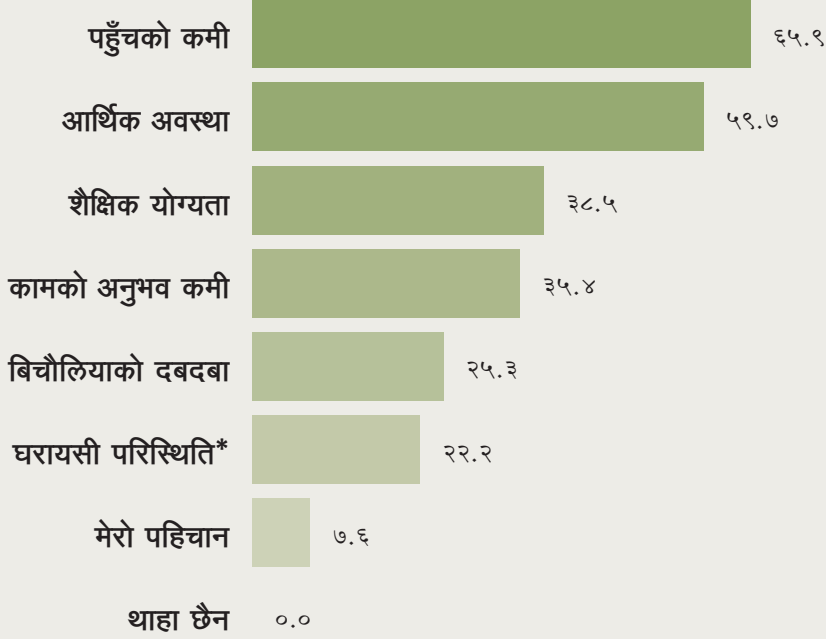


चित्र क-७.१.१ : उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

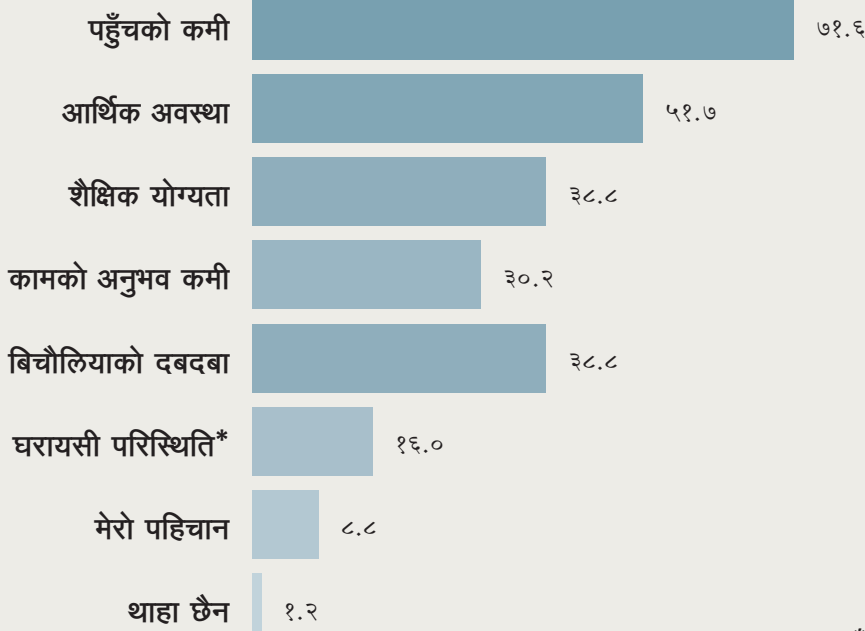
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह : २६-३५



उमेर समूह : ३६-४५



*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

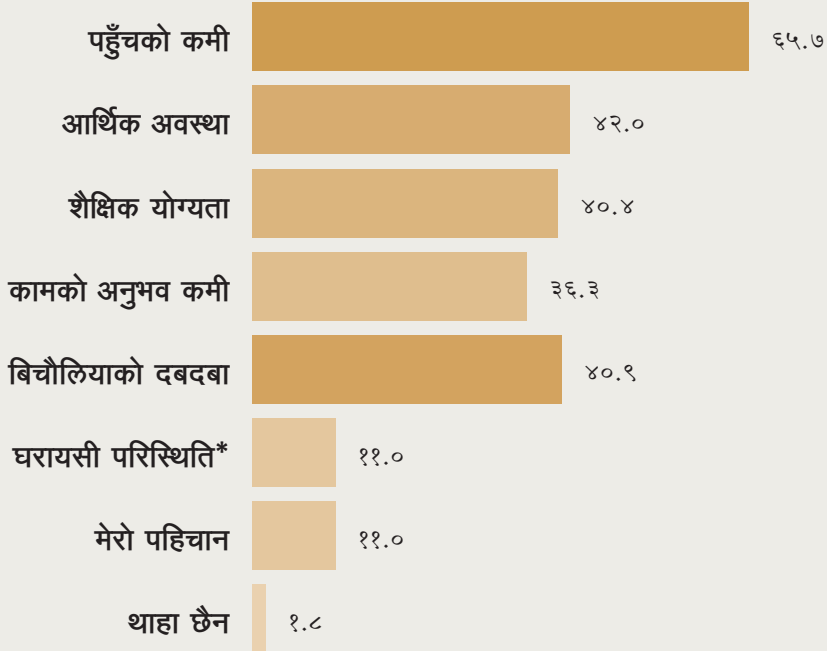
चित्र क-७.१.२ : उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

सबै भन्दा बढी (११.० प्रतिशत) ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका छन् भने सबै भन्दा कम (५.९ प्रतिशत) ६१ वर्ष भन्दा माथिका छन् । रोजगारीका लागि बाधक पक्षको विषयमा थाहा छैन भन्नेहरू कम उमेर समूहको तुलनामा बढी उमेर समूह भएका धेरै छन् । (विस्तृत विवरणका लागि चित्र क-७.१.१ देखि चित्र क-७.१.३ सम्मका साथै अनुसूची तालिका १९ र २० हेर्नुहोला) ।

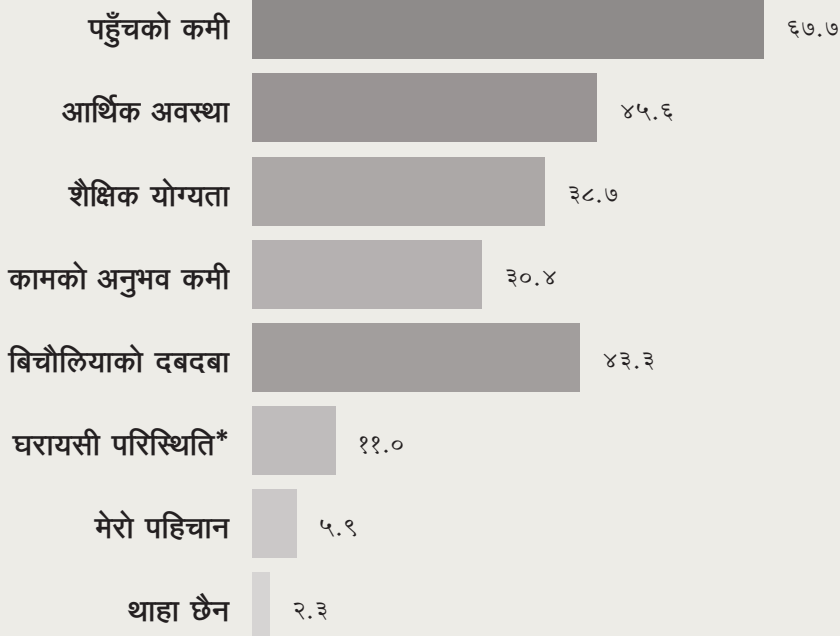
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह : ४६-६०



उमेर समूह : ६०+



*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

चित्र क-७.१.३ : उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

खण्ड ख

शैक्षिक योग्यता र अवसरबीचको सम्बन्ध

१. उद्यम र रोजगारीको वातावरण

पढेलेखेका कम सकारात्मक

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्नेमा निरक्षर समूहका उत्तरदाता २२.२ प्रतिशत सहमत, ६२.१ प्रतिशत असहमत, १०.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ५.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १९.९ प्रतिशत सहमत, ६२.६ प्रतिशत असहमत, १२ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ५.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका १७.१ प्रतिशत सहमत, ७३.१ प्रतिशत असहमत, ९.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ०.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएका १४ प्रतिशत सहमत, ७९.४ प्रतिशत असहमत, ४.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने १.७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्नेको सङ्ख्या घट्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्नेमा निरक्षर समूहका ९.२ प्रतिशत सहमत, ८०.४ प्रतिशत असहमत, ७.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ३.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ९.६ प्रतिशत सहमत, ८२.४ प्रतिशत असहमत, ७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६.५ प्रतिशत सहमत, ८९.६ प्रतिशत असहमत, ३.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। त्यस्तै स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६.६ प्रतिशत सहमत, ८७.६ प्रतिशत असहमत, ५.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.५ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए। कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्नेमा कम सहमत छन्।

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ।





तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
निरक्षर	२२.२	६२.१	१०.५	५.२
एसएलसी भन्दा कम	१९.९	६२.६	१२.०	५.५
दश जोड दुई	१७.१	७३.१	९.५	०.३
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	१४.०	७९.४	४.९	१.७
समग्र	१८.१	६९.३	९.७	२.९

चित्र ख-१.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	९.२	८०.४	७.२	३.३
एसएलसी भन्दा कम	९.६	८२.४	७.०	१.०
दश जोड दुई	६.५	८९.६	३.९	०.०
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	६.६	८७.६	५.३	०.५
समग्र	७.८	८५.७	५.६	०.९





चित्र ख-१.१.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

पेसा व्यवसायप्रति पढेलेखेका सन्तुष्ट

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा निरक्षर समूहका २०.१ प्रतिशत सहमत, ५१.७ प्रतिशत असहमत, २६.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने २ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २०.५ प्रतिशत सहमत, ६३.७ प्रतिशत असहमत, १४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १८ प्रतिशत सहमत, ७२.५ प्रतिशत असहमत, ८.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २६.५ प्रतिशत सहमत, ६५.३ प्रतिशत असहमत, ८.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा सबै भन्दा बढी सहमत स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन् जसले रोजगारी र उद्यमका लागि शैक्षिक योग्यता महत्त्वपूर्ण छ भन्ने देखाएको छ ।

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु ।





तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	२०.१	५१.७	२६.२	२.०
एसएलसी भन्दा कम	२०.५	६३.७	१४.०	१.८
दश जोड दुई	१८.०	७२.५	८.७	०.८
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	२६.५	६५.३	८.२	०.०
समग्र	२०.६	६५.९	१२.४	१.१

चित्र ख-१.२.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा





म आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	४९.७	३२.९	१७.४	०.०
एसएलसी भन्दा कम	६६.५	२४.०	९.३	०.२
दश जोड दुई	६९.९	२३.२	६.३	०.६
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	७३.५	१९.७	६.४	०.४
समग्र	६७.१	२३.९	८.६	०.४

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	४३.२	४०.५	१६.३	०.०
एसएलसी भन्दा कम	६१.६	२६.९	११.५	०.०
दश जोड दुई	६६.१	२६.३	७.६	०.०
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	७९.१	१४.८	६.१	०.०
समग्र	६४.२	२६.१	९.७	०.०

चित्र ख-१.२.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

त्यसो त आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा सहमत हुनेमा पनि कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा सहमत हुनेमा निरक्षर समूहका ४९.७ प्रतिशत, एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका समूहका ६६.५ प्रतिशत, दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका ६९.९ प्रतिशत र स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू ७३.५ प्रतिशत छन्। यसरी जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुनेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ र यो सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुनेहरूको अवस्था (प्रवृत्ति) पनि उस्तै देखिन्छ। परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुनेमा निरक्षर समूहका ४३.२ प्रतिशत, एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू ६१.६ प्रतिशत, दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकाहरू ६६.१ प्रतिशत र स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू ७९.१ प्रतिशत छन्। शैक्षिक योग्यता बढ्दै जाँदा परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुनेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको देखिन्छ।

भविष्यप्रति पढेलेखेका बढी आशावादी

आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु भन्नेमा निरक्षर समूहका २०.९ प्रतिशत सहमत, ४५.८ प्रतिशत असहमत, २१.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ११.७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका १९.३ प्रतिशत सहमत, ५३.४ प्रतिशत असहमत, १५.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ११.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २०.९ प्रतिशत सहमत, ५९.६ प्रतिशत असहमत, १५.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १९.७ प्रतिशत सहमत, ६१.७ प्रतिशत असहमत, १६.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए।

आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु भन्नेमा निरक्षर समूहका १९.६ प्रतिशत सहमत, ४४.५ प्रतिशत असहमत, २५.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १०.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २१.१ प्रतिशत सहमत, ४९.४ प्रतिशत असहमत, १७.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १२.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २५ प्रतिशत सहमत, ५४.८ प्रतिशत असहमत, १५.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये २१.८ प्रतिशत सहमत, ६०.१ प्रतिशत असहमत, १६.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्ने कुरामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै विश्वस्त देखिन्छन्।

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु भन्नेमा निरक्षर समूहका ३४.६ प्रतिशत सहमत, ३०.१ प्रतिशत असहमत, ३०.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ४८.४ प्रतिशत सहमत, ३०.३ प्रतिशत असहमत, १५.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६०.४ प्रतिशत सहमत, २४.३ प्रतिशत असहमत, १२.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५९.२ प्रतिशत सहमत, २२.२ प्रतिशत असहमत, १३.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा धेरै शैक्षिक योग्यता भएकाहरू बढी विश्वस्त देखिन्छन्।

आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु।





तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
निरक्षर	२०.९	४५.८	२१.६	११.७
एसएलसी भन्दा कम	१९.३	५३.४	१५.९	११.४
दश जोड दुई	२०.९	५९.६	१५.२	४.३
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	१९.७	६१.७	१६.९	१.५
समग्र	२०.१	५६.३	१६.४	७.१

चित्र ख-१.३.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारीको सम्भावनाबारे उत्तरदाताको धारणा





आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	१९.६	४४.५	२५.५	१०.४
एसएलसी भन्दा कम	२१.१	४९.४	१७.१	१२.४
दश जोड दुई	२५.०	५४.८	१५.७	४.५
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	२१.८	६०.१	१६.५	१.६
समग्र	२२.५	५२.७	१७.४	७.४

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्नेमा विश्वस्त छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

उमेर समूह	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
निरक्षर	३४.६	३०.१	३०.७	४.६
एसएलसी भन्दा कम	४८.४	३०.३	१५.५	५.८
दश जोड दुई	६०.४	२४.३	१२.१	३.२
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	५९.२	२२.२	१३.२	५.४
समग्र	५३.३	२६.७	१५.५	४.५

चित्र ख-१.३.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा ५ वर्षपछिको उद्यम र पारिवारिक आर्थिक अवस्थाको सम्भावनाबारे उत्तरदाताको धारणा

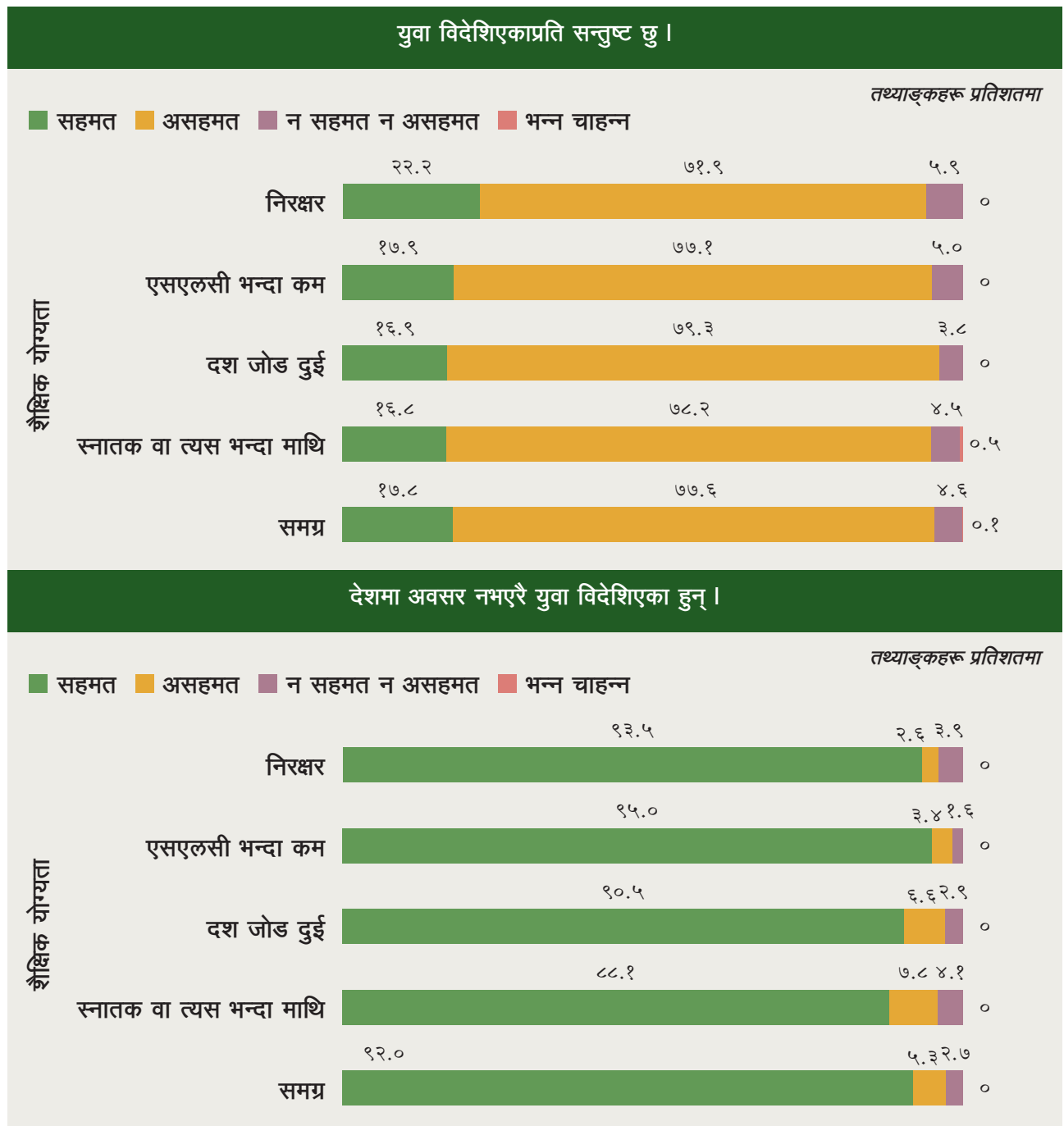
युवा विदेशिएकाप्रति पढेलेखेका बढी असन्तुष्ट

युवाहरू विदेशिएकाप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा निरक्षर समूहका २२.२ प्रतिशत सहमत, ७१.९ प्रतिशत असहमत, ५.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १७.९ प्रतिशत सहमत, ७७.१ प्रतिशत असहमत र ५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । त्यस्तै, दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १६.९ प्रतिशत सहमत, ७९.३ प्रतिशत असहमत र ३.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १६.८ प्रतिशत सहमत, ७८.२ प्रतिशत असहमत, ४.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । युवाहरू विदेशिएकाप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै सहमत हुनेहरूको सङ्ख्या घट्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ । यसले युवा विदेशिएकाप्रति कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्दा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै असन्तुष्ट रहेका देखिन्छ ।

देशमा अवसर नभएर युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा निरक्षर समूहका ९३.५ प्रतिशत सहमत, २.६ प्रतिशत असहमत र ३.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ९५ प्रतिशत सहमत, ३.४ प्रतिशत असहमत र १.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका ९०.५ प्रतिशत सहमत, ६.६ प्रतिशत असहमत, २.९

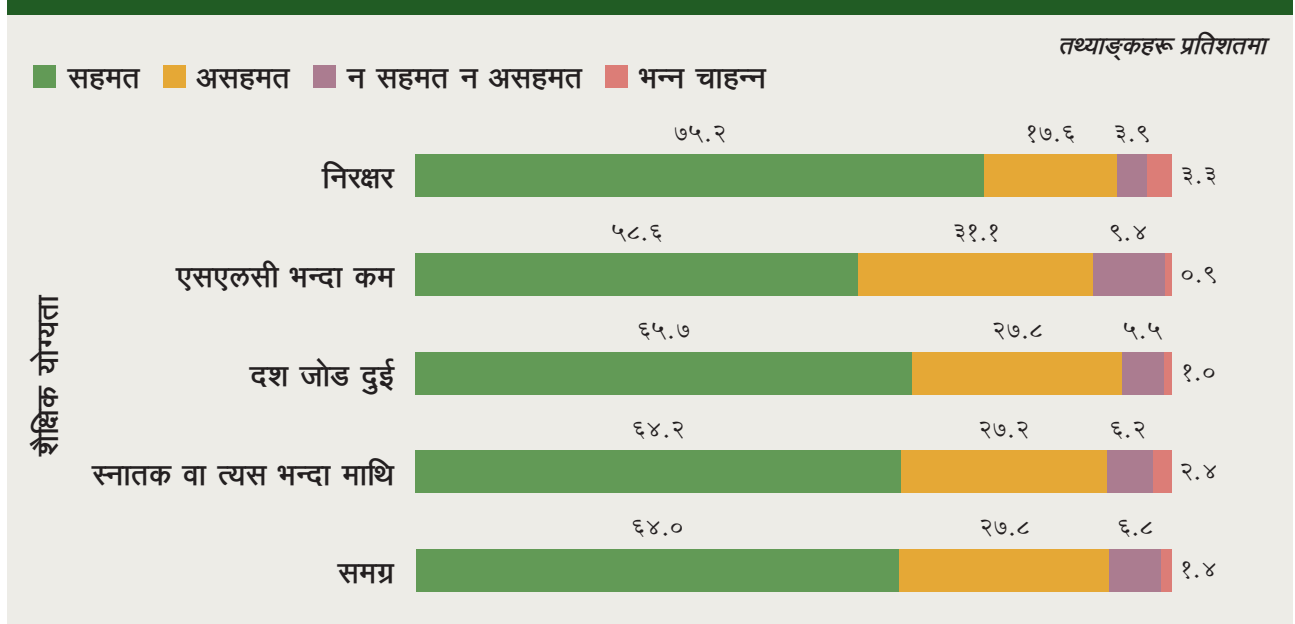
प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् । त्यस्तै स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ८८.१ प्रतिशत सहमत, ७.८ प्रतिशत असहमत, ४.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् । देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्ने भनाइप्रति सहमत हुनेमा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएका धेरै छन् ।

मेरो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु भन्ने भनाइप्रति निरक्षर समूहका ७५.२ प्रतिशत सहमत, १७.६ प्रतिशत असहमत, ३.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ३.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५८.६ प्रतिशत सहमत, ३१.१ प्रतिशत असहमत, ९.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ०.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६५.७ प्रतिशत सहमत, २७.८ प्रतिशत असहमत, ५.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए । स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६४.२ प्रतिशत सहमत, २७.२ प्रतिशत असहमत, ६.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २.४ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

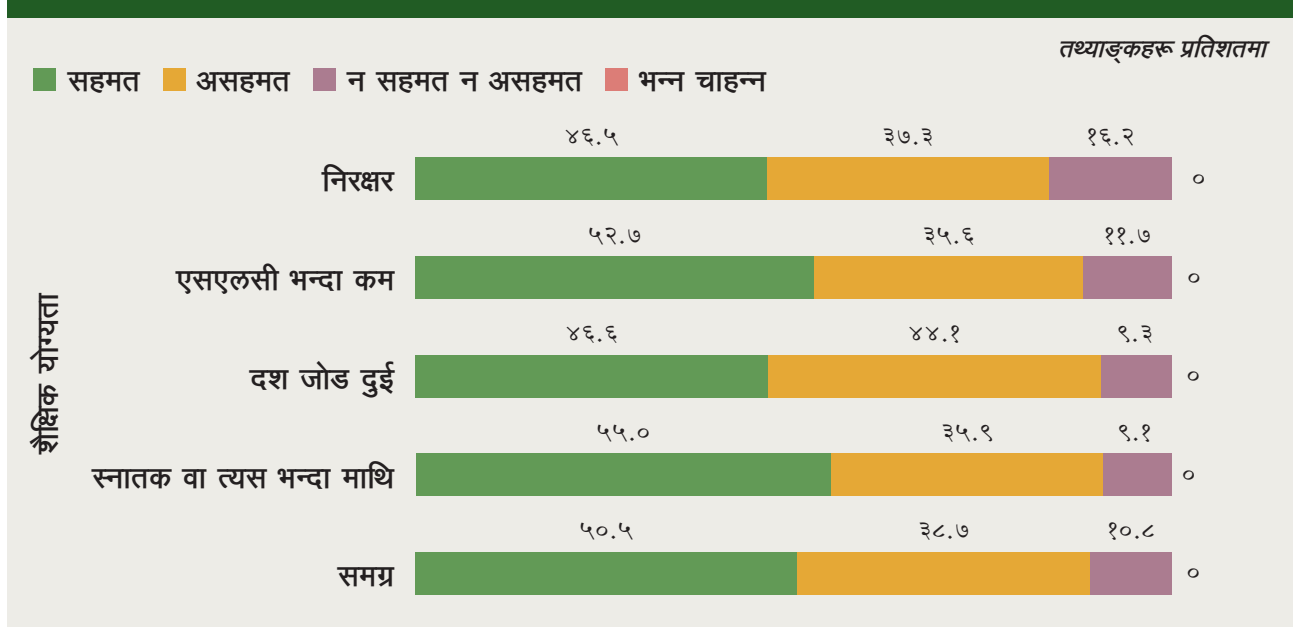


चित्र ख-१.४.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको सदस्य विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

मेरो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु ।



आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु ।

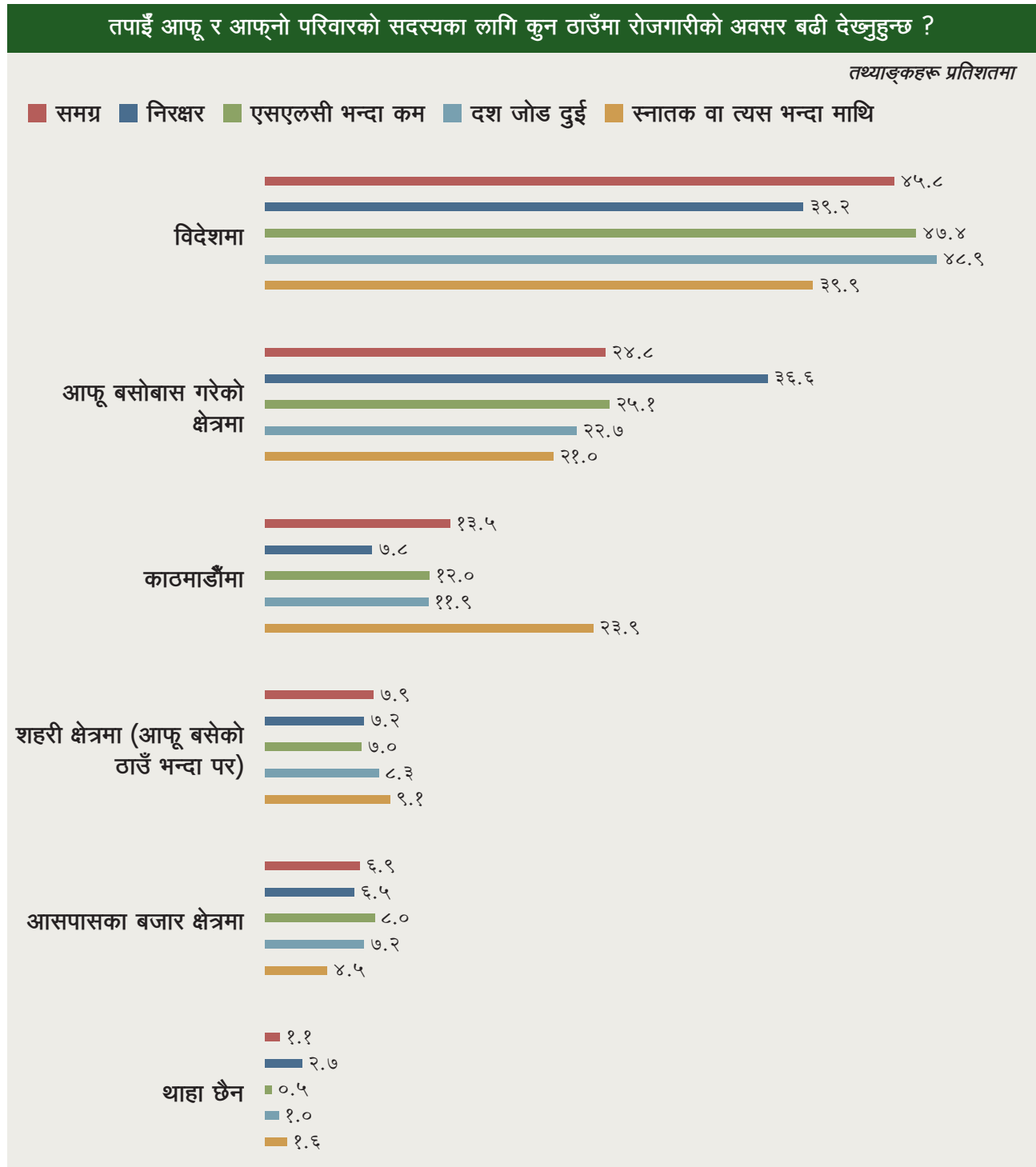


चित्र ख-१.४.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा युवा विदेशिएका र आफ्नो घर/परिवारको सदस्य विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी छु भन्नेमा निरक्षर समूहका ४६.५ प्रतिशत सहमत, ३७.३ प्रतिशत असहमत र १६.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् । एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५२.७ प्रतिशत सहमत, ३५.६ प्रतिशत असहमत र ११.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ४६.६ प्रतिशत सहमत, ४४.१ प्रतिशत असहमत र ९.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । त्यस्तै स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५५ प्रतिशत सहमत, ३५.९ प्रतिशत असहमत र ९.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे ।

२. कम शैक्षिक योग्यता भएकाले देख्दैनन् काठमाडौंमा अवसर

आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यका लागि कुन ठाउँमा रोजगारीको अवसर बढी देख्नुहुन्छ भन्ने प्रश्नमा निरक्षर समूहका ३९.२ प्रतिशतले विदेशमा, ३६.६ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, ७.८ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ७.२ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसोबास गरेको ठाउँ भन्दा पर), ६.५ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा भन्ने बताए भने २.७ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।



चित्र ख-२.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा

एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ४७.४ प्रतिशतले विदेशमा, २५.१ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १२ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ७ प्रतिशतले शहरी क्षेत्र (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ८ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा र ०.५ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए। दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ४८.९ प्रतिशतले विदेशमा, २२.७ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, ११.९ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ८.३ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसोबास गरेको ठाउँ भन्दा पर), ७.२ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा र १ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए।

स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ३९.९ प्रतिशतले विदेशमा, २१ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, २३.९ प्रतिशतले काठमाडौंमा, ९.१ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ४.५ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा र १.६ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए। निरक्षर समूहले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा र पढेलेखेका (स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएका) ले काठमाडौंमा आफू र आफ्नो परिवारका लागि रोजगारीको अवसर धेरै देखेका छन्।

३. शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशमा अवसर

राजनीतिक नेतालाई अवसर छ भन्नेमा धेरै कि निरक्षर समूहका छन् कि त स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन्। उनीहरूको तुलनामा एसएलसी भन्दा कम र दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकाहरू यस्तो भन्नेमा कम छन्।

राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर छ भन्नेमा चाहिँ कम शैक्षिक योग्यताको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर छ भन्नेको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

पढेलेखेका भन्छन्- बिचौलिया, व्यापारी र सरकारी कर्मचारीलाई अवसर

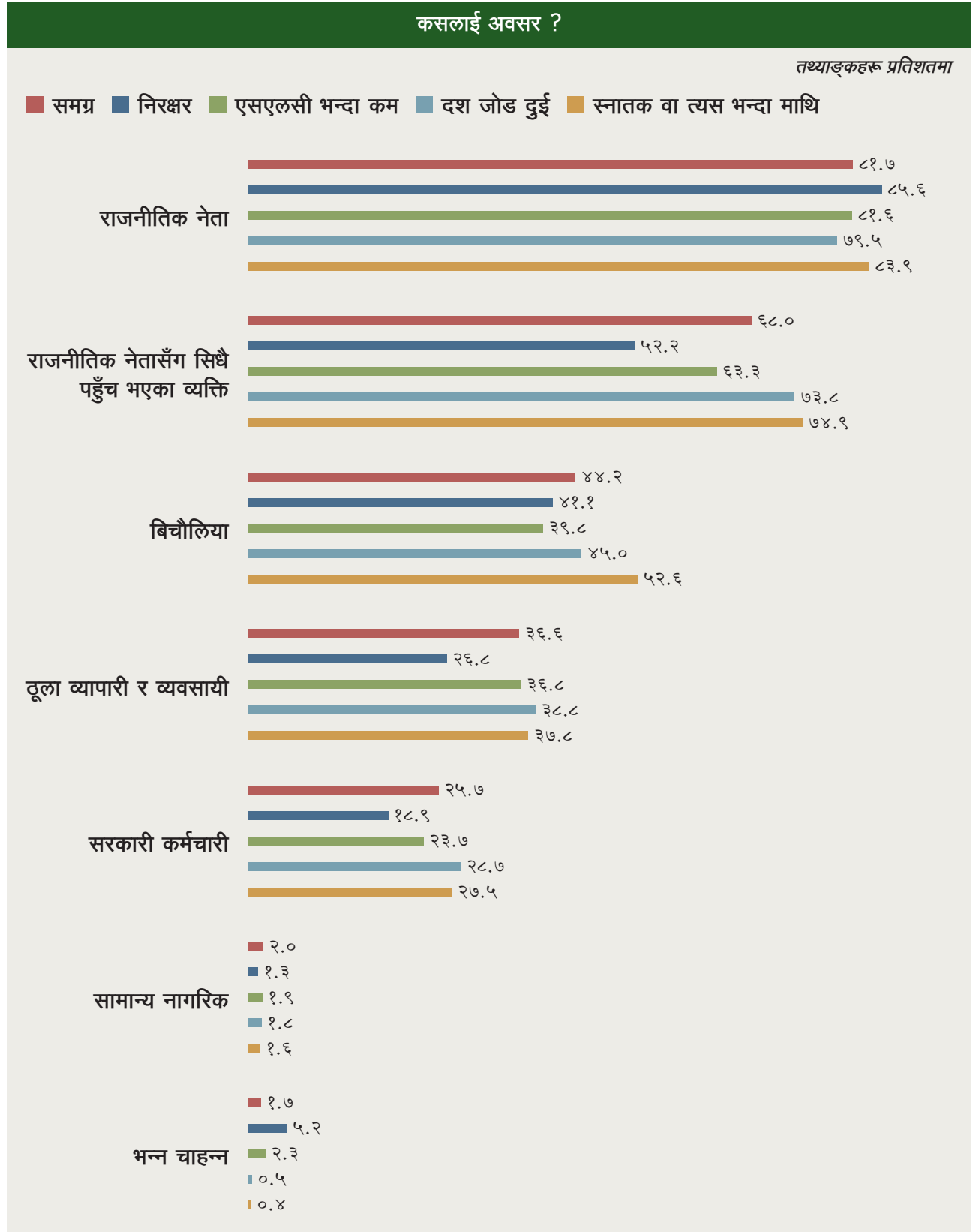
बिचौलियालाई अवसर छ भन्नेमा चाहिँ कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्दा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई अवसर छ भन्ने पनि कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। सरकारी कर्मचारीलाई अवसर छ भन्नेमा पनि कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। सामान्य नागरिकलाई अवसर छ भन्नेहरू र शैक्षिक योग्यताबीच चाहिँ खासै सम्बन्ध देखिँदैन। कसलाई अवसर छ भन्ने विषयमा भन्न चाहन्न भनी जवाफ दिनेमध्ये बढी शैक्षिक योग्यताको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएका धेरै छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ख-३.१.१ हेर्नु होला)।

कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्छन्- नेता र उनीहरूसँग सिधै पहुँच भएकालाई अवसर छ

पढेलेखेकाका तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूले राजनीतिक नेतालाई बढी अवसर देख्छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै राजनीतिक नेतालाई अवसर रहेको भन्नेहरू कम हुँदै गएका छन्। राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर छ भन्नेमा सबै भन्दा बढी (१८.४ प्रतिशत) दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका छन् भने सबै भन्दा कम (११ प्रतिशत) एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ख-३.१.१ हेर्नु होला)।

अवसर पाउने पहिलो प्राथमिकता राजनीतिक नेता

कसलाई अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताहरूलाई प्राथमिकता निर्धारण गर्दा पहिलो प्राथमिकतामा राजनीतिक नेता परेका छन्। पहिलो प्राथमिकताअन्तर्गत राजनीतिक नेतालाई अवसर भएको बताउनेमा निरक्षर समूहका ६६.२ प्रतिशत, एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका ६१.४ प्रतिशत, दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका ५७.१ प्रतिशत र स्नातक वा त्यसभन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएका ५४.५ प्रतिशत रहेका छन्।

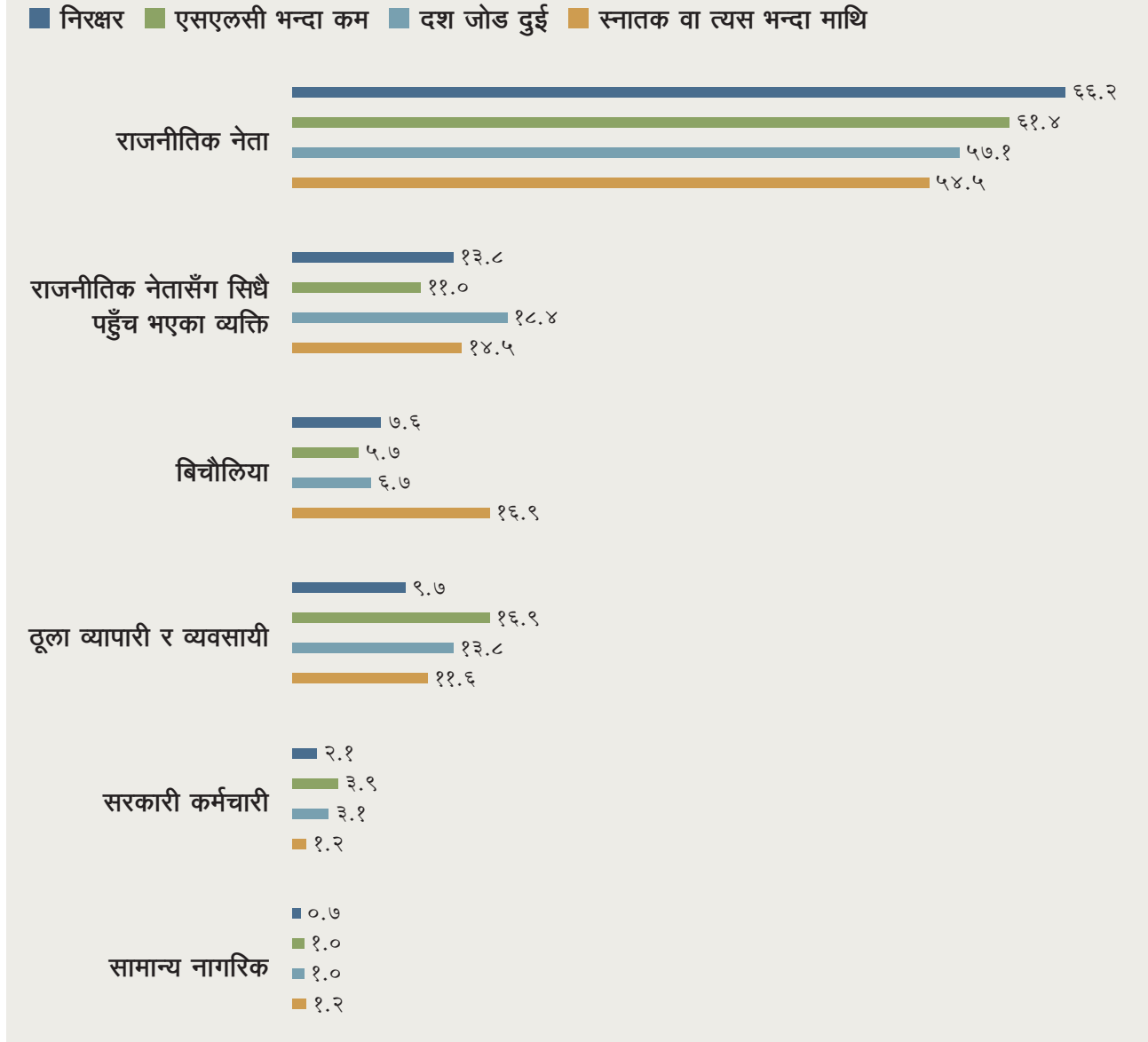


चित्र ख-३.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर छ भन्नेमा सबैभन्दा बढी (१८.४ प्रतिशत), दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका समूहका छन् भने सबैभन्दा कम (११ प्रतिशत) एसएलसीभन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका समूहका रहेका छन्। यसो भन्नेमा निरक्षर समूहका १३.८ प्रतिशत रहेका छन् भने स्नातक वा त्यसभन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू १४.५ प्रतिशत रहेका छन्।

कसलाई अवसर ? (सङ्ख्या १३९९)

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



चित्र ख-३.१.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा पहिलो प्राथमिकता

बिचौलियालाई अवसर छ भन्नेचाहिँ सबै भन्दा बढी (१६.९ प्रतिशत) स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन् भने सबै भन्दा कम (५.७ प्रतिशत) एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन्। बिचौलियालाई अवसर रहेको बताउनेमा कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्।

ठूला व्यापारी र व्यवसायीलाई अवसर देखनेमा सबै भन्दा बढी (१६.९ प्रतिशत) एसएलीस भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका छन् भने सबै भन्दा कम (९.७ प्रतिशत) निरक्षर समूहका छन्। सरकारी कर्मचारीलाई अवसर छ भन्नेमा सबै भन्दा बढी (३.९ प्रतिशत) एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका छन् भने सबै भन्दा कम (१.२ प्रतिशत) स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरू छन्। सामान्य नागरिकलाई अवसर छ भन्नेमा चाहिँ सबै भन्दा धेरै (१.२ प्रतिशत) स्नातक वा त्यस भन्दा माथि उमेर समूह भएकाहरू छन् भने सबै भन्दा कम (०.७ प्रतिशत) निरक्षर समूहका छन् (यस सम्बन्धी अन्य विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका २१ र २२ हेर्नुहोला)।

४. शैक्षिक योग्यताका आधारमा पेसा/व्यवसायप्रतिको अवसर

सर्वेक्षणका क्रममा समग्र हिसावले देशमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने प्रश्न सोधिएको थियो । त्यस प्रश्नमा निरक्षर समूहका उत्तरदातामध्ये ३७.३ प्रतिशतले प्राविधिक सिप भएका (जस्तै-इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि), ३७.३ प्रतिशतले उच्च शिक्षा हासिल गरेका, २४.८ प्रतिशतले सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, २४.२ प्रतिशतले नयाँ उद्यमी/व्यवसायी, १९.६ प्रतिशतले कृषक, १३.७ प्रतिशत सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण र ११.२ प्रतिशत नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई राम्रो अवसर भएको बताए ।

एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५२.८ प्रतिशतले प्राविधिक सिप भएका (जस्तै-इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि), ३५.७ प्रतिशतले सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, ३२.३ प्रतिशतले नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने, ३१.३ प्रतिशतले उच्च शिक्षा हासिल गरेका, २२.३ प्रतिशतले नयाँ उद्यमी/व्यवसायी, २१.३ प्रतिशतले कृषक र १८.५ प्रतिशतले सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई राम्रो अवसर भएको बताए ।

दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ५६.८ प्रतिशतले प्राविधिक सिप भएका (जस्तै-इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि), ५० प्रतिशतले सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, ४८.९ प्रतिशतले नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने, २४.८ प्रतिशतले उच्च शिक्षा हासिल गरेका, १९.५ प्रतिशतले सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण, १९ प्रतिशतले नयाँ उद्यमी/व्यवसायी र १६.८ प्रतिशतले कृषकलाई राम्रो अवसर भएको बताए ।

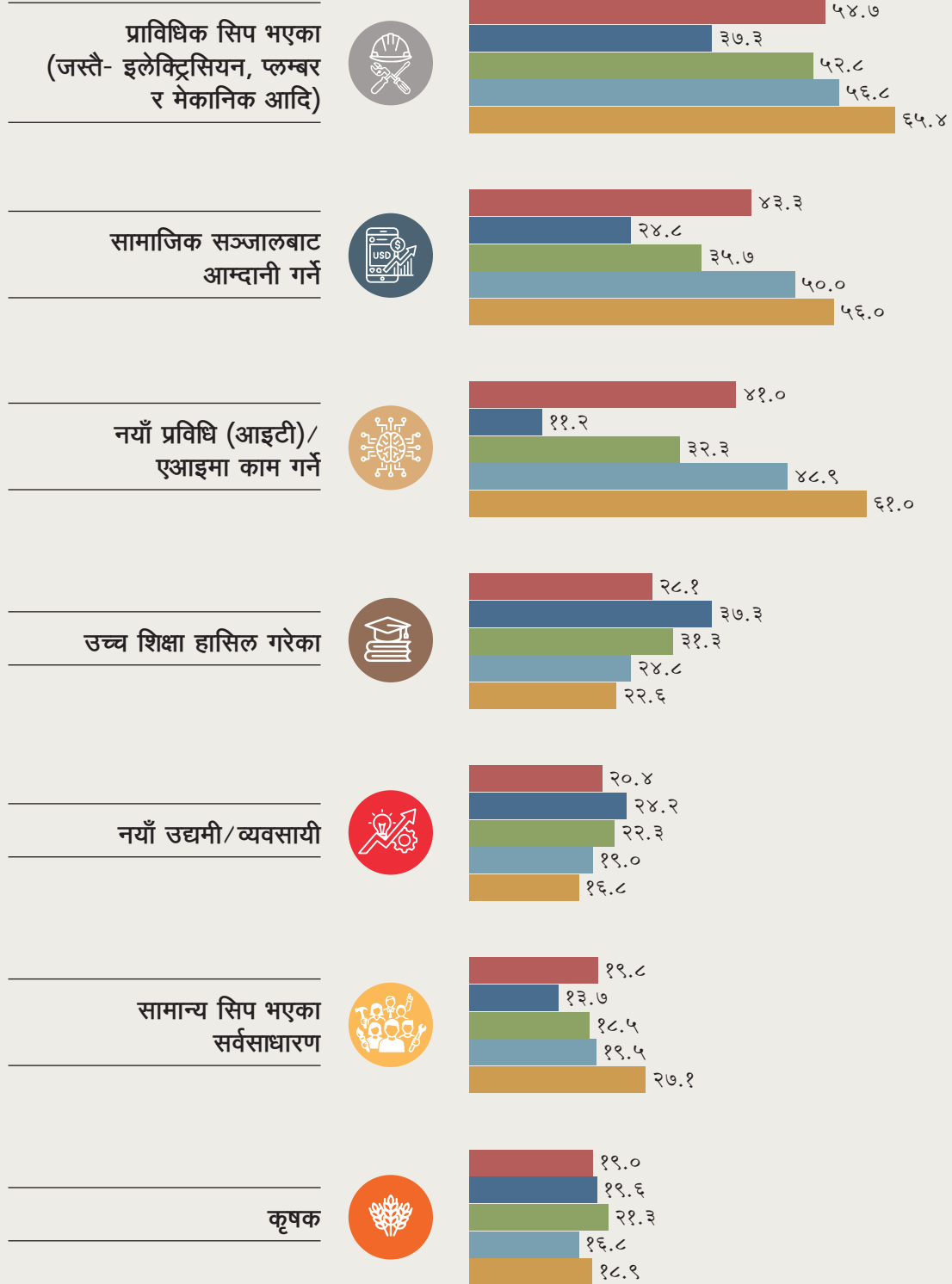
स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ६५.४ प्रतिशतले प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि), ६१ प्रतिशतले नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने, ५६ प्रतिशतले सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, २७.१ प्रतिशतले सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण, २२.६ प्रतिशतले उच्च शिक्षा हासिल गरेका, १८.९ प्रतिशतले कृषक र १६.८ प्रतिशतले नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई राम्रो अवसर भएको बताए (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ख-४.१.१ हेर्नु होला) । ।

यसरी निरक्षर समूहले प्राविधिक सिप भएका, उच्च शिक्षा हासिल गरेकाहरूलाई राम्रो अवसर भएको ठान्छन् भने एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका र दश जोड दुईको शैक्षिक योग्यता भएकाले प्राविधिक सिप भएका, सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर भएको देख्छन् । स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाहरूले चाहिँ प्राविधिक सिप भएका र नयाँ प्रविधि एवं एआइमा काम गर्नेहरूका लागि अवसर भएको देखेका छन् । यस हिसावले समग्रमा प्राविधिक सिप भएकालाई सबै किसिमका शैक्षिक योग्यता भएका समूहले अवसर बढी देखेका छन् (यस सम्बन्धी अन्य विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका २३ हेर्नुहोला) । ।

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

■ समग्र ■ निरक्षर ■ एसएलसी भन्दा कम ■ दश जोड दुई ■ स्नातक वा त्यस भन्दा माथि



चित्र ख-४.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति सहमत हुने उत्तरदाताको अवस्था (बहुविकल्प छनोट)

५. शैक्षिक योग्यताका आधारमा लगानीको क्षेत्र

शैक्षिक योग्यताका आधारमा विश्लेषण गर्दा जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति कृषिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेको सङ्ख्या घट्दै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ। शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा निरक्षर समूहका उत्तरदाताले लगानीको आवश्यकता कम देखेका छन् भने बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूले लगानीको आवश्यकता पनि धेरै देखेका छन्। स्वास्थ्य एवं औषधिको क्षेत्रमा पनि निरक्षरको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाले लगानीको आवश्यकता पनि धेरै देखेका छन्। मभौला, साना एवं घरेलु उद्यममा चाहिँ कम शैक्षिक योग्यता भएकाले लगानीको आवश्यकता धेरै र बढी शैक्षिक योग्यता भएकाले लगानीको आवश्यकता कम देखेका छन्। व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरू बढी शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू बढी छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरू घट्दै गएका देखिन्छ।

पर्यटन उद्योगको सवालमा चाहिँ त्यस भन्दा फरक छ। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति पर्यटन उद्योगमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूका सङ्ख्या चाहिँ बढ्दै गएको देखिन्छ। प्रविधिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरू पनि कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएका धेरै छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति प्रविधिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ। निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा पनि शैक्षिक योग्यता बढ्दै जाँदा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ। शैक्षिक योग्यता र होटलमा लगानीको आवश्यकता देख्नेबीच चाहिँ खासै सम्बन्ध देखिँदैन। कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने विषयमा भन्न नचाहनेहरू चाहिँ बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन् (यससम्बन्धी विस्तृत विवरणका लागि चित्र ख - ५.१.१ का साथै अनुसूचीका तालिका २४ हेर्नुहोला)।

निरक्षर समूह चाहन्छन् व्यापार, कृषि र मभौला उद्योगमा लगानी

सर्वेक्षणका क्रममा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ भन्ने प्रश्न सोधिएको थियो। निरक्षर समूहका १२ प्रतिशतले कृषिमा, ७.१ प्रतिशतले शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा, ७.७ प्रतिशतले स्वास्थ्य एवं औषधिमा, ११.७ प्रतिशतले मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि), १८.३ प्रतिशतले व्यापार, ३.८ प्रतिशतले पर्यटन उद्योग, २.९ प्रतिशतले प्रविधि, २.७ प्रतिशतले निर्माण, इन्जिनियरिङ र ९.२ प्रतिशतले होटलमा लगानीको आवश्यकता रहेको बताए।

एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड होटल र व्यापार

एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ३६.२ प्रतिशतले कृषिमा, ३५.४ प्रतिशतले शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा, ३५.१ प्रतिशतले स्वास्थ्य एवं औषधिमा, ३९.३ प्रतिशतले मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि), ४१.२ प्रतिशतले व्यापार, १८.१ प्रतिशतले पर्यटन उद्योग, १८.१ प्रतिशतले प्रविधि, २२.३ प्रतिशतले निर्माण, इन्जिनियरिङ र ४५.९ प्रतिशतले होटलमा लगानीको आवश्यकता रहेको बताए।

दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकाको रोजाई प्रविधि र पर्यटन उद्योग

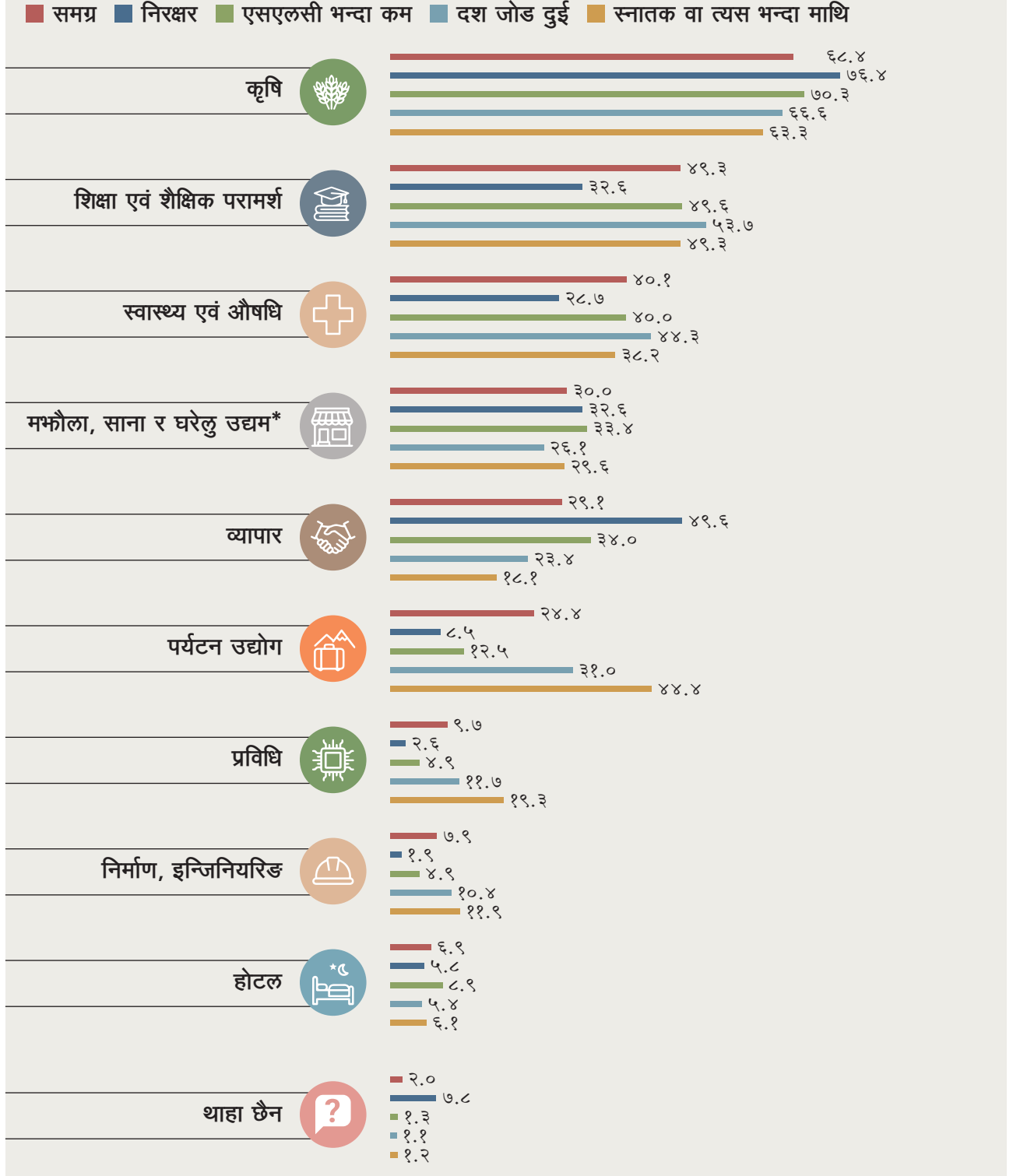
दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये ३६ प्रतिशतले कृषिमा, ४०.४ प्रतिशतले शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा, ४०.९ प्रतिशतले स्वास्थ्य एवं औषधिमा, ३२.२ प्रतिशतले मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि), २९.९ प्रतिशतले व्यापार, ४७.१ प्रतिशतले पर्यटन उद्योग, ४४.९ प्रतिशतले प्रविधि, ४९.१ प्रतिशतले निर्माण, इन्जिनियरिङ र २६.६ प्रतिशतले होटलमा लगानीको आवश्यकता रहेको बताए।

स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड प्रविधि क्षेत्र

स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकामध्ये १५.८ प्रतिशतले कृषिमा, १७.१ प्रतिशतले शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा, १६.३ प्रतिशतले स्वास्थ्य एवं औषधिमा, १६.८ प्रतिशतले मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

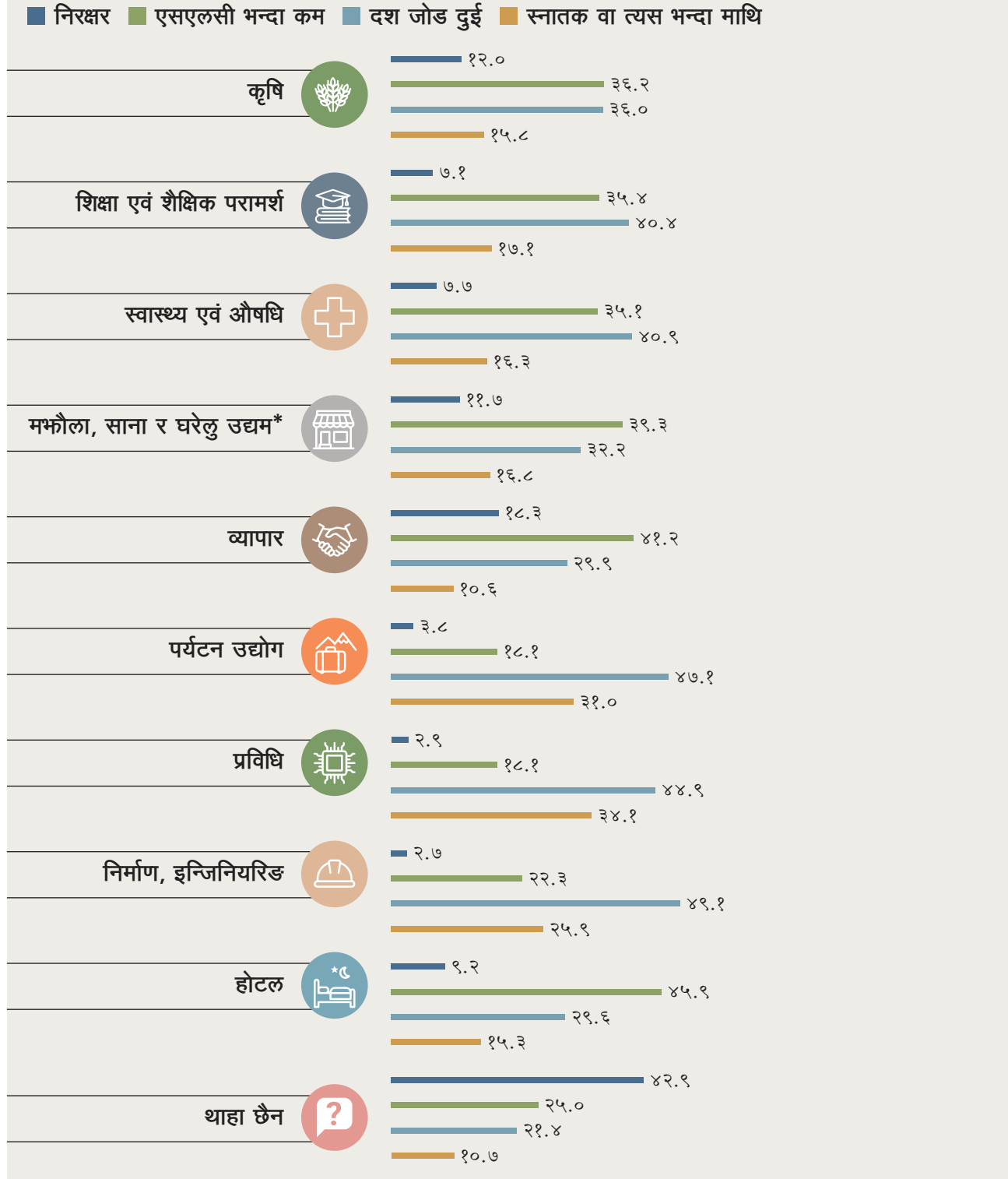


चित्र ख-५.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



चित्र ख-५.१.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

एवं फलफूल पसल आदि), १०.६ प्रतिशतले व्यापार, ३१ प्रतिशतले पर्यटन उद्योग, ३४.१ प्रतिशतले प्रविधि, २५.९ प्रतिशतले निर्माण, इन्जिनियरिङ र १५.३ प्रतिशतले होटलमा लगानीको आवश्यकता रहेको बताए। (विस्तृत विवरणका लागि चित्र ख - ५.१.२ हेर्नुहोला)।

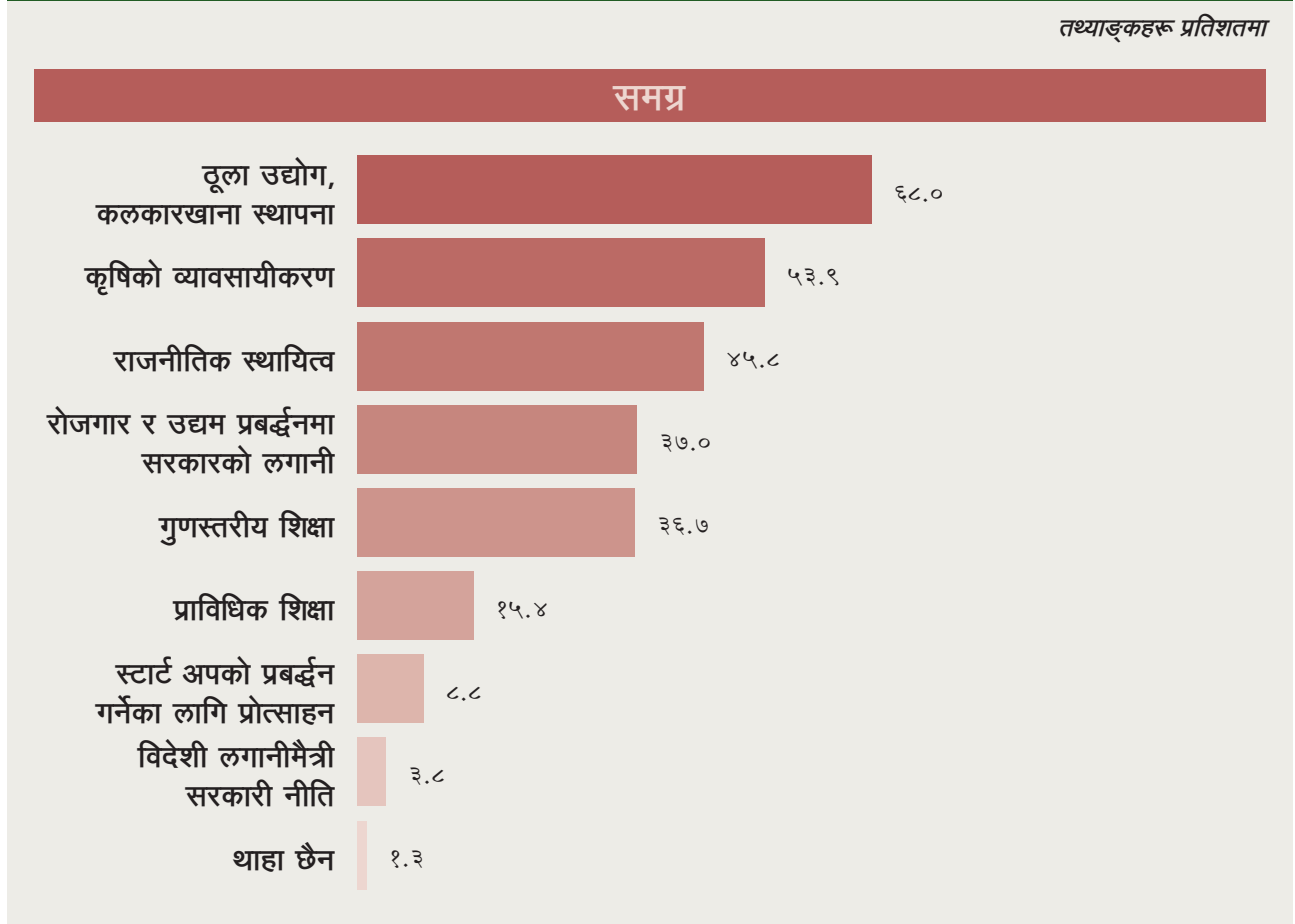
६. शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष

शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षहरू विश्लेषण गर्दा निरक्षर समूहले ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापनामा जोड दिएका छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापनालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने उत्तरदाताहरूको सङ्ख्या पनि घट्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ। कृषिको व्यावसायीकरणलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेहरूको अवस्था पनि त्यस्तै छ। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै रोजगारीका लागि कृषिको व्यावसायीकरण महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेहरूको सङ्ख्या पनि कम हुँदै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

राजनीतिक स्थायित्वलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेहरूको सवालमा चाहिँ त्यस भन्दा फरक छ। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै राजनीतिक स्थायित्व रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष हो भन्नेहरूको सङ्ख्या बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ। प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेहरूको सङ्ख्या पनि शैक्षिक योग्यता बढ्दै जाँदा समानान्तर हिसावले बढ्दै गएको देखिन्छ। रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष भन्नेहरूको अवस्था पनि उस्तै छ। नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रवर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेहरूको अवस्था पनि यस्तै प्रवृत्तिको छ। शैक्षिक योग्यता बढ्दै जाँदा विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ। त्यस्तै, शैक्षिक योग्यता कम भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाले गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिएका छन्। रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षको विषयमा भन्न चाहन्न भन्नेहरू चाहिँ कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा धेरै छन् (विस्तृत विवरणका लागि तालिका ख-६.१.१ देखि ख-६.१.३ सम्म तथा अनुसूचीको तालिका २५ हेर्नुहोला)।

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

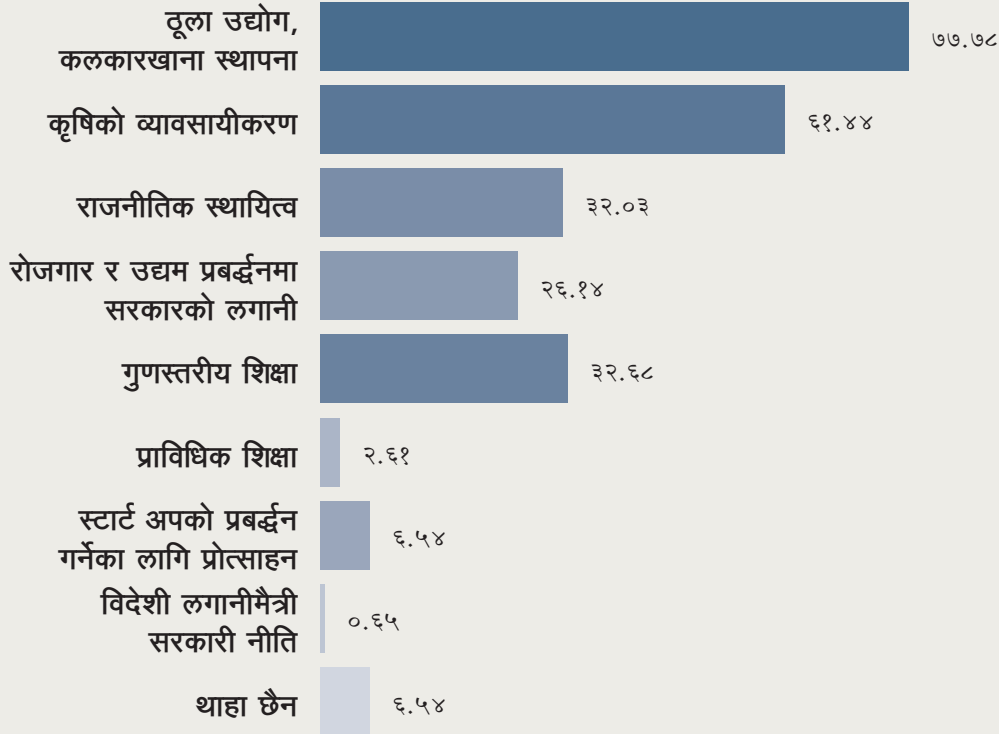


चित्र ख-६.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

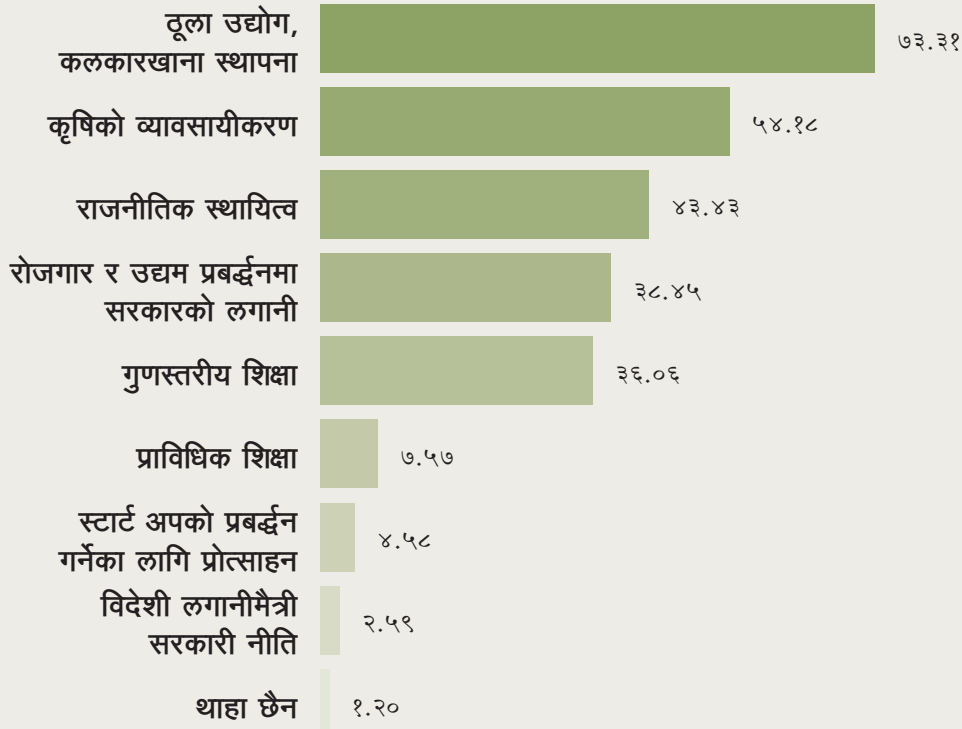
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

निरक्षर



एसएलसी भन्दा कम

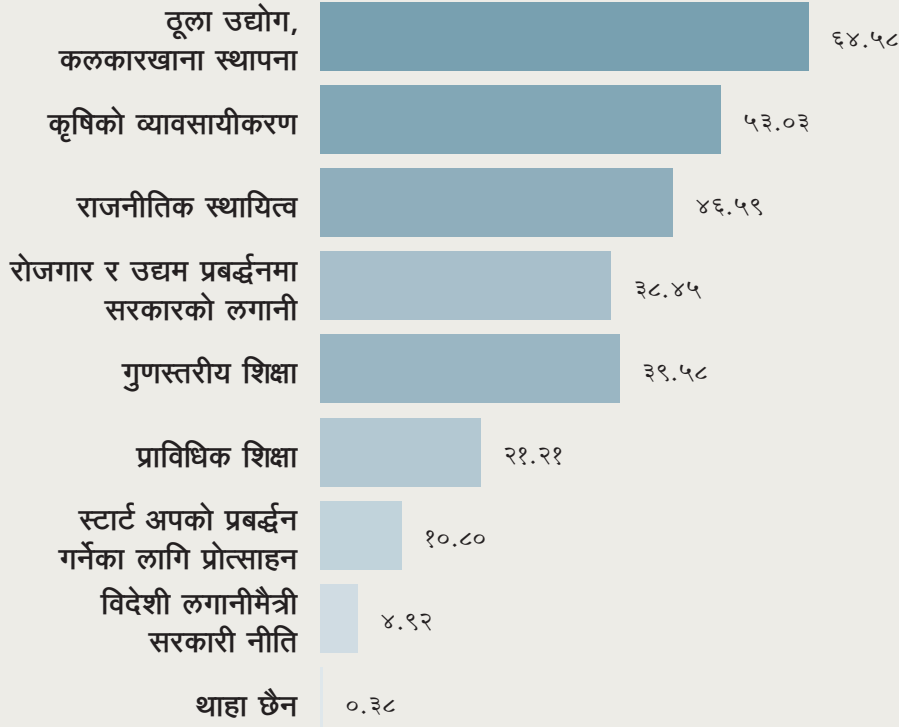


चित्र ख-६.१.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

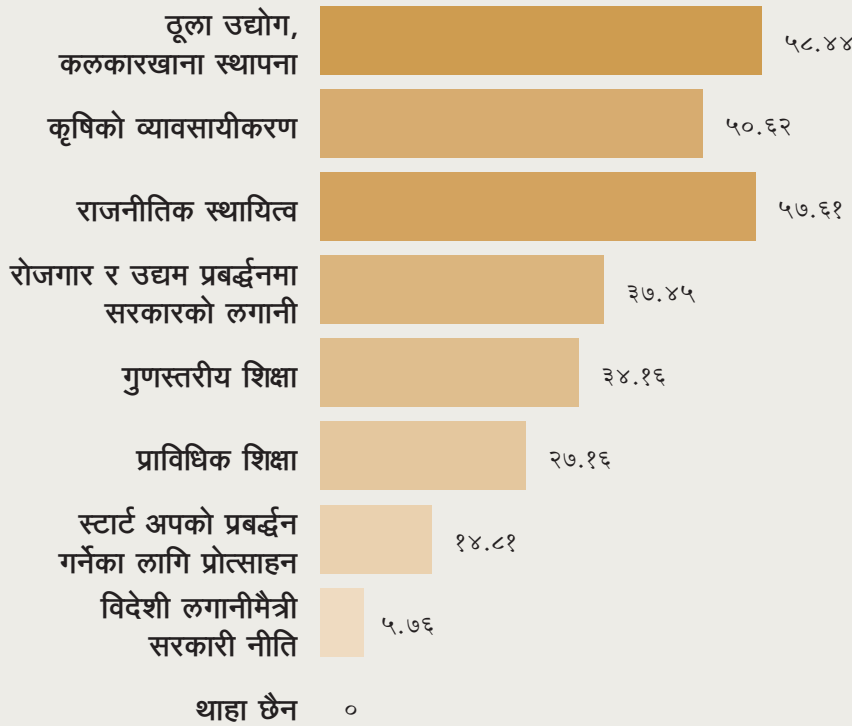
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

दश जोड दुई



स्नातक वा त्यस भन्दा माथि

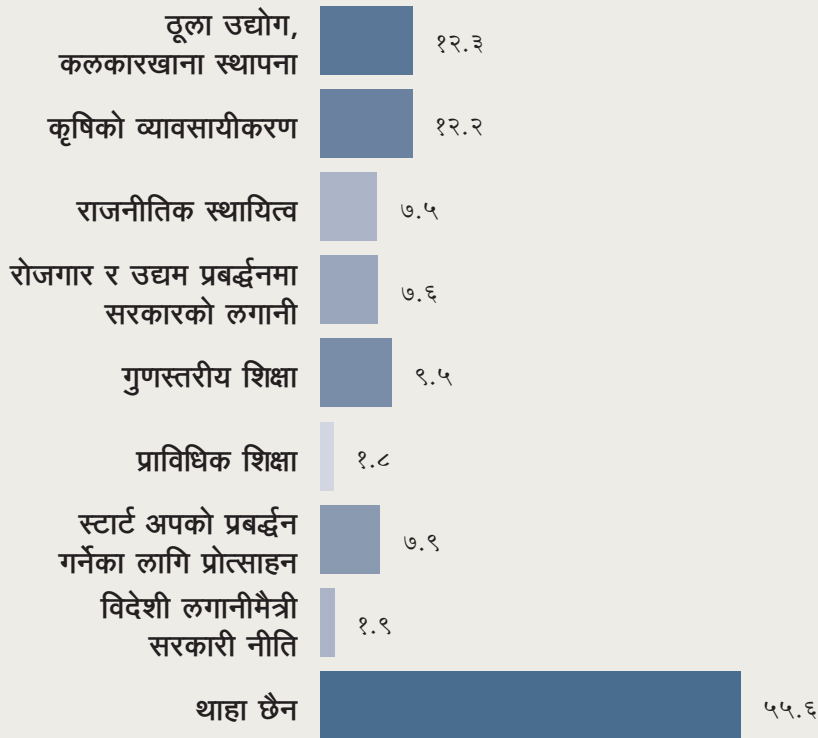


चित्र ख-६.१.३ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

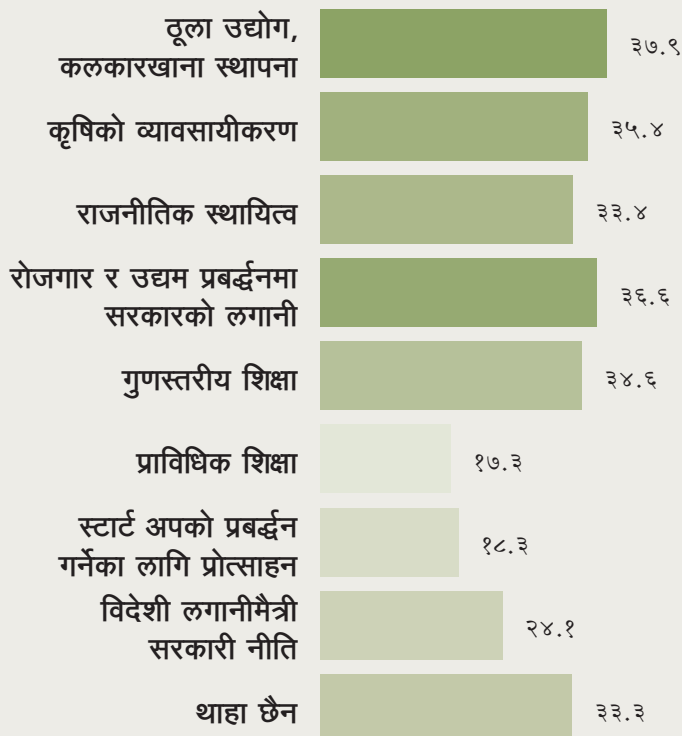
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

निरक्षर



एसएलसी भन्दा कम

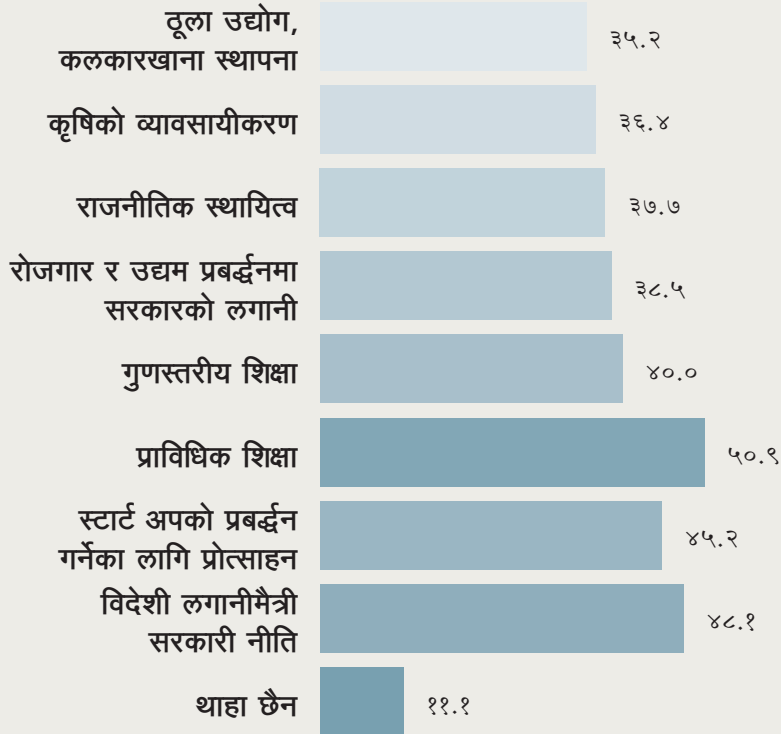


चित्र ख-६.१.४ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

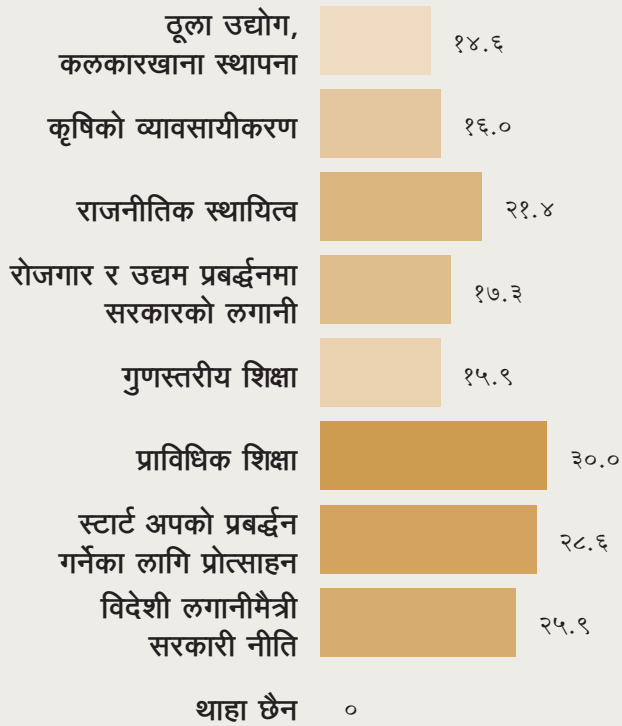
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

दश जोड दुई



स्नातक वा त्यस भन्दा माथि



चित्र ख-६.१.५ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

निरक्षर समूह चाहन्छन् ठूला उद्योग स्थापना र कृषिको व्यवसायीकरण

देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा निरक्षर समूहका उत्तरदातामध्ये १२.३ प्रतिशतले ठूला उद्योग-कलकारखाना स्थापना, १२.२ प्रतिशतले कृषिको व्यावसायीकरण, ७.५ प्रतिशतले राजनीतिक स्थायित्व, ७.६ प्रतिशतले रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी, ९.५ प्रतिशतले गुणस्तरीय शिक्षा, १.८ प्रतिशतले प्राविधिक शिक्षा, ७.९ प्रतिशतले नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहन, १.९ प्रतिशतले विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भनेका छन्।

एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका भन्छन्, ठूला उद्योग स्थापना र रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी

देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक योग्यता भएका उत्तरदातामध्ये ३७.९ प्रतिशतले ठूला उद्योग-कलकारखाना स्थापना, ३५.४ प्रतिशतले कृषिको व्यावसायीकरण, ३३.४ प्रतिशतले राजनीतिक स्थायित्व, ३६.६ प्रतिशतले रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी, ३४.६ प्रतिशतले गुणस्तरीय शिक्षा, १७.३ प्रतिशतले प्राविधिक शिक्षा, १८.३ प्रतिशतले नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहन, २४.१ प्रतिशतले विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भनेका छन्।

दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका चाहन्छन् प्राविधिक शिक्षा र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति

देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा दश जोड दुई शैक्षिक योग्यता भएका उत्तरदातामध्ये ३५.२ प्रतिशतले ठूला उद्योग-कलकारखाना स्थापना, ३६.४ प्रतिशतले कृषिको व्यावसायीकरण, ३७.७ प्रतिशतले राजनीतिक स्थायित्व, ३८.५ प्रतिशतले रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी, ४० प्रतिशतले गुणस्तरीय शिक्षा, ५०.९ प्रतिशतले प्राविधिक शिक्षा, ४५.२ प्रतिशतले नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहन, ४८.१ प्रतिशतले विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भनेका छन्।

स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएकाको जोड प्राविधिक शिक्षा र स्टार्टअप प्रवर्द्धनमा प्रोत्साहन

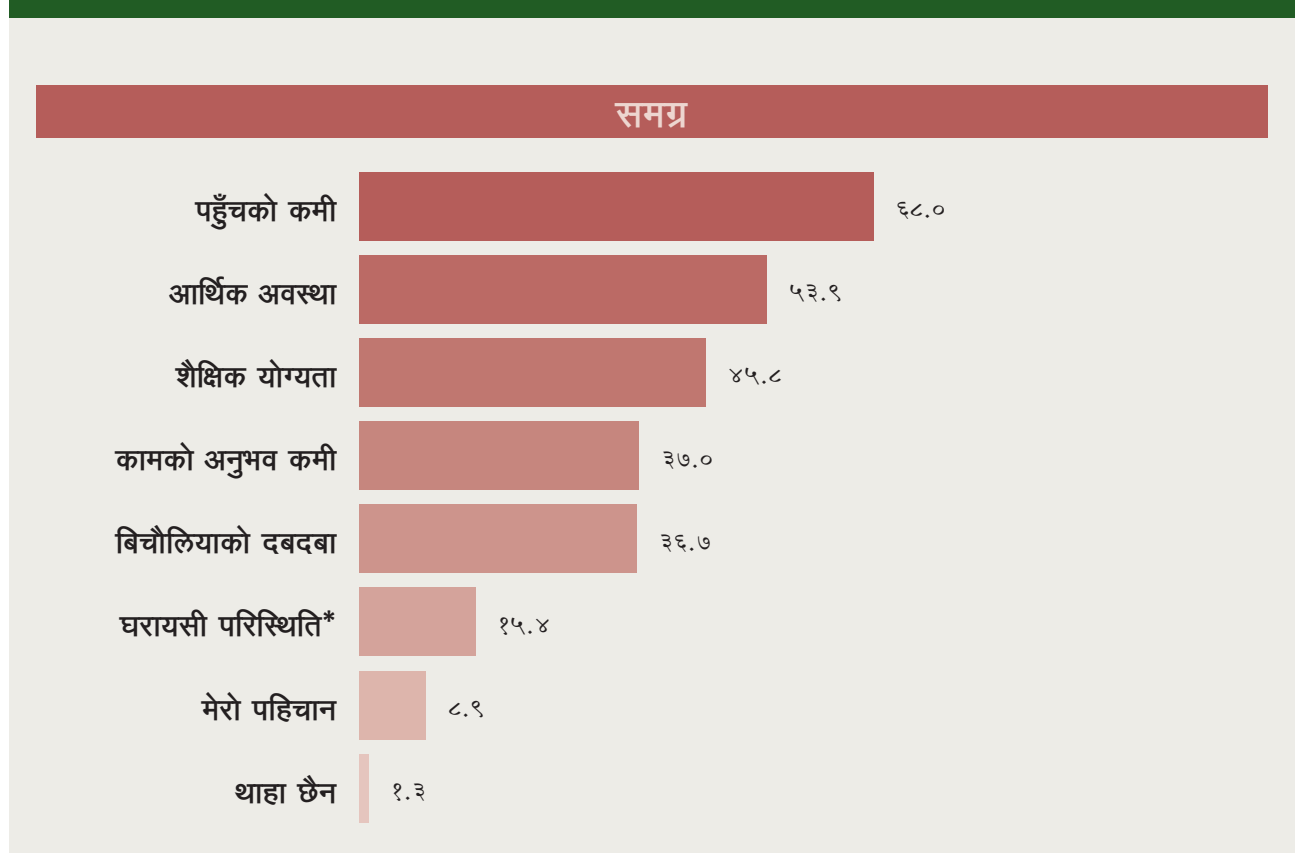
देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा स्नातक वा त्यस भन्दा माथि शैक्षिक योग्यता भएका उत्तरदातामध्ये १४.६ प्रतिशतले ठूला उद्योग-कलकारखाना स्थापना, १६ प्रतिशतले कृषिको व्यावसायीकरण, २१.४ प्रतिशतले राजनीतिक स्थायित्व, १७.३ प्रतिशतले रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी, १५.९ प्रतिशतले गुणस्तरीय शिक्षा, ३० प्रतिशतले प्राविधिक शिक्षा, २८.६ प्रतिशतले नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रोत्साहन, २५.९ प्रतिशतले विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति भनेका छन्। (विस्तृत विवरणका लागि तालिका ख-६.१.४ र ख-६.१.५ हेर्नुहोला)।

७. शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष

रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षका रूपमा पहुँचको कमी भन्नेहरू कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएका धेरै छन्। आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीका लागि बाधक भन्नेहरू चाहिँ बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीको बाधक पक्षका रूपमा लिनेहरूको सङ्ख्याचाहिँ घट्दै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ। शैक्षिक योग्यतालाई रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षका रूपमा लिने पनि कम शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा धेरै शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको सङ्ख्या कम देखिन्छ। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै यस्तो भन्नेहरूको सङ्ख्या घट्दै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ। कामको अनुभवको कमीलाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष देखेमा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको सङ्ख्या धेरै छ। बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष देखेचाहिँ कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष मान्नेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

घरायसी परिस्थितिलाई रोजगारीको बाधक पक्ष मान्नेमा चाहिँ बढी शैक्षिक योग्यता भएकाको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन्। जति शैक्षिक योग्यता बढ्दै गएको छ, त्यति नै घरायसी परिस्थितिलाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष मान्नेहरूको सङ्ख्या कम हुँदै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ। आफ्नो पहिचानलाई रोजगारीको बाधक पक्ष मान्नेमा पनि बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू नै धेरै छन्। लगानीको बाधक पक्षको विषयमा भन्न चाहन्न भन्नेमा पनि बढी शैक्षिक योग्यता भएकाहरूको तुलनामा कम शैक्षिक योग्यता भएकाहरू धेरै छन् (विस्तृत विवरणका लागि तालिका ख-७.१.१ देखि ख-६.१.३ सम्म तथा अनुसूचीको तालिका २६ हेर्नुहोला)।

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?



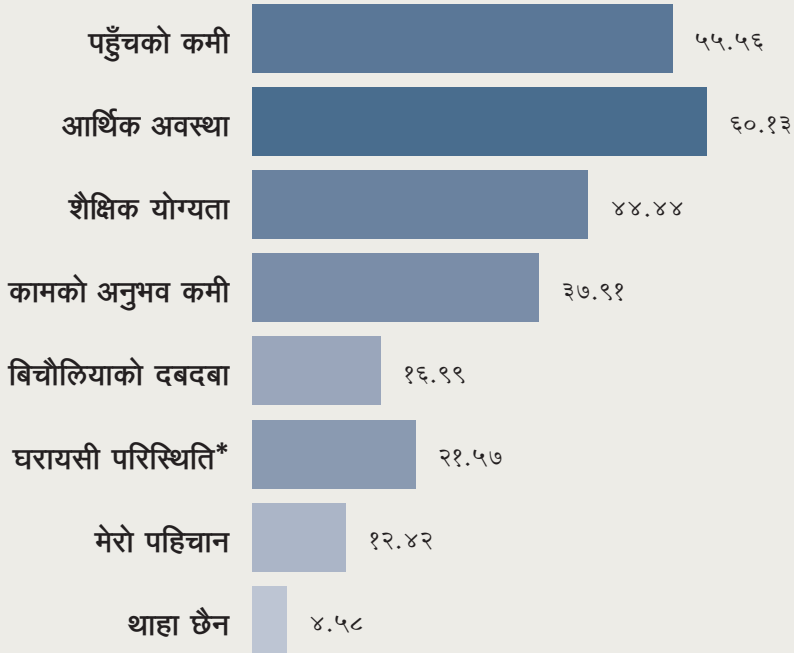
चित्र ख-७.१.१ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

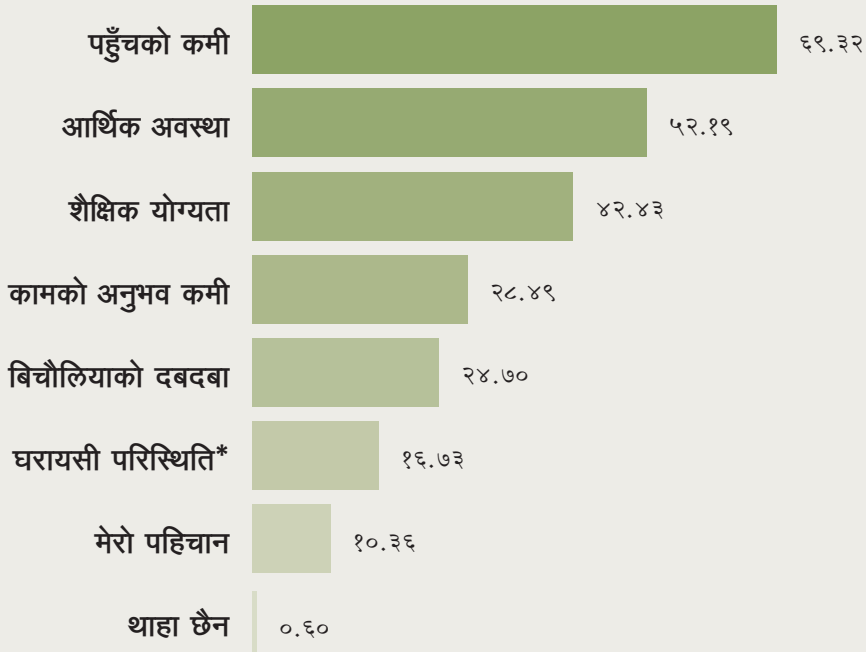
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

निरक्षर



एसएलसी भन्दा कम



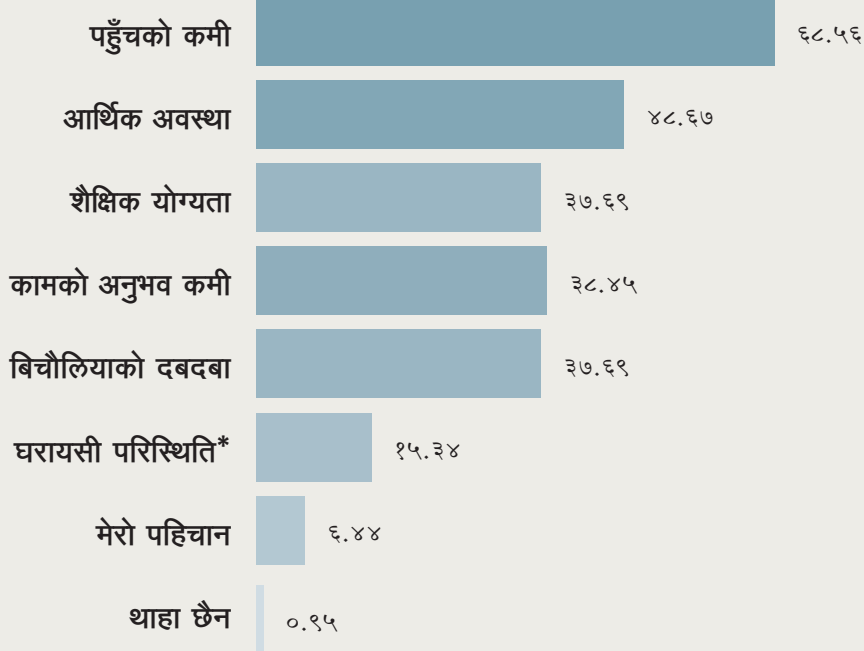
चित्र ख-७.१.२ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

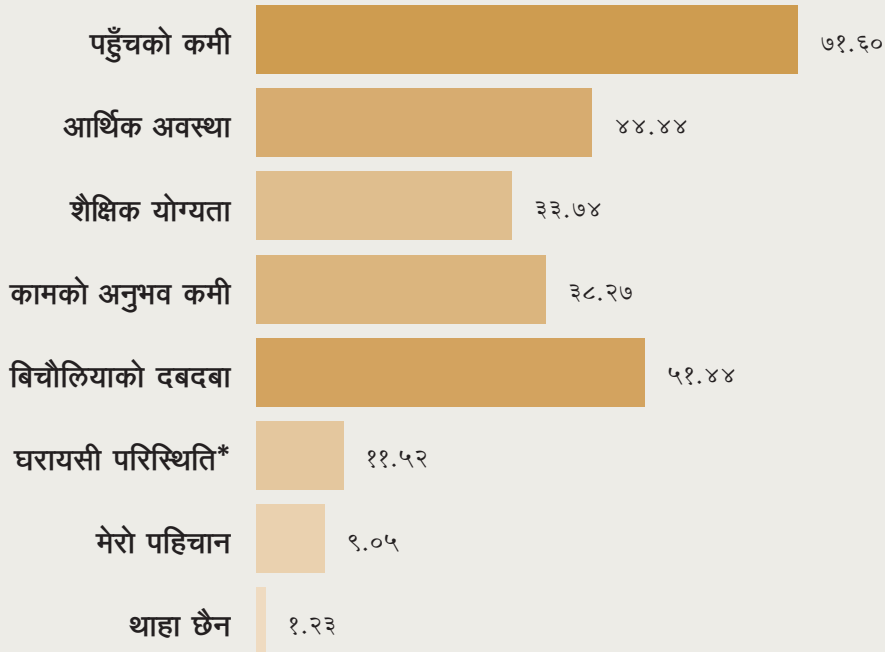
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

दश जोड दुई



स्नातक वा त्यस भन्दा माथि



चित्र ख-७.१.३ : शैक्षिक योग्यताका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

खण्ड ग

आम्दानी र अवसरबीचको सम्बन्ध^१

१. आम्दानीका आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसर

कम आम्दानी भएका उद्यमप्रति सकारात्मक

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्ने कुरामा १० हजार रुपियाँ भन्दा कम मासिक आम्दानी भएका २१ प्रतिशत सहमत, ६५.७ प्रतिशत असहमत, ९.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत छन् भने ३.८ प्रतिशतले थाहा छैन/भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। १० देखि २० हजारसम्म आम्दानी भएका १९.४ प्रतिशत सहमत, ६७.३ प्रतिशत असहमत, ८.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.६ प्रतिशतले थाहा छैन/भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएकामध्ये १९.९ प्रतिशत सहमत, ६५.१ प्रतिशत असहमत, १२.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २.७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएकामध्ये १५.८ प्रतिशत सहमत, ७०.५ प्रतिशत असहमत, ११.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका १६.३ प्रतिशत सहमत, ७४.४ प्रतिशत असहमत, ७.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। धेरै आम्दानी भएकाको तुलनामा कम मासिक आम्दानी भएकाहरू देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरणप्रति बढी सकारात्मक देखिएका छन्।

मध्यम आम्दानी भएकाहरू रोजगारीको अवसरप्रति सकारात्मक

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका ४.८ प्रतिशत सहमत, ८६.६ प्रतिशत असहमत, ४.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ८.७ प्रतिशत सहमत, ८४.७ प्रतिशत असहमत, ५.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका १०.३ प्रतिशत सहमत, ८३.२ प्रतिशत असहमत, ६.२ प्रतिशत

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	२१.०	६५.७	९.५	३.८
१० देखि २० हजार	१९.४	६७.३	८.७	४.६
२० देखि ३० हजार	१९.९	६५.१	१२.३	२.७
३० देखि ५० हजार	१५.८	७०.५	११.३	२.४
५० हजार भन्दा माथि	१६.३	७४.४	७.३	२.०

चित्र ग-१.१.१ : आम्दानीका आधारमा उद्यम र रोजगारीका अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

^१ सर्वेक्षण नमुना १४२६ भए पनि आम्दानी भन्न चाहन्न भन्ने २८ र थाहा छैन भन्ने ३१ जना भएकाले यो खण्डमा १३६७ नमुनाको व्याख्या मात्रै समावेश छ।

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	४.८	८८.६	४.८	१.८
१० देखि २० हजार	८.७	८४.७	५.८	०.८
२० देखि ३० हजार	१०.३	८३.२	६.२	०.३
३० देखि ५० हजार	६.७	८६.६	५.९	०.८
५० हजार भन्दा माथि	७.६	८६.२	५.९	०.३

चित्र ग-१.१.२ : आम्दानीका आधारमा उद्यम र रोजगारीका अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

न सहमत न असहमत रहे भने ०.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ६.७ प्रतिशत सहमत, ८६.६ प्रतिशत असहमत, ५.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । त्यस्तै ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ७.६ प्रतिशत सहमत, ८६.२ प्रतिशत असहमत, ५.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । कम आम्दानी भएका र धेरै आम्दानी भएकाको तुलनामा मध्यमस्तरको आम्दानी भएकाहरू रोजगारीको अवसरप्रति बढी सकारात्मक देखिएका छन् ।

आम्दानीका आधारमा रोजगारी, उद्यम, पेसा/व्यवसायप्रतिको सन्तुष्टि

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका १८.६ प्रतिशत सहमत, ६१.८ प्रतिशत असहमत, १९.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । १० देखि २० हजार आम्दानी भएका २४.७ प्रतिशत सहमत, ५७.८ प्रतिशत असहमत, १६.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका १४.५ प्रतिशत सहमत, ७१.३ प्रतिशत असहमत, १३.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका १८.२ प्रतिशत सहमत, ६७.१ प्रतिशत असहमत, १२.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका २५.१ प्रतिशत सहमत, ६७ प्रतिशत असहमत र ७.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे ।

पेसा/व्यवसायप्रति धेरै आम्दानी भएका बढी सन्तुष्ट





आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका ६०.९ प्रतिशत सहमत, २९.९ प्रतिशत असहमत र ९.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ५६.९ प्रतिशत सहमत, ३१.४ प्रतिशत असहमत, ११.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ६३.१ प्रतिशत सहमत, २५ प्रतिशत असहमत, ११.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ७०.४ प्रतिशत सहमत, २२.४ प्रतिशत असहमत र ७.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे । ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ७४.९ प्रतिशत सहमत, १७.८ प्रतिशत असहमत, ६.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । कम आम्दानी भएकाको तुलनामा धेरै आम्दानी भएकाहरू आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति बढी सन्तुष्ट रहेका देखिन्छ ।

बढ्दो आमदानीसँगै खर्च चलाउन सहज

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आमदानी भएका २१ प्रतिशत सहमत, ६७.६ प्रतिशत असहमत र ११.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। १० देखि २० हजार आमदानी भएका ४३.४ प्रतिशत सहमत, ४१.७ प्रतिशत असहमत, १४.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। २० देखि ३० हजार आमदानी भएका ५५.५ प्रतिशत सहमत, ३१.९ प्रतिशत असहमत, १२.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ३० देखि ५० हजार आमदानी भएका ७४ प्रतिशत सहमत, १७.१ प्रतिशत असहमत र ८.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ५० हजार भन्दा माथि आमदानी भएका ८६.८ प्रतिशत सहमत, ७.९ प्रतिशत असहमत र ५.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। कम आमदानी भएकाको तुलनामा धेरै आमदानी भएकाहरू परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा बढी सहमत छन्। जति आमदानी बढ्दै गएको छ, त्यति परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा सहमत हुनेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।





देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु।^२

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आमदानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	१८.६	६१.८	१९.६	०.०
१० देखि २० हजार	२४.७	५७.८	१६.६	०.९
२० देखि ३० हजार	१४.५	७१.३	१३.८	०.४
३० देखि ५० हजार	१८.२	६७.१	१२.३	२.४
५० हजार भन्दा माथि	२५.१	६७.०	७.९	०.०

म आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु।^३

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आमदानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	६०.९	२९.९	९.४	०.०
१० देखि २० हजार	५६.९	३१.४	११.७	०.०
२० देखि ३० हजार	६३.१	२५.०	११.२	०.७
३० देखि ५० हजार	७०.४	२२.४	७.२	०.०
५० हजार भन्दा माथि	७४.९	१७.८	६.७	०.६

चित्र ग-१.२.१ : आमदानीका आधारमा पेसा/व्यवसाय, आमदानी र खर्चप्रति उत्तरदाताको धारणा

२ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि ७७ जनाको रोजगारी र उद्यम नभएकाले यो प्रश्नावली १३४९ जनालाई मात्रै सोधिएको थियो। त्यसमा पनि २७ जनाले आमदानी भन्न नचाहेका र २६ जनाले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिएकाले ५३ नमूनाको विवरण विश्लेषण एवं चित्रमा उल्लेख छैन।

३ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि ७७ जनाको पेसा/व्यवसाय नभएकाले यो प्रश्नावली १३४९ जनालाई मात्रै सोधिएको थियो। त्यसमा पनि २७ जनाले आमदानी भन्न नचाहेका र २६ जनाले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिएकाले ५३ नमूनाको विवरण विश्लेषण एवं चित्रमा उल्लेख छैन।

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	२१.०	६७.६	११.४	०.०
१० देखि २० हजार	४३.४	४१.७	१४.९	०.०
२० देखि ३० हजार	५५.५	३१.९	१२.६	०.०
३० देखि ५० हजार	७४.०	१७.१	८.९	०.०
५० हजार भन्दा माथि	८६.८	७.९	५.३	०.०

चित्र ग-१२.२ : आम्दानीका आधारमा पेसा/व्यवसाय, आम्दानी र खर्चप्रति उत्तरदाताको धारणा

आम्दानीका आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यम

रोजगारीको अवसरप्रति मध्यम आय भएका बढी विश्वस्त





आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका १६.२ प्रतिशत सहमत, ४७.७ प्रतिशत असहमत, २३.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १२.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । १० देखि २० हजार आम्दानी भएका १८.६ प्रतिशत सहमत, ५२.४ प्रतिशत असहमत, १६.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १२.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका २१.५ प्रतिशत सहमत, ५६.८ प्रतिशत असहमत, १५.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका २१.२ प्रतिशत सहमत, ५९.३ प्रतिशत असहमत, १४.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका २०.५ प्रतिशत सहमत, ५९.४ प्रतिशत असहमत, १५.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । अन्य समूह (कम र धेरै आम्दानी भएका) को तुलनामा मध्यम आम्दानी भएकाहरूचाहिँ आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीका अवसर बढ्नेमा बढी विश्वस्त देखिएका छन् ।

उद्यमको अवसरप्रति धेरै आम्दानी भएका बढी विश्वस्त

आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका २३.८ प्रतिशत सहमत, ४२.८ प्रतिशत असहमत, २४.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ८.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । १० देखि २० हजार आम्दानी भएका २१.१ प्रतिशत सहमत, ५१.२ प्रतिशत असहमत, १५.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १२.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका २३.९ प्रतिशत सहमत, ५२ प्रतिशत असहमत, १७.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत भए भने ७ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका २१.२ प्रतिशत सहमत, ५५.८ प्रतिशत असहमत, १६.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ६.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका २४.२ प्रतिशत सहमत, ५४.७ प्रतिशत असहमत, १७.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए । आगामी ५ वर्षमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा सबै भन्दा बढी (२४.२ प्रतिशत) ५० हजार माथि आम्दानी भएकाहरू छन् जसले बढी आम्दानी भएकाहरू बढी विश्वस्त रहेका देखाएको छ ।





आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	१६.२	४७.७	२३.८	१२.३
१० देखि २० हजार	१८.६	५२.४	१६.५	१२.५
२० देखि ३० हजार	२१.५	५६.८	१५.८	५.९
३० देखि ५० हजार	२१.२	५९.३	१४.७	४.८
५० हजार भन्दा माथि	२०.५	५९.४	१५.८	४.३





आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	२३.८	४२.८	२४.८	८.६
१० देखि २० हजार	२१.१	५१.२	१५.३	१२.४
२० देखि ३० हजार	२३.९	५२.०	१७.१	७.०
३० देखि ५० हजार	२१.२	५५.८	१६.९	६.१
५० हजार भन्दा माथि	२४.२	५४.७	१७.२	३.९

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा देशमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	२२.९	४४.८	२६.७	५.६
१० देखि २० हजार	४४.६	३३.१	१८.२	४.१
२० देखि ३० हजार	५४.१	२५.०	१७.१	३.८
३० देखि ५० हजार	५६.०	२४.४	१४.५	५.१
५० हजार भन्दा माथि	६६.२	२०.५	९.९	३.४

चित्र ग-१.३.१ : आम्दानीका आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

परिवारको आर्थिक अवस्थाप्रति थोरै आम्दानी हुने कम र धेरै आम्दानी हुने बढी विश्वस्त

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका २२.९ प्रतिशत सहमत, ४४.८ प्रतिशत असहमत, २६.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ४४.६ प्रतिशत सहमत, ३३.१ प्रतिशत असहमत, १८.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ५४.१ प्रतिशत सहमत, २५ प्रतिशत असहमत, १७.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ५६ प्रतिशत सहमत, २४.४ प्रतिशत असहमत, १४.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ५० हजार भन्दा बढी आम्दानी भएका ६६.२ प्रतिशत सहमत, २०.५ प्रतिशत असहमत, ९.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफू र आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेमा कम आम्दानी भएका कम विश्वस्त र बढी आम्दानी भएका बढी विश्वस्त छन्। जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति विश्वस्त हुनेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

आम्दानीका आधारमा युवा विदेशिएकोप्रतिको सन्तुष्टि

धेरै आम्दानी भएका बढी असन्तुष्ट

युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट छु भन्ने भनाइप्रति मासिक १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका १९.१ प्रतिशत सहमत, ७२.४ प्रतिशत असहमत, ८.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका २१.५ प्रतिशत सहमत, ७४.८ प्रतिशत असहमत, ३.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका २०.३ प्रतिशत सहमत, ७५.६ प्रतिशत असहमत, ४.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका १६.३ प्रतिशत सहमत, ७८.९ प्रतिशत असहमत, ४.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका १४.३ प्रतिशत सहमत, ८१.४ प्रतिशत असहमत, ४.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। अन्य समूहको तुलनामा धेरै आम्दानी भएकाहरू युवा विदेशिएकोप्रति बढी असन्तुष्ट छन्।

अवसर नभएरै युवा विदेशिएकोप्रति कम आम्दानी हुने बढी सहमत





देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्ने भनाइप्रति १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका ९४.२ प्रतिशत सहमत, २.९ प्रतिशत असहमत र अर्को २.९ प्रतिशतचाहिँ न सहमत न असहमत रहे। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ९५.४ प्रतिशत सहमत, २.९ प्रतिशत असहमत र १.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ९५.२ प्रतिशत सहमत, २.७ प्रतिशत असहमत र २.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ९१.९ प्रतिशत सहमत, ५.६ प्रतिशत असहमत र २.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ८६.२ प्रतिशत सहमत, ९.३ प्रतिशत असहमत र ४.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। देशमा अवसर नभएरै युवा बाहिरिएका हुन् भन्ने भनाइमा चाहिँ धेरै आम्दानी भएकाहरूको तुलनामा कम आम्दानी भएकाहरू बढी सहमत छन्।

कम आम्दानी भएकाहरू विदेशमा देख्छन् बढी अवसर

मेरो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका ७९ प्रतिशत सहमत, १९.१ प्रतिशत असहमत, १.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ६९ प्रतिशत सहमत, २४.४ प्रतिशत असहमत, ६.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ६१.६ प्रतिशत सहमत, २७.१ प्रतिशत असहमत, ९.९ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ६३ प्रतिशत सहमत, २८.२ प्रतिशत





युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	१९.१	७२.४	८.५	०.०
१० देखि २० हजार	२१.५	७४.८	३.७	०.०
२० देखि ३० हजार	२०.३	७५.६	४.१	०.०
३० देखि ५० हजार	१६.३	७८.९	४.६	०.२
५० हजार भन्दा माथि	१४.३	८१.४	४.३	०.०





देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	९४.२	२.९	२.९	०.०
१० देखि २० हजार	९५.४	२.९	१.७	०.०
२० देखि ३० हजार	९५.२	२.७	२.१	०.०
३० देखि ५० हजार	९१.९	५.६	२.५	०.०
५० हजार भन्दा माथि	८६.२	९.३	४.५	०.०

मेरो परिवारको लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	७९.०	१९.१	१.९	०.०
१० देखि २० हजार	६९.०	२४.४	६.२	०.४
२० देखि ३० हजार	६१.६	२७.१	९.९	१.४
३० देखि ५० हजार	६३.०	२८.२	७.२	१.६
५० हजार भन्दा माथि	५८.३	३४.३	५.६	१.८

चित्र ग-१.४.१ : आम्दानीका आधारमा युवा विदेशिएको र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु ।^४

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

आम्दानी	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
१० हजार भन्दा कम	२५.०	५०.०	२५.०	०.०
१० देखि २० हजार	५६.७	३८.८	४.५	०.०
२० देखि ३० हजार	४९.५	३९.३	११.२	०.०
३० देखि ५० हजार	४९.७	३८.१	१२.२	०.०
५० हजार भन्दा माथि	४८.०	४१.८	१०.२	०.०

चित्र १-१४.२ : आम्दानीका आधारमा युवा विदेशिएको र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

असहमत, ७.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ५८.३ प्रतिशत सहमत, ३४.३ प्रतिशत असहमत, ५.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.८ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफ्नो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देखेमा धेरै आम्दानी भएकाको तुलनामा कम आम्दानी भएकाहरू बढी छन्।

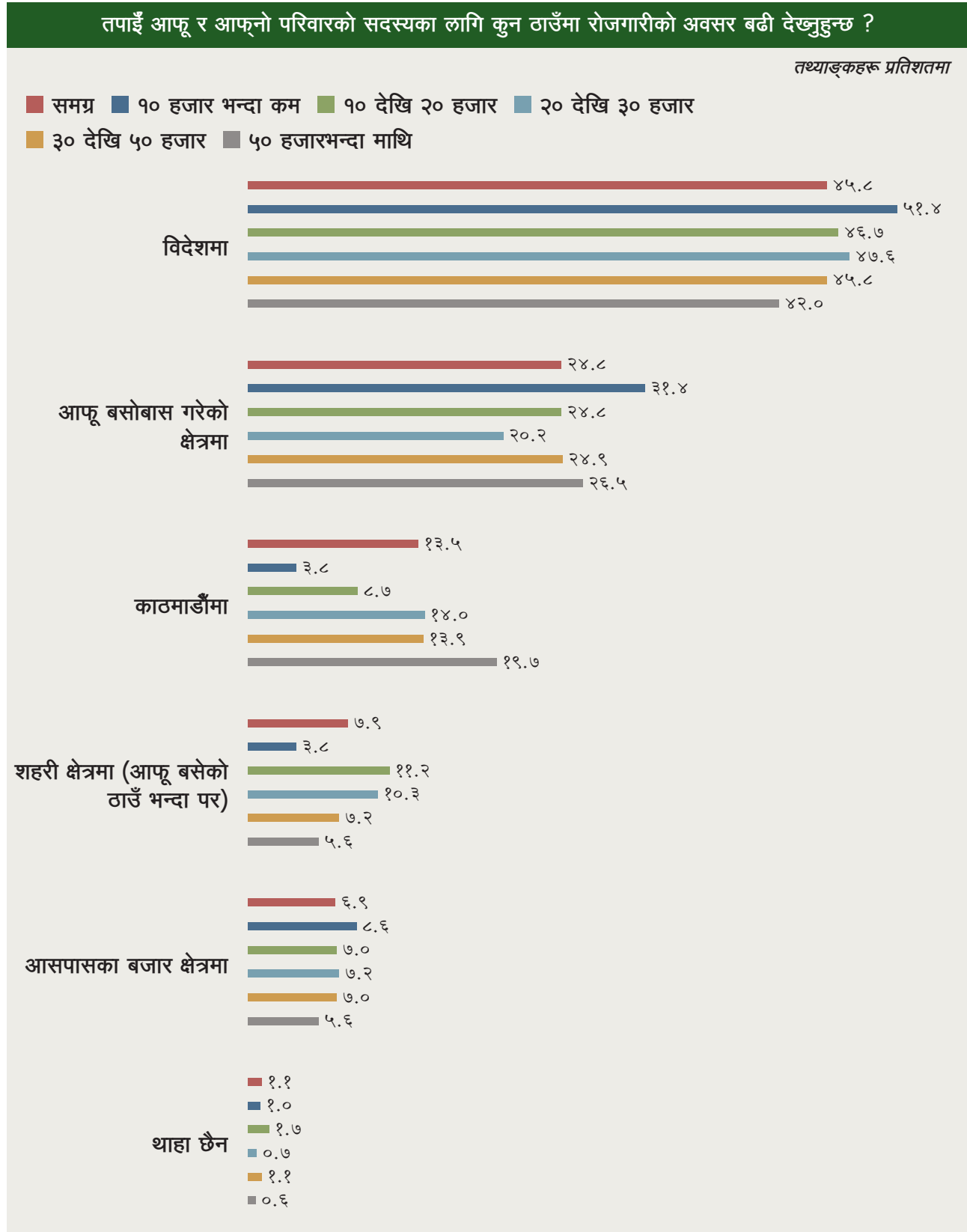
घरको सदस्य विदेश गएकोमा बढी खुसी हुनेमा मध्यम आम्दानी भएका

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी छु भन्नेमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने २५ प्रतिशत सहमत, ५० प्रतिशत असहमत र २५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। १० देखि २० हजार आम्दानी भएका ५६.७ प्रतिशत सहमत, ३८.८ प्रतिशत असहमत, ४.५ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ४९.५ प्रतिशत सहमत, ३९.३ प्रतिशत असहमत, ११.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ४९.७ प्रतिशत सहमत, ३८.१ प्रतिशत असहमत, १२.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ४८ प्रतिशत सहमत, ४१.८ प्रतिशत असहमत, १०.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। घरको सदस्य विदेश गएकोमा बढी खुसी हुनेमा चाहिँ अन्य समूहको तुलनामा मध्यम आम्दानी भएकाहरू बढी छन्।

४ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि त्यसमध्ये ४८१ जनाको मात्रै घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोले यो प्रश्नावली उनीहरूलाई मात्रै सोधिएको थियो। त्यसमध्ये पनि ११ जनाले आफ्नो आम्दानी भन्न नचाहेको र ९ जनाले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिएकाले विश्लेषण एवं चित्रमा ४६१ नमूनाको विवरण मात्रै उल्लेख छ।

२. आम्दानीका आधारमा रोजगारीको अवसर

कम आम्दानी हुनेले आसपासको बजार, मध्यमले शहरी क्षेत्र र बढी आम्दानी हुनेले काठमाडौँमा देख्छन् अवसर



चित्र ग-२.१.१ : आम्दानीका आधारमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा (१३६७)

आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यका लागि कुन ठाउँमा रोजगारीको अवसर बढी देखिन्छ भन्ने प्रश्नमा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका ५१.४ प्रतिशतले विदेशमा, ३१.४ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, ३.८ प्रतिशतले काठमाडौँमा, अर्को ३.८ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ८.६ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्र बताए भने १ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

१० देखि २० हजार आम्दानी भएका ४६.७ प्रतिशतले विदेशमा, २४.८ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, ८.७ प्रतिशतले काठमाडौँमा, ११.२ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ७ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा बताए भने १.७ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

२० देखि ३० हजार आम्दानी भएका ४७.६ प्रतिशतले विदेशमा, २०.२ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १४ प्रतिशतले काठमाडौँमा, १०.३ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ७.२ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा बताए भने ०.७ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका ४५.८ प्रतिशतले विदेशमा, २४.९ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १३.९ प्रतिशतले काठमाडौँमा, ७.२ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ७ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा बताए भने १.१ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका ४२ प्रतिशतले विदेशमा, २६.५ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १९.७ प्रतिशतले काठमाडौँमा, ५.६ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), अर्को ५.६ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा बताए भने ०.६ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए ।

समग्रमा सबैले विदेशमा अवसर बढी देखे पनि कम आम्दानी भएकाले अन्य समूहको तुलनामा कि विदेशमा कि आफू बसोबास गरेको आसपासका बजार क्षेत्रमा धेरै अवसर देखेका छन् भने मध्यम आम्दानी भएकाले अन्य समूहको तुलनामा शहरी क्षेत्रमा (आफू बसोबास गरेको ठाउँ भन्दा पर) र धेरै आम्दानी भएकाले चाहिँ अन्य समूहको तुलनामा काठमाडौँमा बढी अवसर देखेका छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ग-२.१.१ हेर्नुहोला) ।

३. आम्दानीका आधारमा कसलाई अवसर ?

विभिन्न तहको आम्दानी भएका सबै समूहले अवसरको सवालमा राजनीतिक नेता, नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति, ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई क्रमशः पहिलो, दोस्रो र तेस्रो स्थानमा राखेका छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ग-३.१.१ हेर्नुहोला) । यद्यपि, आम्दानीका आधारमा अवसर पाउनेहरूबीच तुलनात्मक विश्लेषण गर्दाचाहिँ कम आम्दानी भएकाहरू नेतासँग पहुँच भएका र सरकारी कर्मचारीलाई अवसर भएको ठान्छन् भने मध्यम आम्दानी भएकाले नेता र ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई अवसर भएको बताउँछन् । धेरै आम्दानी भएकाचाहिँ बिचौलियालाई अवसर भएको ठान्छन् ।

कम आम्दानी भएका भन्छन्- नेताका निकट व्यक्ति र कर्मचारीलाई अवसर

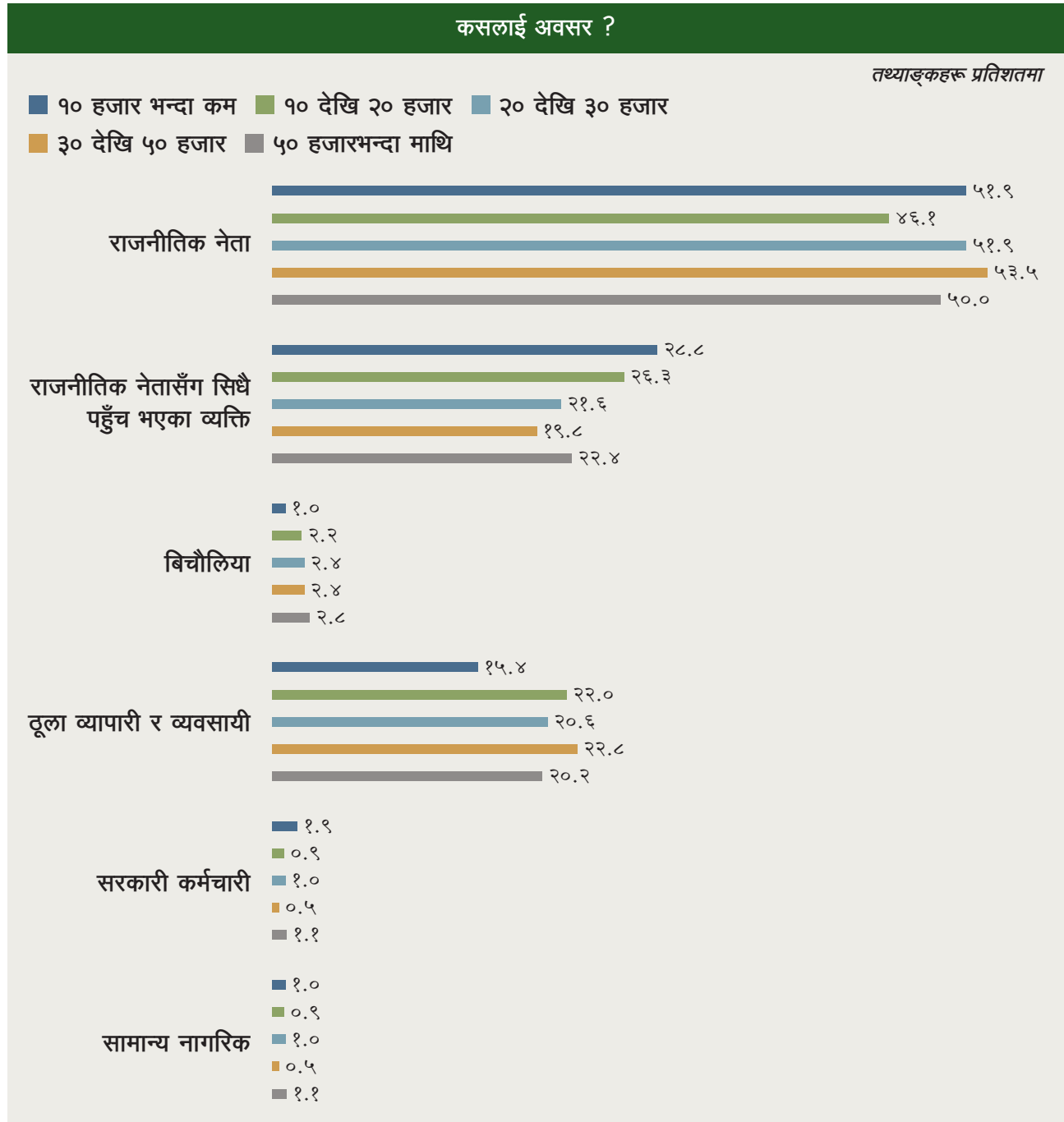
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर देखेमा चाहिँ सबै भन्दा बढी (२८.८ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएकाहरू छन् । बढी आम्दानी भएकाहरूको तुलनामा कम आम्दानी भएकाहरूले राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई बढी अवसर देखेका छन् । सरकारी कर्मचारीलाई सबै भन्दा बढी (१.९ प्रतिशत) अवसर देखेमा पनि अन्य समूहको तुलनामा १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएकाहरू छन् ।

मध्यम आम्दानी गर्नेको नजरमा नेता र ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई अवसर

अन्य समूहको तुलनामा ३० देखि ५० हजार आम्दानी गर्नेहरूले राजनीतिक नेतालाई बढी (५३.५ प्रतिशत) अवसर देखेका छन् । ठूला व्यापारी र व्यवसायीलाई अवसर देखेमा पनि सबै भन्दा बढी (२२.८ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएकाहरू नै छन् ।

धेरै आम्दानी हुनेले देख्छन् बिचौलियालाई अवसर

बिचौलियालाई सबै भन्दा बढी (२.८ प्रतिशत) अवसर देख्ने ५० हजार भन्दा बढी आम्दानी भएकाहरू छन्। बिचौलियालाई अवसर देख्नेहरू कम आम्दानी भएकाको तुलनामा धेरै आम्दानी भएकाहरू बढी छन्। जति आम्दानी बढ्दै गएको छ, त्यति बिचौलियालाई अवसर छ भन्नेहरू पनि बढ्दै गएका छन् जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ। (थप विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका २७, २८ र २९ हेर्नुहोला)



चित्र ग-३.१.१ : आम्दानीका आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताले दिएका पहिलो प्राथमिकता (सङ्ख्या १३९९)^५

५. १३९९ ले जवाफ दिएकामा आम्दानी भन्न चाहन्न भन्ने २८ र थाहा छैन भन्ने २८ गरी ५६ जनाको विवरणचाहिँ चित्रमा उल्लेख छैन।

४. आम्दानीका आधारमा पेसा/व्यवसायमा अवसर

प्राविधिक सिप भएका, सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर देख्छन् धेरै आम्दानी भएकाहरू

आम्दानीका आधारमा प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (४६.७ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (६१.१ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन्। सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (२९.६ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका र सबै भन्दा बढी (४९.० प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएकाहरू छन्।

नयाँ प्रविधि (आइटी/एआइ) मा काम गर्नेलाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (२५.८ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (५१.८ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि छन्। सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (१७.२ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएकाहरू छन् भने सबै भन्दा बढी (२३.४ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएकाहरू छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ग-४.१.१ हेर्नुहोला)।

उच्च शिक्षा हासिल गरेका, नयाँ उद्यमी/व्यवसायी र कृषकलाई अवसर देख्छन् कम आम्दानी भएकाहरू

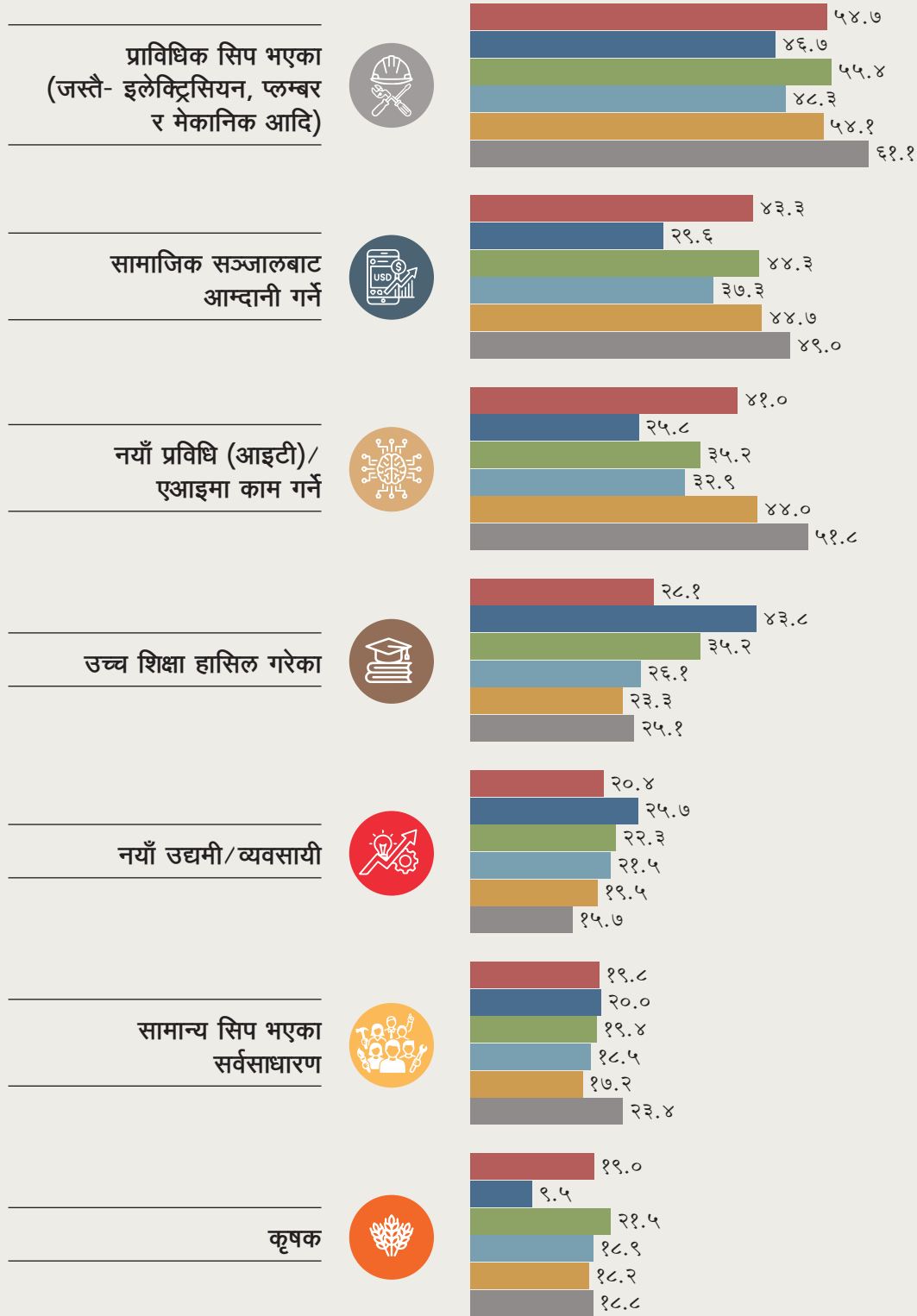
उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (२३.३ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएकाहरू छन् भने सबै भन्दा बढी (४३.८ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएकाहरू छन्। नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (१५.७ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (२५.७ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएकाहरू छन्।

कृषकलाई अवसर छ भन्नेमा सहमत हुनेमा सबै भन्दा कम (९.५ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (२१.५ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएकाहरू छन्। अन्य समूहको तुलनामा कम आम्दानी भएकाहरूले उच्च शिक्षा हासिल गरेका, नयाँ उद्यमी/व्यवसायी र कृषकलाई अवसर देखेका छन् भने धेरै आम्दानी भएकाहरूले प्राविधिक सिप भएका, सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, नयाँ प्रविधिमा काम गर्ने र सामान्य सिप भएका सर्वसाधारणलाई अवसर देखेका छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ग-४.१.१ हेर्नुहोला। यससम्बन्धी थप विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका ३० पनि हेर्नुहोला)।

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

- समग्र ■ १० हजार भन्दा कम ■ १० देखि २० हजार ■ २० देखि ३० हजार
- ३० देखि ५० हजार ■ ५० हजारभन्दा माथि



चित्र ग-४.१.१ : आम्दानीका आधारमा समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति सहमत हुने उत्तरदाताको अवस्था

५. आम्दानीका आधारमा लगानी आवश्यक क्षेत्र

कम आम्दानी भएकाले देख्छन् कृषि, स्वास्थ्य र व्यापारमा लगानीको आवश्यकता

कृषिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेमा सबै भन्दा कम (६४.२ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (७६.१ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन्। जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै जान्छ, त्यति कृषिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूको सङ्ख्याचाहिँ घट्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

स्वास्थ्य एवं औषधिमा लगानीको आवश्यकता देख्नेमा सबै भन्दा कम (३८ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (४४.७ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन्।

व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा कम (२० प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (३८.१ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन्। जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूको सङ्ख्याचाहिँ घट्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ।

मध्यम आम्दानी गर्नेको नजरमा शिक्षा, मफौला उद्योग र होटलमा लगानी आवश्यक

शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा लगानीको आवश्यकता देख्नेमा सबै भन्दा कम (४० प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (५५.५ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका छन्।

मफौला, साना र घरेलु उद्यममा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा कम (२६.७ प्रतिशत) २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (३२.१ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएकाहरू छन्।

होटलमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूमा सबै भन्दा कम (५.६ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएकाहरू छन् भने सबै भन्दा बढी (८.९ प्रतिशत) २० देखि ३० हजार आम्दानी भएकाहरू छन्।

धेरै आम्दानी गर्ने भन्छन्- पर्यटन, प्रविधि र निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा लगानी आवश्यक

पर्यटन उद्योगमा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा कम (७.६ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (३४ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएकाहरू छन्।

प्रविधिमा लगानीको आवश्यकता देख्ने सबै भन्दा कम (२.८ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (१७.७ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएकाहरू छन्।

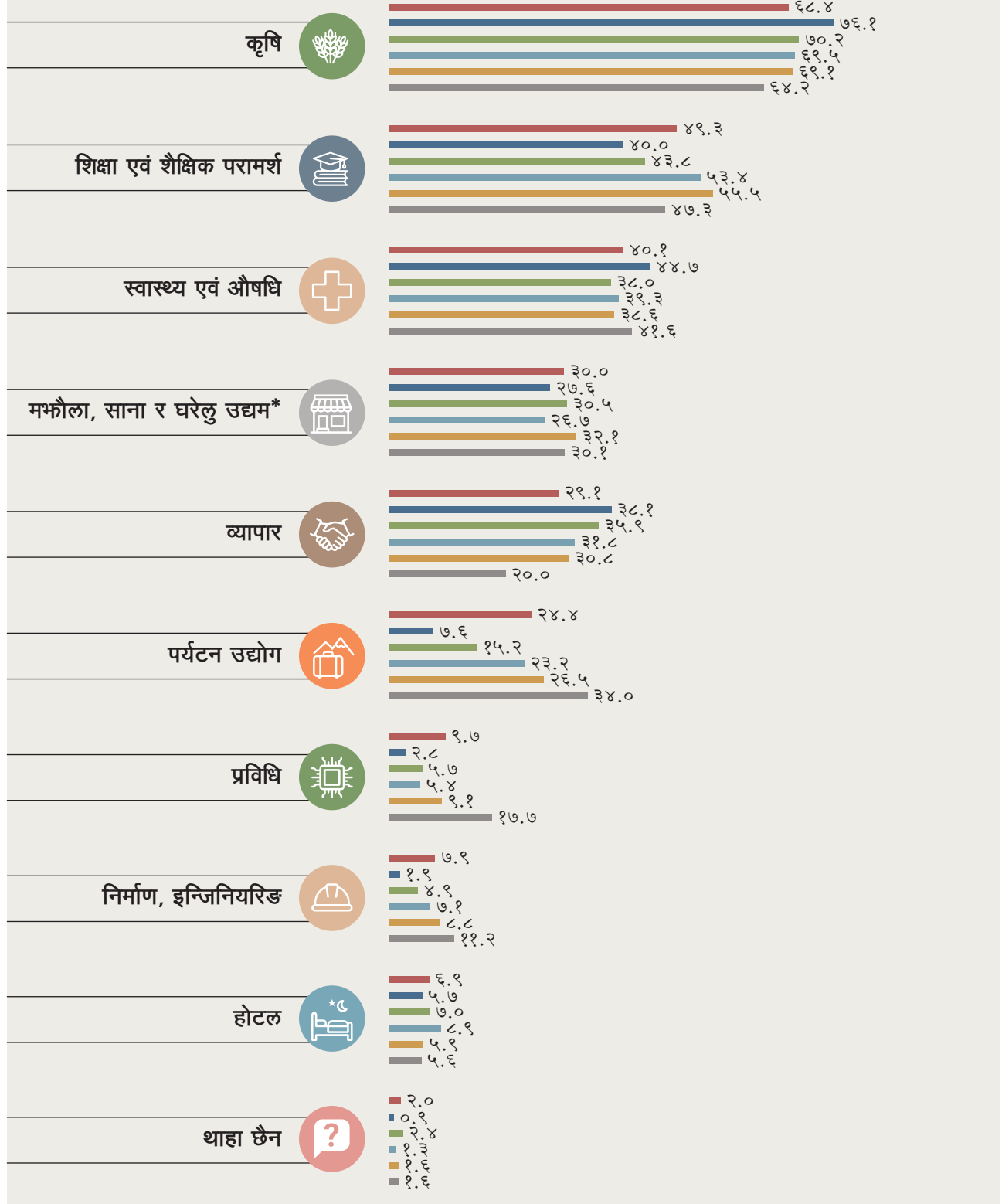
निर्माण, इन्जिनियरिङमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूमा सबै भन्दा कम (१.९ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (११.२ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएकाहरू छन्।

जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति नै पर्यटन, प्रविधि र निर्माण तथा इन्जिनियरिङ तीनवटै क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता देख्नेहरूको सङ्ख्या पनि बढ्दै गएको छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको छ (विस्तृत विवरणको लागि चित्र ग-५.१.१ हेर्नुहोला। यससम्बन्धी थप विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका ३१ र ३२ पनि हेर्नुहोला)।

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

- समग्र
- १० हजार भन्दा कम
- १० देखि २० हजार
- २० देखि ३० हजार
- ३० देखि ५० हजार
- ५० हजारभन्दा माथि



चित्र ग-५.१.१ : आम्दानीका आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

६. आम्दानीका आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष

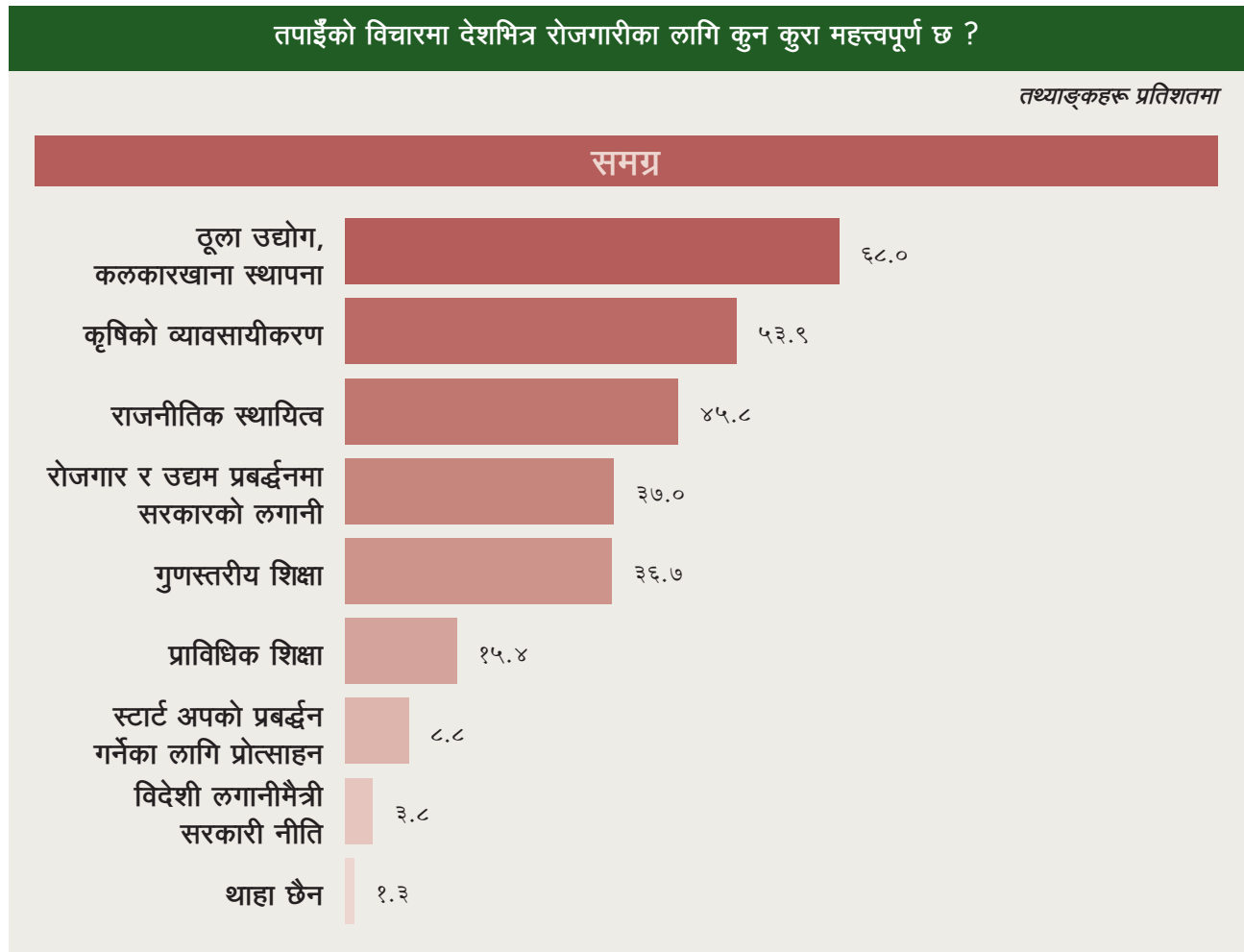
कम आम्दानी भएका चाहन्छन्- राजनीतिक स्थायित्व, ठूला उद्योगको स्थापना र कृषिको व्यावसायीकरण

राजनीतिक स्थायित्वलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा सबै भन्दा कम (३९.२ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (५२.३ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन्। ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापनालाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिने सबै भन्दा कम (६१.९ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (७३.९ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन्।

कृषिको व्यावसायीकरणलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने सबै भन्दा कम (५०.४ प्रतिशत) र सबै भन्दा बढी (५६.२ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन्। अन्य समूहको तुलनामा कम आम्दानी भएकाहरूले राजनीतिक स्थायित्व, ठूला उद्योग एवं कलकारखाना स्थापना र कृषिको व्यावसायीकरणलाई रोजगारीका लागि बढी महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिएका छन्।

मध्यम आम्दानीको रोजाइ रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धन र गुणस्तरीय शिक्षा

रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने सबै भन्दा कम (३१.४ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (३९.९ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका छन्।

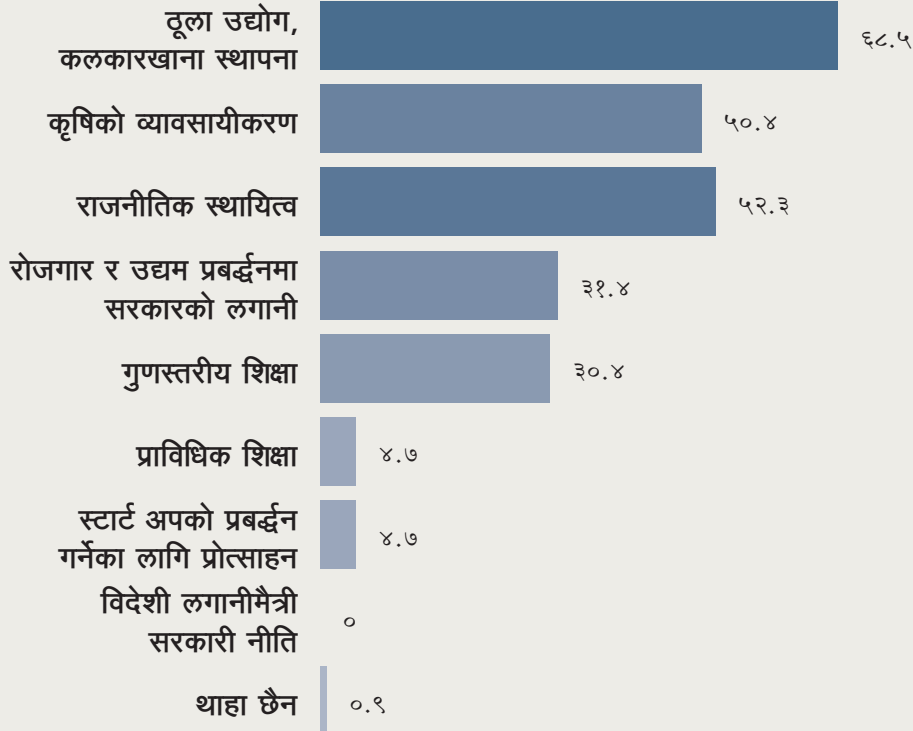


चित्र ग-६.१.१ : आम्दानीका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

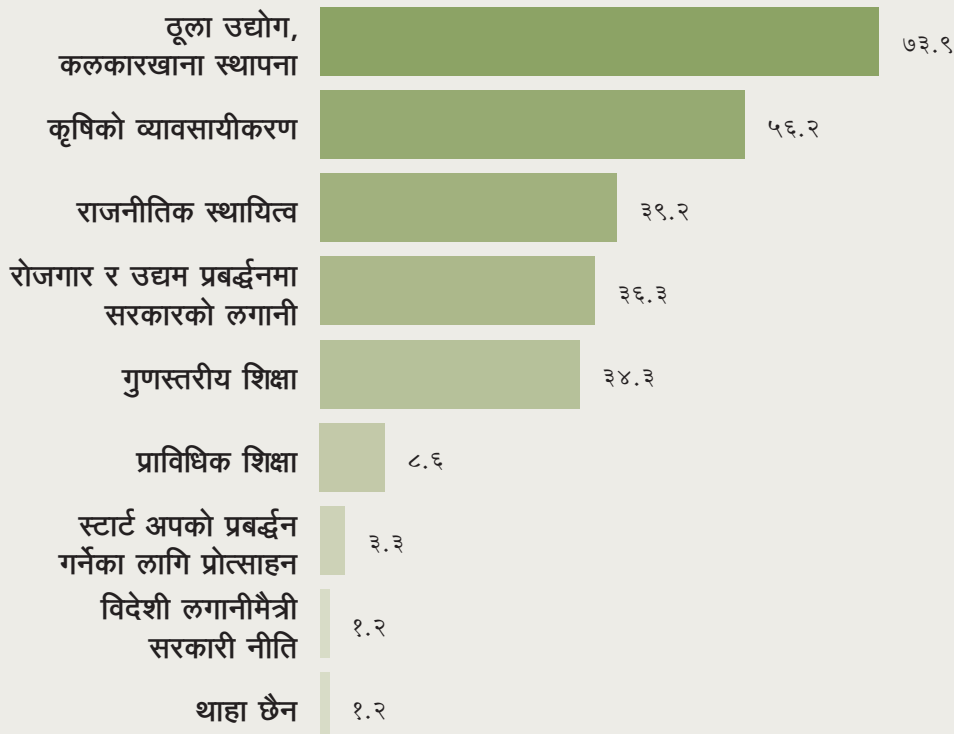
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

१० हजार भन्दा कम



१० देखि २० हजार

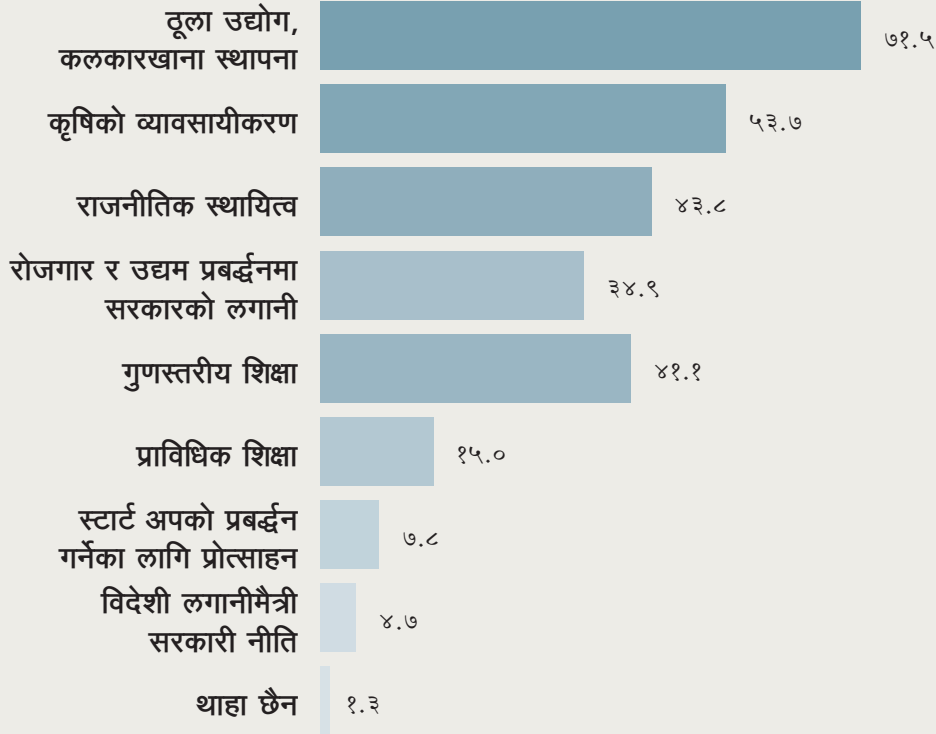


चित्र ग-६.१.२ : आम्दानीका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

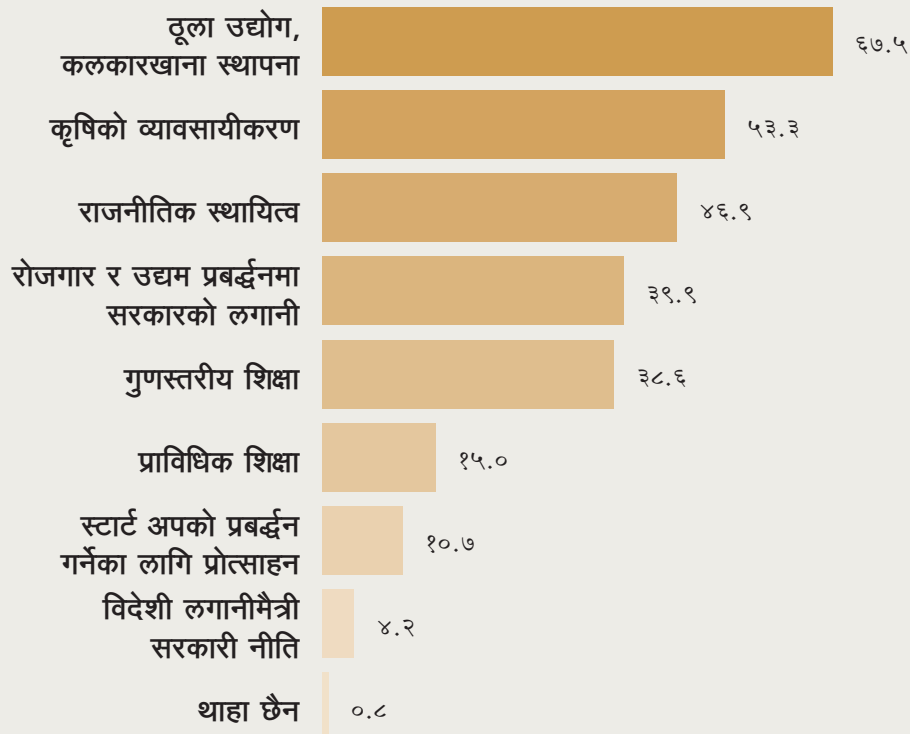
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

२० देखि ३० हजार



३० देखि ५० हजार

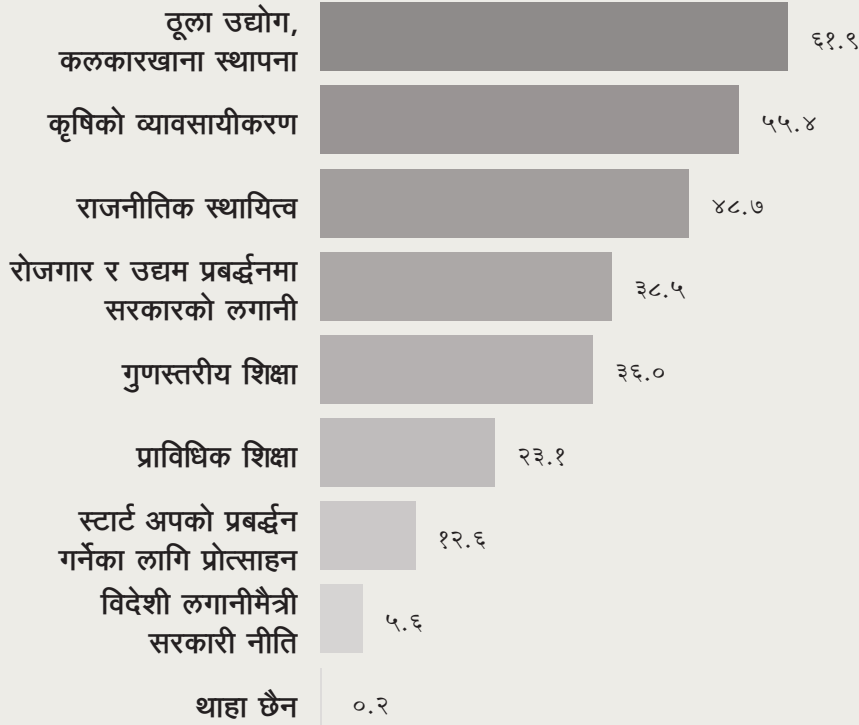


चित्र ग-६.१.३ : आम्दानीका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

५० हजार भन्दा माथि



चित्र ग-६.१.४ : आम्दानीका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने सबै भन्दा कम (३०.४ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (४१.१ प्रतिशत) २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका छन्। कम र धेरै आम्दानी भएकाको तुलनामा मध्यम स्तरको आम्दानी भएकाहरूले रोजगार एवं उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीका लागि बढी महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिएका छन्।

धेरै आम्दानी हुनेको जोड- प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता प्रोत्साहन र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति

प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिने सबै भन्दा कम (४.७ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (२३.१ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन्। नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने सबै भन्दा कम (३.३ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (१२.६ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन्। विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्ने सबै भन्दा बढी (५.६ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन्।

अन्य समूहको तुलनामा धेरै आम्दानी हुनेहरूले प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीका लागि बढी महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिएका छन्। जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति नै प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीका लागि बढी महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा लिनेहरूको सङ्ख्या बढ्दै गएको देखिन्छ (यससम्बन्धी थप विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका ३३ र ३४ हेर्नुहोला)।

७. आम्दानीका आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष

कम आम्दानी भएकाको नजरमा- आर्थिक अवस्था, शैक्षिक योग्यता र पहिचान

आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीका लागि बाधक भन्ने सबै भन्दा कम (४१.१ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (६० प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन्। जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति नै आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीको लागि बाधक पक्ष भन्नेहरू घट्दै गएको देखिन्छ।

शैक्षिक योग्यतालाई रोजगारीको बाधक भन्ने सबै भन्दा कम (३४.६ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (४३.३ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन्।

रोजगारीका लागि बाधक पक्षमा आफ्नो पहिचान भन्ने सबै भन्दा कम (७.७ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (१०.३ प्रतिशत) १० देखि २० हजार आम्दानी भएका छन्।

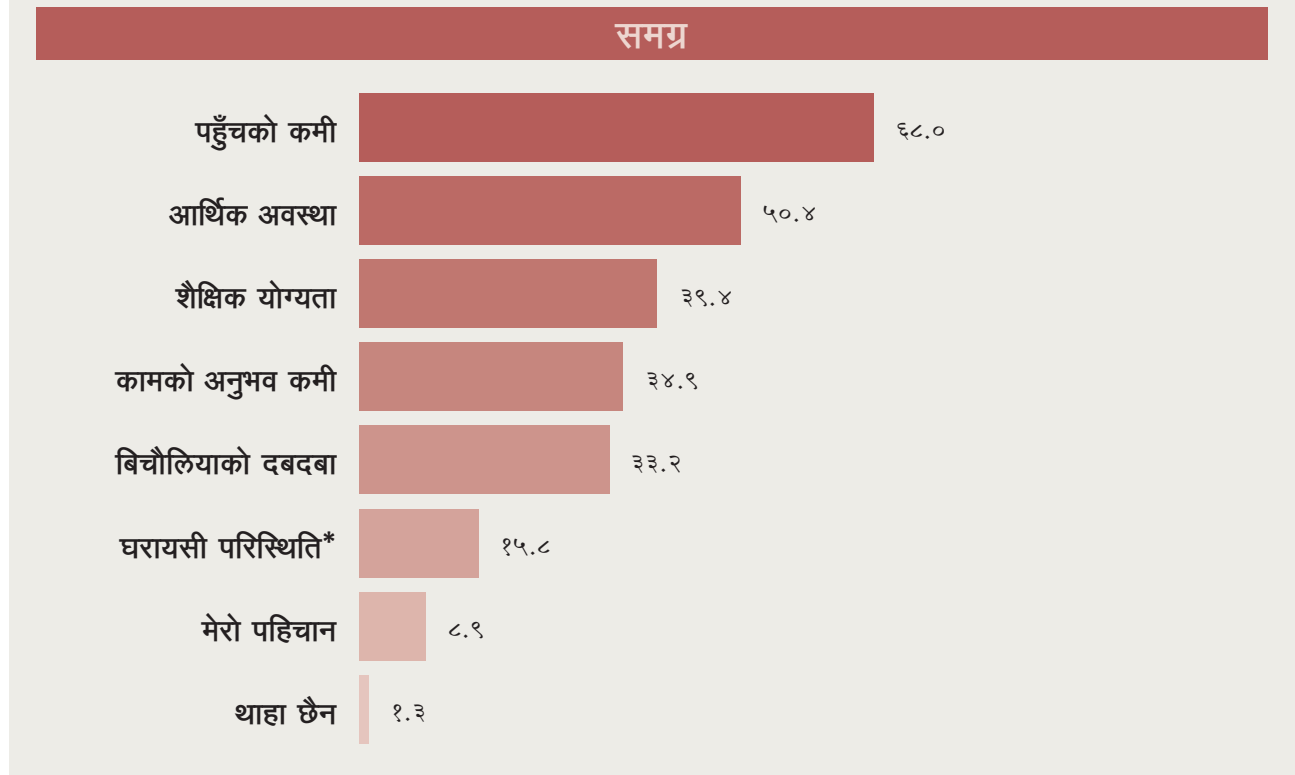
मध्यम आम्दानी भएका भन्छन्- पहुँचको कमी र घरायसी परिस्थिति

रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षका रूपमा पहुँचको कमी भन्नेमा सबै भन्दा कम (५६.१ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (७२.३ प्रतिशत) ३० देखि ५० हजार आम्दानी भएका छन्।

घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह) लाई रोजगारीको बाधक पक्ष भन्नेमा सबै भन्दा कम (१०.१ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (२३.२ प्रतिशत) २० देखि ३० हजार रुपियाँ आम्दानी भएका छन्।

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



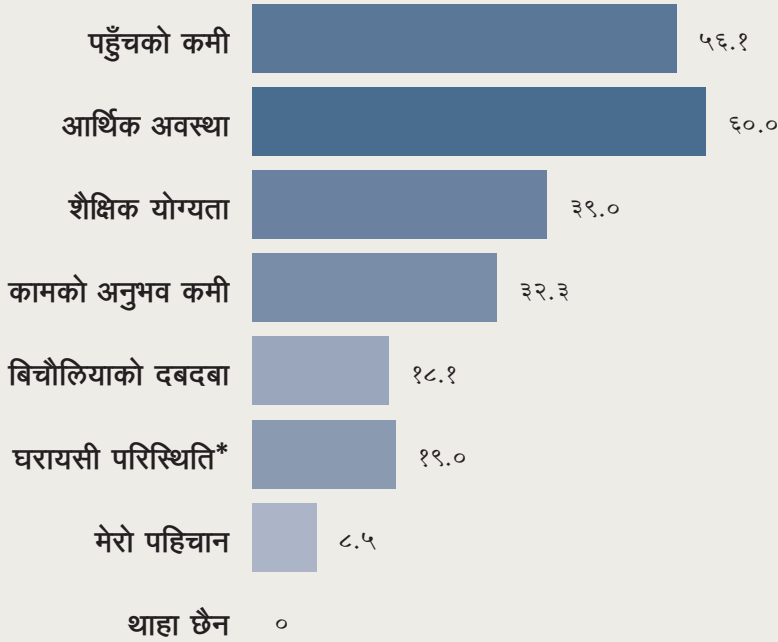
चित्र ग-७.१.१ : आम्दानीका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

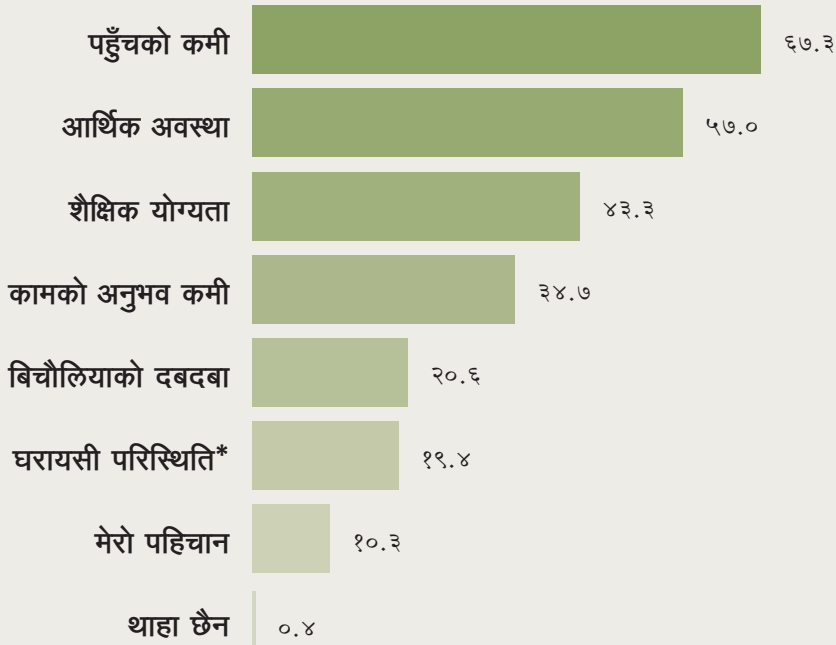
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

१० हजार भन्दा कम



१० देखि २० हजार



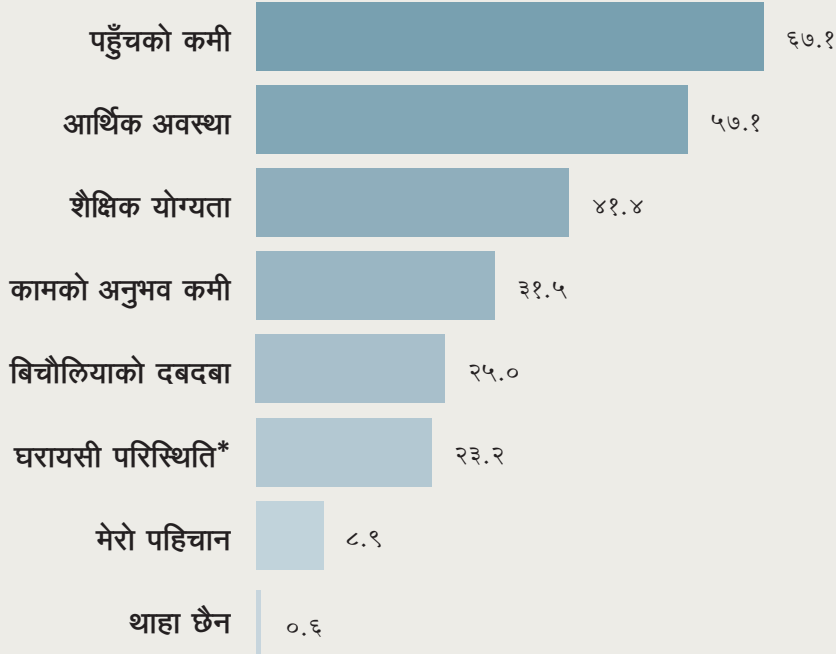
चित्र ग-७.१.२ : आम्दानीका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

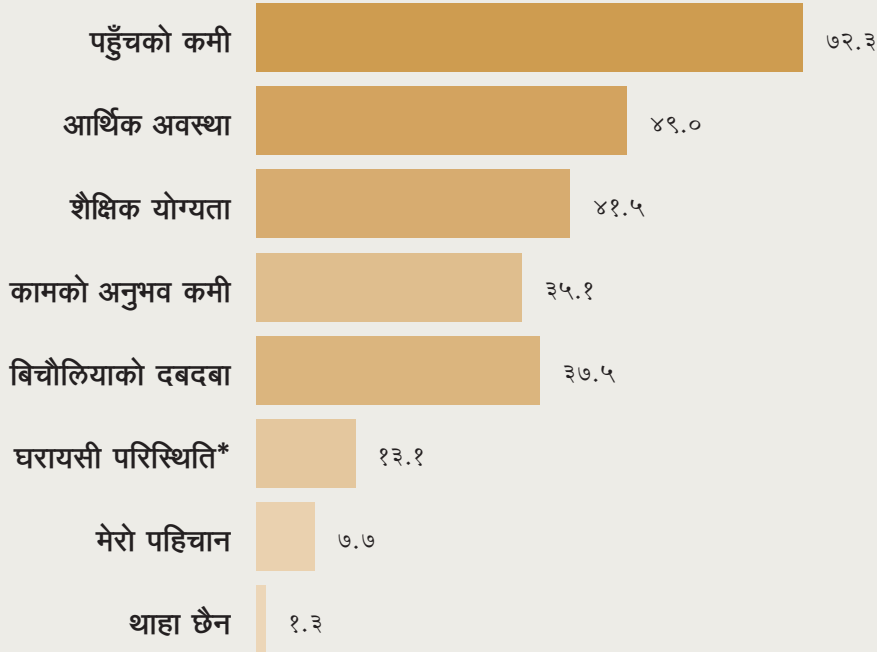
तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

२० देखि ३० हजार



३० देखि ५० हजार



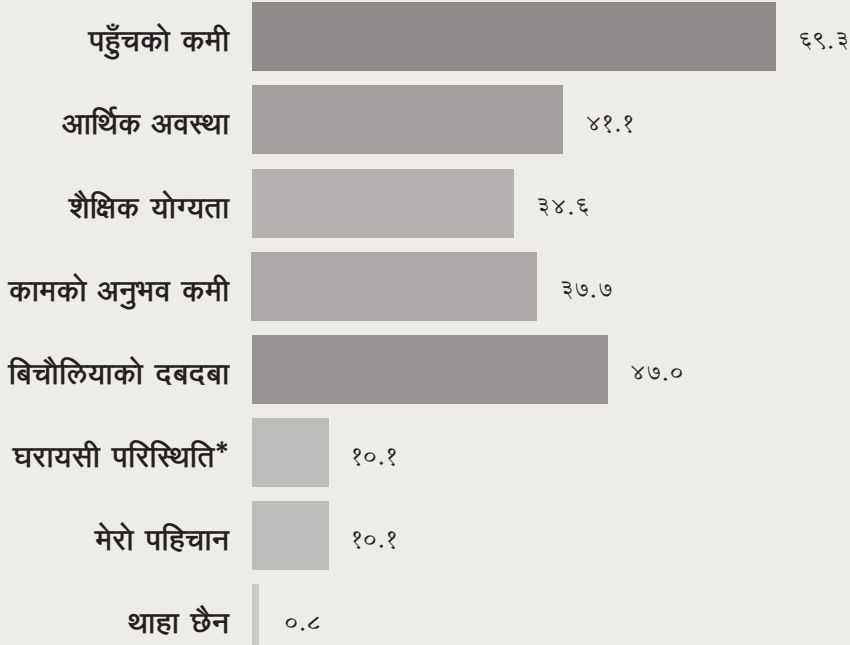
चित्र ग-७.१.३ : आम्दानीका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

५० हजार भन्दा माथि



चित्र ग-७.१.४ : आम्दानीका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

धेरै आम्दानी भएका भन्छन्- अनुभवको कमी र बिचौलियाको दबदबा

कामको अनुभवको कमी रोजगारी पाउनका लागि बाधक भन्ने सबै भन्दा कम (३१.५ प्रतिशत) २० देखि ३० हजार आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (३७.७ प्रतिशत) ५० हजार भन्दा माथि आम्दानी भएका छन् ।

बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारी पाउनका लागि मुख्य बाधक पक्ष भन्नेमा सबै भन्दा कम (१८.१ प्रतिशत) १० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका छन् भने सबै भन्दा बढी (४७ प्रतिशत) ५० हजार माथि आम्दानी भएका छन् । जति आम्दानीको मात्रा बढ्दै गएको छ, त्यति नै बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्ष मान्नेहरूको सङ्ख्या बढ्दै गएको देखिन्छ जुन सम्बन्ध समानान्तर किसिमको देखिन्छ (यससम्बन्धी थप विवरणका लागि अनुसूचीको तालिका ३५ र ३६ पनि हेर्नुहोला) ।

खण्ड घ

लैङ्गिक अवस्था र अवसरबीचको सम्बन्ध

१. लैङ्गिक आधारमा उद्यम र रोजगारीको वातावरण

उद्यमी बन्ने वातावरणप्रति पुरुष भन्दा बढी महिला सहमत

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्नेमा महिला २४ प्रतिशत सहमत, ६०.३ प्रतिशत असहमत, ११ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ४.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष १२.४ प्रतिशत सहमत, ७७.८ प्रतिशत असहमत, ८.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ भन्नेमा पुरुषको तुलनामा महिला भण्डै दोब्बर बढी सहमत छन्।

रोजगारीको अवसरप्रति पनि महिला नै बढी सहमत

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्नेमा महिला ९.८ प्रतिशत सहमत, ८२.१ प्रतिशत असहमत, ६.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.६ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष ५.९ प्रतिशत सहमत, ८९.३ प्रतिशत असहमत, ४.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ भन्ने कुरामा पुरुषको तुलनामा महिला नै बढी सहमत देखिन्छन्।

देशभित्र उद्यमी बन्ने वातावरण सकारात्मक छ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

लिंग	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
महिला	२४.०	६०.३	११.०	४.६
पुरुष	१२.४	७७.८	८.४	१.३
समग्र	१८.१	६९.३	९.७	२.९

देशमा रोजगारीको अवसर सकारात्मक छ।

लिंग	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
महिला	९.८	८२.१	६.४	१.६
पुरुष	५.९	८९.३	४.८	०.०
समग्र	७.८	८५.७	५.६	०.९





चित्र घ-१.१.१ : लैङ्गिक आधारमा उद्यम र रोजगारीको अवसरको विषयमा उत्तरदाताको धारणा

रोजगारी र उद्यम गर्न पाएकोप्रति महिला थोरैले बढी सहमत

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा महिला २१ प्रतिशत सहमत, ६०.२ प्रतिशत असहमत, १६.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने २.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष २०.२ प्रतिशत, ७१.६ प्रतिशत असहमत, ८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। यसरी देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु भन्नेमा सहमत हुनेमा महिला र पुरुषबीच थोरैको मात्र अन्तर देखिन्छ।

देशभित्र आफ्नो सिप, क्षमता र ज्ञानअनुसारको रोजगारी र उद्यम गर्न पाएको छु ।^१

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

लिङ्ग	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
महिला	२१.०	६०.२	१६.८	२.१
पुरुष	२०.२	७१.६	८.०	०.१
समग्र	२०.६	६५.९	१२.४	१.१

म आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु ।^१

लिङ्ग	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
महिला	६५.२	२२.९	११.६	०.३
पुरुष	६९.०	२५.०	५.६	०.४
समग्र	६७.१	२३.९	८.६	०.४

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ ।

लिङ्ग	 सहमत	 असहमत	 न सहमत न असहमत	 भन्न चाहन्न
महिला	६१.९	२७.०	११.२	०.०
पुरुष	६६.६	२५.२	८.३	०.०
समग्र	६४.२	२६.१	९.७	०.०

चित्र घ-१.२.१ : लैङ्गिक आधारमा पेसा/व्यवसाय, आम्दानी र खर्चप्रति उत्तरदाताको धारणा

१ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि ७७ जनाको पेसा/व्यवसाय नभएकाले यो प्रश्नावली १३४९ जनालाई मात्रै सोधिएको थियो।

२ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि ७७ जनाको पेसा/व्यवसाय नभएकाले यो प्रश्नावली १३४९ जनालाई मात्रै सोधिएको थियो।

पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुनेमा पुरुष बढी

म आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा महिला ६५.२ प्रतिशत सहमत, २२.९ प्रतिशत असहमत, ११.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.३ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष ६९ प्रतिशत सहमत, २५ प्रतिशत असहमत, ५.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफ्नो पेसा/व्यवसायप्रति सन्तुष्ट हुनेमा चाहिँ महिलाको तुलनामा पुरुष धेरै छन्।

कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्नेमा पनि पुरुष बढी सहमत

परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा महिला ६१.९ प्रतिशत सहमत, २७ प्रतिशत असहमत, ११.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। पुरुष ६६.६ प्रतिशत सहमत, २५.२ प्रतिशत असहमत, ८.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। परिवारको कमाइबाट खर्च चलाउन पुग्छ भन्नेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी सहमत छन्।

५ वर्षपछिको रोजगारी, उद्यम र परिवारको आर्थिक अवस्थामा महिला बढी विश्वस्त

आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु भन्नेमा महिला २०.३ प्रतिशत सहमत, ४९.९ प्रतिशत असहमत, १८.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ११ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष १९.९ प्रतिशत सहमत, ६२.४ प्रतिशत असहमत, १४.२ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा पुरुषको तुलनामा थोरैले महिला बढी विश्वस्त रहेका देखिन्छ।

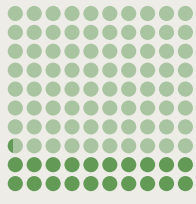
आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा महिला २४.३ प्रतिशत सहमत, ४४.१ प्रतिशत असहमत, १९.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ११.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष २०.८ प्रतिशत सहमत, ६१ प्रतिशत असहमत, १५.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.२ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा विश्वस्त छु भन्नेमा पुरुषको तुलनामा महिला बढी विश्वस्त देखिएका छन्।

म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु भन्नेमा महिला ५४.१ प्रतिशत सहमत, २२.२ प्रतिशत असहमत, १८.३ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ५.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष ५२.४ प्रतिशत सहमत, ३०.९ प्रतिशत असहमत, १२.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ३.९ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफू र आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्नेमा पुरुषको तुलनामा महिला बढी सहमत देखिएका छन्।

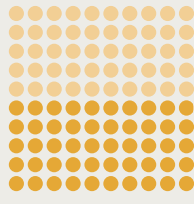
आगामी ५ वर्षमा देशमा रोजगारीको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु ।

■ सहमत ■ असहमत ■ न सहमत न असहमत ■ भन्न चाहन्न

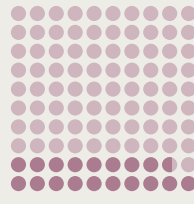
तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



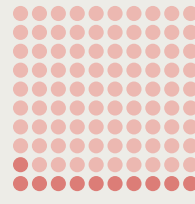
२०.३



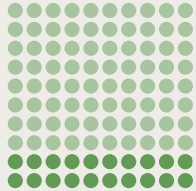
४९.९



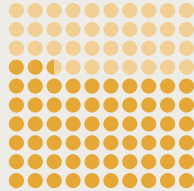
१८.७



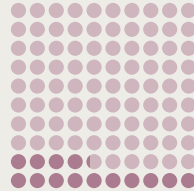
११.०



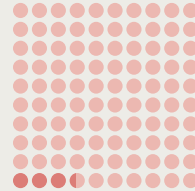
१९.९



६२.४

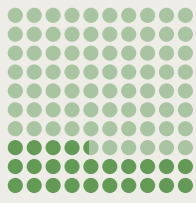


१४.२

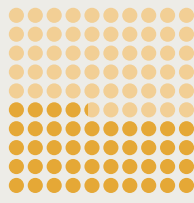


३.४

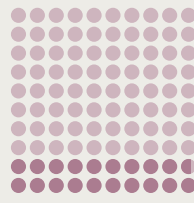
आगामी ५ वर्षमा देशमा उद्यमको अवसर बढ्नेमा म विश्वस्त छु ।



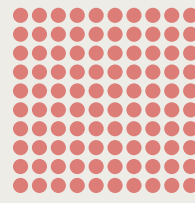
२४.३



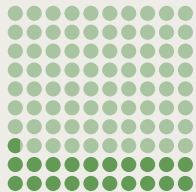
४४.१



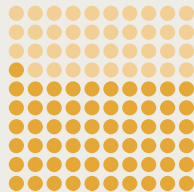
१९.७



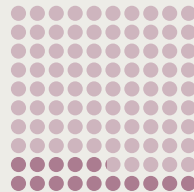
११.९



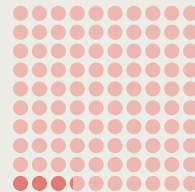
२०.८



६१.०

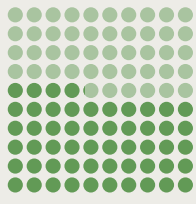


१५.१

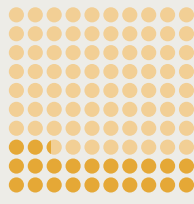


३.२

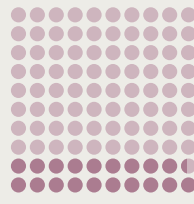
म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था आगामी ५ वर्षमा अहिलेको भन्दा राम्रो हुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।



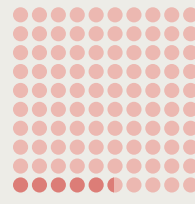
५४.१



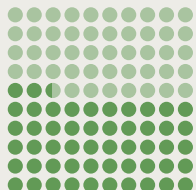
२२.२



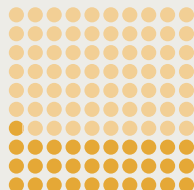
१८.३



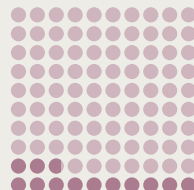
५.४



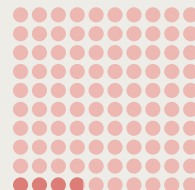
५२.४



३०.९



१२.८



३.९

चित्र घ-१.३.१ : लैङ्गिक आधारमा ५ वर्षपछिको रोजगारी र उद्यमको सम्भावनावारे उत्तरदाताको धारणा

युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट हुनेमा पुरुष बढी

युवाहरू विदेशिएकोप्रति सन्तुष्ट छु भन्नेमा महिला १७ प्रतिशत सहमत, ७७.४ प्रतिशत असहमत, ५.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने ०.१ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष १८.६ प्रतिशत सहमत, ७७.७ प्रतिशत असहमत, ३.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। युवाहरू विदेशिएकोप्रति महिलाको तुलनामा थोरै भए पनि पुरुष बढी सन्तुष्ट छन्।

अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा महिला बढी

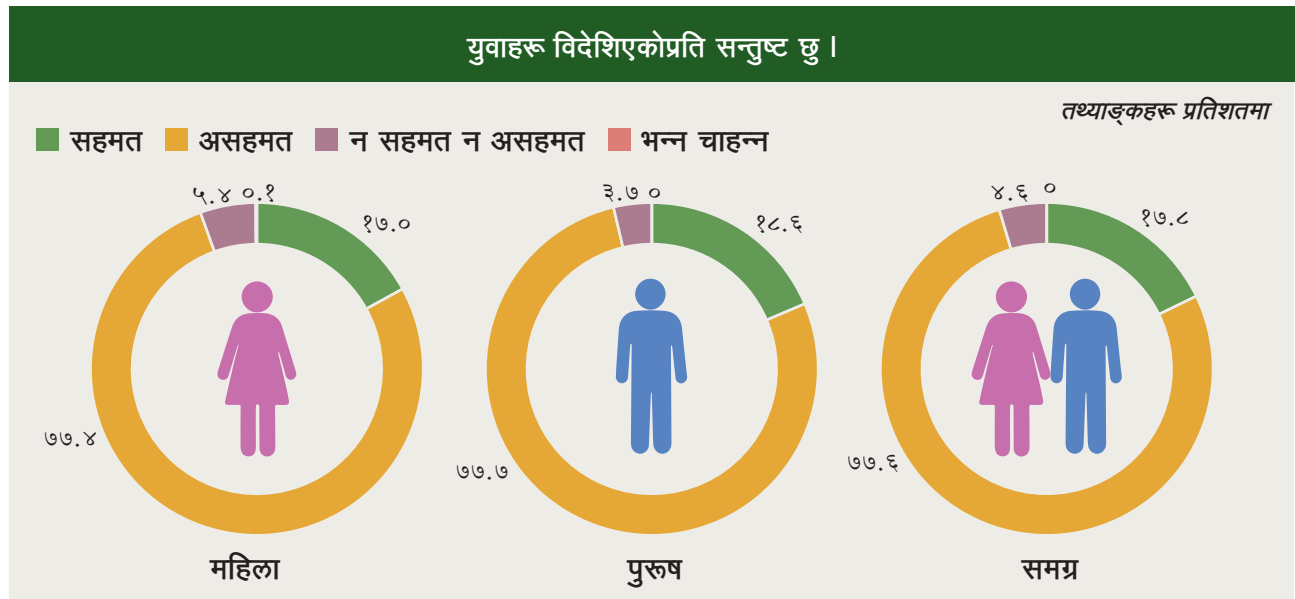
देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा महिला ९३.१ प्रतिशत सहमत, ४.२ प्रतिशत असहमत, २.७ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। पुरुष ९१ प्रतिशत सहमत, ६.४ प्रतिशत असहमत, २.८ प्रतिशत न सहमत न असहमत भए। देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् भन्नेमा पुरुषको तुलनामा महिला बढी छन्।

आफ्नो परिवारका लागि विदेशमा अवसर देख्नेमा पुरुष बढी

आफ्नो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु भन्नेमा महिला ६३.४ प्रतिशत, २७.६ प्रतिशत असहमत, ७.६ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.४ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। पुरुष ६४.६ प्रतिशत सहमत, २७.९ प्रतिशत असहमत, ६.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे भने १.५ प्रतिशतले भन्न चाहन्न भन्ने जवाफ दिए। आफ्नो परिवारका लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु भन्नेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्।

आफ्नो घरको सदस्य विदेश गएकोमा खुसी हुनेमा पुरुष बढी

आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी छु भन्नेमा महिला ४७.२ प्रतिशत सहमत, ४०.४ प्रतिशत असहमत, १२.४ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। पुरुष ५४.२ प्रतिशत सहमत, ३६.८ प्रतिशत असहमत, ९.१ प्रतिशत न सहमत न असहमत रहे। आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा खुसी छु भन्नेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्।

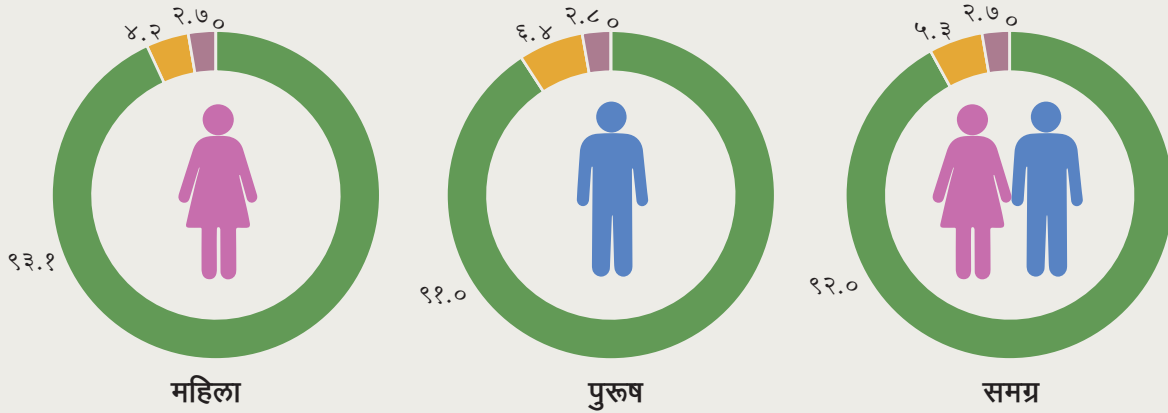


चित्र घ-१.४.१ : लैङ्गिक आधारमा युवा विदेशिएको र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

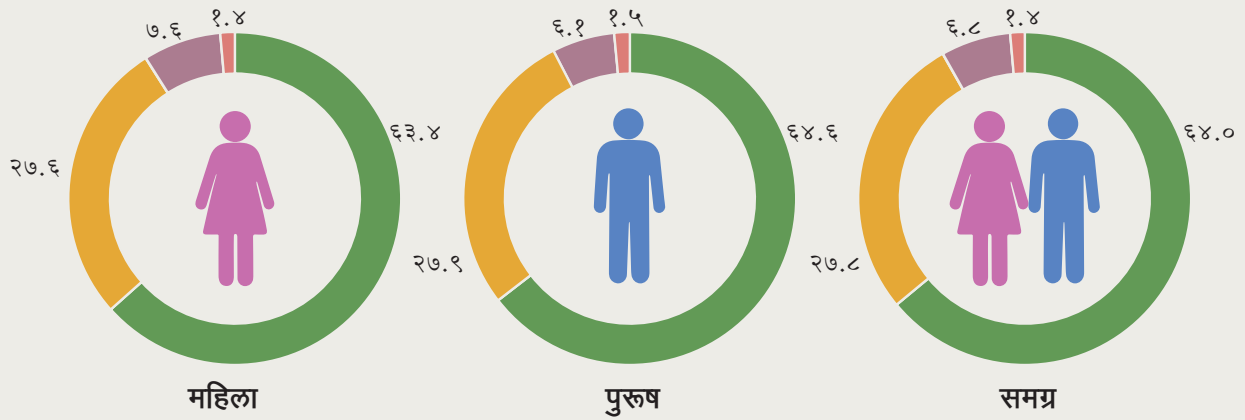
देशमा अवसर नभएरै युवा विदेशिएका हुन् ।

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

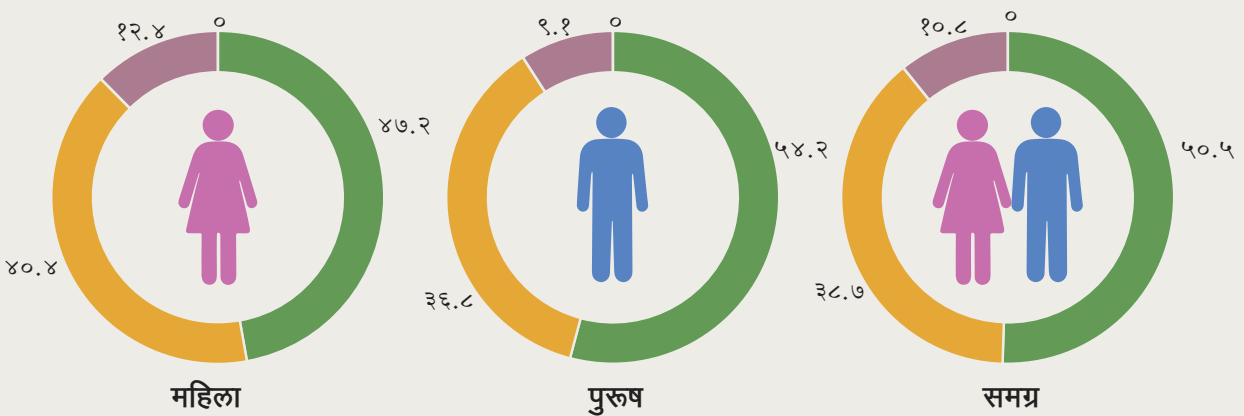
■ सहमत ■ असहमत ■ न सहमत न असहमत ■ भन्न चाहन्न



मेरो परिवारको लागि देशमा भन्दा विदेशमा रोजगारीको राम्रो अवसर देख्छु ।



आफ्नो घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोमा म खुसी छु ।^३



चित्र घ-१.४.२ : लैङ्गिक आधारमा युवा विदेशिएको र आफ्नो घर/परिवारको विदेश गएकोप्रति उत्तरदाताको धारणा

३ सर्वेक्षणको नमूना १४२६ भए पनि त्यसमध्ये ४८१ जनाको मात्रै घरको सदस्य काम गर्न वा पढ्न विदेश गएकोले यो प्रश्नावली उनीहरूलाई मात्रै सोधिएको थियो ।

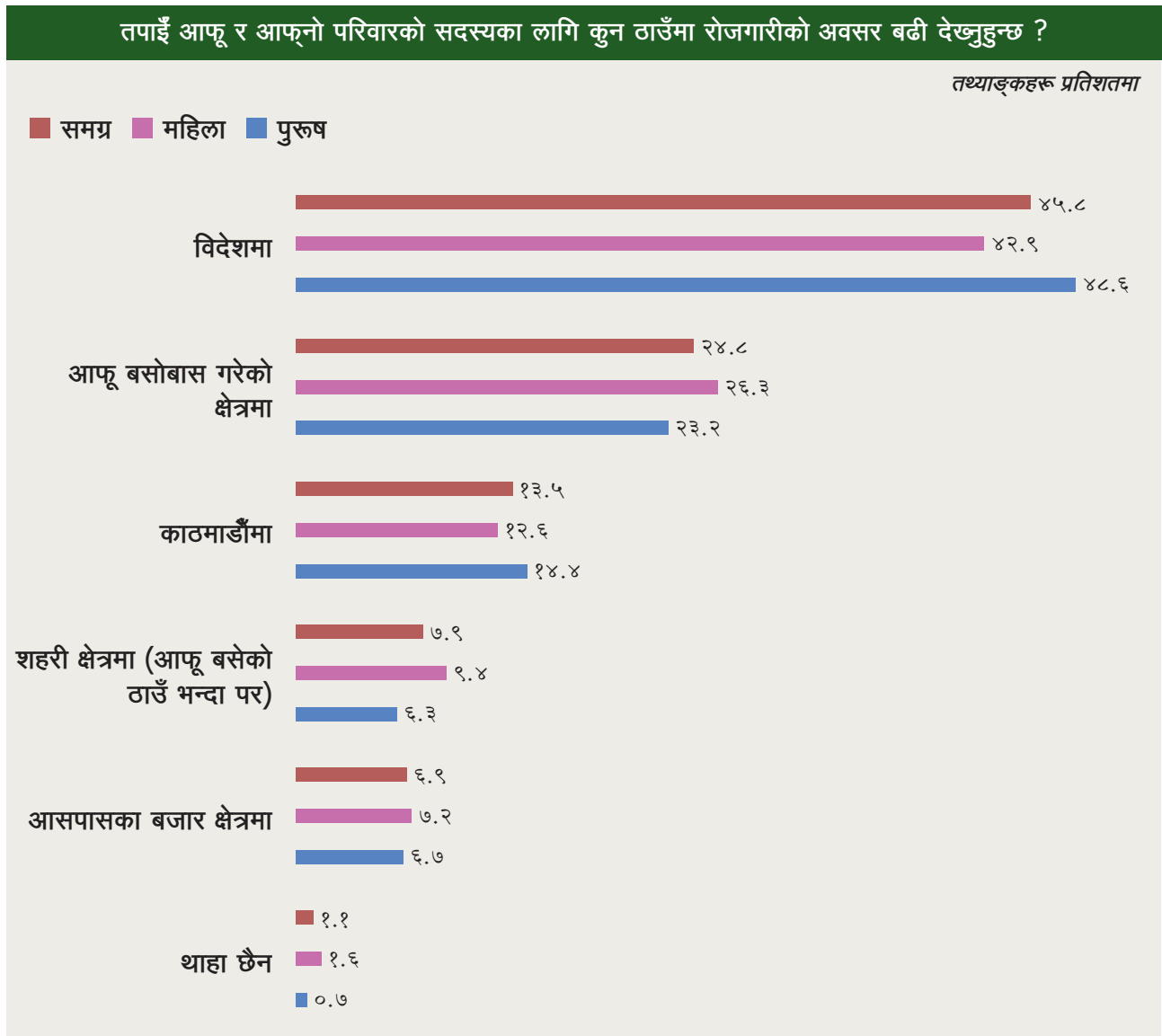
२. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीको अवसर

आफू बसोबास गरेको आसपासमै देख्छन् महिलाले अवसर

आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यका लागि महिलामध्ये ४२.९ प्रतिशतले विदेशमा, २६.३ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १२.६ प्रतिशतले काठमाडौँमा, ९.४ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ७.२ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा अवसर भएको बताए भने १.६ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए। पुरुषको तुलनामा महिलाले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), आसपासका बजार क्षेत्रमा बढी अवसर देखेका छन्।

पुरुषले देख्छन् विदेश र काठमाडौँमा अवसर

पुरुषमध्ये ४८.६ प्रतिशतले विदेशमा, २३.२ प्रतिशतले आफू बसोबास गरेको क्षेत्रमा, १४.४ प्रतिशतले काठमाडौँमा, ६.३ प्रतिशतले शहरी क्षेत्रमा (आफू बसेको ठाउँ भन्दा पर), ६.७ प्रतिशतले आसपासका बजार क्षेत्रमा अवसर रहेको बताए भने ०.७ प्रतिशतले थाहा छैन भन्ने जवाफ दिए। महिलाको तुलनामा पुरुषले विदेश र काठमाडौँमा बढी अवसर देखेका छन्।



चित्र २-१.१ : लैङ्गिक आधारमा आफू र आफ्नो परिवारको सदस्यलाई रोजगारीको अवसर भएको ठाउँबारे उत्तरदाताको धारणा

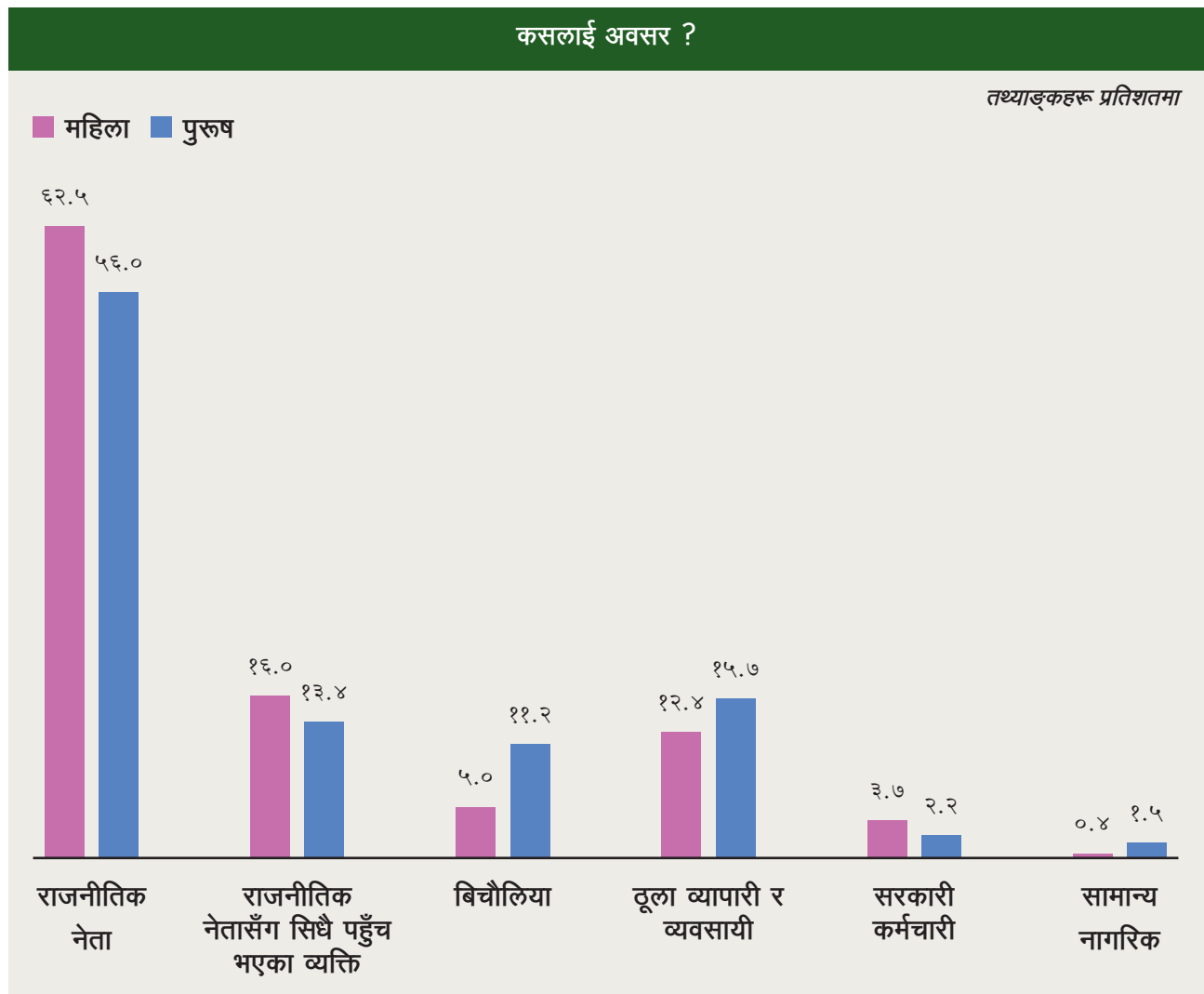
३. लैङ्गिक दृष्टिकोणमा कसलाई अवसर ?

नेता, नेतानिकट व्यक्ति र सरकारी कर्मचारीलाई अवसर देखनेमा महिला बढी

पहिलो प्राथमिकताका आधारमा चाहिँ राजनीतिक नेतालाई अवसर देख्ने पुरुष (५६ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (६२.५ प्रतिशत) बढी छन्। त्यस्तै, राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्तिलाई अवसर छ भन्नेमा पुरुष (१३.४ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (१६ प्रतिशत) बढी छन्। सरकारी कर्मचारीलाई अवसर देख्नेमा पुरुष (२.२ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३.७ प्रतिशत) बढी छन्। यसरी राजनीतिक नेता, राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति र सरकारी कर्मचारीलाई पुरुषको तुलनामा महिलाले बढी अवसर देखेका छन्।

बिचौलिया, ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी र सामान्य नागरिकलाई अवसर देख्नेमा पुरुष बढी

बिचौलियालाई अवसर छ भन्नेमा चाहिँ महिला (५ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (११.२ प्रतिशत) बढी छन्। ठूला व्यापारी एवं व्यवसायीलाई अवसर छ भन्नेमा महिला (१२.४ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (१५.७ प्रतिशत) बढी छन्। सामान्य नागरिकलाई चाहिँ महिला (०.४ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (१.५ प्रतिशत) ले बढी अवसर देखेका छन्। बिचौलिया, ठूला व्यापारी एवं व्यवसायी र सामान्य नागरिकलाई अवसर देख्नेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्। (थप विवरणको लागि अनुसूचीको तालिका ३७, ३८, ३९, ४० र ४१ हेर्नुहोला।)



चित्र ३-१.१ : लैङ्गिक आधारमा देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा प्राथमिकताका आधारमा उत्तरदाताको धारणा

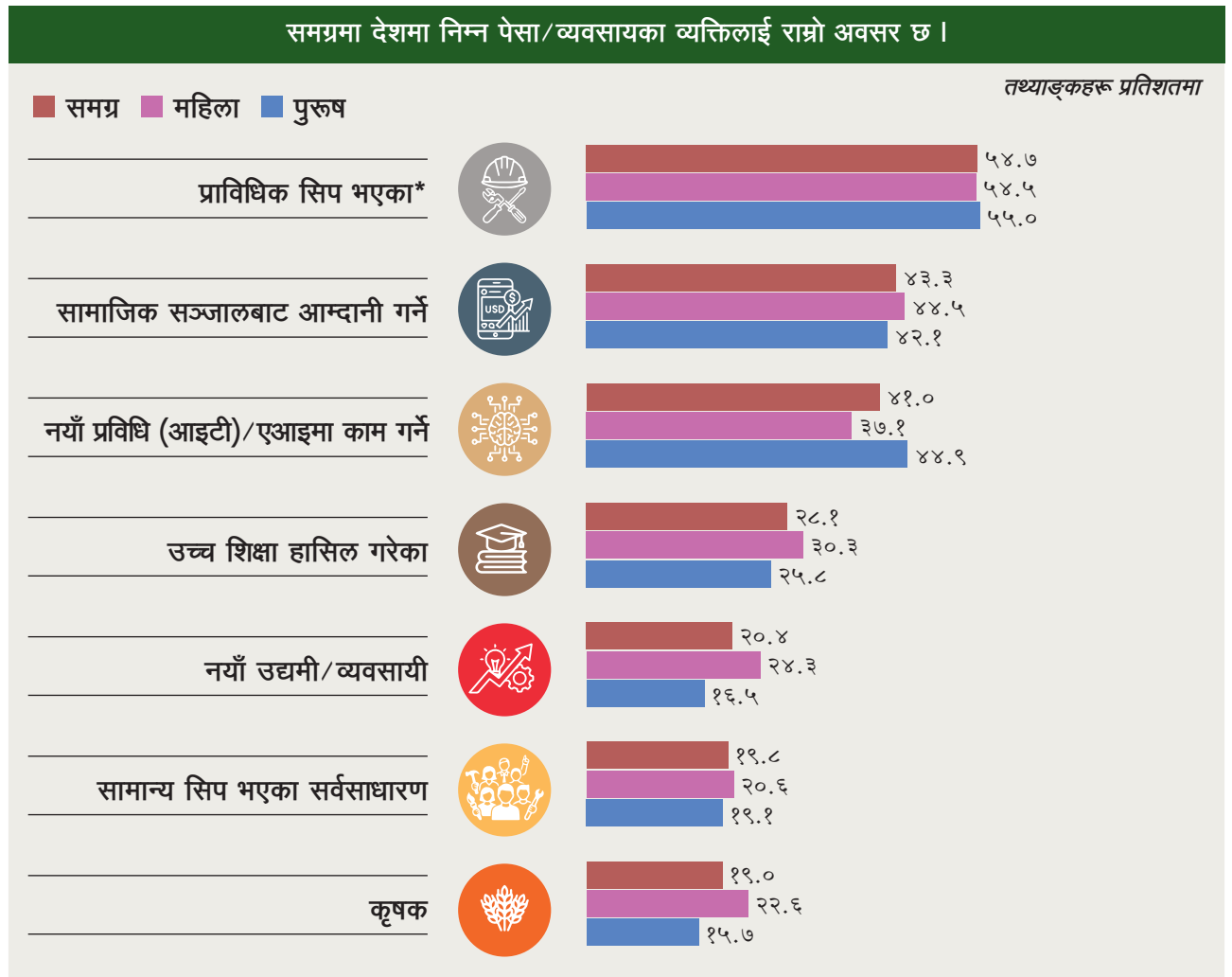
४. लैङ्गिक आधारमा पेसा/व्यवसायप्रतिको अवसर

पुरुषको दृष्टिकोणमा प्राविधिक सिप भएका र नयाँ प्रविधिमा काम गर्नेलाई अवसर

प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि) लाई राम्रो अवसर छ भन्नेमा महिला (५४.५ प्रतिशत) को तुलनामा थोरै भए पनि पुरुष (५५ प्रतिशत) बढी छन्। नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई अवसर छ भन्नेमा महिला (३७.१ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (४४.९ प्रतिशत) बढी छन्। यसरी महिलाको तुलनामा पुरुषले प्राविधिक सिप भएका र नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्नेलाई बढी अवसर देखेका छन्।

महिलाको दृष्टिकोणमा सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, उच्च शिक्षा हासिल गरेका र नयाँ उद्यमीलाई अवसर

सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्नेलाई अवसर छ भन्नेमा पुरुष (४२.१ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (४४.५ प्रतिशत) बढी छन्। उच्च शिक्षा हासिल गरेकालाई अवसर छ भन्नेमा पुरुष (२५.८ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३०.३ प्रतिशत) बढी छन्। नयाँ उद्यमी/व्यवसायीलाई अवसर छ भन्नेमा पुरुष (१६.५ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (२४.३ प्रतिशत) बढी छन्। सामान्य सिप भएकालाई अवसर छ भन्नेमा पनि पुरुष (१९.१ प्रतिशत) को तुलनामा थोरै भए पनि महिला (२०.६ प्रतिशत) बढी छन्। कृषकलाई पनि पुरुष (१५.७ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (२२.६ प्रतिशत) ले बढी अवसर देखेका छन्। यसरी महिलाले पुरुषको तुलनामा सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने, उच्च शिक्षा हासिल गरेका, नयाँ उद्यमी/व्यवसायी, सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण र कृषकलाई बढी अवसर देखेका छन्। (चित्र घ-४.१.१ र थप जानकारीको लागि अनुसूचीको तालिका ४२ हेर्नुहोला।)



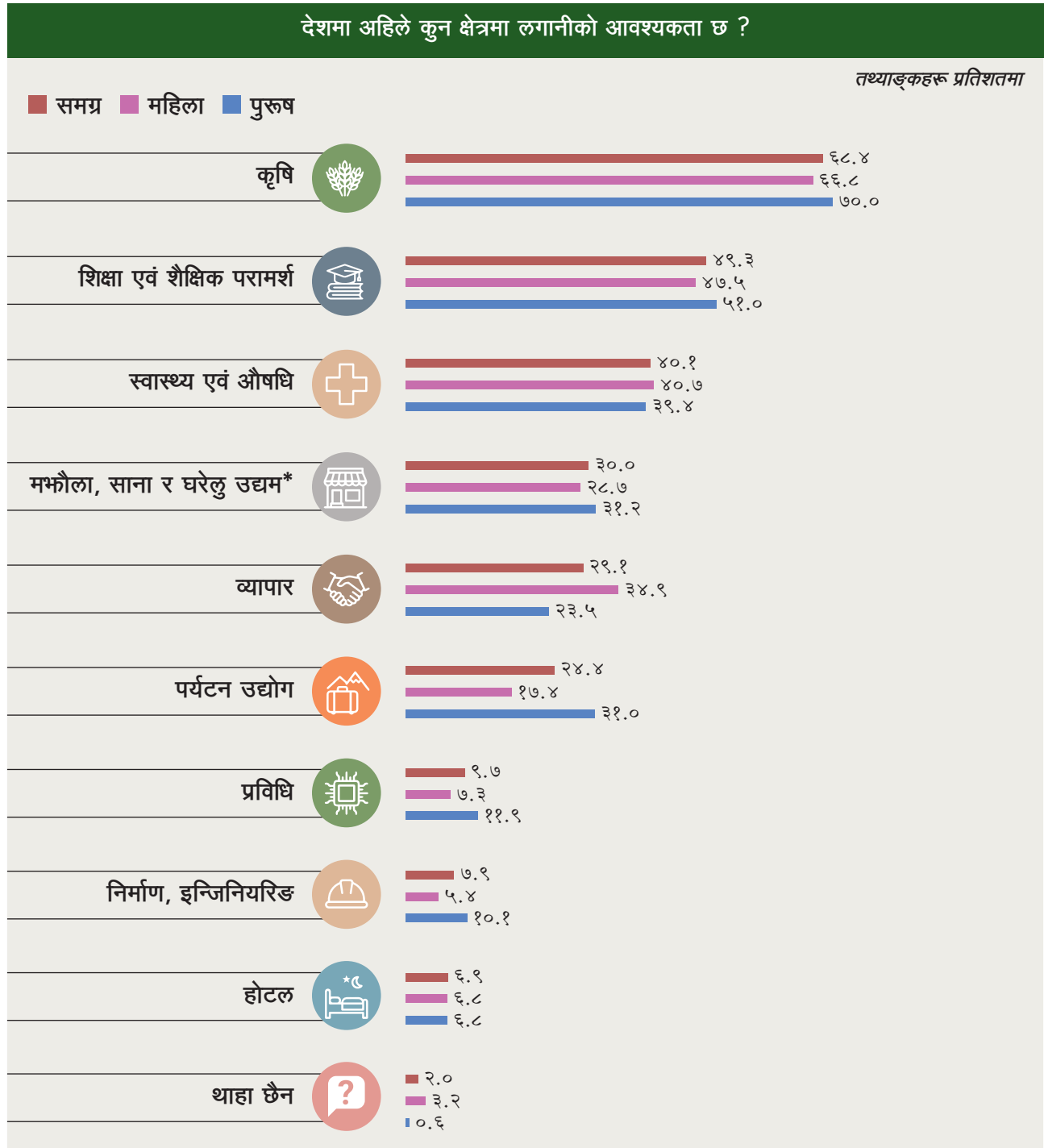
चित्र घ-४.१.१ : लैङ्गिक आधारमा समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति सहमत हुने उत्तरदाताको अवस्था

* (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि)

५. लैङ्गिक आधारमा लगानीप्रतिको दृष्टिकोण

पुरुषको नजरमा कृषि, शिक्षा, मभौला उद्योग, पर्यटन, प्रविधि र निर्माण एवं इन्जिनियरिङमा लगानीको आवश्यकता

कृषिमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा महिला (६६.८ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (७० प्रतिशत) बढी छन्। शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्शमा लगानीको आवश्यकता देखने महिला (४७.५ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (५१ प्रतिशत) बढी छन्। मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि) मा लगानीको आवश्यकता देखनेमा महिला (२८.७ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (३१.२ प्रतिशत) बढी छन्।



चित्र घ-५.१.१ : लैङ्गिक आधारमा लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

*जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि

पर्यटन उद्योगमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा महिला (१७.४ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (३१ प्रतिशत) बढी छन्। प्राविधिमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा महिला (७.३ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (११.९ प्रतिशत) बढी छन्। निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा पनि महिला (५.४ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (१०.१ प्रतिशत) बढी छन्। यसरी कृषि, शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श, मझौला उद्योग, पर्यटन, प्राविधि र निर्माण तथा इन्जिनियरिङमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्।

महिलाको दृष्टिकोणमा स्वास्थ्य र व्यापारमा लगानी आवश्यक

स्वास्थ्य एवं औषधिमा लगानीको आवश्यकता देखने पुरुष (३९.४ प्रतिशत) को तुलनामा थोरैले भए पनि महिला (४०.७ प्रतिशत) बढी छन्। व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा पुरुष (२३.५ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३४.९ प्रतिशत) बढी छन्। होटलमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा चाहिँ महिला र पुरुष बराबरी छन् जसको सङ्ख्या ६.८ प्रतिशत छ। स्वास्थ्य एवं औषधि र व्यापारमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा पुरुषको तुलनामा महिला बढी छन् भने होटलमा लगानीको आवश्यकता देखनेमा चाहिँ महिला र पुरुष बराबरी छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र घ-५.१.१ हेर्नुहोला)।

६. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष

पुरुष भन्छन्- ठूला उद्योग स्थापना, कृषिको व्यावसायीकरण, राजनीतिक स्थायित्व, प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति

रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापनालाई लिनेमा महिला (६५.८ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (७०.१ प्रतिशत) बढी छन्। कृषिको व्यावसायीकरणलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिला (५०.५ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (५७.२ प्रतिशत) बढी छन्। राजनीतिक स्थायित्वलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिला (४०.७ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (५०.६ प्रतिशत) बढी छन्। प्राविधिक शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिला (१२.७ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (१८ प्रतिशत) बढी छन्।

नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रवर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहनलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिला (७.४ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (१०.१ प्रतिशत) बढी छन्। विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिला (१.८ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (५.६ प्रतिशत) बढी छन्। ठूला उद्योग स्थापना, कृषिको व्यावसायीकरण, राजनीतिक स्थायित्व, प्राविधिक शिक्षा, नवीन उद्यमशीलता र विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीतिलाई रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्।

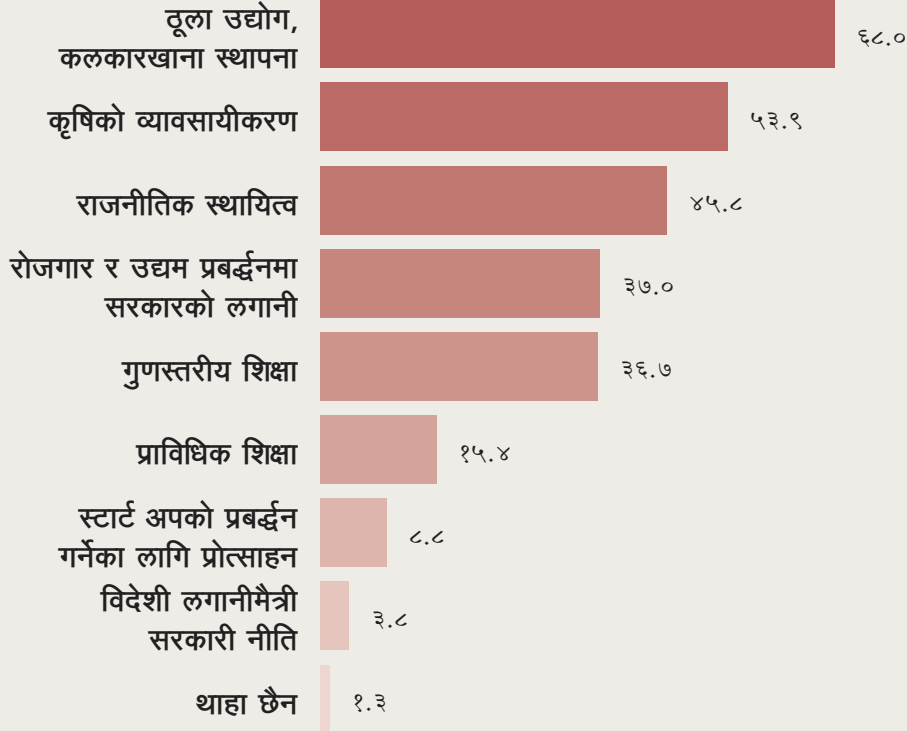
महिला भन्छन्- रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षा

रोजगार र उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानीलाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा पुरुष (३४.२ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३९.७ प्रतिशत) बढी छन्। गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा पुरुष (३३.७ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३९.७ प्रतिशत) बढी छन्। रोजगार एवं उद्यम प्रवर्द्धनमा सरकारको लगानी र गुणस्तरीय शिक्षालाई रोजगारीको महत्त्वपूर्ण पक्ष मान्नेमा पुरुषको तुलनामा महिला धेरै छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र घ-६.१.१ र चित्र घ-६.१.२ तथा थप जानकारीको लागि अनुसूचीको तालिका ४३ पनि हेर्नुहोला)।

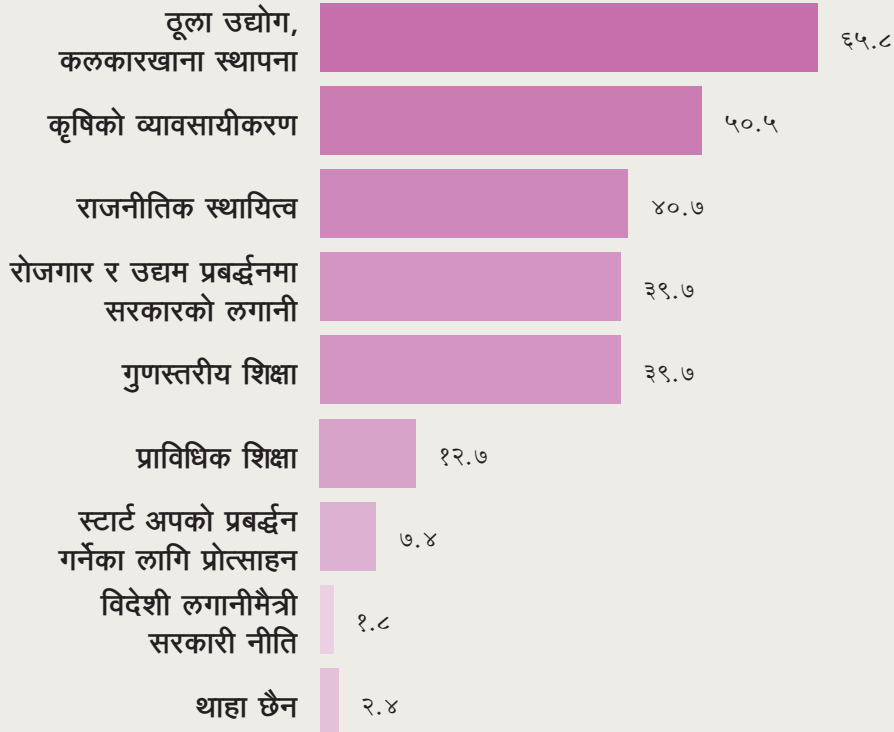
तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा

समग्र



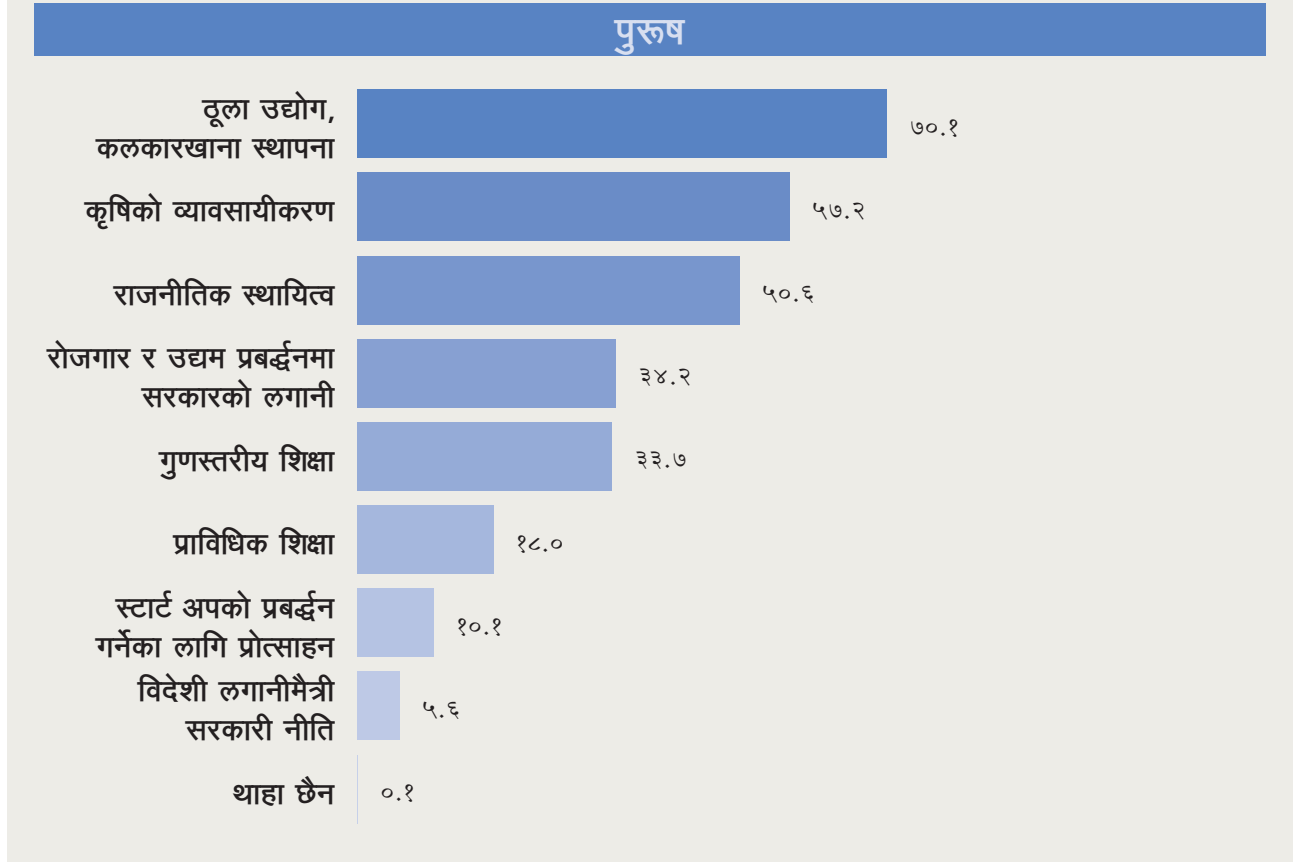
महिला



चित्र घ-६.१.१ : लैङ्गिक आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



चित्र घ-६.१.२ : लैङ्गिक आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

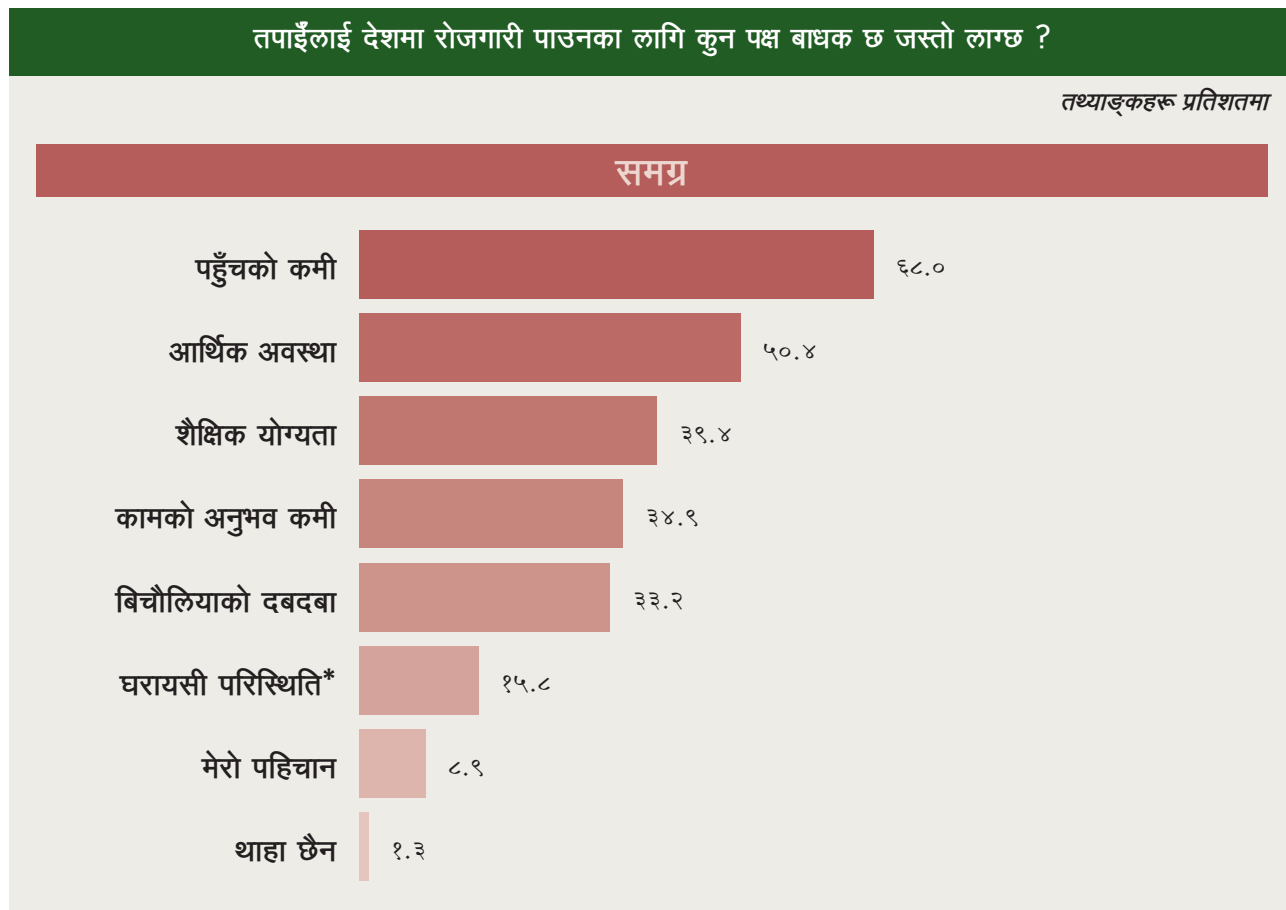
७. लैङ्गिक आधारमा रोजगारीका बाधक पक्ष

पुरुषको नजरमा पहुँचको कमी, बिचौलियाको दबदबा र आफ्नो पहिचान

रोजगारीका लागि बाधक पक्षका रूपमा पहुँचको कमी भन्नेमा महिला (६४.३ प्रतिशत) भन्दा पुरुष (७१.३ प्रतिशत) धेरै छन्। बिचौलियाको दबदबालाई रोजगारीका लागि बाधक पक्ष मान्नेमा महिला (२३.७ प्रतिशत) को तुलनामा पुरुष (४२.३ प्रतिशत) बढी छन्। पहिचानलाई रोजगारीको बाधक पक्ष मान्नेमा महिला (८.३ प्रतिशत) को तुलनामा थोरै भए पनि पुरुष (९.४ प्रतिशत) बढी छन्। पहुँचको कमी, बिचौलियाको दबदबा र आफ्नो पहिचानलाई रोजगारीका लागि बाधक पक्षका रूपमा लिनेमा महिलाको तुलनामा पुरुष बढी छन्।

महिलाको दृष्टिकोणमा आर्थिक अवस्था, शैक्षिक योग्यता, कामको अनुभवको कमी, घरायसी परिस्थिति

आर्थिक अवस्थालाई रोजगारीको बाधक पक्ष भन्नेमा पुरुष (४८ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (५२.९ प्रतिशत) धेरै छन्। रोजगारीको बाधक पक्षका रूपमा शैक्षिक योग्यतालाई मान्ने पुरुष (३६.८ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (४२ प्रतिशत) बढी छन्। कामको अनुभवको कमीलाई रोजगारीको बाधक पक्ष मान्नेमा पुरुष (३३ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (३६.७ प्रतिशत) धेरै छन्। घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह) लाई रोजगारीको बाधक पक्ष मान्नेमा पुरुष (११.४ प्रतिशत) को तुलनामा महिला (२०.४ प्रतिशत) बढी छन्। आर्थिक अवस्था, शैक्षिक योग्यता, कामको अनुभवको कमी, घरायसी परिस्थितिलाई रोजगारीको बाधक पक्षका रूपमा लिनेमा पुरुषको तुलनामा महिला धेरै छन् (विस्तृत विवरणको लागि चित्र घ-७.१.१ र चित्र घ-७.१.२ तथा थप विवरणको लागि अनुसूचीको तालिका ४४ र ४५ पनि हेर्नुहोला)।

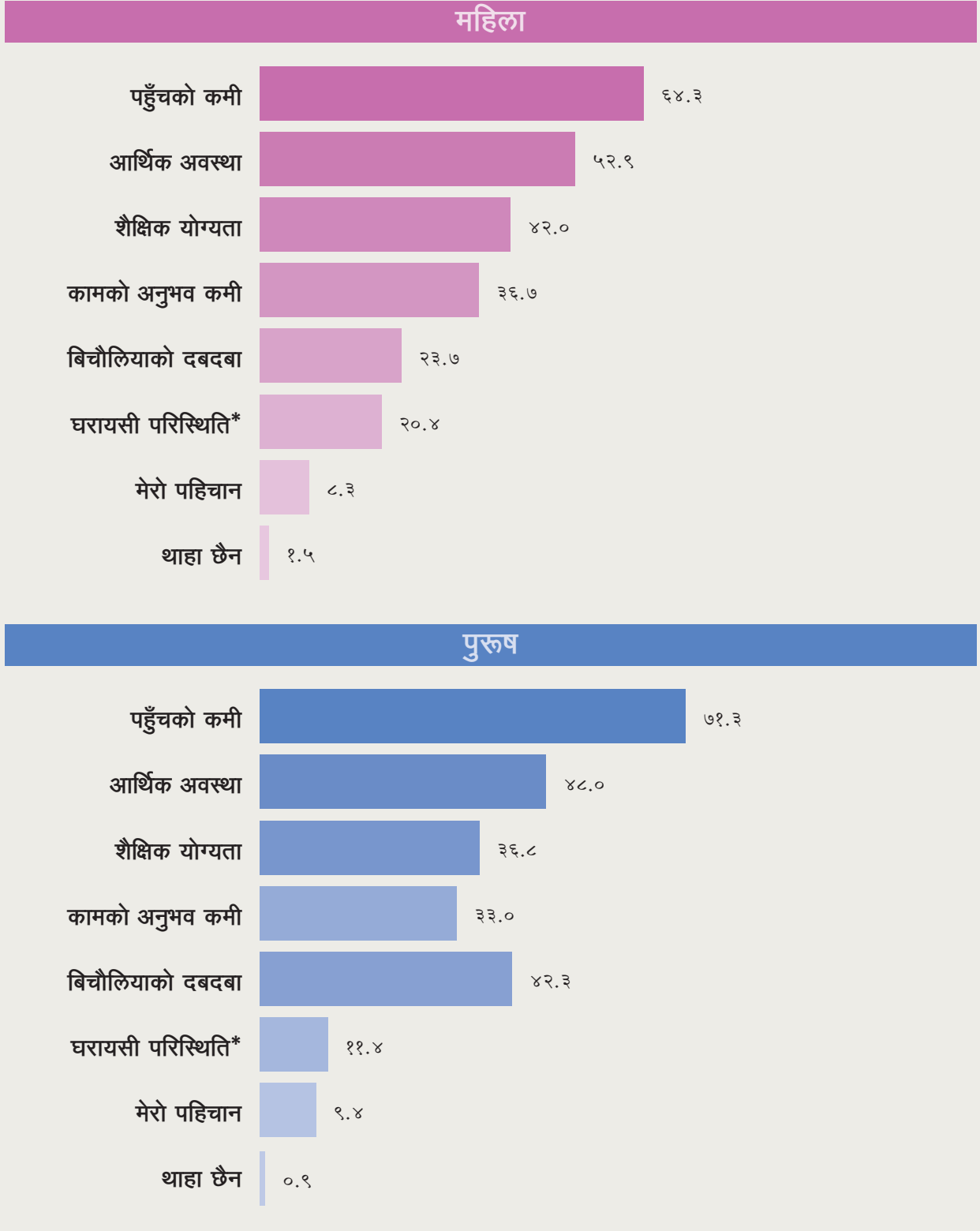


चित्र घ-७.१.१ : लैङ्गिक आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन पक्ष बाधक छ जस्तो लाग्छ ?

तथ्याङ्कहरू प्रतिशतमा



चित्र घ-७.१.२ : लैङ्गिक आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक पक्षप्रति उत्तरदाताको धारणा

*घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह

अनुसूची

तालिका १ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो
राजनीतिक नेता	८१.७	५८	१७.९	५.८
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	१४.४	३८.०	१५.६
बिचौलिया	४४.२	८.१	१२.८	२३.३
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	१३.८	११.२	११.६
सरकारी कर्मचारी	२५.७	२.९	९.३	१३.५
सामान्य नागरिक	२.०	१.१	०.३	०.६
भन्न चाहन्न	१.७	१.७	१०.५	२९.६
जम्मा		१००	१००	१००

तालिका २ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा मधेशका उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो
राजनीतिक नेता	८६.१	५९.८	१९.४	६.९
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	५४.७	१५.६	२६.७	१२.४
बिचौलिया	५१.८	८.०	१७.१	२६.७
सरकारी कर्मचारी	३९.२	४.०	१६.८	१८.४
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	२६.१	१०.५	१०.७	४.९
सामान्य नागरिक	२.९	१.७	०.४	०.८
भन्न चाहन्न	०.४	०.४	८.९	२९.९
जम्मा		१००	१००	१००

तालिका ३ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा लुम्बिनीका उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो
राजनीतिक नेता	७७.७	५९.९	१३.४	४.४
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	७२.७	१३.९	४२.६	१६.२
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	४१.६	१३.७	१३.४	१४.५
बिचौलिया	३०.५	६.७	७.४	१६.४
सरकारी कर्मचारी	१८.३	३.४	६.५	८.४
सामान्य नागरिक	०.२	०.२	०	०
भन्न चाहन्न	२.२	२.२	१६.७	४०.१
जम्मा		१००	१००	१००

तालिका ४ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा काठमाडौँका उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो
राजनीतिक नेता	८१.२	५४.३	२०.८	६.१
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	७६.६	१३.७	४४.६	१८.३
बिचौलिया	५०.१	९.५	१३.९	२६.७
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	४२.४	१७.३	९.५	१५.६
सरकारी कर्मचारी	१९.८	१.३	४.६	१३.९
सामान्य नागरिक	२.३	१.१	०.४	०.८
भन्न चाहन्न	२.८	२.८	६.२	१८.६
जम्मा		१००	१००	१००

तालिका ५ : देशमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा समग्रसँगै मधेश, लुम्बिनी प्रदेश र काठमाडौँ उपत्यकाका उत्तरदाताको तुलनात्मक धारणा

कसलाई अवसर ?	औसत	मधेश समग्र	लुम्बिनी समग्र	काठमाडौँ समग्र
राजनीतिक नेता	८१.७	८६.१	७७.७	८१.२
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	५४.७	७२.७	७६.६
बिचौलिया	४४.२	५१.८	३०.५	५०.१
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	२६.१	४१.६	४२.४
सरकारी कर्मचारी	२५.७	३९.२	१८.३	१९.८
सामान्य नागरिक	२.०	२.९	०.२	२.३
भन्न चाहन्न	१.७	०.४	२.२	२.८

तालिका ६ : समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति उत्तरदाताको धारणा

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि)	५४.७	२९.९	१३.६	१.८
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	४३.३	२६.७	१२.७	१७.३
नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने	४१.०	३२.७	१२.३	१४.०
उच्च शिक्षा हासिल गरेका	२८.१	५७.८	१३.४	०.७
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	२०.४	६३.३	१२.८	३.५
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	१९.८	६८.२	११.१	०.९
कृषक	१९.०	७२.१	८.१	०.८

तालिका ७ : समग्र हिसावले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति मधेशका उत्तरदाताको धारणा

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि)	३७.२	४५.७	१६.६	०.५
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	३३.९	४३.२	१९.८	३.१
उच्च शिक्षा हासिल गरेका	२८.२	५६.८	१४.९	०.१
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	१८.९	६६.७	१४.३	०.१
नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने	१८.७	५५.२	२२.७	३.४
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	१६.२	६८.४	१४.९	०.५
कृषक	१०.५	८३.६	५.७	०.२

तालिका ८ : समग्रमा देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति लुम्बिनीका उत्तरदाताको धारणा

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि)	५८.६	२५.२	१४.७	१.५
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	४२.८	१९.५	१०.३	२७.४
नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने	४२.८	२३.३	१०.१	२३.८
उच्च शिक्षा हासिल गरेका	३०.५	५३.८	१४.५	१.२
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	२४.६	५४.४	१४.५	६.५
कृषक	२२.७	६३.२	१३.२	०.९
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	१५.८	७१.५	११.८	०.९

तालिका ९ : समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्नेप्रति काठमाडौँका उत्तरदाताको धारणा

समग्रमा देशमा निम्न पेसा/व्यवसायका व्यक्तिलाई राम्रो अवसर छ ।	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर र मेकानिक आदि)	६८.४	१८.९	९.५	३.२
नयाँ प्रविधि (आइटी)/एआइमा काम गर्ने	६१.५	१९.६	४.०	१४.९
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	५३.१	१७.२	८.०	२१.७
उच्च शिक्षा हासिल गरेका	२५.४	६२.७	१०.७	१.२
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	२४.८	६६.३	७.२	१.७
कृषक	२४.०	६९.५	५.३	१.२
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	२०.२	६६.९	९.१	३.८

खण्ड क अनुसूची (उमेरका आधारमा)

तालिका १० : देशमा समग्रमा (पहुँच, सिप, रोजगारी आदिमा) कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उमेरअनुसार उत्तरदाताको धारणा-मुख्य तीनवटा विकल्प छनोट

कसलाई अवसर ?	जम्मा	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
राजनीतिक नेता	८१.७	१३.७	१५.७	१९.५	२०.६	१२.२
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	१२.२	१३.१	१५.४	१७.४	९.९
बिचौलिया	४४.२	४.२	८.१	११.२	१२.५	८.२
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	५.७	८.१	७.०	१०.६	५.२
सरकारी कर्मचारी	२५.७	६.०	५.४	५.५	५.५	३.३
सामान्य नागरिक	२.०	०.२	०.४	०.४	०.६	०.४
भन्न चाहन्न	१.७	०.१	०.२	०.४	०.५	०.५

तालिका ११ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

कसलाई अवसर ?	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
राजनीतिक नेता	१६.७	१९.२	२३.४	२५.७	१५.०
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	१७.९	१९.३	२२.६	२५.७	१४.५
बिचौलिया	९.५	१८.४	२५.६	२८.१	१८.४
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१५.५	२२.०	१९.१	२९.१	१४.३
सरकारी कर्मचारी	२३.४	२१.१	२१.५	२१.५	१२.५
सामान्य नागरिक	७.७	१९.२	२३.१	३०.८	१९.२
भन्न चाहन्न	४.२	१६.०	२०.८	२९.२	२९.२

तालिका १२ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको दोस्रो प्राथमिकतासम्बन्धी धारणा (सङ्ख्या १२७६)

कसलाई अवसर ?	औसत	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
राजनीतिक नेता	२०.०	२०.२	१५.१	२१.१	२३.५	१८.५
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	४२.५	४१.८	४४.४	४२.८	४२.३	४०.५
बिचौलिया	१४.३	१०.१	१५.१	१७.२	१३.७	१४.४
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१२.५	११.१	१३.५	९.१	१३.४	१६.४
सरकारी कर्मचारी		१६.८	११.५	९.४	७.१	९.२
सामान्य नागरिक		०.०	०.४	०.४	०.०	१.०
जम्मा		१००	१००	१००	१००	१००

तालिका १३ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको तेस्रो प्राथमिकतासम्बन्धी धारणा (सङ्ख्या १००५)

कसलाई अवसर ?	औसत	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
राजनीतिक नेता	८.३	१०.८	७.४	७.५	९.५	५.८
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	२२.२	२५.३	१९.५	२०.१	२३.१	२४.०
बिचौलिया	३३.०	२१.५	३०.०	३५.६	३३.०	४४.८
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१६.५	१७.१	२१.६	१७.६	१६.७	७.८
सरकारी कर्मचारी	१९.२	२५.३	२१.०	१८.४	१६.७	१६.२
सामान्य नागरिक	०.८	०.०	०.५	०.८	१.०	१.४
जम्मा	१००	१००	१००	१००	१००	१००

तालिका १४ : समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्ने भनाइप्रति उमेरका आधारमा सहमत/असहमत उत्तरदाताको अवस्था

	उमेर समूह	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
कृषक	१८-२५	२१.४	७०.०	७.७	०.९
	२६-३५	१९.१	७१.२	९.०	०.७
	३६-४५	२२.१	६९.८	७.६	०.६
	४६-६०	१५.६	७३.८	९.७	०.८
	६१+	१८.०	७६.०	५.१	०.९
	समग्र	१९.०	७२.१	८.१	०.८
नयाँ उद्यमी व्यवसायी	१८-२५	२७.९	५४.६	१५.५	२.१
	२६-३५	२३.६	५८.७	१४.६	३.१
	३६-४५	१९.०	६६.०	१२.३	२.८
	४६-६०	१८.१	६८.५	९.७	३.८
	६१+	१३.८	६५.९	१३.८	६.५
	समग्र	२०.४	६३.३	१२.८	३.६
नयाँ प्रविधि (आइटी) एआइमा काम गर्ने	१८-२५	४२.५	३९.१	९.४	९.०
	२६-३५	३९.२	३२.६	१६.३	११.८
	३६-४५	३८.५	३१.६	१३.९	१६.१
	४६-६०	४२.९	३१.०	१०.०	१६.२
	६१+	४२.४	३०.४	११.५	१५.७
	समग्र	४१.०	३२.७	१२.३	१४.०
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	१८-२५	६०.१	२२.३	१३.३	४.३
	२६-३५	५१.७	२४.६	१३.२	१०.४
	३६-४५	४२.९	२९.०	९.८	१८.३
	४६-६०	३५.९	२८.०	१४.०	२२.१
	६१+	२७.२	२८.१	१३.४	३१.४
	समग्र	४३.३	२६.७	१२.७	१७.४

उच्च शिक्षा हासिल गरेका	१८-२५	२५.४	५७.५	१६.३	०.९
	२६-३५	२९.९	५३.९	१५.३	१.०
	३६-४५	३१.६	५७.४	९.५	१.६
	४६-६०	२६.४	५९.३	१४.३	०.०
	६१+	२६.३	६१.३	१२.०	०.५
समग्र		२८.१	५७.८	१३.४	०.८
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर, मेकानिक आदि)	१८-२५	५४.९	३३.०	१०.७	१.३
	२६-३५	५५.२	२६.७	१७.४	०.७
	३६-४५	५१.१	३३.४	१२.९	२.५
	४६-६०	५७.२	२६.७	१४.०	२.२
	६१+	५५.३	३१.३	१२.०	१.४
समग्र		५४.७	२९.९	१३.६	१.७
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	१८-२५	१५.९	७५.५	८.२	०.४
	२६-३५	१७.०	६९.१	१३.२	०.७
	३६-४५	१९.६	६८.४	१२.०	०.०
	४६-६०	२१.३	६६.६	१०.५	१.६
	६१+	२५.८	६१.३	११.१	१.९
समग्र		१९.८	६८.२	११.१	०.९

तालिका १५ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
कृषि	१५.३	१९.८	२२.१	२६.४	१६.४
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	१७.५	२०.३	२३.९	२४.५	१३.८
स्वास्थ्य एवं औषधि	१७.३	१९.४	२३.४	२४.०	१५.९
मभ्रौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	११.९	१६.४	२३.४	३१.३	१७.१
व्यापार	१५.९	२७.२	२०.२	२५.८	१०.८
पर्यटन उद्योग	१६.७	२२.१	२२.४	२५.६	१३.२
प्रविधि	१५.२	१५.२	१८.१	२९.७	२१.७
निर्माण, इन्जिनियरिङ	१९.६	२९.५	१५.२	२०.५	१५.२
होटल	१७.३	२१.४	२४.५	२५.५	११.२
थाहा छैन	७.१	१०.७	१४.३	३२.१	३५.७

तालिका १६ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	जम्मा प्रतिशत	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
कृषि	६८.४	१०.५	१३.५	१५.१	१८.१	११.२
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	४९.३	८.६	१०.०३	११.७८	१२.०६	६.८०
स्वास्थ्य एवं औषधि	४०.१	६.९	७.८	९.४	९.६	६.४
मभ्रौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	३०.०	३.६	४.९	७.०	९.४	५.१
व्यापार	२९.१	४.६	७.९	५.९	७.५	३.२
पर्यटन उद्योग	२४.४	४.१	५.४	५.५	६.२	३.२
प्रविधि	९.७	१.५	१.५	१.७	२.९	२.१
निर्माण, इन्जिनियरिङ	७.९	१.५	२.३	१.२	१.७	१.२
होटल	६.९	१.२	१.५	१.७	१.७	०.८
थाहा छैन	२.०	०.१	०.२	०.३	०.७	०.७

तालिका १७ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	१४.३	२०.१	२३.३	२६.६	१५.७
कृषिको व्यावसायीकरण	१३.८	१९.४	२२.२	२८.६	१६.०
राजनीतिक स्थायित्व	१४.४	२०.५	२२.२	२५.०	१७.९
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	१८.८	२१.४	२१.६	२४.९	१३.३
गुणस्तरीय शिक्षा	१८.७	२२.२	२३.५	२२.९	१२.६
प्राविधिक शिक्षा	२२.३	१६.८	२०.०	२६.४	१४.५
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	१२.७	२७.०	१९.८	२७.८	१२.७
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	२२.२	१६.७	२२.२	२५.९	१३.०
थाहा छैन	११.१	५.६	२७.८	२७.८	२७.८

तालिका १८ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	जम्मा प्रतिशत	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
ढूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	६८.०	९.७	१३.७	१५.८	१८.१	१०.७
कृषिको व्यावसायीकरण	५३.९	७.४	१०.४	१२.०	१५.४	८.७
राजनीतिक स्थायित्व	४५.८	६.६	९.४	१०.२	११.४	८.२
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	३७.०	६.९	७.९	८.०	९.१	४.९
गुणस्तरीय शिक्षा	३६.७	६.९	८.२	८.६	८.४	४.६
प्राविधिक शिक्षा	१५.४	३.४	२.६	३.१	४.१	२.२
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	८.८	१.१	२.४	१.८	२.४	१.१
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	३.८	०.८	०.६	०.९	१.०	०.५
थाहा छैन	१.३	०.१	०.१	०.४	०.४	०.३

तालिका १९ : उमेर समूहका आधारमा रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
पहुँचको कमी	१६.६	१९.६	२३.४	२५.२	१५.२
आर्थिक अवस्था	१७.८	२३.९	२२.८	२१.७	१३.८
शैक्षिक योग्यता	१६.७	१९.८	२१.९	२६.७	१४.९
कामको अनुभव कमी	१९.७	२०.५	१९.३	२७.२	१३.३
बिचौलियाको दबदबा	९.३	१५.४	२३.४	३२.१	१९.८
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	२०.४	२८.३	२२.६	१८.१	१०.६
मेरो पहिचान	१८.१	१७.३	२२.०	३२.३	१०.२
थाहा छैन	११.१	०.०	२२.२	३८.९	२७.८

तालिका २० : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उमेरअनुसार उत्तरदाताको धारणा

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	जम्मा प्रतिशत	१८-२५	२६-३६	३६-४५	४६-६०	६१+
पहुँचको कमी	६८.०	११.३	१३.३	१५.९	१७.१	१०.४
आर्थिक अवस्था	५०.४	९.०	१२.१	११.५	१०.९	६.९
शैक्षिक योग्यता	३९.४	६.६	७.८	८.६	१०.५	५.९
कामको अनुभव कमी	३४.९	६.९	७.१	६.७	९.५	४.७
बिचौलियाको दबदबा	३३.२	३.१	५.१	७.८	१०.६	६.६
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	१५.८	३.२	४.५	३.६	२.८	१.७
मेरो पहिचान	८.९	१.६	१.५	१.९	२.९	१.०
थाहा छैन	१.३	०.०	०.१	०.३	०.५	०.४

खण्ड ख - अनुसूची (शैक्षिक योग्यताका आधारमा)

तालिका २१ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

कसलाई अवसर ?	निरक्षर	एसएलसी भन्दा कम	दश जोड दुई	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि
राजनीतिक नेता	११.२	३५.२	३६.१	१७.५
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	८.२	३२.८	४०.२	१८.८
बिचौलिया	१०.०	३१.८	३७.८	२०.४
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	७.८	३५.४	३९.२	१७.६
सरकारी कर्मचारी	७.९	३२.४	४१.४	१८.३
सामान्य नागरिक	७.७	३८.५	३८.५	१५.३
भन्न चाहन्न	३३.३	५०.०	१२.५	४.२

तालिका २२ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा प्रतिशत	निरक्षर	एसएलसी भन्दा कम	दश जोड दुई	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि
राजनीतिक नेता	८१.७	९.२	२८.८	२९.४	१४.३
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	५.६	२२.३	२७.३	१२.८
बिचौलिया	४४.२	४.४	१४.१	१६.७	९.०
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	२.९	१२.९	१४.४	६.४
सरकारी कर्मचारी	२५.७	२.१	८.३	१०.६	४.७
सामान्य नागरिक	२.०	०.१	०.८	०.८	०.३
भन्न चाहन्न	१.७	०.६	०.८	०.२	०.१

तालिका २३ : समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्ने भनाइप्रति सहमत/असहमत उत्तरदाताको अवस्था

	शैक्षिक योग्यता	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
कृषक	निरक्षर	१९.६	७३.२	५.९	१.३
	एसएलसी भन्दा कम	२१.३	६८.१	९.६	१.०
	दश जोड दुई	१६.८	७४.२	८.१	०.८
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	१८.९	७४.९	६.२	०.०
	समग्र	१९.०	७२.१	८.१	०.८
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	निरक्षर	२४.२	४९.७	२०.३	५.९
	एसएलसी भन्दा कम	२२.३	५६.८	१४.९	६.०
	दश जोड दुई	१९.०	६९.१	१०.०	१.९
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	१६.८	७२.४	९.९	०.८
	समग्र	२०.४	६३.३	१२.८	३.६
नयाँ प्रविधि (आइटी) एआइमा काम गर्ने	निरक्षर	११.२	४०.५	२०.३	२८.१
	एसएलसी भन्दा कम	३२.३	३२.७	१३.१	२१.९
	दश जोड दुई	४८.८	३३.३	९.८	८.०
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	६१.०	२६.३	१०.७	२.१
	समग्र	४१.०	३२.७	१२.३	१४.०
सामाजिक सञ्जालबाट आमदानी गर्ने	निरक्षर	२४.८	२९.४	२१.६	२४.२
	एसएलसी भन्दा कम	३५.७	२८.१	१२.७	२३.५
	दश जोड दुई	५०.०	२६.२	१२.५	११.४
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	५६.०	२३.१	७.४	१३.६
	समग्र	४३.३	२६.७	१२.७	१७.४
उच्च शिक्षा हासिल गरेका	निरक्षर	३७.३	४०.५	२१.६	०.७
	एसएलसी भन्दा कम	३१.३	५३.२	१४.३	१.२
	दश जोड दुई	२४.८	६४.९	९.५	०.८
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	२२.७	६२.५	१४.८	०.०
	समग्र	२८.१	५७.८	१३.४	०.८
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर, मेकानिक आदि)	निरक्षर	३७.३	४१.२	१६.३	५.२
	एसएलसी भन्दा कम	५२.८	२८.३	१६.७	२.२
	दश जोड दुई	५६.८	३१.८	१०.४	०.९
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	६५.४	२२.२	१२.३	०.०
	समग्र	५४.७	२९.९	१३.६	१.७
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	निरक्षर	१३.७	६५.४	१७.६	३.३
	एसएलसी भन्दा कम	१८.५	६६.९	१३.३	१.२
	दश जोड दुई	१९.५	७३.५	७.०	०.०
	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि	२७.१	६०.९	११.१	०.८
	समग्र	१९.८	६८.२	११.१	०.९

तालिका २४ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	जम्मा प्रतिशत	निरक्षर	एसएलसी भन्दा कम	दश जोड दुई	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि
कृषि	६८.४	८.२	२४.७	२४.७	१०.८
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	४९.३	३.५	१७.५	१९.९	८.४
स्वास्थ्य एवं औषधि	४०.१	३.१	१४.१	१६.४	६.५
मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	३०.०	३.५	११.८	९.७	५.०
व्यापार	२९.१	५.३	१२.०	८.७	३.१
पर्यटन उद्योग	२४.४	१.०	४.४	११.५	७.५
प्रविधि	९.७	०.३	१.८	४.३	३.३
निर्माण, इन्जिनियरिङ	७.९	०.२	१.८	३.९	२.०
होटल	६.९	०.६	३.२	२.०	१.१
थाहा छैन	२.०	०.९	०.५	०.४	०.२

तालिका २५ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	जम्मा प्रतिशत	निरक्षर	एसएलसी भन्दा कम	दश जोड दुई	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि
ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	६८.०	८.३	२५.८	२३.९	१०.०
कृषिको व्यावसायीकरण	५३.९	६.६	१९.१	१९.६	८.६
राजनीतिक स्थायित्व	४५.८	३.४	१५.३	१७.३	९.८
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	३७.०	२.८	१३.५	१४.३	६.४
गुणस्तरीय शिक्षा	३६.७	३.५	१२.७	१४.७	५.८
प्राविधिक शिक्षा	१५.४	०.३	२.७	७.८	४.६
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	८.८	०.७	१.६	४.०	२.५
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	३.८	०.१	०.९	१.८	१.०
थाहा छैन	१.३	०.७	०.४	०.२	०.०

तालिका २६ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	जम्मा प्रतिशत	निरक्षर	एसएलसी भन्दा कम	दश जोड दुई	स्नातक वा त्यस भन्दा माथि
पहुँचको कमी	६८.०	६.०	२४.४	२५.४	१२.२
आर्थिक अवस्था	५०.४	६.४	१८.४	१८.०	७.६
शैक्षिक योग्यता	३९.४	४.८	१४.९	१३.९	५.८
कामको अनुभव कमी	३४.९	४.१	१०.०	१४.३	६.५
बिचौलियाको दबदबा	३३.२	१.८	८.७	१३.९	८.८
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	१५.८	२.३	५.९	५.७	१.९
मेरो पहिचान	८.९	१.३	३.७	२.४	१.५
थाहा छैन	१.३	०.५	०.२	०.४	०.२

खण्ड ग- अनुसूची (आम्दानीका आधारमा)

तालिका २७ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा (सङ्ख्या १४०२) दोस्रो प्राथमिकता

कसलाई अवसर ?	औसत	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	५० हजार+	थाहा छैन	भन्न चाहन्न
राजनीतिक नेता	४२.५	३४.१	४०.५	३९.८	४४.५	४३.७	५७.७	५३.८
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	२५.८	२८.०	२९.५	२६.४	२४.२	२४.०	१५.४	१९.२
बिचौलिया	८.३	१२.२	१०.०	७.७	८.६	६.९	३.८	७.७
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	२०.०	१९.५	१६.२	२१.१	१९.५	२२.९	१५.४	१५.४
सरकारी कर्मचारी	१.७	२.४	१.४	१.१	१.८	१.४	३.८	३.८
सामान्य नागरिक	१.१	१.२	१.०	१.१	०.९	१.१	३.८	०.०

तालिका २८ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा (सङ्ख्या १४०२) तेस्रो प्राथमिकता

कसलाई अवसर ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	थाहा छैन	भन्न चाहन्न
राजनीतिक नेता	२२.४	१९.४	२२.०	२२.५	२३.९	२०.०	१३.३
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	२४.१	२२.९	२३.०	२२.१	२१.८	१५.०	२०.०
बिचौलिया	२०.७	२०.१	१६.०	१८.३	१६.५	१०.०	१३.३
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१०.३	७.६	७.५	७.७	८.१	१५.०	२०.०
सरकारी कर्मचारी	७.०	१०.४	११.५	११.६	१०.२	१०.०	६.७
सामान्य नागरिक	१.७	२.८	२.०	२.१	२.१	५.०	

तालिका २९ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	थाहा छैन	भन्न चाहन्न	जम्मा
राजनीतिक नेता	५.९६	१३.३२	१६.९७	२१.७४	२०.४१	१.६८	१.६१	८१.७०
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	४.४२	१०.४५	१२.७६	१८.९३	१८.५१	१.४७	१.४७	६८.०२
बिचौलिया	२.८८	६.५९	८.४९	१२.४८	१२.४८	०.५६	०.६३	४४.११
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	२.०३	६.२४	७.३६	९.६१	९.७५	१.०५	०.६३	३६.६८
सरकारी कर्मचारी	१.६१	४.३५	६.३१	६.३८	६.३१	०.३५	०.४२	२५.७४
सामान्य नागरिक	०.२१	०.१४	०.५६	०.३५	०.४२	०.०७	०.०७	१.८२

तालिका ३० : समग्र हिसाबले देशमा राम्रो अवसर छ भन्ने भनाइप्रति आम्दानीका आधारमा सहमत/असहमत उत्तरदाताको अवस्था

	आम्दानी	सहमत	असहमत	न सहमत न असहमत	भन्न चाहन्न
कृषक	१० हजार भन्दा कम	९.५	८३.८	६.७	०.०
	१० देखि २० हजार	२१.५	७१.५	६.२	०.८
	२० देखि ३० हजार	१८.९	७५.३	५.८	०.०
	३० देखि ५० हजार	१८.२	७०.५	९.७	१.६
	५० हजार भन्दा माथि	१८.८	६९.८	११.०	०.३
	भन्न चाहन्न	३५.७	६०.७	३.६	०.०
	थाहा छैन	३२.३	६१.३	०.०	६.५
	समग्र	१९.०	७२.१	८.१	०.८
नयाँ उद्यमी/व्यवसायी	१० हजार भन्दा कम	२५.७	५४.३	१४.३	५.७
	१० देखि २० हजार	२२.३	५६.६	१४.९	६.२
	२० देखि ३० हजार	२१.५	६३.४	११.६	३.४
	३० देखि ५० हजार	१९.५	६५.२	१३.७	१.६
	५० हजार भन्दा माथि	१५.७	६९.९	११.८	२.५
	भन्न चाहन्न	२८.६	६०.७	३.६	७.१
	थाहा छैन	२९.०	४८.४	१२.९	९.७
	समग्र	२०.४	६३.३	१२.८	३.६
नयाँ प्रविधि (आइटी) एआइमा काम गर्ने	१० हजार भन्दा कम	२५.८	३२.४	२१.०	२१.०
	१० देखि २० हजार	३५.२	३३.४	१४.५	१६.९
	२० देखि ३० हजार	३२.९	३५.३	१३.४	१८.५
	३० देखि ५० हजार	४४.०	३३.०	११.५	११.५
	५० हजार भन्दा माथि	५१.८	३२.२	८.७	७.३
	भन्न चाहन्न	६७.९	१०.७	१०.७	१०.७
	थाहा छैन	३२.२	२५.८	६.५	३५.५
	समग्र	४१.०	३२.७	१२.३	१४.०
सामाजिक सञ्जालबाट आम्दानी गर्ने	१० हजार भन्दा कम	२९.६	२७.६	२०.०	२२.९
	१० देखि २० हजार	४४.३	२२.८	१०.७	२२.३
	२० देखि ३० हजार	३७.३	२९.५	१५.८	१७.४
	३० देखि ५० हजार	४४.७	२८.९	१०.५	१५.८
	५० हजार भन्दा माथि	४९.०	२६.५	१२.४	१२.१
	भन्न चाहन्न	५३.६	७.१	१४.३	२५.०
	थाहा छैन	४५.१	१९.४	३.२	३२.३
	समग्र	४३.३	२६.७	१२.७	१७.४

उच्च शिक्षा हासिल गरेका	१० हजार भन्दा कम	४३.८	४०.०	१५.२	१.०
	१० देखि २० हजार	३५.२	४९.२	१४.९	०.८
	२० देखि ३० हजार	२६.१	६०.२	११.६	२.१
	३० देखि ५० हजार	२३.३	६०.९	१५.३	०.५
	५० हजार भन्दा माथि	२५.१	६३.९	११.०	०.०
	भन्न चाहन्न	२१.४	६०.७	१७.९	०.०
	थाहा छैन	३५.५	५१.६	१२.९	०.०
	समग्र	२८.१	५७.८	१३.४	०.८
प्राविधिक सिप भएका (जस्तै- इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर, मेकानिक आदि)	१० हजार भन्दा कम	४६.७	३४.३	१६.२	२.९
	१० देखि २० हजार	५५.४	३०.२	१२.४	२.१
	२० देखि ३० हजार	४८.३	३७.४	१२.७	१.७
	३० देखि ५० हजार	५४.१	२८.२	१६.१	१.६
	५० हजार भन्दा माथि	६१.१	२५.७	१२.७	०.६
	भन्न चाहन्न	७१.४	२१.५	७.१	०.०
	थाहा छैन	५८.०	२२.६	९.७	९.७
	समग्र	५४.७	२९.९	१३.६	१.७
सामान्य सिप भएका सर्वसाधारण	१० हजार भन्दा कम	२०.०	६०.०	२०.०	०.०
	१० देखि २० हजार	१९.४	६५.७	१३.६	१.२
	२० देखि ३० हजार	१८.५	७१.३	९.९	०.३
	३० देखि ५० हजार	१७.२	७२.४	९.१	१.३
	५० हजार भन्दा माथि	२३.४	६५.४	१०.७	०.६
	भन्न चाहन्न	२५.०	७१.४	३.६	०.०
	थाहा छैन	२२.६	६४.६	६.५	६.५
	समग्र	१९.८	६८.२	११.१	०.९

तालिका ३१ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	थाहा छैन	भन्न चाहन्न
कृषि	८.२	१७.४	२०.८	२६.४	२३.४	२.२	१.६
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	६.०	१५.१	२२.२	२९.४	२३.९	१.६	१.८
स्वास्थ्य एवं औषधि	८.२	१६.१	२०.१	२५.२	२५.९	२.८	१.७
मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	६.८	१७.३	१८.२	२८.०	२५.०	२.३	२.३
व्यापार	९.६	२१.०	२२.४	२७.७	१७.१	१.२	१.०
पर्यटन उद्योग	२.३	१०.६	१९.५	२८.४	३४.८	३.२	१.१
प्रविधि	२.२	१०.१	११.६	२४.६	४५.७	१.४	४.३
निर्माण, इन्जिनियरिङ	१.८	१०.७	१८.८	२९.५	३५.७	२.७	०.९
होटल	६.१	१७.३	२६.५	२२.४	२०.४	३.१	४.१
थाहा छैन	३.६	२१.४	१४.३	२१.४	२१.४	१७.९	०.०

तालिका ३२ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	थाहा छैन	भन्न चाहन्न	जम्मा
कृषि	५.६	११.९	१४.२	१८.१	१६.०	१.५	१.१	६८.४
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	२.९	७.४	१०.९	१४.५	११.८	०.८	०.९	४९.३
स्वास्थ्य एवं औषधि	३.३	६.५	८.१	१०.१	१०.४	१.१	०.७	४०.१
मभ्रौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	२.०	५.२	५.५	८.४	७.५	०.७	०.७	३०.०
व्यापार	२.८	६.१	६.५	८.१	५.०	०.४	०.३	२९.१
पर्यटन उद्योग	०.६	२.६	४.८	६.९	८.५	०.८	०.३	२४.४
प्रविधि	०.२	१.०	१.१	२.४	४.४	०.१	०.४	९.७
निर्माण, इन्जिनियरिङ	०.१	०.८	१.५	२.३	२.८	०.२	०.१	७.९
होटल	०.४	१.२	१.८	१.५	१.४	०.२	०.३	६.९
थाहा छैन	०.१	०.४	०.३	०.४	०.४	०.४	०.०	२.०

तालिका ३३ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	भन्न चाहन्न	थाहा छैन
दूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	७.४	१८.५	२१.५	२६.०	२२.७	२.१	१.९
कृषिको व्यावसायीकरण	६.९	१७.७	२०.४	२५.९	२५.६	२.०	१.६
राजनीतिक स्थायित्व	८.४	१४.५	१९.६	२६.८	२६.५	२.१	२.०
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	६.३	१६.७	१९.४	२८.३	२६.०	१.७	१.७
गुणस्तरीय शिक्षा	६.१	१५.९	२२.९	२७.५	२४.५	१.९	१.१
प्राविधिक शिक्षा	२.३	९.५	२०.०	२५.५	३७.३	२.७	२.७
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	४.०	६.३	१८.३	३१.७	३५.७	१.६	२.४
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	०.०	५.६	२५.९	२९.६	३७.०	१.९	०.०
थाहा छैन	५.६	१६.७	२२.२	१६.७	५.६	०.०	३३.३

तालिका ३४ : आर्थिक आयका आधारमा देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	जम्मा	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	भन्न चाहन्न	थाहा छैन
ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	६८.०	५.०	१२.६	१४.७	१७.७	१५.४	१.४	१.३
कृषिको व्यावसायीकरण	५३.९	३.७	९.५	११.०	१४.०	१३.८	१.१	०.८
राजनीतिक स्थायित्व	४५.८	३.९	६.७	९.०	१२.३	१२.१	१.०	०.९
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	३७.०	२.३	६.२	७.२	१०.४	९.६	०.६	०.६
गुणस्तरीय शिक्षा	३६.७	२.२	५.८	८.४	१०.१	९.०	०.७	०.४
प्राविधिक शिक्षा	१५.४	०.४	१.५	३.१	३.९	५.८	०.४	०.४
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	८.८	०.४	०.६	१.६	२.८	३.२	०.१	०.२
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	३.८	०.०	०.२	१.०	१.१	१.४	०.१	०.०
थाहा छैन	१.३	०.१	०.२	०.३	०.२	०.१	०.०	०.४

तालिका ३५ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	जम्मा प्रतिशत	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	भन्न चाहन्न	थाहा छैन
पहुँचको कमी	६८.०	४.१	११.४	१३.७	१८.९	१७.३	१.३	१.१
आर्थिक अवस्था	५०.४	४.४	९.७	११.७	१२.८	१०.२	०.७	०.८
शैक्षिक योग्यता	३९.४	२.९	७.४	८.५	१०.९	८.६	०.६	०.६
कामको अनुभव कमी	३४.९	२.४	५.९	६.५	९.२	९.४	०.८	०.७
बिचौलियाको दबदबा	३३.२	१.३	३.५	५.१	९.८	११.७	०.८	०.९
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	१५.८	१.४	३.३	४.८	३.४	२.५	०.२	०.२
मेरो पहिचान	८.९	०.६	१.८	१.८	२.०	२.५	०.१	०.०
थाहा छैन	१.३	०.०	०.१	०.१	०.४	०.२	०.१	०.४

तालिका ३६ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	१० हजार भन्दा कम	१०-२० हजार	२०-३० हजार	३०-५० हजार	५० हजार+	भन्न चाहन्न	थाहा छैन
पहुँचको कमी	६.१	१६.८	२०.२	२७.९	२५.४	२.०	१.७
आर्थिक अवस्था	८.८	१९.२	२३.२	२५.५	२०.३	१.४	१.७
शैक्षिक योग्यता	७.३	१८.७	२१.५	२७.६	२१.९	१.६	१.४
कामको अनुभव कमी	६.८	१६.९	१८.५	२६.४	२७.०	२.४	२.०
बिचौलियाको दबदबा	४.०	१०.५	१५.४	२९.५	३५.२	२.५	२.७
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	८.८	२०.८	३०.१	२१.७	१५.९	१.३	१.३
मेरो पहिचान	७.१	१९.७	२०.५	२२.८	२८.३	१.६	०.०
थाहा छैन	०.०	५.६	११.१	२७.८	१६.७	११.१	२७.८

खण्ड घ - अनुसूची (लैङ्गिक अवस्थाका आधारमा)

तालिका ३७ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	जम्मा	महिला	पुरुष
राजनीतिक नेता	८१.७	४०.३	४१.४
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	३२.३	३५.७
बिचौलिया	४४.२	१८.५	२५.७
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	१६.५	२०.१
सरकारी कर्मचारी	२५.७	१२.१	१३.६
सामान्य नागरिक	२.०	०.६	१.४
भन्न चाहन्न	१.७	१.५	०.२

तालिका ३८ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

कसलाई अवसर ?	महिला	पुरुष
राजनीतिक नेता	४९.३	५०.७
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	४७.५	५२.५
बिचौलिया	४१.७	५८.३
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	४५.३	५४.७
सरकारी कर्मचारी	४७.१	५२.९
सामान्य नागरिक	२३.१	७६.९
भन्न चाहन्न	९१.७	८.३

तालिका ३९ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा प्राथमिकताका आधारमा उत्तरदाताको धारणा (बहुविकल्प छनोट)

कसलाई अवसर ?	पहिलो प्राथमिकता		दोस्रो प्राथमिकता		तेस्रो प्राथमिकता	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
राजनीतिक नेता	६२.५	५६.०	२२.५	२८.८	१२.०	१४.६
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	१६.०	१३.४	३६.८	३२.२	१८.४	१९.७
बिचौलिया	५.०	११.२	१०.९	१३.२	२१.५	२४.५
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१२.४	१५.७	२०.२	१७.७	३१.४	२६.४
सरकारी कर्मचारी	३.७	२.२	६.०	४.३	८.४	८.५
सामान्य नागरिक	०.४	१.५	०.९	१.४	२.१	२.८
भन्न चाहन्न	०	०	२.७	२.५	६.३	३.५

तालिका ४० : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा प्राथमिकताका आधारमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	पहिलो प्राथमिकता	दोस्रो प्राथमिकता	तेस्रो प्राथमिकता
राजनीतिक नेता	५९.१	२५.७	१३.३
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	१४.७	३४.४	१९.१
बिचौलिया	८.२	१२.१	२३.०
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	१४.१	१८.९	२८.८
सरकारी कर्मचारी	२.९	५.१	८.५
सामान्य नागरिक	१.०	१.२	-
भन्न चाहन्न	-	२.६	-

तालिका ४१ : देशमा समग्रमा कसलाई राम्रो अवसर छ भन्ने विषयमा उत्तरदाताको धारणा

कसलाई अवसर ?	औसत	महिला	पुरुष
राजनीतिक नेता	८१.७	८२.१	८१.२
राजनीतिक नेतासँग सिधै पहुँच भएका व्यक्ति	६८.०	६५.९	७०.०
बिचौलिया	४४.२	३७.४	५०.४
ठूला व्यापारी र व्यवसायी	३६.६	३३.९	३९.३
सरकारी कर्मचारी	२५.७	२४.७	२६.६
सामान्य नागरिक	२.०	०.८	२.७
भन्न चाहन्न	१.७	३.१	०.२

तालिका ४२ : लगानीको आवश्यकता क्षेत्रप्रति उत्तरदाताको धारणा

देशमा अहिले कुन क्षेत्रमा लगानीको आवश्यकता छ ?	जम्मा प्रतिशत	महिला	पुरुष
कृषि	६८.४	३२.७	३५.७
शिक्षा एवं शैक्षिक परामर्श	४९.३	२२.६	२६.०
स्वास्थ्य एवं औषधि	४०.१	२०.०	२०.१
मभौला, साना र घरेलु उद्यम (जस्तै- क्याफे, किराना पसल, तरकारी एवं फलफूल पसल आदि)	३०.०	१४.१	१५.९
व्यापार	२९.१	१७.१	१२.०
पर्यटन उद्योग	२४.४	८.६	१५.९
प्रविधि	९.६	३.६	६.१
निर्माण, इन्जिनियरिङ	७.८	२.७	५.२
होटल	६.८	३.४	३.५
थाहा छैन	१.९	१.६	०.४

तालिका ४३ : देशभित्र रोजगारीका लागि महत्त्वपूर्ण पक्षका विषयमा उत्तरदाताको धारणा

तपाईंको विचारमा देशभित्र रोजगारीका लागि कुन कुरा महत्त्वपूर्ण छ ?	जम्मा प्रतिशत	महिला	पुरुष
ठूला उद्योग, कलकारखाना स्थापना	६८.०	३२.३	३५.८
कृषिको व्यावसायीकरण	५३.९	२४.८	२९.२
राजनीतिक स्थायित्व	४५.८	२०.०	२५.८
रोजगार र उद्यम प्रबर्द्धनमा सरकारको लगानी	३७.०	१९.५	१७.५
गुणस्तरीय शिक्षा	३६.७	१९.५	१७.२
प्राविधिक शिक्षा	१५.४	६.२	९.२
नवीन उद्यमशीलता (स्टार्ट अप) को प्रबर्द्धन गर्नेका लागि प्रोत्साहन	८.८	३.६	५.२
विदेशी लगानीमैत्री सरकारी नीति	३.७	०.९	२.९
थाहा छैन	१.३	१.२	०.१

तालिका ४४ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	जम्मा प्रतिशत	महिला	पुरुष
पहुँचको कमी	६८.०	३१.६	३६.४
आर्थिक अवस्था	५०.४२	२६.०	२४.५
शैक्षिक योग्यता	३९.४१	२०.६	१८.८
कामको अनुभव कमी	३४.८५	१८.०	१६.८
बिचौलियाको दबदबा	३३.२४	११.६	२१.६
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	१५.८५	१०.०	५.८
मेरो पहिचान	८.९१	४.१	४.८
थाहा छैन	१.३	०.८	०.५

तालिका ४५ : रोजगारी पाउनका लागि बाधक रहेका कुराप्रति उत्तरदाताको धारणा (शत प्रतिशतमा)

तपाईंलाई देशमा रोजगारी पाउनका लागि कुन कुरा बाधक छ जस्तो लाग्छ ?	महिला	पुरुष
पहुँचको कमी	४६.५	५३.५
आर्थिक अवस्था	५१.५	४८.५
शैक्षिक योग्यता	५२.३	४७.७
कामको अनुभव कमी	५१.७	४८.३
बिचौलियाको दबदबा	३५.०	६५.०
घरायसी परिस्थिति (घरको रेखदेख, परिवारको हेरचाह)	६३.३	३६.७
मेरो पहिचान	४५.७	५४.३
थाहा छैन	६१.१	३८.९

